

POROČILO O IZVAJANJU NALOG DPM V LETU 2016

DRŽAVNI PREVENTIVNI MEHANIZEM
PO OPCIJSKEM PROTOKOLU
H KONVENCIJI OZN PROTI MUČENJU
IN DRUGIM KRUTIM, NEČLOVEŠKIM ALI
PONIŽEVALNIM KAZNIM ALI RAVNANJU

POROČILO
VARUHA ČLOVEKOVIH PRAVIC REPUBLIKE SLOVENIJE
O IZVAJANJU NALOG
DRŽAVNEGA PREVENTIVNEGA MEHANIZMA
PO OPCIJSKEM PROTOKOLU
H KONVENCIJI OZN PROTI MUČENJU IN DRUGIM
KRUTIM, NEČLOVEŠKIM ALI PONIŽEVALNIM
KAZNIM ALI RAVNANJU ZA LETO 2016

Ljubljana, april 2017

KAZALO

1. IZVAJANJE NALOG IN POOBLASTIL DRŽAVNEGA PREVENTIVNEGA MEHANIZMA	5
1.1 Splošno	5
1.2 Zakon o ratifikaciji Opcijskega protokola	5
1.3 Dejavnosti DPM.	6
1.4 Uresničevanje priporočil DPM	10
1.5 Mednarodne in druge dejavnosti DPM	10
1.6 Sklep	11
2. PREGLED OBISKOV DPM V LETU 2016	12
3. PREGLED DRUGIH DEJAVNOSTI DPM V LETU 2016	19
4. OBISKI KRAJEV ODVZEMA PROSTOSTI	24
4.1 Obiski domov za starejše	24
4.2 Tematski obisk ustanov z zadržanimi osebami s težavami v duševnem zdravju	55
4.3. Obiski posebnih socialnovarstvenih zavodov	60
4.4 Obiski psihiatričnih bolnišnic	66
4.5 Obiski vzgojnih zavodov in mladinskih domov	84
4.6 Obiski policijskih postaj	100
4.7 Obiski zavodov za prestajanje kazni zapora (ZPKZ)	137
4.8 Obisk Centra za tujce	159
4.9 Obisk drugih centrov za begunce/migrante	164
5. OPCIJSKI PROTOKOL H KONVENCIJI PROTI MUČENJU IN DRUGIM KRUTIM, NEČLOVEŠKIM ALI PONIŽEVALNIM KAZNIM ALI RAVNANJU	171
6. 10 LET OPCIJSKEGA PROTOKOLA H KONVENCIJI PROTI MUČENJU IN DRUGIM KRUTIM, NEČLOVEŠKIM ALI PONIŽEVALNIM KAZNIM ALI RAVNANJU Čas za obnovljeno zavezo za preprečevanje mučenja	180

1

IZVAJANJE NALOG IN POOBLASTIL DRŽAVNEGA PREVENTIVNEGA MEHANIZMA

1.1 Splošno

Z Zakonom o ratifikaciji Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju¹ so bile leta 2006 Varuhu človekovih pravic RS (Varuh) zaupane tudi pomembne **naloge in pooblastila državnega preventivnega mehanizma (DPM)**. Varuh je s tem postal sestavni del splošno veljavnega sistema pod okriljem Organizacije združenih narodov, ki na mednarodni in državni ravni uveljavlja (dodaten) mehanizem za preprečevanje mučenja in drugih oblik slabega ravnanja z ljudmi, ki jim je bila odvzeta prostost. Ta temelji predvsem na **rednih obiskih krajev odvzema prostosti**. Gre za preventivne obiske, katerih namen je preprečiti mučenje ali drugo slabo ravnanje, še preden se zgodi. Poleg pododbora za preprečevanje mučenja (SPT), ki je ustanovljen pri Organizaciji združenih narodov, opcijski protokol namreč uveljavlja t. i. DPM z nalogo rednega obiskovanja vsakega kraja, kjer so (ali bi lahko bile) osebe, ki jim je odvzeta prostost.

Opcijski protokol je začel veljati 22. junija 2006 in leta 2016 smo tako praznovali že njegovo 10-letnico. Ob tej priložnosti so uveljavljene mednarodne organizacije civilne družbe znova opozorile države sveta na potrebo po obnovitvi zaveze za izvajanje ukrepov za učinkovito zaščito oseb, ki jim je odvzeta prostost, pred mučenjem in drugimi oblikami slabega ravnanja (ta izjava je vključena v poročilo v prilogi).

1.2 Zakon o ratifikaciji Opcijskega protokola

Zakon o ratifikaciji Opcijskega protokola (5. člen) določa, da **naloge in pooblastila DPM izvaja Varuh. Ob tem lahko z Varuhom pri opravljanju nadzora na krajih odvzema prostosti in preverjanja ravnanja z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost, sodelujejo tudi nevladne organizacije (NVO), registrirane v Sloveniji, ter organizacije, ki so pridobile status humanitarne organizacije v Sloveniji in se ukvarjajo z varstvom človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, zlasti s področja preprečevanja mučenja in drugih krutih, nečloveških ali poniževalnih kazni ali ravnanj.** Varuh te organizacije, ki bodo skupaj z njim opravljale nadzor, izbere na podlagi javnega razpisa. Zakon o ratifikaciji Opcijskega protokola določa še, da morajo osebe iz izbranih organizacij, ki bodo sodelovale pri izvajanju nalog in pooblastil DPM, dati predhodno pisno izjavo, da bodo pri opravljanju teh nalog in pooblastil delovale po Varuhovih navodilih in predpisih o varovanju tajnosti osebnih in tajnih podatkov, tako kot to velja za Varuha, njegove namestnike in uslužbenke. Sredstva za stroške in nagrade osebam iz organizacij, ki opravljajo naloge oziroma izvršujejo pooblastila, pa izplača Varuh iz svojih proračunskih postavk po pravilniku, ki ga izda po predhodnem soglasju ministra, pristojnega za finance. Pravilnik se objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Na tej podlagi je Varuh izdal **Pravilnik o povračilu stroškov in o nagradah osebam iz organizacij, ki opravljajo naloge oziroma izvršujejo pooblastila po določbah Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju.**²

¹ Uradni list RS, št. 114/06 – Mednarodne pogodbe, št. 20/06.

² Pravilnik je bil objavljen v Uradnem listu RS, št. 17/2008. Leta 2011 je bil ta pravilnik delno spremenjen in dopoljen, Uradni list RS, št. 20/2011.

Varuh je leta 2014³ objavil novi javni razpis št. 12.1-4/2014-1 za izbor NVO za sodelovanje pri izvajanju nalog in pooblastil DPM za obdobje 2015–2017, z možnostjo podaljšanja za še eno leto.

Na javni razpis se je prijavilo osem NVO, in sicer Novi paradoks (NP), Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto (Društvo), Humanitarno društvo Pravo za vse (Pravo za vse), Slovenska karitas (Karitas), Skupnost privatnih zavodov (SKUP), Pravno-informacijski center nevladnih organizacij (PIC), Mirovni inštitut (MI) in Zveza društev upokojencev Slovenije (ZDUS). Vse prispele prijave so bile pravočasne in so izpolnjevale merila iz javnega razpisa, zato so bile vse organizacije izbrane za sodelovanje z Varuhom pri izvajanju pristojnosti in nalog DPM. S predstavniki teh organizacij smo tudi leta 2016 sodelovali pri izvajanju nalog in pooblastil DPM.

Ob koncu leta 2014 smo sprejeli odločitev, da se leta 2015 ustanovi posebna enota DPM, ki ne bo obravnavala individualnih pobud, temveč bo opravljala le obiske in druge naloge DPM. V enoti DPM so bili leta 2016 poleg namestnika varuhinje Ivana Šeliha, ki je vodja področja DPM, še Robert Gačnik, dipl. varstvoslovec, specialist kriminalističnega preiskovanja, svetovalec Varuha – svetnik (odgovoren predvsem za obiske zaporov, policijskih postaj, centra za tujce in azilnega doma), mag. Jure Markič, svetovalec Varuha – višji svetnik, univ. dipl. pravnik (odgovoren za obiske socialnovarstvenih zavodov in psihiatričnih bolnišnic), in Lili Jazbec, svetovalka Varuha – svetnica, prof. defektologije za motnje vedenja in osebnosti in domske pedagogike (odgovorna za obiske vzgojnih zavodov in delno tudi za obiske socialnovarstvenih zavodov). Tako smo **popolnoma razdelili obe Varuhovi dejavnosti (preventivno, ki jo sestavljajo naloge DPM, in odzivno, pri kateri gre za obravnavanje prejetih pobud).** Potrebo po taki ločitvi izrecno poudarja tudi 32. točka Smernic o državnih preventivnih mehanizmih SPT,⁴ sprejetih v Ženevi novembra 2010. Ta določa, da se morajo naloge DPM – kadar organ, določen za DPM, poleg nalog v skladu z opcijskim protokolom opravlja tudi druge naloge – opravljati v okviru ločene enote ali oddelka, ki ima svoje osebe in ločen proračun.

S takšno razdelitvijo obeh dejavnosti Varuha smo nadaljevali tudi leta 2016. Ugotavljamo, da je (bila) odločitev za takšno razdelitev Varuhovih dejavnosti pravilna. Izvajanje nalog in pooblastil DPM je namreč zdaj mnogo bolj organizirano in s tem učinkovito. To se tudi kaže v številu opravljenih obiskov različnih lokacij (leta 2014 smo na primer opravili 39 obiskov v vlogi DPM, leta 2015 67 obiskov, leta 2016 pa že 80 takšnih obiskov). Boljša organizacija dela omogoča tudi boljšo pripravo na posamezen obisk, njegovo izvedbo in izdelavo poročila o obisku. Zaradi drugačne razdelitve del je bilo treba nadomestiti manjkajočega svetovalca na področju obravnavanja individualnih pobud. Hkrati večje število obiskov pomeni tudi višje stroške (tako za sodelovanje z izbranimi NVO kot za izvedbo obiskov). Povišanje stroškov ne nazadnje terjata tudi potreba po večji vključenosti zdravnic/zdravnikov izvedencev pri posameznih obiskih DPM.

1.3 Dejavnosti DPM

DPM pri izvajanju svojih nalog in pooblastil **obiskuje (ob upoštevanju vsakoletnega programa obiskov) vse kraje odvzema prostosti v Sloveniji in tako preverja ravnanje z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost, da bi se okrepilo njihovo varstvo pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja. Ob upoštevanju pravnih norm DPM pristojnim organom daje priporočila, da bi izboljšali razmere in ravnanje z osebami ter preprečili mučenje in druge oblike okrutnega, nečloveškega, poniževalnega ravnanja ali kaznovanja. V zvezi s tem lahko predloži tudi predloge in pripombe k veljavnim ali predlaganim zakonom.**

Znani kraji odvzema prostosti v Sloveniji so zlasti:

- zavodi za prestajanje kazni zapora (ZPKZ) z vsemi svojimi oddelki in Prevzgojni dom Radeče,
- vzgojno-izobraževalni zavodi (VIZ),
- nekateri socialnovarstveni zavodi – domovi starejših (SVZ) in posebni SVZ,
- psihiatrične bolnišnice (PB),
- prostori za policijsko pridržanje oziroma zadržanje na policijskih postajah (PP) in Center za pridržanje Ljubljana,
- Center za tujce in Azilni dom,

3 Uradni list RS, št. 92/2014, z dne 19. 12. 2014.

4 Dosegljivo na: <http://www.ohchr.org/EN/HRBodies/OPCAT/Pages/NationalPreventiveMechanisms.aspx>.

- prostori za pridržanje v Slovenski vojski in
- vsi drugi kraji v smislu 4. člena Opcijskega protokola (npr. policijska intervencijska vozila ipd.).

Varuh v svoji vlogi DPM vključuje strokovnjake s čim širšim naborom priporočenih posebnih znanj. Ker niti izbrane NVO ne morejo zagotoviti nekaterih drugih ustreznih strokovnjakov in ker niti Varuh med svojimi strokovnjaki nima osebe z znanjem s področja zdravstvenega varstva, smo morali nekatere manjkajoče strokovnjake izbrati sami. Tako smo na podlagi javne objave obvestila o zbiranju ponudb za uvrstitev na seznam zdravnic/zdravnikov izvedencev, ki bodo Varuhu strokovno pomagali ugotoviti, razjasniti ali presoditi dejstva, ki bi kazala na primere mučenja in druge oblike okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja, oziroma podpreti Varuha pri njegovih obiskih krajev, kjer je osebam odvzeta prostost, s potrebnim strokovnim znanjem, ki ga Varuh nima, opravili izbor zdravnikov ekspertov. Tako smo leta 2016 sodelovali z izr. prof. dr. Petrom Pregljem, dr. med., spec. psih., in doc. dr. Milanom Popovičem, dr. med., specialistom splošne kirurgije. V enem primeru pa smo se oprli na pomoč zunanje izvedenke prim. Darje Boben Bardutzky, dr. med., spec. psih. Posamezni izvedenec, ki ga Varuh izbere s seznama glede na vrsto in kraj posameznega obiska, naloge opravlja po odredbi in navodilih Varuha v sodelovanju z njegovimi strokovnimi sodelavci tako, da sodeluje pri načrtovanem obisku in daje pisne odgovore na Varuhova vprašanja v vlogi DPM ter poda svoje ugotovitve zlasti o ustreznosti zdravstvenega varstva in ravnanja z osebami, ki jim je odvzeta prostost.

Izbrane NVO naloge in pooblastila pri nadzoru opravljajo s svojimi osebami, usposobljenimi za posamezna področja nadzora, kot člani skupine, ki jo Varuh določi za opravljanje nadzora na krajih odvzema prostosti in preverjanje ravnanja z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost. **Skupina, ki opravlja nadzor, je tako sestavljena iz predstavnikov Varuha in izbranih organizacij, pri čemer upošteva program obiskov, ki ga v ta namen sprejme Varuh v sodelovanju z izbranimi organizacijami, po potrebi pri tem upošteva tudi druge okoliščine, zaradi katerih bi bil potreben takojšen obisk.**

O vsakem obisku DPM pripravi izčrpno (končno) **poročilo o ugotovitvah o obiskani ustanovi**. To poročilo vsebuje tudi predloge in priporočila za odpravo ugotovljenih nepravilnosti in izboljšanje stanja, vključno z ukrepi za zmanjšanje možnosti nepravilnega ravnanja v prihodnje. Pri pripravi poročila o opravljenem obisku sodelujejo tako Varuhovi predstavniki kot predstavniki izbranih NVO. Vsak sodelujoči pri obisku, torej tudi osebe iz NVO, mora namreč pripraviti kratko poročilo o lastnih ugotovitvah z obiska, skupaj s predlogi, ki so del poročila o opravljenem nadzoru. Poročilo se pošlje pristojnemu organu (tj. nadrejenemu organu obiskane ustanove), in sicer s predlogom, da ta v postavljenem roku zavzame stališče do navedb oziroma priporočil v tem poročilu in jih sporoči Varuhu. S poročilom se seznanj tudi obiskana ustanova, v nekaterih primerih (ko gre za obiske socialnovarstvenih ustanov in psihiatričnih bolnišnic) pa se izdela tudi predhodno poročilo.

Za izdelavo poročila o obisku je praviloma pristojen predstavnik Varuha, čeprav je lahko za njegovo izdelavo določena tudi oseba iz izbrane NVO. Na podlagi končnega poročila, odziva pristojnega organa nanj in morebitnih dodatnih stališč DPM se o vsakem obisku pripravi tudi **krajše poročilo o obisku**, ki se objavi na spletu.⁵

Nekaj statističnih podatkov o obiskih DPM in drugih aktivnostih v letu 2016

DPM je leta 2016 opravil 80 obiskov krajev odvzema prostosti, in sicer:

- 34 lokacij policijskega pridržanja oziroma zadržanja,
- 24 socialnovarstvenih zavodov,
- 7 lokacij zavodov za prestajanje kazni zapora,
- 3 lokacije posebnih socialnovarstvenih zavodov,
- 4 lokacije zavodov s področja vzgoje in izobraževanja otrok in mladostnikov s čustvenimi in vedenjskimi motnjami,
- 5 lokacij psihiatričnih bolnišnic in
- 3 lokacije odvzema prostosti tujcev.

Navedeni obiski so bili v šestih primerih tematski (obiskali smo tri domove starejših, dve psihiatrični bolnišnici in en posebni socialnovarstveni zavod), v 14 primerih pa kontrolni. Velika večina od navedenih

⁵ Glej: <http://www.varuh-rs.si/o-instituciji/podrocja-dela-varuha/varuh-kot-drzavni-preventivni-mehanizem/>.

obiskov je bila opravljena brez predhodne najave, saj je bil najavljen le en obisk (ZPKZ zaradi prisotnosti tujega opazovalca).

Več podatkov o obiskih DPM v letu 2016 je razvidno iz naslednjih tabel in pregleda aktivnosti DPM v prilogi.

Splošni podatki o obiskih leta 2016

	Policijske postaje	Zavodi za prestajanje kazni zapora	Centri za migrante	Center za tujce	Psihiatrične bolnišnice	Posebni socialnovarstveni zavodi	Domovi starejših	Vzgojni zavodi	SKUPAJ
Število obiskov	34	7	2	1	5	3*	24	4	80
Število enodnevnih	34	5	2	1	4	3	24	4	77
Število dvodnevnih		2			1				3
Najavljeni obiski		1 prisoten predstavnik DPM (Avstrije)							1
Nenajavljeni obiski	34	6	2	1	5	3	24	4	79
Redni obisk	34	6	1	1	2	1	11	4	60
Kontrolni obisk		1	1		1	1	10		14
Tematski obisk					2	1	3		6
Dopoldne	34	7	2	1	3	2	21	2	72
Popoldne								2	2
Ponoči									0
Za konec tedna					2	1	3		6
Sodelovanje izvedenca		3			2	1	1		7

*Obiskani so bili dva posebna socialnovarstvena zavoda in enota kombiniranega zavoda, ki je posebni zavod.

Število članov NVO in aktivnih članov

	Število vseh članov	Število aktivnih sodelujočih
Pravo za vse	19*	6
PIC	4	4
Mirovni inštitut	4	3
Novi paradoks	6	4
Karitas	1	0
ZDUS	8	5
DRPDNM	4	2
SKUP	6	4
SKUPAJ	51	28

* Ena članica Prava za vse je prenehala sodelovati med letom, bila pa je na (vsaj) enem obisku.

Sodelovanje nevladnih organizacij pri obiskih v posameznih institucijah in izdelava končnega poročila 2016

	Policijske postaje	Zavodi za prestajanje kazni zapora	Centri za migrante	Center za tujce	Psihiatrične bolnišnice	Posebni socialnovarstveni zavodi	Domovi starejših	Vzgojni zavodi
Pravo za vse	1	3	1		1	1	11	5
Končno poročilo		1					5	1
PIC	4	2					1	1
Končno poročilo	3 (za 9 obiskanih PP)						1	1
Mirovni inštitut	1	2		1			4	
Končno poročilo	1 (za 3 obiskane PP)	2						
Novi paradoks					4		1	1
Končno poročilo								1
Karitas								
Končno poročilo								
ZDUS		1			3		4	1
Končno poročilo								
DRPDNM	2						1	
Končno poročilo	2 (za 6 obiskanih PP)							
SKUP	4	1	1	1	2	2	10	
Končno poročilo	4 (za 12 obiskanih PP)		1		1	1	6	
Skupaj izdelanih poročil	10 (za 30 obiskanih PP)	3 (za 3 obiskane ZPKZ-je)	1 (1 za kontrolni obisk)	/	1	1	12	3

DPM lahko predloži tudi predloge in pripombe k veljavnim ali predlaganim zakonom (19. člen Opcijskega protokola). S temi pripombami smo leta 2016 sodelovali pri pripravi novele Zakona o nalogah in pooblastilih policije, Zakona o kazenskem postopku, Kazenskega zakonika (KZ-1E) in drugih predpisih. V postopku sprejemanja **novele KZ-1E** smo pozdravili opredelitev namena kaznovanja, saj menimo, da je nujna in koristna, zlasti na področju izvrševanja kazenskih sankcij. Predlagali pa smo dodaten razmislek o tem, da bi se **v opredelitvi namena kaznovanja še posebej poudarila potreba po osmislenju časa prestajanja kazni zapora, kot to poudarjajo Standardna minimalna pravila Združenih narodov za ravnanje z zaporniki (Pravila Nelsona Mandele)** v četrtem členu s poudarjanjem, da se mora čas prestajanja zapora uporabiti, kolikor je mogoče, za zagotavljanje ponovne vključitve osebe v družbo po izpustitvi iz zapora, da so te potem sposobne ravnati se po zakonih in živeti samostojno življenje. Prav zaradi tega morajo zaporske uprave in drugi pristojni organi ponuditi izobraževanje, poklicno usposabljanje in delo ter druge oblike pomoči, ki so primerne in na voljo, vključno z vzgojno-poboljševalnimi, moralnimi, duhovnimi, družbenimi, zdravstvenimi in športnimi programi. Vse te

programe, dejavnosti in storitve je treba izvajati v skladu s potrebami individualnega ravnanja z zaporniki. **Predlog KZ-1E je predvideval odpravo dosmrtnega kazni zapora.** Tudi to predlagano spremembo smo pozdravili. Varuh je bil namreč že ob uvedbi kazni dosmrtnega zapora zadržan. To odločitev je štel kot odločitev politične volje zakonodajalca. Ob tem je pripomnil, da argumenti, ki jih je takrat navajalo ministrstvo za pravosodje kot podlago za uvedbo te kazni, ne prepričajo. Opozorili smo, da višina zagrožene kazni tudi sicer ne vpliva na zmanjšanje števila kaznivih dejanj, prej uspešnost države pri odkrivanju in pregonu storilcev kaznivih dejanj. **Glavni cilj izvrševanja kazni zapora mora biti socialna rehabilitacija obsojenca za vrnitev na prostost, in ne le njegova izolacija.**

1.4 Uresničevanje priporočil DPM

Uresničevanje priporočil DPM je zaveza države pogodbenice Opcijskega protokola. Po 22. členu Opcijskega protokola morajo namreč pristojni organi države pogodbenice obravnavati priporočila DPM in z njim vzpostaviti dialog o mogočih ukrepih za izvedbo priporočil. Uspeh uresničevanja priporočil z obiskov DPM za leto 2016 prikazujemo **v nadaljevanju tega poročila** tako, da prikazujemo vsa priporočila s posameznih obiskov DPM po posameznih vsebinskih sklopih in odzive pristojnih organov na naša priporočila. Pri vsakem od priporočil smo označili, ali je obiskana ustanova ali/in nadrejeno ministrstvo sprejelo priporočilo DPM (⊕), ga izvedlo (✔) ali ga ni sprejelo (⊖). Kadar povratne informacije nismo prejeli (to velja tudi, če v času priprave tega zapisa še nismo prejeli odzivnega poročila obiskane ustanove), je to označeno z »Ni podatka« oziroma (⊘). Uresničitev teh in vseh drugih priporočil seveda redno preverjamo tudi ob naših naslednjih obiskih v zadevnih ustanovah.

OBISKANE USTANOVE	Št. lokacij	PRIPOROČILA				
		Uresničena	Sprejeta	Nesprejeta	Ni podatka	Skupaj
Policijske postaje	34	107	66	27	4	204
Center za tujce	1	4	2	8	0	14
Psihiatrične bolnišnice	5	21	26	7	12	66
Socialnovarstveni zavodi	24	84	59	3	40	186
Posebni socialnovarstveni zavodi	3	0	5	1	17	23
Zavodi za prestajanje kazni zapora	7	56	44	8	0	108
Vzgojni zavodi	4	11	36	6	6	59
Vstopno-sprejemni centri za begunce/migrante	2	4	2	5	3	14
SKUPAJ	80	287	240	65	82	674

Poleg najpomembnejšega preventivnega učinka obiskov, katerih namen je preprečiti mučenje ali drugo slabo ravnanje, še preden se zgodi, ugotavljamo, da so se v mnogih obiskanih ustanovah zaradi naših priporočil izboljšali bivalne razmere in ravnanje z osebami, ki jim je odvzeta prostost. To kaže tudi število vseh že uresničenih priporočil od skupno 674 priporočil leta 2016, ki je 287 (oziroma 42,5 %) in 240 sprejetih priporočil (35,6 %) oziroma delež nesprejetih priporočil (9,6 %).

1.5 Mednarodne in druge dejavnosti DPM

Poleg obiskov krajev odvzema prostosti DPM opravlja tudi številne druge aktivnosti, kot so že navedena priprava predlogov in pripomb k veljavnim ali predlaganim zakonom, priprava in izvedba predstavitev za tuje delegacije oziroma obiskovalce, priprava odgovorov na vprašanja raznih mrež DPM in drugih organov, udeležba na srečanjih idr. Člani DPM sodelujejo na dogodkih doma in v tujini, na katerih predstavljajo

svoje delovanje in dosedanje izkušnje. Hkrati organizirajo pogovore s predstavniki posameznih državnih organov (tudi z ministri) in tudi drugače predstavljajo Varuhovo delovanje na tem področju (na Policijski akademiji v Tacnu, Fakulteti za varnostne vede, tiskovnih konferencah, usposabljanjih za pravosodne policiste). Za vse člane DPM (tudi sodelujoče nevladne organizacije) pripravljajo še razne oblike izobraževanja in delovna srečanja, na katerih obravnavajo vidike skupnega delovanja z NVO. Še naprej ostajamo aktivni tudi v mreži **South-East Europe NPM Network**,⁶ katere namen je med drugim vzpostaviti boljše sodelovanje, izmenjavo izkušenj in izvesti številne skupne dejavnosti za učinkovitejše opravljanje nalog in pooblastil DPM za območje jugovzhodne Evrope, ki izhajajo iz Opcijskega protokola.

1.6 Sklep

Menimo, da je **Varuh v sodelovanju z izbranimi nevladnimi organizacijami tudi leta 2016 še naprej zagotavljal učinkovito izvajanje nalog in pooblastil DPM. To izhaja tudi iz izdanih priporočil, ki jih navajamo v nadaljevanju.**

Z odzivi pristojnih organov (zlasti obiskanih ustanov) na naše ugotovitve in priporočila za izboljšanje stanja smo še naprej večinoma zadovoljni, saj kažejo pripravljenost na sodelovanje, zlasti za opravljene obiske v letu 2016 pa ugotavljamo, da poskušajo obiskane ustanove sprejeti vse ukrepe za potrebne izboljšave, ki so v njihovi domeni. Z zadovoljstvom lahko ugotavljamo, da ugotovitve in predlogi ter priporočila za izboljšanje stanja, ki jih Varuh daje v okviru nalog in pooblastil DPM, pogosto dobijo odmev v izboljšanju pogojev in ravnanju z osebami, ki jim je odvzeta prostost. Pri tem si želimo še boljše in poglobljeno sodelovanje s pristojnimi ministrstvi, zlasti ko gre za problematiko, zaradi katere so potrebne sistemske spremembe na tem področju.

Sklepno torej ugotavljamo, da DPM s svojim delovanjem pomembno prispeva k izboljšanju položaja oseb, ki jim je odvzeta prostost.

⁶ Glej: <http://www.varuh-rs.si/o-instituciji/podrocja-dela-varuha/varuh-kot-drzavni-preventivni-mehanizem/south-east-europe-npm-network/>.

2

PREGLED OBISKOV DPM V LETU 2016

	Datum	Kraj	Opis dogodka	Udeleženci
1.	18. in 19. 1. 2016	Ljubljana	Nenajavljen obisk Psihiatrične klinike Ljubljana. Prvi dan obiska se je varuhinja o razmerah na kliniki in obravnavi pacientov pogovorila z direktorjem klinike prof. dr. Bojanom Zalarjem in strokovno direktorico prof. dr. Blanko Kores Plesničar, dr. med., pozneje pa si je v njenem spremstvu tudi ogledala nekaj oddelkov pod posebnim nadzorom.	Obisk so opravili varuhinja, svetovalca Varuha mag. Jure Markič in Lili Jazbec ter predstavnice nevladnih organizacij Nika Mori in Zelina Ferlič (obe Novi Paradoks), Miljanka Simšič (ZDUS, 18. 1. 2016) in Nives Jakomin Škrlič (19. 1. 2016). V delu zdravstvenega varstva in zdravniške oskrbe je pri obisku 19. 1. 2016 sodelovala kot zunanja izvedenka dr. Darja Boben-Bardutzky.
2.	27. 1. 2016	Šentilj	Nenajavljen obisk namestitvenega centra za migrante Šotorišče Šentilj, pregled razmer namestitvenih zmogljivosti za migrante ter pogovor z osebjem in migranti, ki so to želeli.	Obisk sta opravila svetovalca Varuha Robert Gačnik, spec., in Mateja Veingerl (humanitarno društvo Pravo za vse).
3.	2. 2. 2016	Maribor	Nenajavljen obisk Mladinskega doma Maribor in dveh stanovanjskih skupin	Lili Jazbec (Varuh), Nives Jakomin Škrlič (Zveza društev upokojenčev Slovenije) in Tamara Žajdela (Pravo za vse).
4.	9. 2. 2016	Trebnje	Nenajavljen obisk Doma starejših občanov Trebnje	Obisk sta opravila svetovalca Varuha mag. Jure Markič in Mirjam Hribar (Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto).
5.	10. 2. 2016	Škofja Loka,	Nenajavljen obisk policijske postaje Škofja Loka	Obisk sta opravila svetovalca Varuha Robert Gačnik, spec., in Primož Križnar (SKUP).
6.	10. 2. 2016	Kranj	Nenajavljen obisk policijske postaje Kranj	Obisk sta opravila svetovalca Varuha Robert Gačnik, spec., in Primož Križnar (SKUP).
7.	10. 2. 2016	Bled	Nenajavljen obisk policijske postaje Bled	Obisk sta opravila svetovalca Varuha Robert Gačnik, spec., in Primož Križnar (SKUP).

	Datum	Kraj	Opis dogodka	Udeleženci
8.	17. 2. 2016	Dobova	Nenajavljen kontrolni obisk Sprejemnega centra šotorišče Dobova – stara Livarna. Preveritev uresničitve priporočil prejšnjega obiska in na splošno pregled sprejemnega centra.	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Jure Trbič (SKUP).
9.	23. 2. 2016	Logatec	Nenajavljen obisk Zavoda za vzgojo in izobraževanje Logatec	Obisk so opravile svetovalka Varuha Lili Jazbec, Ana Hederih (Pravo za vse) in Ana Repič (Pravno-informacijski center – PIC).
10.	24. 2. 2016	Kranj	Nenajavljen kontrolni obisk Doma upokoјencev Kranj	Obisk so opravili svetovalca Varuha mag. Jure Markič in Lili Jazbec ter Mojca Frelj (Mirovni inštitut).
11.	3. 3. 2016	Maribor	Nenajavljen kontrolni obisk UKC Maribor, Oddelka za psihiatrijo, Enote za forenzično psihiatrijo in ogled vseh oddelkov pod posebnim nadzorom	Obisk so opravili svetovalca Varuha mag. Jure Markič in Robert Gačnik, spec., ter Stanka Radojčić (ZDUS) in Mateja Markovič (Novi Paradoks).
12.	15. 3. 2016	Črnuče	Nenajavljen obisk Centra starejših Črnuče	Obisk so opravile svetovalka Varuha Lili Jazbec ter Mateja Veingerl (Pravo za vse) in Ajda Vodnjov (SKUP).
13.	16. 3. 2016	Dravograd	Nenajavljen obisk policijske postaje Dravograd	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Barbara Marić (PIC).
14.	16. 3. 2016	Ravne na Koroškem	Nenajavljen obisk policijske postaje Ravne na Koroškem	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Barbara Marić (PIC).
15.	16. 3. 2016	Slovenj Gradec	Nenajavljen obisk policijske postaje Slovenj Gradec	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Barbara Marić (PIC).
16.	24. 3. 2016	Velika Polana	Nenajavljen obisk Doma Danijela Halasa, Velika Polana	Obisk sta opravila svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Mateja Veingerl (Pravo za vse).
17.	29. 3. 2016	Smlednik	Nenajavljen obisk Vzgojno-izobraževalnega zavoda Smlednik	Obisk so opravile svetovalka Varuha Lili Jazbec ter Mateja Veingerl in Ana Hederih (Pravo za vse).
18.	31. 3. 2016	Maribor	Nenajavljen obisk policijske postaje Maribor I	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Primož Križnar (SKUP).
19.	31. 3. 2016	Maribor	Nenajavljen obisk policijske postaje Maribor II	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Primož Križnar (SKUP).
20.	31. 3. 2016	Slovenska Bistrica	Nenajavljen obisk policijske postaje Slovenska Bistrica	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Primož Križnar (SKUP).
21.	7. 4. 2016	Juršinci	Nenajavljen obisk Doma upokoјencev Ptuj, enote v Juršincih	Obisk sta opravila svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Tamara Žajdela (Pravo za vse).

	Datum	Kraj	Opis dogodka	Udeleženci
22.	14. 4. 2016	Trnovo - Ljubljana	Nenajavljen obisk Centra starejših Trnovo	Obisk so opravile svetovalka Varuha Lili Jazbec ter Mateja Veingerl (Pravo za vse) in Mateja Frelih (Mirovni inštitut).
23.	15. 4. 2016	Dob	Kontrolni obisk ZPKZ Dob s področja zagotavljanja zdravstvene oskrbe za zaprte osebe	Obisk sta opravila svetovalac Varuha Robert Gačnik, spec., in dr. Zdenka Čebašek-Travnik, zdravnica izvedenka DPM.
24.	10. 5. 2016	Dutovlje	Nenajavljen obisk socialnovarstvenega zavoda Dutovlje	Obisk sta opravila svetovalac Varuha mag. Jure Markič in Jure Trbič (SKUP).
25.	10. 5. 2016	Trbovlje	Nenajavljen obisk Doma upokojencev Franc Salamon Trbovlje	Obisk so opravili svetovalka Varuha Lili Jazbec ter Mateja Veingerl (Pravo za vse) in Nika Mori (Novi Paradoks).
26.	12. 5. 2016	Nova Gorica	Nenajavljen obisk Zavoda za prestajanje kazni zapora Koper, Oddelka Nova Gorica	Obisk sta opravila svetovalac Varuha Robert Gačnik, spec., in Maja Ladič (Mirovni inštitut)
27.	18. 5. 2016	Idrija	Nenajavljen obisk Psihiatrične bolnišnice Idrija	Obisk so opravili svetovalac Varuha mag. Jure Markič ter Nika Mori (Novi Paradoks) in Jure Trbič (SKUP). V delu zdravstvenega varstva in zdravniške oskrbe je hkrati obisk opravil tudi zunanji izvedenec dr. Peter Pregelj.
28.	20. 5. 2016	Brežice	Nenajavljen obisk policijske postaje Brežice	Obisk sta opravila svetovalac Varuha Robert Gačnik, spec., in Anja Kirn Hrovat (Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto).
29.	20. 5. 2016	Krško	Nenajavljen obisk policijske postaje Krško	Obisk sta opravila svetovalac Varuha Robert Gačnik, spec., in Anja Kirn Hrovat (Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto).
30.	20. 5. 2016	Sevnica	Nenajavljen obisk policijske postaje Sevnica	Obisk sta opravila svetovalac Varuha Robert Gačnik, spec., in Anja Kirn Hrovat (Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto).
31.	24. 5. 2016	Ljubljana	Nenajavljen obisk Mladinskega doma Jarše	Obisk so opravile svetovalka Varuha Lili Jazbec in Mateja Veingerl (Pravo za vse) ter Nika Mori (Novi Paradoks).
32.	2. 6. 2016	Radenci	Nenajavljen obisk Doma starejših občanov Radenci	Obisk sta opravila svetovalac Varuha mag. Jure Markič in Mateja Veingerl (Humanitarno društvo Pravo za vse).
33.	2. 6. 2016	Logatec	Nenajavljen obisk Doma starejših Logatec	Obisk so opravile svetovalka Varuha Lili Jazbec in Ajda Vodnov ter Katja Piršič (SKUP).

	Datum	Kraj	Opis dogodka	Udeleženci
34.	8. in 9. 6. 2016	Ljubljana	Nenajavljen obisk ZPKZ Ljubljana	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Miha Nabergoj (PIC). V delu zdravstvenega varstva in zdravniške oskrbe je 15. 6. 2015 obisk opravil še zdravnik izvedenec, doc. dr. Milan Popovič, dr. med., spec. kirurgije.
35.	9. 6. 2016	Izlake	Nenajavljen kontrolni obisk Doma starejših občanov Polde Eberl Jamski Izlake	Obisk sta opravila svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Ana Cajnko (ZDUS).
36.	22. 6. 2016	Ljubljana	Obisk policijske postaje Ljubljana Bežigrad	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Boris Nusdorfer (PIC).
37.	22. 6. 2016	Idrija	Nenajavljen obisk policijske postaje Idrija	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Boris Nusdorfer (PIC).
38.	22. 6. 2016	Tolmin	Nenajavljen obisk policijske postaje Tolmin	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Boris Nusdorfer (PIC).
39.	28. 6. 2016	Medvode	Nenajavljen obisk Centra starejših Medvode	Obisk so opravile svetovalka Varuha Lili Jazbec in Ajda Vodnov (SKUP) ter Mateja Veingerl (Pravo za vse).
40.	20. in 21. 7. 2016	Maribor	Najavljen obisk Zavoda za prestajanje kazni zapora (ZPKZ) v Mariboru	Obisk so opravili namestnik varuhinje Ivan Šelih, svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., ter Mateja Veingerl (Pravo za vse) in Katja Piršič (SKUP). Pri obisku je kot opazovalec sodeloval tudi predstavnik avstrijskega ombudsmana, dr. Peter Kastner.
41.	27. 7. 2016	Ormož	Nenajavljen obisk policijske postaje Ormož	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in mag. Mojca Frelih (Mirovni inštitut).
42.	27. 7. 2016	Gorišnica	Nenajavljen obisk policijske postaje Gorišnica	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in mag. Mojca Frelih (Mirovni inštitut).
43.	27. 7. 2016	Ptuj	Nenajavljen obisk policijske postaje Ptuj	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in mag. Mojca Frelih (Mirovni inštitut).
44.	2. 8. 2016	Slovenske Konjice	Nenajavljen kontrolni obisk Doma starejših – Lambrechtov dom v Slovenskih Konjicah	Obisk sta opravila svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Ana Černec (Pravo za vse).
45.	4. 8. 2016	Laško	Nenajavljen obisk policijske postaje Laško	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Primož Križnar (SKUP).
46.	4. 8. 2016	Celje	Nenajavljen obisk policijske postaje Celje	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Primož Križnar (SKUP).

	Datum	Kraj	Opis dogodka	Udeleženci
47.	4. 8. 2016	Šentjur pri Celju	Nenajavljen obisk policijske postaje Šentjur pri Celju	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Primož Križnar (SKUP).
48.	10. 8. 2016	Podbrdo	Nenajavljen obisk Doma upokoencev Podbrdo, enota Tolmin	Obisk sta opravila svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Jure Trbič (SKUP).
49.	24. 8. 2016	Murska Sobota	Nenajavljen obisk Zavoda za prestajanje kazni zapora Maribor, Oddelka Murska Sobota	Obisk so opravili namestnik varuhinje in vodja državnega preventivnega mehanizma Ivan Šelih, svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., ter Marko Štante (Pravo za vse) in Maja Ladić (Mirovni inštitut).
50.	31. 8. 2016	Ribnica	Nenajavljen obisk Doma starejših občanov Ribnica	Obisk so opravili svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Ana Cajnko (Zveza društev upokoencev Slovenije (ZDUS)).
51.	13. 9. 2016	Tisje	Nenajavljen obisk Doma starejših občanov Tisje	Obisk so opravile svetovalka Varuha Lili Jazbec in Ana Repič (PIC) ter Katarina Vučko (Mirovni inštitut).
52.	14. 9. 2016	Kranjska Gora	Nenajavljen obisk policijske postaje Kranjska Gora	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Barbara Marić (PIC).
53.	14. 9. 2016	Radovljica	Nenajavljen obisk policijske postaje Radovljica	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Barbara Marić (PIC).
54.	14. 9. 2016	Tržič	Nenajavljen obisk policijske postaje Tržič	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Barbara Marić (PIC).
55.	17. 9. 2016	Vojnik	Nenajavljen tematski obisk oddelka pod posebnim nadzorom Psihiatrične bolnišnice Vojnik	Obisk sta opravila svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Janja Cigoj (Pravo za vse).
56.	17. 9. 2016	Grmovje	Nenajavljen tematski obisk varovanega oddelka socialnovarstvenega zavoda Dom Nine Pokorn Grmovje	Obisk sta opravila svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Janja Cigoj (Pravo za vse).
57.	17. 9. 2016	Topolšica	Nenajavljen tematski obisk Centra starejših Zimzelen Topolšica	Obisk sta opravila svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Janja Cigoj (Pravo za vse).
58.	18. 9. 2016	Begunje	Nenajavljen tematski obisk Psihiatrične bolnišnice Begunje	Obisk sta opravila svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Jure Trbič (SKUP).
59.	18. 9. 2016	Jesenice	Nenajavljen tematski obisk Doma upokoencev Jesenice	Obisk sta opravila svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Jure Trbič (SKUP).
60.	18. 9. 2016	Radovljica	Nenajavljen tematski obisk Doma dr. Janka Benedika Radovljica	Obisk sta opravila svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Jure Trbič (SKUP).

	Datum	Kraj	Opis dogodka	Udeleženci
61.	22. 9. 2016	Celje	Nenajavljen obisk Zavoda za prestajanje mladostniškega zapora in kazni zapora Celje	Obisk so opravili namestnik varuhinje Ivan Šelih, svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., ter Boris Nusdorfer (PIC) in Marija Milavec Kapun (Zveza društev upokojencev Slovenije).
62.	10. 10. 2016	Loka pri Zidanem Mostu	Nenajavljen obisk Trubarjevega doma upokojencev Loka pri Zidanem Mostu	Obisk so opravile svetovalka Varuha Lili Jazbec in Ajda Vodnjov (SKUP) ter Mojca Frelah (Mirovni inštitut).
63.	6. 10. 2016	Trebnje	Nenajavljen obisk policijske postaje Trebnje	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Anja Kirn Hrovat (Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto).
64.	6. 10. 2016	Novo mesto	Nenajavljen obisk policijske postaje Novo mesto	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Anja Kirn Hrovat (Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto).
65.	6. 10. 2016	Šentjernej	Nenajavljen obisk policijske postaje Šentjernej	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Anja Kirn Hrovat (Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto).
66.	19. 10. 2016	Notranje Gorice	Nenajavljen kontrolni obisk Centra starejših Notranje Gorice	Obisk sta opravila svetovalec Varuha mag. Jure Markič in Stanka Radojičič (ZDUS).
67.	22. 10. 2016	Postojna	Nenajavljen obisk Centra za tujce v Postojni	Obisk smo opravili namestnik varuhinje Ivan Šelih, svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec. ter Ajda Vodnjov (SKUP) in Maja Ladič (Mirovni inštitut).
68.	3. 11. 2016	Trbovlje	Nenajavljen obisk policijske postaje Trbovlje	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Primož Križnar (SKUP).
69.	3. 11. 2016	Litija	Nenajavljen obisk policijske postaje Litija	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Primož Križnar (SKUP).
70.	3. 11. 2016	Domžale	Nenajavljen obisk policijske postaje Domžale	Obisk sta opravila svetovalec Varuha Robert Gačnik, spec., in Primož Križnar (SKUP).
71.	10. 11. 2016	Idrija	Nenajavljen obisk Doma upokojencev Idrija, enota Marof	Obisk so opravili svetovalec Varuha mag. Jure Markič ter Slavica Smrtnik (Novi Paradoks) in Jure Trbič (SKUP). Enoto je v delu nadzora, ki se nanaša na zdravstveno varstvo in zdravniško oskrbo, obiskal tudi zunanji izvedenec izr. prof. dr. Peter Pregelj, dr. med.

	Datum	Kraj	Opis dogodka	Udeleženci
72.	22. 11. 2016	Maribor	Nenajavljen obisk Doma Danice Vogrinec Maribor	Obisk so opravili svetovalci Varuha mag. Jure Markič, Ana Marija Polutnik in Lili Jazbec ter Katja Piršič (SKUP) in Ana Cajnko (ZDUS).
73.	23. 11. 2016	Rogoza	Nenajavljen obisk ZPKZ Maribor, Odprtega oddelka Rogoza	Obisk sta opravila svetovalci Varuha Robert Gačnik, spec., in Mateja Veingerl (Pravo za vse).
74.	1. 12. 2016	Ljubljana Šiška	Nenajavljen obisk policijske postaje Ljubljana Šiška	Obisk sta opravila svetovalci Varuha Robert Gačnik, spec., in Barbara Marič (PIC).
75.	1. 12. 2016	Ljubljana Vič	Nenajavljen obisk policijske postaje Ljubljana Vič	Obisk sta opravila svetovalci Varuha Robert Gačnik, spec., in Barbara Marič (PIC).
76.	1. 12. 2016	Vrhnika	Nenajavljen obisk policijske postaje Vrhnika	Obisk sta opravila svetovalci Varuha Robert Gačnik, spec., in Barbara Marič (PIC).
77.	6. 12. 2016	Slovenske Konjice	Nenajavljen obisk policijske postaje Slovenske Konjice	Obisk sta opravila svetovalci Varuha Robert Gačnik, spec., in Janja Cigoj (Pravo za vse).
78.	6. 12. 2016	Laško	Nenajavljen obisk Doma starejših Laško	Obisk so opravili svetovalka Varuha Lili Jazbec in Jan Irgel (Pravo za vse), Ksenija Bauer ter Marijana Lukšič (izvedenki in predstavnici DPM Hrvaške).
79.	20. 12. 2016	Vukovski Dol – Jerenina	Nenajavljen kontrolni obisk Doma starejših Idila, Vukovski dol	Obisk sta opravila svetovalci Varuha mag. Jure Markič in Janja Cigoj (Pravo za vse).
80.	6. 12. 2016	Celje	Nenajavljen kontrolni obisk Doma sv. Jožefa Celje	Obisk so opravili svetovalci Varuha mag. Jure Markič, Jure Trbič (SKUP) ter Melanija Kopic in Anica Tomšič Stojkowska (predstavnici hrvaškega DPM kot zunanji izvedenki).

3

PREGLED DRUGIH DEJAVNOSTI DPM V LETU 2016

13. 1. 2016 – Varuhinja in njeni sodelavci, namestnika varuhinje Tone Dolčič in Ivan Šelih, direktorica strokovne službe Martina Ocepek ter svetovalci Varuha Jasna Vunduk, Gašper Adamič in Liana Kalčina, so se v prostorih Varuha srečali z državno sekretarko Martino Vuk, ki je v odsotnosti ministrice vodila ekipo ministrstva. Govorili so o tudi o zakonu o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb, nameščanju mladoletnih in drugih oseb v varovane oddelke (posebnih) socialnovarstvenih zavodov na podlagi sklepov sodišč ter o drugih aktualnih temah.

13. 1. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih in člani državnega preventivnega mehanizma, svetovalci Varuha Robert Gačnik, spec., mag. Jure Markič in Lili Jazbec so se srečali z zunanjimi medicinskimi izvedenci – eksperti, ki z Varuhom sodelujejo v okviru državnega preventivnega mehanizma (DPM) in govorili o težavah, s katerimi se kot izvedenci srečujejo pri delu, vprašanju dnevnih odmerkov in drugih odprtih vprašanjih. Navzoči so bili dr. Zdenka Čebašek - Travnik, dr. Peter Pregelj, dr. Milan Popovič.

22. 1. 2016 – Svetovalci Varuha Miha Horvat, mag. Jure Markič, Nataša Bratož in Andreja Srebotnik so se na Zdravniški zbornici Slovenije v Ljubljani udeležili konference Lokarjevi dnevi 2016, ki so jo pripravili Sekcija sodnih izvedencev za psihiatrijo, Združenje sodnih izvedencev medicinskih strok in Slovensko zdravniško društvo. Govorili so o pravnih in psihiatričnih vidikih disocialne osebnostne motnje.

26. 1. 2016 – Svetovalca Varuha Robert Gačnik in Mojca Valjavec sta se na Policijski akademiji v Tacnu udeležila delovnega posveta Obvladovanje stereotipov in zavedanje medkulturnih razlik pri delu z migranti. Robert Gačnik je udeležencem spregovoril o pomenu varstva po Konvenciji o prepovedi mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja. Posvet je organizirala Generalna policijska uprava.

15. 2. 2016 – Namestnika varuhinje Tone Dolčič in Ivan Šelih sta se v Bruslju (Belgija) udeležila evropske konference Children's rights behind bars, Human Rights of Children deprived of liberty: Improving Monitoring Mechanisms. Govorili so o tem, kako so v politikah Sveta Evrope in Evropske unije opredeljene otrokove pravice, zlasti otrok, ki jim je odvzeta prostost, ter o mehanizmih nadziranja mest, kjer so nameščeni otroci, ki jim je odvzeta prostost.

19. 2. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih se je v Solunu (Grčija) udeležil konference z naslovom Begunska/migrantska kriza in človekove pravice. Na njej so ombudsmeni oziroma predstavniki nacionalnih ustanov za človekove pravice iz Albanije, Avstrije, Hrvaške, Grčije, Kosova, Nekdanje jugoslovanske republike Makedonije, Srbije, Slovenije in Turčije sprejeli Regijski akcijski načrt institucij ombudsmana. Akcijski načrt je osredotočen predvsem na skupne dejavnosti institucij ombudsmana na področju zaščite in spodbujanja pravic beguncev/migrantov.

22. 2. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih se je na Dunaju (Avstrija) udeležil usposabljanja, ki so ga organizirali FRA, Evropska agencija za mejno in obalno stražo (Frontex) in International Centre for Migration Policy Development (ICMPD). Cilj usposabljanja je bil zlasti razširiti znanja o spoštovanju človekovih pravic pri prisilnem vračanju ter razvoju kontrolnih mehanizmov.

11. 3. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih in mag. Jure Markič sta si v posebnem socialnovarstvenem zavodu Dom Lukavci pri Ljutomeru ogledala razmere na varovanih oddelkih, predvsem z vidika

prezasedenosti teh oddelkov in s tem povezano namestitvijo nekaterih stanovalcev v skupne prostore varovanega oddelka.

16. 3. 2016 – Varuhinja, njen namestnik in vodja državnega preventivnega mehanizma v Sloveniji Ivan Šelih ter mag. Jure Markič so v Domu Lukavci pri Ljutomeru na posebni novinarski konferenci v Domu ob sodelovanju predstavnikov socialnovarstvenih zavodov in okrajne sodnice Okrajnega sodišča v Celju Tanje Dolar Božič izpostavili problematiko nameščanja oseb s težavami v duševnem zdravju v varovane oddelke posebnih socialnovarstvenih zavodov.

24. 3. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih se je udeležil delovnega srečanja na Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki je bil sklican po javnem opozorilu Varuha in socialnovarstvenih zavodov na novinarski konferenci v Lukavcih. Govorili so o problematiki nameščanja na varovane oddelke socialnovarstvenih zavodov na podlagi Zakona o duševnem zdravju (ZDZdr) in iskali rešitev.

30. 3. 2016 – Varuhinja in njen novi namestnik Miha Horvat sta v prostorih Varuha študentom Fakultete za družbene vede v okviru predmeta Politika človekovih pravic predavala o instituciji Varuha človekovih pravic RS in o delovanju državnega preventivnega mehanizma.

7. 4. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih, direktorica strokovne službe Martina Ocepek in svetovalca Varuha Robert Gačnik so v prostorih Varuha na študijski obisk sprejeli delegacijo iz Makedonije. Seznanili so jo z ustanovitvijo in delovanjem Varuha človekovih pravic RS, s podrobnostmi iz dela državnega preventivnega mehanizma in s postopki ob pritožbah zoper delo policije.

11. 4. 2016 – Svetovalca Varuha mag. Jure Markič in Lili Jazbec sta se na Brdu udeležila mednarodne konference o pravicah starejših z naslovom Starejši: pravice za opolnomočenje. Obravnavali so vprašanja starejših, njihove vloge v družbi in težav (npr. diskriminacija starejših) ter iskanje možnih rešitev.

13. 4. 2016 – Varuhinja, njen namestnik Tone Dolčič ter svetovalca Varuha mag. Jure Markič in Nataša Kuzmič so v prostorih Varuha na obisk sprejeli neodvisno strokovnjakinjo Sveta OZN za človekove pravice starejših oseb Rose Korfeld - Matte.

21.–22. 4. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih in svetovalca Varuha mag. Jure Markič sta se v Salzburgu (Avstrija) udeležila mednarodne konference z naslovom Domovi za starejše in demenca (Homes for the elderly/care institutions and dementia - standards in health care and medication-based deprivation of liberty). Dogodek je pripravil avstrijski ombudsman v sodelovanju z avstrijskim inštitutom za človekove pravice iz Salzburga v okviru predsedovanja SEE NPM Network.

13. 5. 2016 – Varuhinja in njen namestnik Miha Horvat sta v prostorih Varuha na obisk sprejela delegacijo ombudsmana iz Ukrajine in jim predstavila delo institucije.

20. 5. 2016 – Namestnik varuhinje Tone Dolčič in svetovalca Varuha Lan Vošnjak sta se v Zagrebu (Hrvaška) udeležila mednarodne konference z naslovom Otroci zaprtih staršev (Children with a parent in conflict with the law). Konferenco sta organizirala hrvaški ombudsman za otroke in organizacija Otroci zapornikov Evrope (Children of Prisoners Europe).

20. 5. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih se je v Rimu (Italija) udeležil mednarodne konference z naslovom Dostojanstvo in človekove pravice v prostorih odvzema prostosti (Dignity and human rights in the places of deprivation of freedom - The establishment of the National Preventive Mechanism in Italy). Konferenco je organizirala italijanska nevladna organizacija Antigone, ki si prizadeva za zaščito človekovih pravic v Italiji, s poudarkom na kazenskem sistemu.

24.–27. 5. 2016 – Varuhinja, njena namestnika Tone Dolčič in Ivan Šelih, generalna sekretarka Varuha mag. Bojana Kvas, direktorica strokovne službe Martina Ocepek in svetovalca Varuha Robert Gačnik so bili v Podgorici (Črna gora) na delovnem obisku pri ombudsmanu Črne gore (Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne gore). Predstavili so delovanje Varuha človekovih pravic RS, pravne temelje, organizacijo, delovanje državnega preventivnega mehanizma in izmenjali izkušnje.

31. 5. 2016 – Varuhinja je v prostorih Državnega zbora RS predsedniku dr. Milanu Brglezu predala Letno poročilo Varuha za leto 2015 in Poročilo državnega preventivnega mehanizma (DPM) za leto 2015.

31. 5. 2016 – Varuhinja je z namestniki Tonetom Dolčičem, Ivanom Šelihom in Mihom Horvatom na novinarski konferenci predstavila glavne poudarke iz Letnega poročila Varuha človekovih pravic RS za leto 2015 in Poročila državnega preventivnega mehanizma (DPM) za leto 2015.

2. 6. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih in svetovalec Varuha Robert Gačnik sta se na Inštitutu za kriminologijo v Ljubljani udeležila posveta na temo načrtovane gradnje novega zapora v Ljubljani. Posvet sta organizirala Inštitut za kriminologijo in Društvo za kazensko pravo in kriminologijo Pravne fakultete v Ljubljani.

2. 6. 2016 – Varuhinja in njen namestnik Miha Horvat sta predsedniku Republike Slovenije Borutu Pahorju predala Letno poročilo Varuha človekovih pravic RS za leto 2015 in Poročilo državnega preventivnega mehanizma (DPM) za leto 2015.

7.-8. 6. 2016 – Namestnik varuhinje Miha Horvat se je na Dunaju (Avstrija) udeležil posvetovalne delavnice državnih preventivnih mehanizmov (Consultative Workshop for NPMs). Delavnico sta organizirala Ludwig Boltzmann Institute in ERA - Academy of European Law.

8. 6. 2016 – Svetovalec Varuha mag. Jure Markič se je na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve ter enake možnosti udeležil sestanka za vzpostavitev specializirane enote za osebe z najtežjimi oblikami težav v duševnem zdravju.

21.-23. 6. 2016 – Namestnik varuhinje in vodja slovenskega državnega preventivnega mehanizma (DPM) Ivan Šelih in svetovalec Varuha mag. Jure Markič sta se v Vilni (Litva) udeležila mednarodne konference Mednarodnega združenja ombudsmanov (IOI) o nadzoru psihiatričnih bolnišnic, ki ga izvaja državni preventivni mehanizem (Monitoring of Psychiatric Facilities). Organizatorji so bili Mednarodna zveza ombudsmanov (International Ombudsman Institut – IOI), ombudsman Litve in Združenje za preprečevanje mučenja (Association for the prevention of torture – APT).

1. 7. 2016 – Varuhinja se je s svojimi namestniki in svetovalci Varuha sešla z ministrico za zdravje Milojko Kolar Celarc in njenimi sodelavkami. Pozornost so namenili normativnemu programu priprave nove zakonodaje, zlasti Zakona o zdravstveni dejavnosti in Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Govorili pa so tudi o postopku sprejema oseb, ki jim je odvzeta poslovna sposobnost, v varovane oddelke socialnovarstvenih zavodov in Zakonu o duševnem zdravju in delovanju Enote za forenzično psihiatrijo na UKC Maribor.

25. 7. 2016 – Varuhinja, njen namestnik Tone Dolčič in svetovalec Varuha mag. Jure Markič so se v prostorih Varuha sestali s predstavnikoma društva Spominčica – Alzheimer Slovenija (Slovensko združenje za pomoč pri demenci), predsednico Štefanijo Zobec in generalnim sekretarjem Davidom Krivcem.

26. 7. 2016 – Varuhinja, njen namestnik in vodja državnega preventivnega mehanizma (DPM) Ivan Šelih, svetovalca Varuha ter člana DPM mag. Jure Markič in Robert Gačnik, spec., ter predstavnik pogodbene nevladne organizacije SKUP Jure Trbič so v prostorih Varuha na novinarski konferenci predstavili Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2015.

12. 8. 2016 – Namestnika varuhinje Tone Dolčič in Ivan Šelih ter svetovalci Varuha Lili Jazbec, dr. Ingrid Russi Zagožen in mag. Jure Markič so se v prostorih Varuha sešli s predstavniki Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti ter se pogovarjali o načrtih ministrstva pri oskrbi oseb s težavami demence.

8.-9. 9. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih ter svetovalci Varuha mag. Jure Markič, Lili Jazbec in Nataša Bratož so se v Portorožu udeležili drugih dnevov duševnega zdravja, dogodka, ki je nastal na pobudo Varuha človekovih pravic RS. Tokrat je bil namenjen osvetlitvi težav in iskanju rešitev z napotovanjem in neprostovoljnimi namestitvami oseb s težavami v duševnem zdravju v varovane oddelke socialnovarstvenih zavodov.

14. 9. 2016 – Svetovalec Varuha mag. Jure Markič se je na Ministrstvu za notranje zadeve udeležil sestanka o odprtih vprašanjih pri ukrepanju policije v posebnih socialnovarstvenih zavodih. Obravnavali so tudi vprašanje kaznovanja oseb z odvzeto poslovno sposobnostjo.

16.-17. 9. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih in svetovalec Varuha mag. Jure Markič sta se v Dobrni udeležila 8. psihogeriatričnega srečanja z naslovom Živeti z demenco v demenci prijaznem okolju.

Srečanje sta organizirali nevladna organizacija Spominčica – Slovensko združenje za pomoč pri demenci in Psihiatrična klinika Ljubljana,

21. 9. 2017 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih in svetovalka Lili Jazbec sta se v Banovcih udeležila simpozija evropskega združenja EUROMET z naslovom Zgodnja obravnava čustvenih in vedenjskih težav/motenj: zgodnja detekcija – ustrezen program – ustrezna ustanova v organizaciji osnovne šole Veržej. Na simpoziju je namestnik Šelih predstavil delovanje Varuha in državnega preventivnega mehanizma, svetovalka varuhinje pa je izpostavila primere dobrih praks v vzgojnih zavodih in mladinskih domovih ter opozorila na priporočila in predloge, ki so zapisani v poročilih po opravljenih nadzorih.

10.–12. 10. 2016 – Namestnik varuhinje in vodja državnega preventivnega mehanizma (DPM) Ivan Šelih in svetovalca Varuha mag. Jure Markič sta se na Dunaju (Avstrija) v okviru srečanja Mreže DPM iz jugovzhodne Evrope udeležila delavnice z naslovom Domovi za oskrbo starejših in dementnih - standardi v zdravstvu in na področju odvzema prostosti (Homes for the elderly/care institutions and dementia – standards in health care and medication-based deprivation of liberty). Srečanje je organiziral avstrijski ombudsman, ki je v letu 2016 predsedoval mreži DPM jugovzhodne Evrope.

13.–14. 10. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih se je kot vodja državnega preventivnega mehanizma udeležil konference, ki jo na Dunaju (Avstrija) pripravil ODIHR (Office for Democratic Institutions and Human Rights) v sodelovanju z APT (Association for the prevention of torture).

20. 10. 2016 – Varuhinja in svetovalca Varuha mag. Jure Markič in Nataša Bratož so se na Univerzitetni psihiatrični kliniki v Ljubljani udeležili strokovnega seminarja Otrok in mladostnik na pragu psihiatrije. Varuhinja je govorila o izkušnjah pri varovanju pravic otrok in mladostnikov, vključenih v psihiatrično obravnavo.

21. 10. 2016 – Varuhinja in njeni namestniki so se udeležili 23. seje Državnega zbora RS, na kateri so obravnavali 21. letno poročilo Varuha človekovih pravic RS za leto 2015 ter Poročilo o izvajanju nalog DPM v letu 2015. Državni zbor je 25. 10. 2016 s 74 glasovi za in nobenim proti sprejel priporočila Varuha ter institucijam in funkcionarjem na vseh ravneh svetoval, naj jih upoštevajo.

21. 11. 2016 – Namestnik varuhinje Miha Horvat je študentom Pedagoške fakultete v Ljubljani predaval v okviru predmeta Izbrani odklonski pojavi. Predstavil je delo Varuha, zlasti na področju prepovedi mučenja, nečloveškega in poniževalnega ravnanja ter delo državnega preventivnega mehanizma.

2.–4. 11. 2016 – Namestnika varuhinje Ivan Šelih in Miha Horvat sta se udeležila regionalne konference na Ohridu (Makedonija) z naslovom Dostop do pravice do azila in formalno/neformalno vračanje migrantov/beguncev. Konferenco je organiziral ombudsman Republike Makedonije v sodelovanju z visokim komisarjem za begunce s sedežem v Skopju.

8.–9. 11. 2016 – Namestnik varuhinje človekovih pravic Ivan Šelih se je v Lvivu (Ukrajina) udeležil 6. konference vzhodnoevropskih državnih preventivnih mehanizmov. S konferenco so proslavili 10-letnico začetka veljavnosti Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju. Konferenco so organizirali Organizacija za varnost in sodelovanje v Evropi (projektna pisarna v Ukrajini), Inštitut za socialne raziskave Kharkiv in Varuh človekovih pravic v Ukrajini.

10. 11. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih in svetovalca Varuha Robert Gačnik, spec., sta v okviru usposabljanja v Gotenici novosprejetim pravosodnim policistom predstavila Varuha človekovih pravic RS ter izvajanje pooblastil in nalog državnega preventivnega mehanizma.

15. 11. 2016 – Svetovalca Varuha mag. Jure Markič in Lili Jazbec sta se na Psihiatrični kliniki v Ljubljani udeležila drugega dela strokovnega seminarja Otrok in mladostnik na pragu psihiatrije.

16.–17. 11. 2016 – Namestnik varuhinje Miha Horvat se je na Dunaju (Avstrija) udeležil strokovne konference o vlogi DPM pri zagotavljanju temeljnih pravic v zvezi s pridržanjem (Ensuring fundamental rights compliant implementation of Framework Decisions related to detention – The role of the Judiciary and National Preventive Mechanisms). Na njej so udeleženci raziskovali možnosti za čim bolj usklajen in s tem večji prispevek k preprečevanju mučenja, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja pri uporabi relevantnih pravnih aktov (predvsem v zvezi z evropskim nalogom za prijete in predajo, nadzornimi ukrepi kot alternativo priporu, premeščanjem zapornikov med državami članicami ter spremljevalnimi

ukrepi in alternativnimi sankcijami), tako ali drugače povezanih s pravom Evropske unije. Konferenco sta organizirala Inštitut Ludwiga Boltzmann (Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights (BIM)) in Akademija evropskega prava (Academy of European Law (ERA)).

28.–30. 11. 2016 – Svetovalca Varuha Robert Gačnik, spec., in mag. Jure Markič sta se v Zagrebu (Hrvaška) udeležila konference Mreže jugovzhodnoevropskih državnih preventivnih mehanizmov (SEE NPM), na kateri so med drugim razpravljali o spremljanju uresničevanja priporočil DPM ob kontrolnih obiskih, izvajanju standardnih minimalnih pravil OZN za ravnanje z zaporniki (t. i. pravila Nelsona Mandele) in vlogi DPM pri zaščiti beguncev in migrantov. Konferenco je organiziral ombudsman Hrvaške v sodelovanju z Inštitutom Ludwiga Boltzmann.

6. 12. 2016 – Namestnik varuhinje Ivan Šelih ter svetovalci Varuha mag. Jure Markič, Robert Gačnik, spec, in Lili Jazbec so sprejeli predstavnike DPM Hrvaške, ki ga izvaja Pučki pravobranitelj (Hrvaški ombudsman). Predstavniki DPM Hrvaške so bili v okviru tega obiska navzoči na dveh kontrolnih obiskih v domovih starejših, in sicer v Domu Sv. Jožefa v Celju in Domu starejših Laško Termana.

6. 12. 2016 – Namestnik varuhinje Miha Horvat se je v Bruslju (Belgija) udeležil delavnice, na kateri so obravnavali vprašanja pritožbenega mehanizma agencije Frontex (Evropska agencija za mejno in obalno stražo).

13.–14. 12. 2016 – Namestnik varuhinje in vodja slovenskega državnega preventivnega mehanizma Ivan Šelih in svetovalac Varuha Robert Gačnik, spec., sta se v Beogradu (Srbija) udeležila konference z naslovom Zaščita človekovih pravic beguncev in migrantov v državah jugovzhodne Evrope – Preventivni pristop (Protection of the Human Rights of Refugees and Migrants in the Countries of South-East Europe – Preventive Approach). Konferenco je organiziral ombudsman Srbije (Zaštitnik građana) v sodelovanju z Visokim komisariatom Združenih narodov za begunce (UNHCR).

4

OBISKI KRAJEV ODVZEMA PROSTOSTI

4.1 Obiski domov za starejše

Leta 2016 smo obiskali **24 domov starejših občanov oziroma varovanih oddelkov** teh ustanov, in sicer gre za **enajst rednih obiskov in deset kontrolnih obiskov**, pri čemer je večja pozornost namenjena preverjanju spoštovanja podanih priporočil s prejšnjega rednega obiska kontrolirane ustanove (pri kontrolnih obiskih se podajo tudi nova priporočila, če DPM ugotovi, da so potrebna). **Tri domove starejših** pa smo obiskali v okviru **tematskega obiska**, pri čemer smo preverjali vrsto in količino aktivnosti, ki potekajo za stanovalce oziroma paciente ob koncih tedna. Ob vseh obiskih smo preverili tako spoštovanje priporočil, ki jih je DPM podal ob zadnjem obisku, kot druge okoliščine, ki so pomembne za končno oceno primerov morebitnega slabega ravnanja, kaznovanja ali celo mučenja v obiskani ustanovi.

Obiski so bili opravljeni v okviru rednega, naprej načrtovanega nadzora, **vsi obiski so bili nenapovedani**. Podanih je bilo **186 priporočil**, od tega jih je bila večina (**84 uresničenih takoj, veliko drugih je bilo sprejetih (59)**), a še ne uresničenih, nesprejetih je bilo med vsemi le 1,6 odstotka oziroma 3. Razmeroma velik delež priporočil, označenih z »Ni podatka«, gre pripisati temu, da v času priprave letnega pregleda odgovorov nekaterih nadzorovanih ustanov (katerih) še nismo prejeli (Dom starejših Laško, Trubarjev dom Loka pri Zidanem Mostu in Dom Danice Vogrinec). V posameznih poročilih je bilo podanih tudi precej pohval dobrih praks.

	Skupaj	Sprejeto	Nesprejeto	Uresničeno	Ni podatka
Legenda					
Število priporočil	186	59	3	84	40

Obiski so potekali po ustaljenem zaporedju, in sicer smo se ob začetku obiska posamezne ustanove razdelili, tako da je del skupine za nadzor opravil **pogovor z vodstvom obiskane ustanove**, del skupine, praviloma predstavniki nevladne organizacije, pa je odšel **na oddelek, kjer so si ogledali vse prostore oddelka, se pogovorili z zaposlenimi in pacienti in nekaj časa spremljali življenje na oddelku**, torej predvsem tudi ravnanje s stanovalci, njihovo obravnavo in odnos osebja. V **sklepnem pogovoru** smo vodstvu podali svoje ugotovitve in prva priporočila. Na podlagi posameznega obiska smo pripravili **predhodno poročilo**, ki smo ga posredovali ustanovi, po njenem odzivu pa smo pripravili **končno poročilo**, ki je bilo posredovano Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, v vednost pa tudi socialni inšpekciji. Sestavni del poročila je tudi mnenje izvedenca psihiatrične stroke, kadar je ta po odločitvi DPM obiskal nadzorovano ustanovo in na podlagi svojih ugotovitev podal svoje mnenje z vidika zdravstvenega varstva in oskrbe. **Ustanove so se praviloma redno odzivale na naša priporočila in se večinoma strinjale z našimi ugotovitvami oziroma priporočili ter zagotovile, da so nekatere pomanjkljivosti že odpravile oziroma da so predvidene za izboljšavo**. Poročila o posameznih obiskih (v skrajšani različici) so dostopna tudi na spletnih straneh Varuha.

Redni obiski leta 2016

Center starejših Črnuče

Center starejših Črnuče sprejme 157 stanovalcev. V času obiska je bilo v njem 155 stanovalcev, 93 žensk in 62 moških, s povprečno starostjo 83 let. V centru imajo vzpostavljena dva varovana oddelka, in sicer B1 Planike in C1 Spominčice. Oba oddelka sta v prvem nadstropju in sta namenjena osebam z različnimi stopnjami in oblikami napredovalne demence.

Center starejših Medvode

Center starejših Medvode lahko sprejme 276 stanovalcev. V času obiska je bilo v centru nastanjenih 211 stanovalcev, od tega 165 žensk in 46 moških. Povprečna starost stanovalcev je 85 let. V tretjem nadstropju je urejen varovani oddelek (oddelek 5), sprejme pa 18 stanovalcev.

Dom Tisje Šmartno pri Litiji

Dom Tisje Šmartno pri Litiji obsega dve enoti, Tisje in Litija. V času obiska DPM je bilo v Domu Tisje nameščenih 165 stanovalcev, 31 moških in 134 žensk, povprečna starost stanovalcev je 84 let za ženske in 79,31 leta za moške. V enoti Litija pa je bilo nameščenih 89 stanovalcev, od tega 60 žensk in 29 moških, povprečna starost stanovalk je bila v času obiska DPM 83,57 leta in stanovalcev 79,86 leta.

Dom upokojencev Podbrdo, enota Tolmin

Dom upokojencev Podbrdo, enota Tolmin, lahko sprejme 138 stanovalcev, v času obiska DPM so bile vse postelje zasedene. Moških je bilo 43, žensk pa 95. Oddelek za osebe z demenco (Sonček) lahko sprejme 12 stanovalcev in stanovalk (poleg teh je ena stanovalka tam samo v dnevnem času), vse postelje so bile v času obiska DPM zasedene.

Dom upokojencev Ptuj, enota Jurišinci

Dom upokojencev Ptuj izvaja dejavnost v petih enotah, ena od teh je v Jurišincih. Enota Juršinci deluje od februarja 2012 in je v neposredni bližini središča Juršincev. Enota lahko sprejme 57 oseb v enoposteljnih, dvoposteljnih in triposteljnih sobah. V času obiska DPM so bila vsa mesta v zasedena. Enota Jurišinci ima varovani oddelek za osebe z demenco, vstop z zunanje strani je vedno mogoč, izstop pa le s ključem, ki ga ima osebje. Oddelek za osebe z demenco lahko sprejme 14 stanovalcev, v času obiska DPM je bil oddelek polno zaseden.

Dom starejših občanov Ribnica

Dom starejših občanov Ribnica je začel delovati leta 2008, ima pa 154 postelj. Na verificiranem varovanem oddelku doma, ki je v prvem nadstropju, je 16 postelj, v času obiska DPM sta bili v dveh dvoposteljnih sobah nameščeni dodatni postelji zaradi urgentnih sprejemov. Tako je bilo na oddelku nameščenih 18 stanovalcev, sogovorniki so nam pojasnili, da gre za izjemo, v kratkem naj bi dodatni dve postelji sprostili s premestitvijo in odhodom ene stanovalke v domačo oskrbo. Ker je bil stanovalec s tega oddelka v času obiska DPM v bolnišnici, je bilo na oddelku dejansko 17 stanovalcev.

Dom starejših občanov Radenci

Dom starejših občanov Radenci lahko sprejme 178 stanovalcev, pri čemer je bilo na dan obiska DPM v Domu nastanjenih 176 stanovalcev, kar pomeni 98,88-odstotno zasedenost. Stanovalci so razporejeni v 60 enoposteljnih in 59 dvoposteljnih sobah. Oddelki so organizirani kot gospodinjske skupnosti, koncentracija stanovalcev z demenco, z bolj ali manj izrazitimi bolezenskimi znaki, pa je največja v prvem nadstropju. Za ta oddelek uporabljajo poimenovanje PIP-oddelek⁷, izogibajo pa se oznaki, da gre za skupnost za demenco. Na oddelku s povečano pozornostjo je 23 postelj. Stanovalci imajo možnost nastanitve v 5 enoposteljnih sobah in 9 dvoposteljnih sobah. Na dan obiska DPM je bilo na oddelku OPP nameščenih 21 stanovalcev, od tega 18 žensk in 3 moški.

Dom upokojencev Franc Salamon Trbovlje

Dom upokojencev Franc Salamon Trbovlje lahko sprejme 204 stanovalce. V času obiska DPM je bil v domu nameščen 201 stanovalec, od tega 151 žensk in 50 moških. Povprečna starost stanovalcev je bila 81,44 leta. V domu je en negovalni oddelek varovanega tipa – varovani oddelek, ki ni verificiran in je organiziran kot gospodinjska skupina Dušica. Varovani oddelek ima 14 postelj, ki so bile v času obiska DPM zasedene. Na oddelku je bilo v času našega obiska nameščenih 11 stanovalk, poleg teh so bili še 3 stanovalci.

⁷ Glede na poimenovanje oddelka ta oddelek, ki po presoji DPM izpolnjuje pogoje za varovani oddelek skladno z ZDZdr, v poročilu opredeljujemo kot oddelek s povečano pozornostjo ali OPP. Ob tem seveda ne gre za oddelek s povečano pozornostjo v smislu prejšnjih Usmeritev za delo za osebe z demenco, saj je MDDSZ usmeritve v tem delu že popravilo in omenjene oddelke iz usmeritev črtalo.

Dom starejših Logatec

Dom starejših Logatec sprejme 164 stanovalcev. V času obiska DPM so bile vse postelje zasedene, povprečna starost stanovalcev je bila 83 let, 5 stanovalcev pa šteje manj kot 65 let. Osebe, ki se spopadajo z demenco in drugimi podobnimi boleznimi, so nastanjene med druge stanovalce in niso ločene. Za potrebe dnevni aktivnosti in zaradi potreb po povečani pozornosti nad temi osebami ima dom v vsakem nadstropju organizirano gospodinjsko enoto, za katero skrbi gospodinja.

Trubarjev dom upokojencev Loka pri Zidanem Mostu

V času našega obiska je bilo v Trubarjevem domu upokojencev Loka pri Zidanem Mostu 222 stanovalcev, zmogljivost doma je bila presežena za enega stanovalca. Povprečna starost stanovalcev je 80 let. Dom je bil v preteklosti zavod, namenjen osebam z motnjami v duševnem zdravju, zato so nameščali tudi mlajše osebe (manj kot 50 let). Dom ima 221 ležišč.

Dom Danice Vogrinec Maribor

Iz podatkov o stanovalcih po kategoriji oskrbe izhaja, da so bile zmogljivosti doma Danice Vogrinec Maribor na dan obiska DPM povsem zasedene, in sicer je bilo v domu 809 stanovalcev, od tega 177 moških in 632 žensk. V bloku 2, ki je varovani oddelek, je bilo na dan našega obiska 168 stanovalcev.

Kontrolni obiski leta 2016

Dom Danijela Halasa Velika Poljana

Dom Danijela Halasa Velika Poljana lahko sprejme 66 stanovalcev, ob obisku DPM jih je bilo nameščenih 59. Varovani oddelek lahko sprejme 14 stanovalcev, ob obisku DPM je bilo na tem oddelku 11 stanovalcev.

Dom starejših občanov Trebnje

Dom starejših občanov Trebnje je v času obiska DPM zagotavljal namestitev 181 stanovalcem. Dom ima dvoje nadstropij, razdeljenih v štiri bivalne enote, od katerih sta dve posebej prilagojeni osebam z demenco. Poleg matične hiše ima dom še enoto v Šmarjeti, ki lahko sprejme 36 stanovalcev, nima pa varovanega oddelka. Dom ima tako kot ob obisku leta 2013 dva varovana oddelka, C1 in D1. Na oddelku C1 je lahko 22 stanovalcev, oddelek je bil v času obiska DPM polno zaseden. Na oddelku D1 je zmogljivost 11 stanovalcev, tudi ta oddelek je bil v času obiska DPM polno zaseden.

Dom sv. Jožefa Celje

Dom sv. Jožefa Celje ima 121 postelj, in sicer v 52 enoposteljnih in 36 dvoposteljnih sobah. V času obiska DPM so bile vse zasedene. Integrirana gospodinjska skupnost, kjer so nameščene osebe z demenco, lahko sprejme osem stanovalcev, na dan obiska DPM je bil oddelek polno zaseden. Vendar je bilo na oddelku v dnevnem času dejansko deset stanovalcev, saj dva stanovalca, ki spita na drugem oddelku, čez dan pripeljejo v gospodinjsko skupnost.

Lambrechtov dom starejših Slovenske Konjice

Lambrechtov dom starejših Slovenske Konjice se od obiska DPM leta 2011 arhitekturno ni spremenil. Oddelek za osebe z demenco je še vedno v tretjem nadstropju novega dela doma, označujejo ga kot dvor Mavrica. Na oddelku je 31 postelj, v času obiska DPM je bilo na njem 31 stanovalcev oziroma stanovalk, saj je oddelek po spolu mešan.

Center starejših Notranje Gorice

Center starejših Notranje Gorice ima dva varovana oddelka, preimenoval jih je v oddelka Breza (prejšnji oddelek AO) in Lipa (prejšnji oddelek BO). Zmogljivost oddelkov se je povečala, zdaj je na Brezi 13, v Lipi pa 15 stanovalcev, v času obiska DPM sta bila oba oddelka polna.

Dom starejših Idila

Dom starejših Idila lahko sprejme 165 stanovalcev, na dan obiska DPM jih je bilo 161. Na enem varovanem oddelku je 19 stanovalcev (ena postelja je bila v času obiska DPM prosta), na drugem, ki je bil poln, pa 24. Dom ima dva varovana oddelka, eden je v pritličju, drugi pa v prvem nadstropju.

Dom upokojencev Kranj

Dom upokojencev Kranj ima 214 postelj, dejansko jih je 213 in eno dodatno ležišče, na katero običajno namestijo koga iz dnevnega varstva. Ob obisku DPM je bilo v domu 213 stanovalcev, eno stanovalko so še pričakovali. Na varovanem oddelku je prostora za 21 stanovalcev, oddelek je bil v času obiska DPM polno zaseden. Dom ima še vedno en varovani oddelek, ki ga nameravajo v prihodnje tudi verificirati.

Center starejših Trnovo

Center starejših Trnovo ima 156 postelj. Ima en verificiran varovani oddelek z 20 posteljami. V času našega obiska je bilo na varovanem oddelku nameščenih 20 stanovalcev (kar pomeni 100-odstotno zasedenost), in sicer 14 žensk in 6 moških.

Dom Polde Eberl-Jamski Izlake

Oddelek za osebe z demenco oziroma varovani oddelek se imenuje Rožmarin in je v dveh nadstropjih doma Polde Eberl-Jamski Izlake. Na tem oddelku je 19 stanovalcev, v času obiska DPM so bile zasedene vse postelje.

Dom starejših Laško

Dom starejših Laško ima skupno 78 sob s 165 ležišči, od tega je 13 enoposteljnih sob, 42 dvoposteljnih sob in 23 triposteljnih sob. Ob obisku DPM je bil dom 100-odstotno zaseden. V gospodinjiski enoti je nastanjenih 12 stanovalcev.

Bivalne razmere

DPM je pogršel sistematično načrtovanje dejavnosti za stanovalce Trubarjevega doma z različnimi stopnjami napredovalne demence. DPM je priporočil vsebinsko dopolnitev dejavnosti. Program dejavnosti bi bil lahko pripravljen za mesec/teden dni naprej in obešen na vidnem mestu na oddelkih.

DPM je priporočil razmislek, da bi v Trubarjevem domu obudili prostore domskega bifeja, kjer bi se stanovalcem lahko zagotavljalo druženje z obiskovalci oziroma bi te prostore namenili za izvajanje druge dejavnosti.

Program dejavnosti v Domu Danice Vogrinc je zelo razgiban, kar stanovalcem omogoča veliko raznovrstnih dejavnosti, pri katerih lahko sodelujejo. Več dejavnosti pomeni več možnosti, da se za vsakega stanovalca najde ustrezna. Priporočili smo, da se tovrstna praksa ohranja tudi v prihodnje, inovativnost doma za uvajanje novih vsebin (nogometne tekme, koncerti, dvig z balonom ...) smo pozdravili, vendar smo opozorili, naj ne bodo vse zanimive dejavnosti namenjene le populaciji, ki je še agilna in pokretna. Dom namreč ne sme zanemariti in pozabiti na animacijo stanovalcev, ki trpijo zaradi raznih popuščanj.

Prostorov, kjer se lahko stanovalci bolj zasebno družijo s svojci ali drugimi obiskovalci oziroma se z njimi pogovorijo o intimnih zadevah, v Domu Danice Vogrinc ni veliko, zato smo predlagali, naj vodstvo prouči možnost o ureditvi čim več takih prostorov.

Lambrechtovemu domu starejših Slovenske Konjice smo priporočili, naj razmisli o posebni evidenci izhodov posameznih stanovalcev na sveži zrak tudi za oddelek Mavrica. Vanjo bi se zapisalo, kdo izmed stanovalcev je bil na svežem zraku. S tem bi se preprečila možnost, da koga pozabijo in tako ta stanovalec ostaja dlje časa le na oddelku ali celo v sobi.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da redno izvajajo izhode oziroma sprehode stanovalcev iz doma. Vodi jih zaposlena v recepciji. Od septembra zaposleni vodijo tudi seznam glede izhodov iz ustanove oziroma enote. Dom je priložil tudi primer takšnega seznama.

DPM je priporočil, naj zaposleni v Domu Tisje in enoti Litija dajejo zadosten poudarek ohranjanju kontinence stanovalcev z ustreznim treningom, kar vsekakor pomeni večjo obremenjenost osebja, vendar ohranja (večjo) kakovost življenja stanovalcev.

DPM je priporočal, naj se v aktivnosti stanovalcev doma starejših občanov Radenci vključijo pestre, inovativne in ustvarjalne dejavnosti.

Dom je navedel, da se za komentarje, predloge in pohvale DPM zahvaljuje, ob svojem delu jih bo poskušal upoštevati po najboljših močeh in zmožnostih. Ker dom na to priporočilo razen splošnega pojasnila ni dal posebnega odgovora, štejemo, da je dom priporočilo sprejel in ga bo v prihodnje tudi poskušal uresničiti.

- DPM je priporočal, naj Center starejših Črnuče hodnike in skupne prostore okraši, saj bi s tem stanovalcem nudili občutek domačnosti in topline. Svetoval je še, naj se v centru razmisli o morebitni dodatni okrasitvi prostorov (predvsem z izdelki, ki jih naredijo stanovalci v okviru delovne terapije ali v drugih ustvarjalnih delavnicah). Razumemo, da center ne more stanovalcev siliti k ustvarjanju, lahko pa jih k temu spodbuja.

Center je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da hodnike in dnevne prostore po priporočilu DPM postopoma krasijo z izdelki stanovalcev, ki jih izdelujejo v okviru delovne terapije skupaj z delovno terapevtko, animatorji in prostovoljci.

- DPM je priporočal, naj v Centru starejših Črnuče stanovalce spodbujajo k vnosu osebnih predmetov in urejanju sobe po lastnih željah.
-

- DPM je predlagal, naj Center starejših Črnuče razmisli o smiselnosti in možnosti ureditve zeliščnega ali dišavnega vrta, ki bi bil v veselje stanovalcem.

Center je v odzivu na predhodno poročilo zapisal, da so zeliščni vrt že začeli urejati in ga bodo v prihodnjih mesecih nadgrajevali. Priložili so fotografijo trenutne posaditve zelišč v avtomobilskih gumah, ki so jih stanovalci zasadili skupaj z zaposlenimi.

- Zunanji del na varovanem oddelku Centra starejših Črnuče je lepo urejen. Menili smo pa, da bi morali zaradi vročine v poletnih mesecih zagotoviti dodatne senčne površine (na primer vrtna uta), da bi se lahko stanovalci varovanega oddelka daljši čas zadrževali zunaj in morda imeli možnost pojesti tudi kakšen obrok.

Center je v odzivu na predhodno poročilo zapisal, da so upravi posredovali namero o dodatni zaščiti pred soncem in da se odločajo o ustrezni izvedbi, tj. tendi ali vrtni uti.

- DPM je predlagal, naj za okrasitev skupnih prostorov v Centru starejših Medvode uporabijo še več izdelkov, po možnosti tistih izdelkov, ki so jih stanovalci izdelali v okviru delovne terapije. Tako tudi stanovalci sooblikujejo prostor, v katerem živijo, kar pripomore k domačnosti in toplini prostorov.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da bo upošteval to priporočilo.

- Skupnih prostorov, kamor se lahko stanovalci umaknejo s svojci ali drugimi obiskovalci, v Centru starejših Medvode ni veliko. Želeli smo spodbuditi vodstvo in zaposlene in smo predlagali, naj bi se bolj angažirali za uporabo skupne kuhinje in drugih skupnih prostorov.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da so vsekakor vsi skupni prostori in tako tudi oddelčne kuhinje na razpolago tako stanovalcem kot obiskovalcem in uporabo teh v centru spodbujajo. Dejstvo pa je, da je večina stanovalcev v težkem zdravstvenem stanju in si le težka sami pripravijo kakšen prigrizek ali napitek v kuhinji. Vsekakor bodo še naprej spodbujali uporabo skupnih prostorov.

- DPM je priporočal, naj se v kopalnicah Centra starejših Medvode zagotavljajo vsi toaletni in higienski pripomočki.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da bodo v kopalnice v souporabi poleg toaletnega papirja namestili tudi brisače.

DPM je Center starejših Medvode opozoril, da je mogoče teraso koristno in funkcionalno uporabljati še pred prenavo. Tako je DPM priporočil, da bi bilo treba le omogočiti senco, kamor bi se stanovalci in svojci lahko ob vročini posedli, postaviti stole in klopi in razmisliti o namestitvi visokih gred, v katerih bi lahko stanovalci negovali ali le opazovali rože, dišavnice in drugo rastlinje.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da je senca stanovalcem in obiskovalcem omogočena, poleg tega so namestili klopi, o postavitvi oziroma ozelenitvi terase pred celostno prenavo pa bodo premislili in teraso spremenili v čim bolj prijazno stanovalcem.

DPM je predlagal varnejšo namestitev klimatske naprave na varovanem oddelku Centra starejših Medvode oziroma ustrezno zaščito zračnika za odvajanje toplega zraka, ki je speljan na teraso in je na dosegu stanovalcev.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da so zračnik za odvajanje zraka ustrezno zaščitili.

DPM je priporočal, naj se v jedilnici Centra starejših Medvode skrbno in dosledno zagotavlja čistoča.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo zagotovil, da so poskrbeli za čistočo in higieno v jedilnici.

DPM je Centru starejših Medvode opozoril, da je hidracija za stanovalce pomembna. Predlagali smo, naj v jedilnici postavijo vrče z vodo ali čajem, da si stanovalci med kosilom lahko postrežejo.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da stanovalci, ki želijo, lahko kadarkoli dobijo vodo ali čaj ter da so že zagotovili vrče z vodo v jedilnici, da si stanovalci lahko postrežejo tudi sami.

DPM je priporočal, naj v Domu Danijela Halasa Velika Poljana razmislijo o namestitvi luči, ki ne delujejo na senzor, ali vsaj ustreznejši nastavitvi senzorja.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel še, da je upošteval tudi druge predloge (med njimi omenjeni predlog), navedene v poročilu, in pomanjkljivosti odpravil.

DPM je vodstvu Domu upokojencev Franc Salamon Trbovlje priporočal, naj namesti pojasnilne table in tako omogoči receptorju dosledno evidentiranje vseh obiskovalcev.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da je namestil pojasnilne table pri vhodu.

DPM je Domu upokojencev Trbovlje predlagal sanacijo uničenih ali poškodovanih talnih površin, poleg tega je pozdravil načrte glede obnove tal v celotnem domu z upanjem, da se bo v razumnem času sanacija talnih površin izvedla.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da so sanacijo tal že začeli.

DPM je priporočal, naj Dom starejših občanov Ribnica poskuša načrtovati sprejeme, morebitno premestitev stanovalcev (npr. negibljivega stanovalca na negovalni oddelek) ali napotitev stanovalca, ki potrebuje namestitev, v drug dom v regiji s prostimi zmogljivostmi, in prepreči potrebo po nameščanju dodatnih postelj.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da jim je uspelo zmanjšati število postelj na uradno zmogljivost, pozneje pa so res morali za kratek čas znova dodati tretjo posteljo v eno sobo. Dom je poudaril, da si bodo zaposleni ves čas prizadevali, da bodo v domu samo eno- in dvoposteljne sobe. Predvsem zaradi upoštevanja priporočil DPM so v zadnjem obdobju zavrnilo veliko prošenj, ker niso želeli dodajati tretje postelje.

- DPM je priporočal, naj se v primeru namestitve na začasno ležišče novo sprejetemu stanovalcu Doma starejših občanov Ribnica zagotovi enaka raven kakovosti bivanja, kot jo imajo drugi stanovalci (zagotovitev prave postelje, nočne omarice, garderobne omare, bralne lučke, tipke klicnega zvonca in podobno).

Dom je ob odgovoru na predhodno poročilo poudaril, da so se zaposleni v preteklosti, tudi v nekaj urgentnih primerih, ko so poskušali rešiti stisko svojcev in začasno namestili tretjo posteljo, zelo trudili, da bi zagotovili podobno kakovost bivanja, vendar je včasih to težko izvedljivo. Težko je tudi pravilno pretehtati, s čim se povzroči manjša/večja škoda: zavrniti zelo urgenten sprejem za nekaj dni v tretjo posteljo in podaljšati agonijo ter hudo stisko svojcev in osebe z demenco ali rešiti njihovo stisko in za nekaj dni za malenkost poslabšati bivalni standard dveh oziroma treh stanovalcev. Dom je še poudaril, da ker vodstva ni bilo ob obisku, nihče ni povedal, da so pred takšnim sprejemom vedno zaprosili za soglasje tudi svoje obstoječih dveh stanovalcev ter ceno namesto za 5 odstotkov (po pravilniku) znižali kar za 10 odstotkov.

- DPM je priporočal, naj Dom starejših občanov Ribnica zagotovi, da se kava običajno skuha na oddelku, in sicer za vse stanovalce, ki jo želijo piti. Omogočanje kave le tistim, ki jim jo svojci lahko plačajo, namreč pomeni način (nepotrebne) socialne delitve, predvsem pa skrb vzbuja socialna izključenost posameznih stanovalcev kot posledica morebitne stiske svojcev ali celo njihovega indiferentnega odnosa do enega od staršev.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da se bo kava v prihodnje skuhala vsak dan na oddelku, in sicer za vse stanovalce, ki jo smejo in jo bodo tudi želeli piti.

- DPM je priporočal, naj se v vsaj enem od skupnih prostorov Doma starejših občanov Ribnica namesti posoda s čajem ali vodo za stanovalce, ki bi želeli med obroki kaj popiti, predvsem pa razne didaktične igre in igrala, lutke dojenčkov in podobno, s čimer bi zaposlili stanovalce in jim omogočili aktivno preživljanje njihovega časa.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da ima prav za te namene zaposleno delavko, ki vsako jutro pobere lončke za pitje, ki so na nočnih omaricah in v skupnih prostorih, ter jih nadomesti z novim in svežim napitkom v sveže pomitih vrčih. Na varovanem oddelku (in vseh drugih) je tako vsak dan na voljo čaj ali drug napitek po želji stanovalcev, npr. sok v toplejših mesecih. Avtomat s pitno vodo je že vsa leta nameščen v jedilnici v pritličju in v prvem nadstropju (nasproti varovanega oddelka).

- DPM je priporočal, da so vrata, ki omogočajo prehod na zunanji del (park), zaklenjena le takrat, ko je zunaj slabo vreme in bi lahko samostojen izhod za posameznega stanovalca enote Jurišinci pomenil nevarnost (prehladitev v mrzlih dneh, zdrs v primeru poledenelih tal, dež).

Dom upokojencev Ptuj je v odzivu na prehodno poročilo posebej poudaril, da se strinjajo z navedbami v predhodnem poročilu, predloge pa bodo upoštevali pri načrtovanju izboljšav in izvajanju storitev v prihodnje.

- DPM je enoti Tolmin priporočal, naj razmisli o ureditvi ustreznega prostora, ki bi umirajočemu omogočal takšno okolje, ki bi tako njemu kot svojcem, zaposlenim in prostovoljcem (npr. društva Hospic) omogočalo čim bolj mirno in dostojanstveno slovo, brez nepotrebnih zunanjih motenj ali omejitev, ki jih prinaša bivanje v večposteljni sobi.

Dom upokojencev Podbrdo se strinja, da bi bilo primerno imeti sobo za umirajoče, vendar kot navaja, ob sedanjih pogojih tega ni mogoče urediti.

- Skupnih prostorov, kamor bi se lahko stanovalci umaknili s svojci ali drugimi obiskovalci, v Trubarjevem domu ni veliko. DPM je priporočil razmislek, da bi v ta namen morda preuredili prostor nedelujoče recepcije.
-

Ker so na taktilni tabli, ki je namenjena dotikanju stanovalcev Doma Izlake, nameščeni koščki stekla, je DPM priporočil, naj se namestijo drugam in zunaj dosega stanovalcev ali pa se vsekakor obrusijo tako, da se ob njih ne bo mogoče porezati.

Dom Izlake je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da stanovalci uporabljajo multisenzorno sobo izključno ob spremstvu delovnih terapevtk, kar pomeni, da v sobi niso nikoli sami. Koščki stekla ponujajo možnost večjih svetlobnih učinkov. Če stanovalci poskušajo seči po steklu, jih delovna terapevtka preusmeri in poskrbi za varnost. Kljub temu bodo ostre konice obrusili.

Kadilnica

DPM je predlagal, naj Dom starejših občanov Radenci prouči možnost ureditve kadilnice, saj je v primeru mraza in slabega vremena kajenje zunaj za stanovalca, ki kadi, neugodno.

Dom je navedel, da se za komentarje, predloge in pohvale DPM zahvaljuje, ob svojem delu jih bo poskušal upoštevati po najboljših močeh in zmožnostih. Ker dom na to priporočilo razen splošnega pojasnila ni dal posebnega odgovora, štejemo, da je priporočilo sprejel in ga bo v prihodnje tudi poskušal uresničiti.

DPM je opozoril, da čeprav je stanovalcem Centra starejših Medvode omogočen nemoten izhod na prosto in prostor za kajenje, jim kajenje dejansko ni omogočeno. Glede na to, da gre za poseg v svobodo ravnanja, smo izrazili pomisleke glede takega ravnanja.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da je vsem stanovalcem na varovanem oddelku, ki kadijo, kajenje omogočeno, ko si to zaželi.

DPM je predlagal, naj Dom Danijela Halasa Velika Poljana prouči možnost ureditve ustrezne kadilnice, saj je v primeru mraza in slabega vremena kajenje zunaj za stanovalca, ki kadi, neugodno.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da bodo predlog ureditve kadilnice podali v letni delovni načrt in v potrditev svetu zavoda.

DPM je predlagal, naj Dom upokojencev Trbovlje prouči možnost ureditve kadilnice, saj je v primeru mraza in slabega vremena za stanovalca, ki kadi, neugodno.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da že urejajo kadilnico na oddelku stanovalcev z demenco. V primeru hladnega in slabega vremena pa že zdaj stanovalko iz tega oddelka, ki kadi, zaposleni spremljajo v prostor za kajenje.

DPM je predlagal, naj Center Trnovo prouči možnost ureditve kadilnice, saj je v primeru mraza in slabega vremena kajenje na prostem za stanovalca, ki kadi, neugodno.

Center je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bo proučil možnosti postavitve kadilnice ali druge možnosti.

Spletna predstavitev

Dejavnosti na spletni strani doma Danice Vogrinec so navedene samo za nekatere mesece, navedene pa so nejasno in s kraticami. DPM predlaga, da je vodstvo pri objavljanju na spletu bolj ažurno in jasno pri izražanju.

Ob pregledu spletne strani Doma starejših Laško DPM pogreša navedbo zmogljivosti in zasedenosti gospodinjske enote ter podatek o predvideni čakalni dobi (čeprav le okvirno). Po mnenju DPM bi bil ta

podatek bodočemu stanovalcu lahko v pomoč ob sprejetju odločitve za bivanje, zato smo predlagali, naj dom spletno stran ustrezno dopolni s pričakovanimi čakalnimi dobami tudi za druge oddelke.

- DPM je priporočal, naj Dom Danijela Halasa Velika Poljana poskrbi za ažurnost svoje spletne strani, saj so bili v času obiska na spletni strani navedeni napačni (morebiti starejši) podatki o zmogljivosti na varovanem oddelku, pogrešali pa smo tudi rubrike Hišni red, Seznam prireditvev za tekoči mesec in Objava novic.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da je priporočilo upošteval in pomanjkljivost odpravil.

- DPM je Domu upokojencev Trbovlje predlagal, naj se prireditve oglašujejo tudi na spletni strani. Priporoča še ažurnost pri urejanju spletne strani in podkrepitev dogodkov s slikovnim materialom.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da se je takoj lotil oglaševanja na spletni strani in poskrbel za ažurnost pri urejanju spletne strani s slikovnim materialom.

Dostopnost prostorov in predmetov stanovalcev

- DPM je priporočal, naj se vrata sob, v katerih bivajo stanovalci Doma Tisje in enote Litija, tako kot doslej zaklepajo le v izjemnih primerih, ko o tem odloči domski zdravnik.
-

- DPM je priporočal, naj osebje Doma starejših občanov Ribnica sob stanovalcev brez res utemeljenega razloga ne zaklepa. Kadar bi obstajala nevarnost odvzema predmetov (stanovalec z napredovano demenco bi vstopil v tujo sobo in vzel predmet, misleč, da je njegov), bi se lahko ključi sobe dali stanovalcem, ki bi bili sposobni sobo sami zakleniti, odkleniti in predvsem tudi skrbeti za ključ. Preostalim stanovalcem bi lahko sobo zaklenilo tudi osebje, vendar bi v takšnem primeru moralo biti pozorno in stanovalcu, ki bi hotel vstopiti v svojo sobo, to nemudoma odkleniti in mu omogočiti vstop.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bodo zaposleni sobe zaklepali samo še v času zračenja, kajti okna na severni strani so še posebej nevarna za padec v globino, kadar so odprta. V preostalem času so sobe odklenjene. En stanovalec ima svoj ključ in sam zaklepa.

- DPM je pozdravil trud Centra starejših Medvode pri angažiranju za individualno razpoznavnost sobe posameznega stanovalca, vendar hkrati predlagal, da se za lažjo orientacijo stanovalca v prostoru enaki simboli na vratih sob nadomestijo z raznovrstnimi simboli (npr. simbol poklica, ki ga je stanovalec opravljal). Priporočil je še, naj se zaradi varovanja osebnih podatkov zmanjša navedba osebnih podatkov.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da bodo na varovanem oddelku zaposleni postopoma začeli zamenjavo simbolov in zmanjšanje navajanja podatkov ter tako še bolj individualizirali simbol in zmanjšali navajanje osebnih podatkov.

- DPM je izrekel pohvalo Centru starejših Trnovo, da so vrata posameznih sob na inovativen način opremljena s prepoznavnimi simboli poklica, ki ga je stanovalec v preteklosti opravljal, hkrati pa je DPM priporočal, da se tako ali podobno (npr. s preprostimi simboli) opremijo tudi vrata preostalih prostorov za lažje orientacijo.

Center je v odzivu na predhodno poročilo ob tokratnem poročilu pojasnil, da bo takoj, ko bo mogoče, vsa vrata opremil s prepoznavnimi simboli poklica, ki ga je stanovalec v preteklosti opravljal.

Verski obredi

DPM je predlagal, naj enota Jurišinci na vidnem mestu na varovanem oddelku (po potrebi tudi na drugih), lahko pa tudi v ustrezni zloženki, navede, na koga se lahko obrne stanovalec, ki bi potreboval pomoč pri vzpostavljanju stika s predstavnikom svoje veroizpovedi ali pri organizaciji ustreznega obreda.

Dom upokojencev Ptuj je v odzivu na prehodno poročilo posebej poudaril, da se strinjajo z navedbami v predhodnem poročilu, predloge pa bodo upoštevali pri načrtovanju izboljšav in izvajanju storitev v prihodnje.

Čeprav je Dom Izlake očitno pripravljen poiskati pomoč stanovalcu, ki potrebuje pomoč pri vzpostavitvi stika s pripadnikom svoje veroizpovedi, na varovanem oddelku še vedno nismo našli na sicer veliki oglasni deski zapisa, na koga se stanovalec (ali njegov svojec zanj) lahko obrne v primeru težav pri vzpostavitvi stika z duhovnikom, ki bi mu omogočal ustrezno versko oskrbo. Zato smo priporočilo, dano v tej zvezi ob zadnjem obisku, ponovili.

Dom Izlake je v odzivu na prehodno poročilo pojasnil, da so seznam oziroma zapis, na koga naj se stanovalec obrne, če potrebuje pomoč duhovnika, takoj po prvem obisku Varuha izobesili na glavno oglasno desko doma in vnesli v zbiranko o pravicah stanovalcev. Niso pa ga dodatno izobesili na varovanem oddelku, kar so storili zdaj.

Namestitev klicnih sistemov oziroma naprav

DPM je Lambrechtovemu domu starejših Slovenske Konjice priporočal, naj se z družbo, ki vzdržuje sistem klica v sili, dogovori, da podatke redno sporoča oziroma prenaša domu. Le tako bo namreč mogoča redna kontrola klicev in odzivnega časa osebja, predvsem pa bodo mogoče izboljšave sistema oziroma dela zaposlenih tako, da se bo to odzvalo na vsak klic brez zamude.

Dom je v odzivu na prehodno poročilo pojasnil, da so se z vzdrževalcem klicnega sistema dogovorili (to se zdaj že izvaja), da domu dnevno pošilja poročila o številu klicev stanovalcev in odzivnih časih osebja. Poročila so zelo koristna, saj s tem zaposleni izvajajo samokontrolo. V prilogi je dom posredoval nekaj primerov poročil za različne dneve in mesece.

DPM je priporočal, naj se stanovalcem Centra starejših Medvode omogoča uporaba klicnih zvoncev v kopalnicah tako, da jih bodo ti dosegli.

Center je v odzivu na naše prehodno poročilo pojasnil, da kadar so stanovalci v skupni kopalnici varovanega oddelka, niso sami, temveč so vedno v spremstvu osebja.

DPM je vodstvu Doma upokojencev Trbovlje predlagal, naj se celoten klicni sistem pregleda in popravi oziroma zamenja, tako da bo poskrbljeno za varnost stanovalcev. DPM je sicer pozdravil načrte doma glede prenovitve celotnega klicnega sistema in v tem oziru upal, da se bodo načrti v doglednem času tudi uresničili.

Dom je v odzivu na prehodno poročilo pojasnil, da se je takoj lotil izvajanja priporočila glede klicnega sistema. Končuje se tudi projektna dokumentacija, ki je podlaga za razpis javnega naročila za nadgradnjo celotnega sistema sestrskega klica za celotni dom. Pričakuje, da bi lahko bila naložba izvedena do konca leta 2016.

Ker ob pritisku na klicni zvonec v oddelčni kuhinji oddelka s povečano pozornostjo (OPP), ta ni deloval, je DPM Domu starejših občanov Radenci priporočal, da se napaka odpravi.

Dom je navedel, da se za komentarje, predloge in pohvale DPM zahvaljuje, ob svojem delu jih bo poskušal upoštevati po najboljših močeh in možnostih. Ker dom na to priporočilo razen splošnega

pojasnila ni dal posebnega odgovora, štejemo, da je dom priporočilo sprejel in ga bo v prihodnje tudi poskušal uresničiti.

Opremljenost in urejenost prostorov

 DPM je priporočil, nas se na vratih prostorov Trubarjevega doma za pedikuro in frizerski salon dodata urnik in potrebni kontakt, ki bo omogočal predhodno naročanje.

 DPM je Trubarjevemu domu priporočil namestitve dodatnih smerokazov in osvežitev zdajšnjih tabel za oznake vseh objektov, kar bi omogočalo boljšo orientacijo. Priporočil je še, naj se na zemljevid doda oznaka npr. »Vi ste tu«.

 DPM je vodstvu Domu starejših Logatec priporočal razmislek o dopolnitvi informativne table, ki je pritrjena v recepciji, še z dodatnimi oznakami. Trenutna informativna tabla je bila namreč po naši presoji pomanjkljiva, saj na njej ni bilo navedb za kapelico, zdravstvene prostore, bara, pisarne socialnih delavk, internetne točke in za prostore, kjer so nameščene telovadne naprave.

Dom je v odgovoru na predhodno poročilo navedel, da se strinja s priporočilom DPM, in zagotovil, da bodo poskrbeli za dopolnitve.

 DPM je predlagal, da so nekatere sobe stanovalcev potrebne svežega pleskanja, pozdravljamo pa prakso Doma Danice Vogrinc, da se vsaka soba ob smrti stanovalca prepleska.

 V dvo- ali večposteljnih sobah Doma Danice Vogrinc stanovalci niso imeli nameščenih nobenih pregrad ali zaves, ki bi jim zagotavljale intimo in zasebnost, kadar je to potrebno. Zato je DPM predlagal, naj vodstvo poišče ustrezno rešitev (mogoče premične pregrade).

 DPM je predlagal, naj stanovalcem Doma Danice Vogrinc, ki svojih osebnih prostorov niso zmožni popestriti ali narediti bolj domačih, pri tem pomagajo zaposleni. Priporočamo tudi namestitve izdelkov, ki jih je stanovalac sam izdelal v okviru delovne terapije.

 DPM je menil, da prostori za izvajanje fizioterapije glede na število stanovalcev niso dovolj veliki, zato smo vodstvu Doma Danice Vogrinc Maribor predlagali, naj prouči možnost povečanja teh prostorov ali pa za potrebe fizioterapije najde primernejše, predvsem večje prostore. Dom naj zagotovi tudi več fizioterapevtskih pripomočkov, saj je teh glede na število stanovalcev premalo.

 DPM je predlagal, naj se v jedilnici Doma Danice Vogrinc skrbno in dosledno zagotavlja čistoča.

 DPM je predlagal, naj vodstvo Doma Danice Vogrinc prouči možnost namestitve zaves v sobe stanovalcev, ki so bolj občutljivi glede svoje zasebnosti in ki to želijo.

 DPM je predlagal, naj se neizkoriščene stenske površine hodnikov in skupnih prostorov v Domu Danice Vogrinc namenijo slikarskim in fotografskim razstavam ter da se za okrasitev površin uporabijo tudi izdelki, ki so jih stanovalci izdelali sami, npr. v okviru delovne terapije ali v drugih delavnicah. Tudi stanovalci sooblikujejo prostor, v katerem živijo, kar pripomore k domačnosti in toplini prostorov.

 DPM je predlagal, naj glede na zdravstveno stanje stanovalcev na oddelku za paliativno oskrbo osebje Doma starejših Laško pomaga pri ureditvi prostorov z opremljanjem z osebnimi predmeti ter spodbujanjem stanovalcev in njihovih sorodnikov k temu.

- DPM je menil, da bi bilo lahko osebnih predmetov stanovalcev enote Jurišinci, predvsem predmetov, ki so jih stanovalci naredili v času delovne terapije, na varovanem oddelku še več. Če stanovalci niso sposobni lastnih stvari postaviti sami oziroma ob pomoči svojcev, je DPM predlagal, naj za to poskrbi osebje in jim na primer stanovalcem poleg postelje namesti tablo z navedbo družinskih članov, zaradi česar se bodo lahko vsak dan spomnili na svoje bližnje.

Dom upokojencev Ptuj je v odzivu na prehodno poročilo posebej poudaril, da se strinjajo z navedbami v predhodnem poročilu, predloge pa bodo upoštevali pri načrtovanju izboljšav in izvajanju storitev v prihodnje.

- DPM je priporočal, naj si Dom upokojencev Kranj dodatno prizadeva, da se skupni prostori varovanega oddelka poleg sicer lepih slik opremijo tudi z izdelki stanovalcev. Čeprav verjamemo, da so njihove zmožnosti zaradi bolezenskega stanja zmanjšane, smo prepričani, da še vedno lahko ob pomoči osebja, torej delovnega terapevta, izdelujejo uporabne in okrasne izdelke. DPM je predlagal še, naj se stanovalci in njihovi svojci spodbujajo, da sobe okrasijo s predmeti, ki so stanovalcem domači in jim tako sicer lepe sobe približajo domačemu okolju, torej spremenijo v dom.

Dom se je v odgovoru na predhodno poročilo zahvalil za korektno obravnavo, videnja DPM in predloge, ki jih bo, kot navaja, v celoti upošteval.

- DPM je priporočal, naj se zaradi lažjega prepoznavanja sobe, v katero je stanovalec Doma upokojencev Kranj nameščen, dodajo na vrata slike ali se z barvami dodatno označijo vrata sob.

Dom se je v odgovoru na predhodno poročilo zahvalil za korektno obravnavo, videnja DPM in predloge, ki jih bo, kot navaja, v celoti upošteval.

- DPM je priporočal, naj si osebje Doma starejših občanov Ribnica prizadeva, da z animacijo stanovalcev in svojcev dosežejo, da bo več osebnih predmetov, predvsem slik, ki bodo na eni strani stanovalca vezali na družbeno okolje, iz katerega izhaja, po drugi strani pa so lahko ob pomoči osebja z obujanjem spominov terapevtski vidik obravnave dementnega stanovalca.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da se bodo potrudili, da bi kar najbolj sodelovali tudi tisti svojci, ki se doslej niso odzivali. Tako bodo poskušali pridobiti tudi osebne predmete, ki bi stanovalce spominjali na življenje v domačem okolju.

- DPM je Domu starejših občanov Radenci predlagal, naj zagotovi ustrezno berljivost gradiva in informacij, izobešenih na oglasni deski, in to z odstranitvijo jedilne mize in stolov pred oglasno desko, s prestavitvijo oglasne deske na ustrežnejše mesto ali kako drugače.

Dom je navedel, da se za komentarje, predloge in pohvale DPM zahvaljuje, ob svojem delu jih bo poskušal upoštevati po najboljših močeh in zmožnostih. Ker dom na to priporočilo razen splošnega pojasnila ni dal posebne odgovora, štejemo, da je priporočilo sprejel in ga bo v prihodnje tudi poskušal uresničiti.

- DPM je priporočal, naj Center starejših Trnovo razmisli o dodatni okrasitvi prostorov (npr. tudi z izdelki, ki so jih napravili stanovalci), to namreč pripomore k večji toplini in domačnosti prostorov.

Center je v odzivu na predhodno poročilo ob tokratnem poročilu pojasnil, da so o predlogu že razpravljali in bodo gotovo delovali v tej smeri.

- Čeprav se DPM zaveda, da stanovalcev Centra starejših Trnovo ne gre siliti k okrasitvi sobe, če tega ne želijo, je DPM priporočal, naj stanovalce spodbujajo k vnosu osebnih predmetov, urejanju sobe po lastnih željah in namestitvi predmetov, ki jih povezujejo z okoljem, iz katerega izhajajo. V primeru namestitve dveh stanovalcev v eno sobo je potrebno upoštevati želje obeh stanovalcev, da želje enega ne posežejo v želje drugega.

Center je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da zaposleni že zdaj spodbujajo vse stanovalce, da si sobe uredijo po lastnih željah, in poudaril, da je treba v dvoposteljnih sobah uskladiti želje obeh stanovalcev, da želje enega ne posežejo v želje drugega.

- DPM je priporočal, naj se v skupne prostore varovanega oddelka Centra starejših Trnovo namesti ura za lažjo orientacijo stanovalcev v času.

Center je v odzivu na predhodno poročilo ob tokratnem poročilu pojasnil, da so uro že namestili v skupno jedilnico.

- DPM je priporočal, naj v Domu Danijela Halasa Velika Poljana stanovalce spodbujajo k vnosu osebnih predmetov, urejanju sobe po lastnih željah in namestitvi predmetov, ki jih povezujejo z okoljem, iz katerega izhajajo. To velja še toliko bolj, saj po besedah doma trenutno ni stanovalcev, ki bi trgali predmete, jih poskušali zaužiti, ali podobnih zadržkov.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel tudi, da je upošteval tudi druge predloge (med njimi omenjeni predlog), navedene v poročilu, in pomanjkljivosti odpravil.

- DPM je priporočal, naj se zamenjava polomljenih predmetov, ki so sicer nujni za življenje v Domu Danijela Halasa Velika Poljana, poskuša zagotoviti čim hitreje.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel tudi, da je upošteval tudi druge predloge (med njimi omenjeni predlog), navedene v poročilu, in pomanjkljivosti odpravil.

- DPM je Domu upokojencev Trbovlje predlagal, naj zagotovi ustrezno opremo v vsaki od sob s posteljo, mizo, stolom, nočno omarico, garderobno omaro in nočno lučko, ter dodatno priporočal, naj se morebitna dotrajana oprema zamenja.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da je takoj pristopil k izvedbi priporočila glede opremljenosti v sobi in poskrbel za menjavo dotrajanih postelj.

Odnos osebja

- DPM je priporočal, naj zaposleni v Domu Tisje in v enoti Litija namenijo še naprej dovolj pozornosti stanovalcem z napredujočo demenco, ki so nameščeni na preostalih oddelkih, in poostreno skrbijo za njihovo varnost.
-

- DPM je priporočal, naj delovni inštruktor s pripovedovanjem zgodbe ob izvajanju aktivnosti stanovalce Doma upokojencev Kranj dodatno spodbuja in jih na bolj zanimiv način povabi k aktivnemu sodelovanju (zgodbe so lahko v povezavi z običajnimi opravili iz vsakdanjega življenja, ki se nanašajo na primer na pranje ali obežanje perila). Hkrati smo priporočili popestritev telovadbe, tudi z uporabo predmetov, ki bi bili še v dodatno pomoč in motivacijo pri izvajanju gibov (npr. škatlica, trakovi, ščipalke za perilo itd.)

Dom se je v odgovoru na predhodno poročilo zahvalil za korektno obravnavo, videnja DPM in predloge, ki jih bo, kot navaja, v celoti upošteval.

- DPM je priporočal, naj se osebje Centra starejših Trnovo ob hranjenju potruzi z vzpostavljanjem komunikacije, bodisi s pogovorom o posamezni hrani, preteklem življenju bodisi o čem drugem.

Center je v odzivu na predhodno poročilo ob tokratnem poročilu pojasnil, da se zaposleni že zdaj trudijo, da med hranjenjem komunicirajo s stanovalci, ter opozoril na posamezne stanovalce, ki si med obroki želijo tišino. Kljub temu bodo zaposleni še naprej spodbujali kakovostno komunikacijo.

- DPM je priporočal, naj osebje Doma Izlake vplive, ki sooblikujejo voljo stanovalca, upošteva pri odnosu do stanovalca in mu tudi z ustreznim odnosom in spodbudo pomaga pri izboljšanju počutja. Predvsem naj bo pozorno na upoštevanje in zaščito osebne integritete stanovalcev in pravico do samoodločanja ali vsaj sodelovanje pri tem.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da imajo z osebjem redne sestanke in izobraževanja, na katerih opozarjajo na primerno komunikacijo in odnos s stanovalci z demenco. Vsekakor bodo izobraževanja izvajali tudi v prihodnje.

- DPM je priporočal, naj se osebje Centra starejših Medvode v jedilnici, kjer za pogrinjke in urejenost jedilnice skrbita dve osebi/servirki, ob hranjenju potrudita z vzpostavljanjem ustrezne komunikacije, saj bo to pripomoglo k prijetnemu vzdušju.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da je bil pogovor z zaposlenima opravljen in predstavljene ugotovitve DPM. Zagotovili so, da bodo poskrbeli za boljše vzdušje v jedilnici.

- DPM je priporočal, naj bo Dom Danijela Halasa Velika Poljana pozoren na obtožbe stanovalcev o neprimernem odnosu osebja ali sporih z drugimi stanovalci, jih jemlje resno, preveri in po potrebi ustrezno ukrepa. Le v takšnem primeru bo namreč lahko zagotovil pravočasno ugotavljanje dejanskega stanja, s tem pa tudi morebitne primere neprimernega odnosa osebja do stanovalcev ali celo preprečil konflikte med stanovalci.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel tudi, da je upošteval tudi druge predloge (med njimi omenjeni predlog), navedene v poročilu, in pomanjkljivosti odpravil.

Stiki s svojci in zunanjim svetom

- Ker priporočilo DPM o ustrezni namestitvi seznama pravic stanovalcev Doma upokojencev Kranj, določenih v ZDZdr, ni bilo (v celoti) upoštevano, smo priporočilo iz leta 2009 zato ponovili.

Dom se je v odgovoru na predhodno poročilo zahvalil za korektno obravnavo, videnja DPM in predloge, ki jih bo, kot navaja, v celoti upošteval.

- DPM je predlagal, naj Center starejših Trnovo v prostorih varovanega oddelka izobesi hišni red, namesti informativno gradivo o pritožbenih poteh, ki jih stanovalci oziroma svojci lahko uporabijo, ter znova namesti zloženke z osnovnimi informacijami o možnosti obrniti se na zastopnika pravic oseb na področju duševnega zdravja.

Center je v odzivu na predhodno poročilo ob tokratnem poročilu pojasnil, da bodo nemudoma namestili informativna gradiva na varovanem oddelku.

- DPM je priporočal, naj Dom starejših občanov Radenci na vidnem mestu objavi seznam zastopnikov pravic oseb na področju duševnega zdravja z njihovimi kontaktnimi podatki. Hkrati smo predlagali, naj se dom obrne na zastopnika oziroma MDDSZ in zagotovi izobraževalno gradivo (plakati, zloženke, ipd.) za stanovalce.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da je bil na dan obiska DPM na OPP izobešen seznam zastopnikov pravic oseb na področju duševnega zdravja. Po obisku DPM je dom pripravil tudi dopolnjeno različico obvestila.

- DPM je priporočal, naj Dom upokojencev Trbovlje na vidnem mestu (oglasni deski) objavi seznam zastopnikov pravic oseb na področju duševnega zdravja z njihovimi kontaktnimi podatki, in predlagali, naj se dom obrne na zastopnika oziroma na MDDSZEM in zagotovi izobraževalno gradivo (plakati, zloženke, ipd.) za stanovalce.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da so zaposleni v skladu s priporočilom na vidnem mestu objavili seznam zastopnikov pravic oseb na področju duševnega zdravja z njihovimi kontaktnimi podatki ter zagotovili stanovalcem tudi izobraževalno gradivo.

- DPM je priporočal Centru starejših Črnuče, da bi tudi na oglasne deske oziroma na drugo primerno vidno mesto obesili seznam zastopnikov po ZDZdr.

Center je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da bodo na vseh oglasnih deskah po nadstropjih izobesili seznam zastopnikov po ZDZdr, poleg oglasne deske v domski ambulanti, kjer ta seznam že visi.

- DPM je priporočal Centru starejših Črnuče, naj se stanovalce seznanja z možnostjo obrniti se na zastopnika pravic oseb na področju duševnega zdravja.

Center je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da bodo na vseh oglasnih deskah po nadstropjih izobesili seznam zastopnikov po ZDZdr, poleg oglasne deske v domski ambulanti, kjer ta seznam že visi.

- DPM je priporočal, naj Dom Danijela Halasa Velika Poljana stanovalce seznanja z možnostjo, da se obrnejo na zastopnika pravic oseb na področju duševnega zdravja. Hkrati smo ponovili priporočilo, ki smo ga podali ob zadnjem obisku, naj dom na vidnem mestu (oglasni deski) objavi seznam zastopnikov z njihovimi kontaktnimi podatki. Hkrati smo še predlagali, naj se dom obrne na zastopnika oziroma MDDSZ in zagotovi izobraževalno gradivo (plakati, zloženke, ipd.) za stanovalce.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da je uredil oglasno desko.

- DPM je priporočal, naj Dom starejših občanov Ribnica v pripravo individualnega načrta vključi tudi svojce. Stanovalci velikokrat zaradi svojega bolezenskega stanja ne bodo sposobni povedati veliko o sebi, svoji preteklosti in znanjih iz aktivnega obdobja svojega življenja. Tu tako zaposlenim pri izdelavi individualnega načrta lahko veliko pomagajo svojci, zato je njihova vključitev smiselna in potrebna.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bodo zaposleni v pripravo individualnega načrta bolj vključevali svojce. Pripravili so že dopis, ki ga bodo posredovali vsem svojcem.

Varovani oddelek

- DPM je ugotovil, da organiziranost oddelka v Trubarjevem domu, kjer so nastanjene osebe z napredujočo demenco, ni skladna z zakonodajo. Glede na organiziranost oddelka, ki pomeni omejitve gibanja, je DPM predlagal, naj čim prej uredi status omenjenega oddelka.
-

- DPM je Trubarjevemu domu predlagal, naj ravna skladno z ZDZdr in sodišče obvešča o osebah, ki doma ne morejo zapustiti po lastni volji, osebah, pri katerih bo tak režim vzpostavljen v prihodnosti, in osebah, ki jih opredeljuje 2. člen ZDZdr in ne dajo ali ne morejo dati (soglasja skladno s 74. členom ZDZdr). Predlagali smo, naj nas dom seznanja o svojem ravnanju v primeru zadržanih oseb in obveščanju sodišča ter tudi o tem, če sodišče ne bi odločilo o obvestilih oziroma postopka ne bi uvedlo.
-

- Obrazec v Domu Danice Vogrinec »Izjava« je po mnenju DPM pomanjkljiv, saj ne vsebuje soglasja stanovalca za namestitev na varovanem oddelku. Z njim stanovalec daje soglasje glede uporabe osebnih podatkov, uporabe audio-vizualnega gradiva, evidence o osebnih predmetih in podobnega, ne pa izrecno za namestitev. DPM opozarja, da je pouk stanovalcu glede možnosti preklica izjave preozek. Stanovalec namreč lahko izjavo prekliče kadarkoli in na vsak zaznavni način. Torej pisno, ustno ali s konkludentnimi dejanji in ne le pisno socialni službi doma ali celo priporočeno po pošti, kot zdaj navaja obrazec. Zato je DPM predlagal, naj dom ta pravni pouk ustrezno popravi.
-

 Dom Danice Vogrinec sodišče obvesti šele po zadržanju stanovalca na varovanem oddelku. DPM opozarja, da ZDZdr takšne možnosti ne predvideva. Zadržanje stanovalca je tako, kadar stanovalec ne more ali noče sam dati soglasja za zadržanje, dopustno šele na podlagi sodne odločitve. Čeprav se zavedamo, da je takšna ureditev velikokrat neživljenjska, jo je treba do morebitne spremembe spoštovati.

 Zaradi tehničnih pogojev (starost zgradbe) varovani oddelki Doma Danice Vogrinec v nadstropju ne omogočajo vsem osebam neposrednega izhoda na zelene površine oziroma je možnost sprehajanja razmeroma omejena na oddelkih v nadstropju, zato je DPM predlagal, naj se v okviru načrtovanih adaptacijskih del prouči možnost drugačne, gibalno oviranim osebam bolj prijazne ureditve.

 DPM je Lambrechtovemu domu starejših Slovenske Konjice priporočal, naj o stanovalcih, ki so bili na oddelek sprejeti brez svoje volje, nemudoma obvesti pristojno sodišče, enako mora ravnati tudi v prihodnje. Če stanovalec ni sposoben dati soglasja sam, mora dom sodišče obvestiti še pred zadržanjem stanovalca na varovanem oddelku, zadržanje je v takšnem primeru namreč dopustno šele na podlagi odločitve sodišča. Ob tem hkrati priporočamo, naj nas dom, če sodišče o predlogu ne bi odločilo, o tem seznanil.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da trenutno nima uporabnika, ki bi bil nameščen na oddelek za dementne proti svoji volji. Poudaril je, da se zaposleni zavedajo, da je treba v primeru namestitve na varovani oddelek o tem obvestiti pristojno sodišče.

 DPM je priporočal, naj Dom Tisje in enota Litija še naprej ravnata skladno z ZDZdr in sodišče obveščata o osebah, ki doma ne morejo zapustiti po lastni volji, in o osebah, pri katerih bo tak režim vzpostavljen v prihodnosti, če gre za osebe, ki jih opredeljuje 2. člen ZDZdr in ne dajo ali ne morejo dati (same oziroma zakoniti zastopnik, če gre za osebe z odvzeto poslovno sposobnostjo) soglasja skladno s 74. členom ZDZdr.

 DPM je Domu starejših občanov Ribnica priporočal, naj predlog za zadržanje stanovalca in podaljšanje zadržanja na varovanem oddelku sodišču pošlje pravočasno, mnenje psihiatrinje, ki ga ne more predložiti takoj, pa sodišču pošlje naknadno.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bodo glede na priporočilo DPM zdaj predlog za zadržanje stanovalca in podaljšanje zadržanja na varovanem oddelku poslali takoj ob zadržanju, mnenje psihiatrinje pa bodo posredovali naknadno.

 DPM je Domu starejših občanov Ribnica priporočal, naj posebno skrbnost zagotovi zagotavljanju spoštovanja rokov, kot jih določa ZDZdr, tako ob obveščanju sodišča kot ob podajanju predlogov za podaljšanje zadržanja.

Dom na to priporočilo v odzivu na predhodno poročilo ni posebej odgovoril, zato tudi glede na splošno pojasnilo doma štejemo, da se z njim strinja in da se bo trudil pri njegovi uresničitvi.

 DPM je ugotovil, da v nočnem času na varovanem oddelku Centra starejših Trnovo ni zagotovljena stalna navzočnost enega zaposlenega niti ni na oddelku zagotovljen videonadzor. DPM je zato ponovil priporočilo iz leta 2013, naj se v centru prouči možnost za zagotovitev stalne prisotnosti enega zaposlenega na oddelku v nočnem času ali vsaj videonadzor skupnih prostorov.

MDDSZ je v odzivu na končno poročilo o obisku odgovorilo, da so vodstvo centra pozvali, naj preveri, ali so izkoristili vse možnosti, ki jih ponuja trenutna zakonodaja (tudi možnosti povečanja števila kadra zaradi kadrovskih potreb po posebnih konceptih dela).

 DPM je menil, da OPP v Domu starejših občanov Radenci ustreza opredelitvi varovanega oddelka, kot ga opredeljuje ZDZdr, posledično je nujno, da se pri delovanju oddelka upoštevajo vse določbe ZDZdr, ki

zadevajo posebne pravice, ki jih ima oseba v varovanem oddelku oziroma stanovalec v domu, ki mu je omejena osebna svoboda.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da določila ZDZdr upošteva na vseh oddelkih, in ne le na OPP. Poudaril je, da osebe, ki bivajo v domu, izrazijo svoboden prihod v več točkah: podpis prošnje za sprejem, sodelovanje pri pregledu zdravnika ob izpolnjevanju zdravniškega dela dokumentacije, podpis dogovora o namestitvi, seznanitev in podpis izjave o seznanjenosti glede načina obravnave kakor tudi glede pravic, ki jih navaja ZDZdr. Dom je navedel, da ob postavitvi skrbnika za poseben primer pristojni CSD opravi tudi osebni pogovor s stanovalcem in v enem delu ugotavlja želje in potrebe stanovalca. Če oseba izraža nestrinjanje z namestitvijo, se po njihovih izkušnjah začne postopek namestitve proti volji že v času, ko je oseba v bolnišnici, ter se tako osebi zagotovijo pravice v skladu z ustavo in ZDZdr. Če bi stanovalec svoje strinjanje preklical, bi dom ravnal v skladu z ZDZdr. V kratkem času delovanja dom tovrstnega primera, ko bi začeli postopek za namestitev proti volji, ni bilo. Osebe, ki niso želele več bivati v domu, so ga zapustile, saj so imele zadostno oporo v družini. MDDSZ je v odzivu na končno poročilo o obisku navedlo, da se strinja z opozorilom, da če OPP ustreza opredelitvi varovanega oddelka, mora dom upoštevati ZDZdr.

- DPM je Dom starejših občanov Radenci opozoril na spoštovanje določb ZDZdr in odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-294/12-20 z dne 10. junja 2015, ki zadeva postopek sprejema stanovalcev na varovani oddelek bodisi s privolitvijo bodisi brez privolitve.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da je seznanjen, da mora za privolitev zaprositi tudi osebo, ki ji je odvzeta poslovna sposobnost, kar v praksi upošteva. V domu dogovor in druge potrebne listine podpišeta tako stanovalec kot skrbnik. Stanovalec dogovora ne podpiše le takrat, ko zaradi bolezni ne piše več in se fizično ne zmore podpisati (npr. stanje po ICV in podobno). Dom je poudaril, da vsekakor spoštuje ZDZdr in odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-294/12-20 z dne 10. junija 2015, ki zadeva postopek sprejema stanovalcev s privolitvijo ali brez privolitve. Če bo sprejel stanovalca brez privolitve, ga bo sprejel le z odločbo sodišča, ki bo v skladu z ZDZdr. Teh primerov je imel dom zelo malo, na dan obiska DPM pa na OPP ni bilo stanovalca, ki bi bil sprejet na takšen način. MDDSZ je navedlo, da se strinja z ugotovitvami in opozorili DPM.

- DPM je predlagal, naj Dom starejših občanov Radenci prouči možnost, da bi ponudil stanovalcem VO nekatere aktivnosti tudi popoldne, konec tedna in čez praznike.

Dom je navedel, da se za komentarje, predloge in pohvale DPM zahvaljuje, ob svojem delu jih bo poskušal upoštevati po najboljših močeh in zmožnostih. Ker dom na to priporočilo razen splošnega pojasnila ni dal posebnega odgovora, štejem, da je priporočilo sprejel in ga bo v prihodnje tudi poskušal uresničiti.

- DPM je priporočal, naj se pri skupnih prostorih varovanega oddelka (še) večji poudarek da osebni noti stanovalcev Doma Izlake, mogoče z namestitvijo kakšnih del delovne terapije ali podobno, in to ne le v času praznikov ali posebnih dogodkov, temveč tudi sicer.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bodo upoštevali predlog DPM in bili še bolj pozorni na osebno noto stanovalcev v skupnih prostorih z namestitvijo njihovih izdelkov na vidna mesta.

- DPM je priporočal, naj Dom Izlake v primeru stanovalčevega preklica soglasja za namestitev na varovanem oddelku upošteva, da je preklic lahko podan v kakršnikoli obliki, torej tudi v obliki konkludentnih dejanj (kot je na primer jasna želja po odhodu z oddelka, poskus odpiranja vhodnih vrat na oddelek in podobno). Morebiti bi bilo zato bolje, če bi se na obrazcu navedlo »na kakršenkoli način« ali podobno.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da je obrazec za sprejem na varovani oddelek s privolitvijo že popravil skladno s priporočilom DPM.

- DPM je priporočal, naj Dom Izlake pridobi v primeru stanovalca, ki ne more dati soglasja za namestitev na varovani oddelek, odločitev sodišča še pred namestitvijo na oddelek.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da bi v praksi to povzročilo dodatne zaplete – v času, ko poteka postopek sodišča, bi bila postelja na varovanem oddelku prazna (če gre za premestitev stanovanca na varovani oddelek), poleg tega bi bil stanovalec, ki potrebuje varovanje, izpostavljen nevarnosti. Če sprejmejo novega stanovanca – od doma –, mora predlog sodišču podati svoje oziroma najbližja oseba, kar pa za prosilce navadno pomeni dodatno oviro pri iskanju namestitve ... Vsekakor se strinjajo z ugotovitvijo drugih domov, da je določba zakona neživljenjska.

DPM je Domu Izlake priporočal, naj zaposlene opozori, da je tudi, kadar se sicer v nasprotju z ZDZdr zaradi nujnosti primera stanovalec zadrži na varovanem oddelku še pred odločitvijo sodišča, nujno sodišče obvestiti nemudoma, in ne šele nekaj dni po sprejemu.

Dom je poudaril, da se zamuda pri pošiljanju obvestila sodišču ne bo ponovila.

DPM je priporočal, naj Dom Izlake potrdilo o pošiljanju predloga za zadržanje osebe na varovanem oddelku oziroma njegovo kopijo vloži tudi v karton stanovanca, torej k predlogu.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bodo priporočila DPM upoštevali in priložili potrdilo o pošiljanju predloga za zadržanje oziroma njegovo kopijo v karton stanovanca.

DPM je priporočal, naj se na varovanem oddelku Doma upokojencev Trbovlje vrata sob koherentno opremijo s preprostimi simboli, ki so stanovalcem v pomoč za lažjo orientacijo v prostoru.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da so priporočila takoj uresničili in vrata sob na oddelku opremili s simboli za njihovo lažjo orientacijo.

DPM je pozdravil odločitev Centra starejših Črnuče po zapiranju enega varovanega oddelka in prilagajanje novim razmeram, saj zaradi staranja in posledične negibljivosti stanovalcev ni več razlogov, zaradi katerih bi oddelek ostal varovan.

Center je v odzivu na predhodno poročilo sporočil, da so 1. aprila 2016 izvedli spremembo organizacije oddelkov in imajo en varovani oddelek Spominčice z 12 stanovalci.

DPM je vodstvu Centra starejših Medvode predlagal, naj prouči možnosti za zagotovitev stalne navzočnosti enega zaposlenega na varovanem oddelku v nočnem času.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da bodo to možnost vsekakor proučili, čeprav za to obstaja majhna možnost, dokler ne bodo spremembe normativov na kadrovskem področju. MDDSZ v odgovoru na posredovano končno poročilo pojasnjuje, da se zavedajo, da kadrovski normativi ne sledijo novim konceptom dela. Hkrati poudarjajo, da morajo po istih normativih zagotoviti delo vsi direktorji domov, zato bodo vodstvu svetovali, naj si pridobijo izkušnje drugih primerljivih domov. Svetovali jim bodo tudi udeležbo svojih predstavnikov na brezplačnih izobraževanjih, ki jih organizirata v sodelovanju MDDSZ in Socialna zbornica Slovenije. Dodali so še, da iz evidence Socialne zbornice izhaja, da se predstavniki centra niso udeležili niti izobraževanj iz leta 2015 niti iz leta 2016. Na teh izobraževanjih so bile predstavljene številne dobre prakse, ki bi jim bile lahko v pomoč.

Vpis v knjigo na vhodu v varovani oddelek Centra starejših Medvode sicer zagotavlja obveščeno in ažurne podatke, vendar smo opozorili na pomisleke DPM, saj je evidenca prosto dostopna in vsem na vpogled. Na podlagi evidence se lahko vsakdo seznanj s pogostostjo obiskov in osebnimi podatki obiskovalcev. Vodstvu smo priporočili razmislek o ustreznosti te evidence.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da je bila ta evidenca uvedena v vseh Deosovih centrih na zahtevo Socialne inšpekcije, menijo tudi, da je ta evidenca priporočljiva in nam v vsakem trenutku pokaže gibanje stanovalcev z oddelka, kar evidenca na recepciji centra ne pokaže. Glede na pomisleke DPM so evidenco prestavili na notranjo stran varovanega oddelka.

- DPM je Centru starejših Medvode priporočil, naj se oglasna deska na varovanem oddelku dopolni z izvodom hišnega reda, informacijami o pritožbenih poteh in seznamom pravic oseb v varovanem oddelku.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da so oglasno desko že dopolnili v skladu s predlogi.

- DPM je priporočal, naj se v varovani oddelek enote Jurišinci sprejme le stanovalec, o katerega namestitvi je sodišče že odločilo. Drugačno ravnanje je namreč v nasprotju z zakonom in tako nedopustno.

Dom upokojencev Ptuj je v odzivu na predhodno poročilo posebej poudaril, da se strinjajo z navedbami v predhodnem poročilu, predloge pa bodo upoštevali pri načrtovanju izboljšav in izvajanju storitev v prihodnje.

- DPM je priporočal, da enota Jurišinci socialno delavko opozori na potrebo po pravočasnem pošiljanju predlogov za podaljšanje zadržanja konkretnega stanovalca pristojnemu sodišču.

Dom upokojencev Ptuj je v odzivu na predhodno poročilo posebej poudaril, da se strinjajo z navedbami v predhodnem poročilu, predloge pa bodo upoštevali pri načrtovanju izboljšav in izvajanju storitev v prihodnje.

- DPM je Domu Danijela Halasa Velika Poljana priporočal, naj prouči možnost verifikacije varovanega oddelka v skladu z Zakonom o duševnem zdravju in Pravilnikom o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih za izvajanje nalog na področju duševnega zdravja za izvajalce institucionalnega varstva ter centre za socialno delo ter o postopku njihove verifikacije.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da načrtujejo izvedbo verifikacije v roku, ki je predviden za verifikacijo varovanih oddelkov domov. MDDSZ je navedlo, da je vodstvu doma znova seznanilo z možnostjo verifikacije varovanega oddelka in jim po potrebi ponudilo pomoč.

- DPM je ponovil priporočilo, ki ga je podal leta 2013, da Dom Danijela Halasa Velika Poljana informativno gradivo za stanovalce, sprejete na varovanem oddelku (VO), dopolni, morebiti z zloženko o demenci, posebnostmi hišnega reda na varovanem oddelku (npr. glede izhodov z oddelka), predvsem pa z zloženko, v kateri bodo povzete pravice oseb na VO in imena zastopnikov z njihovimi kontaktnimi podatki, kot to določa 16. člen ZDZdr.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da je priporočilo upošteval in pomanjkljivost odpravil.

- DPM je že ob svojem obisku leta 2013 predlagal, naj Dom Danijela Halasa Velika Poljana pri omejevanju pravic iz 12. člena ZDZdr ravna v skladu z ZDZdr. Ker ob tokratnem obisku nismo mogli ugotoviti, da bi se ravnanje v primeru omejitev posameznikovih pravic, navedenih v 12. členu ZDZdr, kaj spremenilo, smo priporočilo ponovili.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da je dopolnil evidence o omejevanju pravic na varovanem oddelku.

- Domu Danijela Halasa Velika Poljana smo priporočili, naj spoštuje odločitev Ustavnega sodišča RS o delni razveljavitvi 74. člena ZDZdr, saj je bil v času obiska DPM s spoštovanjem ureditve v prehodnem obdobju že v zamudi.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel tudi, da je upošteval tudi druge predloge (med njimi omenjeni predlog), navedene v poročilu, in pomanjkljivosti odpravil.

- DPM je priporočal, naj Dom Danijela Halasa Velika Poljana soglasje za zadržanje na varovanem oddelku ustrezno dopolni in stanovalca, ki soglasje poda, tako izrecno seznanj z možnostjo, da podpisano soglasje prekliče na kakršenkoli način (ustno, pisno ali s konkludentnimi dejanji).

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da je priporočilo upošteval in pomanjkljivost odpravil.

- Domu Danijela Halasa Velika Poljana smo priporočili, naj bo pozoren na spoštovanje rokov, ki jih za odločanje daje sodišču ZDZdr. V primeru prekoračitev rokov smo predlagali, naj dom na to opozori sodišče, lahko pa o tem seznanj tudi Varuha. Hkrati smo dom opozorili, da glede na veljavni ZDZdr nameščanje stanovalcev na varovani oddelek brez pravne podlage (to je brez soglasja stanovalca ali odločitve sodišča, pri osebah z odvzeto poslovno sposobnostjo pa do največ osem dni brez soglasja zakonitega zastopnika) ni dopustno.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel tudi, da je upošteval tudi druge predloge, navedene v poročilu, in pomanjkljivosti odpravil.

- DPM je priporočal, naj Dom Danijela Halasa Velika Poljana sposobnost uporabe klicne tipke na varovanem oddelku preverja individualno, saj vedno obstaja možnost, da bo posameznik tudi na tem oddelku še imel ohranjeno sposobnost razumevanja pomena tipke in s tem njene uporabe.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da je uvedel klicne urice pri stanovalcih, ki razumejo pomen klicne naprave.

- Domu Danijela Halasa Velika Poljana smo priporočili, naj dokument »Lista posebnih pravic pridržanih oseb« izobesi na primerno mesto, kjer ga bodo prebrali lahko tudi stanovalci varovanega oddelka, na primerno mesto pa namesti tudi hišni red.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da je seznam posebnih pravic oseb, ki so na varovanem oddelku, in hišni red premestil na oglasno desko.

- DPM je Domu Danijela Halasa Velika Poljana priporočal, naj se vrata na varovanem oddelku opremijo s preprostimi simboli (npr. roža, sonce, žival ipd.), ki so stanovalcem v pomoč za lažjo orientacijo v prostoru.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da je vrata sob stanovalcev opremil s preprostimi simboli.

- Ker varovani oddelek ni verificiran, je DPM vodstvu Doma upokojencev Trbovlje predlagal, naj prouči možnost verifikacije varovanega oddelka v skladu z Zakonom o duševnem zdravju in Pravilnikom o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih za izvajanje nalog na področju duševnega zdravja za izvajalce institucionalnega varstva ter centre za socialno delo ter o postopku njihove verifikacije.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da je na Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, Komisijo za verifikacijo varovanih oddelkov, naslovil Vlogo za verifikacijo varovanega oddelka v domu in za enoto Prebold. MDDSZ je v odgovoru na končno poročilo potrdilo prejem vloge za verifikacijo varovanega oddelka in dodalo, da je vloga v obravnavi.

- DPM je Domu upokojencev Trbovlje predlagal, naj prouči možnosti za ureditev neposrednega dostopa stanovalcev varovanega oddelka do zelenih površin.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da pripravlja načrt, da bi oddelek stanovalcev z demenco preselili v druge prostore doma, kjer bi stanovalci tega oddelka imeli neposreden dostop do zelenih površin.

- DPM je priporočal, naj se stanovalcem varovanega oddelka Doma upokojencev Trbovlje še naprej dosledno omogočajo sprehodi in dostop do zunanjih (zelenih) površin.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bodo dostop stanovalcev do zelenih površin oziroma sprehode še naprej izvajali tako kot do zdaj.

- Enoti Tolmin smo priporočili, naj o stanovalcih, ki so bili sprejeti na oddelek brez lastne volje, nemudoma obvesti pristojno sodišče, enako pa ravna tudi v prihodnje. Če stanovalec ni sposoben dati soglasja sam, mora enota sodišče obvestiti še pred zadržanjem stanovalca na varovanem oddelku, zadržanje je v takšnem primeru namreč dopustno šele na podlagi odločitve sodišča. Ob tem smo hkrati priporočili, naj nas enota, če sodišče o predlogu ne bi odločilo oziroma bi izdalo sklep, da se postopek ne uvede, o tem seznaniti.

Dom upokojencev Podbrdo je pojasnil, da je bil eden izmed stanovalcev, ki ob obisku DPM ni imel soglasja za oddelek za demenco, zaradi poslabšanja zdravstvenega stanja do te mere, da ne potrebuje več takšnega oddelka, premeščen na odprti negovalni oddelek. Pri drugi stanovalki je po pomoti izpadel podpis soglasja, kar so naknadno uredili. Dom upokojencev Podbrdo je tudi pojasnil, da so po uveljavitvi ZDZdr sodišče obveščali o pridržanju stanovalcev, sodišče je vedno izdalo sklep o zadržanju. Dom tako navaja, da ni bilo točno pojasnilo, ki smo ga prejeli ob obisku v domu, da je sodišče izdajalo sklepe, da se postopek ne uvede. Dom upokojencev Podbrdo je tudi navedel, da bo v prihodnje obveščal sodišče o sprejemu stanovalca na oddelek takrat, ko bodoči stanovalec ne bo podal soglasja za sprejem.

MDDSZ je v odgovoru na končno poročilo pojasnilo, da bo pozorno na odpravo ugotovitev v zvezi z dajanjem soglasij za namestitve na oddelek brez privolitve in s privolitvijo ter z vsebino soglasja, ob tem pa tudi z načini varovanja stanovalcev, ki lahko pomenijo PVU po ZDZdr. Na takšne in podobne primere bodo opozorili na naslednjem izobraževanju, namenjenem obravnavi oseb z demenco v okviru institucionalnega varstva starejših.

Ministrstvo je tudi pojasnilo, da se strinja, da mora oddelek, ki še nima verifikacije ali jo v tem primeru zaradi neizpolnjevanja tehničnih pogojev ne more dobiti, po vsebini pa deluje kot varovani oddelek, upoštevati ZDZdr. Poudarilo je še, da se zaveda, da nekateri starejši domovi ne zagotavljajo tehničnih pogojev, prilagojenih sodobnim konceptom dela, in da je pred ustanoviteljem odločitev, kako te zmogljivosti nadomestiti z ustreznimi.

- DPM je enoti Tolmin predlagal, naj soglasje za stanovalce na oddelku za osebe z demenco ustrezno dopolni in stanovalca, ki soglasje poda, tako izrecno seznaniti z možnostjo, da podpisano soglasje prekliče na kakršenkoli način (ustno, pisno ali s konkludentnimi dejanji).

Dom upokojencev Podbrdo je pojasnil, da je obrazec soglasja za stanovalce na oddelku za demenco ustrezno dopolnil.

- DPM je enoti Tolmin priporočal, naj ob dvomu, ali je stanovalec sposoben razumeti vsebino izjave, in glede na posledice, ki jih ima zanj podpis, pridobi mnenje psihiatra, ki naj to sposobnost razumevanja skrbno oceni. Če stanovalec soglasja ne bo sposoben dati, bo enota morala pred namestitvijo pridobiti odločitev pristojnega sodišča.

Dom upokojencev Podbrdo je navedel, da bo upošteval priporočilo DPM in od domskega psihiatra pridobili mnenje o razumevanju izjave in njenih posledic.

- DPM je priporočal, naj se stanovalcem vseh treh varovanih enot v Domu Tisje in enoti Litija še naprej dosledno omogočajo tudi sprehodi in dostop do zunanjih (zelenih) površin.
-

Izvajanje PVU

- DPM je priporočil, naj Trubarjev dom vedno, kadar se z ukrepom nemirnemu stanovalcu omeji svoboda gibanja, ravna skladno z ZDZdr (tako glede odrejanja oviranja, obveščanja z zakonom določenih oseb kot vodenja ustreznih evidenc).
-

 DPM je predlagal, naj se, kadar stanovalec Doma Danice Vogrinec strinjanja z uporabo pasu za preprečevanje zdrsa sam ne more podati, nevarnost zdrsa pa obstaja zaradi stanovalca (telesna oslabeledost, invalidnost), v odločanje o tem, kdaj uporabiti omenjeni pas, vključi zdravnika specialista splošne medicine.

 DPM je Domu Danice Vogrinec predlagal, naj se, kadar obstaja nevarnost padca iz invalidskega vozička zaradi vedenja osebe kot posledica psihične motnje (na primer ob psihomotornem nemiru) in ni mogoče nevarnosti padca preprečiti z drugimi oblikami pomoči, oviranje osebe s pasom za preprečevanje zdrsa izvede po pravilih, ki veljajo za PVU. V tem primeru bi bilo treba v obrazec dodati stolpec z navedbo ukrepov, ki so bili izvedeni pred uvedbo PVU z namenom preprečitve potrebe po uvedbi PVU.

 DPM je predlagal, naj Dom Danice Vogrinec o izvajanju PVU vzpostavi in vodi enotno evidenco, iz katere bodo razvidni razlogi za izvedbo PVU, njihovo trajanje in izvedba.

 DPM je enoti Tolmin priporočal, naj v primeru stanovalcev, ki potrebujejo varovanje na vozičku ali počivalniku, ob pomoči domskega psihiatra presodi, ali so sposobni sami odpeti pas oziroma sprostiti blokado vozička oziroma jasno pokazati, da želijo oditi ali ne. Če tega niso sposobni, potem priporočamo, da ravna tako, kot za izvajanje PVU določa ZDZdr.

Dom upokojencev Podbrdo je pojasnil, da se vodi evidenca uporabe varovalnih ukrepov za fiksacijske pasove in ograjice pri postelji. Uporabo teh predpiše zdravnik z vpisom v zdravstveni karton. Uporabe fiksacijskih pasov je zelo malo.

 DPM je priporočal, naj se uporaba varovalnega ukrepa v enoti Jurišinci vedno evidentira, in to na posebnem obrazcu ali v raportni knjigi, skupaj z drugimi dogodki in ugotovitvami.

Dom upokojencev Ptuj je v odzivu na prehodno poročilo posebej poudaril, da se strinjajo z navedbami v predhodnem poročilu, predloge pa bodo upoštevali pri načrtovanju izboljšav in izvajanju storitev v prihodnje.

 DPM je želel opozoriti enoto Jurišinci, da je omejevanje posameznika na počivalniku ali vozičku, pri čemer ta ne more samostojno oditi, dejansko PVU. V primeru uporabe takšnega ukrepa je DPM priporočil, naj enota Jurišinci upošteva ZDZdr glede pogojev za uporabo PVU, časovne omejitve izvajanja ukrepa, zahteve po vodenju evidenc in obveščanju določenih oseb.

Dom upokojencev Ptuj je v odzivu na prehodno poročilo posebej poudaril, da se strinjajo z navedbami v predhodnem poročilu, predloge pa bodo upoštevali pri načrtovanju izboljšav in izvajanju storitev v prihodnje.

 DPM je priporočal, naj v primeru nemirnega stanovalca, ki vznemirja druge stanovalce na oddelku, Dom upokojencev Kranj išče rešitev, ki ne bo omejujoča za druge. Tako smo predlagali, naj v skrajnem primeru izrabi eno izmed možnosti, ki jih ZDZdr daje v 29. členu (PVU), seveda ob uporabi takšnega ukrepa pri stanovalcu, ki je tako nemiren, da je njegovo vedenje nevarno in tako (lahko) pomeni tudi nevarnost za sebe ali drugega.

Dom se je v odgovoru na predhodno poročilo zahvalil za korektno obravnavo, videnja DPM in predloge, ki jih bo, kot navaja, v celoti upošteval.

 DPM je priporočal, naj bo v primeru blokade vozička stanovalca Doma upokojencev Kranj zaradi lažjega sodelovanja pri aktivnostih ali za nemoteno zaužitje obroka ob takšnem stanovalcu osebje stalno prisotno in mu voziček na njegovo izrecno željo, izraženo ustno ali s konkludentnimi dejanji, nemudoma sprost. V nasprotnem primeru gre namreč za primer PVU telesnega oviranja, ki je dopustno samo ob izpolnjevanju pogojev in po postopku, kot ga določa ZDZdr.

Dom se je v odgovoru na predhodno poročilo zahvalil za korektno obravnavo, videnja DPM in predloge, ki jih bo, kot navaja, v celoti upošteval.

- DPM je priporočal, naj Dom upokojencev Kranj v primeru potrebe po oviranju okončine stanovalca zaradi nevarnosti iztaknitve kanile ravna skladno z 29. členom ZDZdr (PVU).

Dom se je v odgovoru na predhodno poročilo zahvalil za korektno obravnavo, videnja DPM in predloge, ki jih bo, kot navaja, v celoti upošteval.

- DPM je priporočal, naj Dom starejših občanov Ribnica v primeru vsakršnega telesnega oviranja, ki je PVU, spoštuje pogoje in omejitve, kot jih določa ZDZdr, da vodi potrebne evidence o ukrepu in o uporabi obvesti osebe, ki jih je skladno z zakonom treba obvestiti.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da v osmih letih na varovanem oddelku niso imeli primera telesnega oviranja s pasovi. Nekateri stanovalci ne vedo, da ne smejo ali ne morejo vstati z invalidskega vozička (ker bi takoj padli ali so na primer v fazi rehabilitacije po zlomu kolka in noge ne smejo obremenjevati). Dom je v ta namen nabavil tri posebne počivalnike, ki imajo kot dodatno opremo mizico, ki se po potrebi pritrdi ali odstrani. Pojasnil je še, da ima že od sprejetja ZDZdr vse potrebne evidence in navodila, kako se ukrepa v primeru posebnega varovalnega ukrepa (PVU). Uporabljajo alternativne ukrepe: začasno povečajo ekipo zaposlenih ali pa stanovalca napotijo v psihiatrično bolnišnico.

- DPM je priporočal, naj Dom Izlake tudi ob pomoči domskega psihiatra pri stanovalcih, ki potrebujejo varovanje v počivalniku, presodi, ali so sposobni pas sami odpeti oziroma jasno pokazati, da želijo oditi ali ne. Če tega niso sposobni, potem smo priporočili, da ravna tako, kot za izvajanje PVU določa ZDZdr.

Dom Izlake je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bo ob pomoči domskega psihiatra presodil, kateri stanovalci, ki so v počivalniku, niso sposobni sami odpeti pasu oziroma jasno pokazati, da želijo oditi, ter pri takšnih stanovalcih ravnal tako, kot za izvajanje PVU določa ZDZdr.

- DPM je priporočal, naj v Domu upokojencev Trbovlje glede izvajanja PVU dosledno spoštujejo ZDZdr.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bodo, tako kot doslej, tudi v prihodnje dosledno spoštovali omenjeno zakonodajo.

- DPM je opozoril Center starejših Črnuče na razmislek o tem, da fiksacija koles pri invalidskih vozičkih v času hranjenja morda le ni le varovalni ukrep, saj je tovrstna praksa za stanovalca v gibanju omejujoča in bi v tem primeru lahko šlo za posebni varovalni ukrep.

Center je v odzivu na predhodno poročilo poudaril, da je ukrep glede fiksacije koles pri invalidskih vozičkih v času hranjenja izključno zato, da stanovalec lahko ob mizi sedi fiksno in samostojno ter da se mu voziček ne oddaljuje od jedilne mize. So pa ta vidik predstavili domski psihiatrinji, da v pravilnik uporabe PVU dopiše možnost uporabe fiksacije koles na invalidskih vozičkih ter da pridobijo soglasja stanovalcev in njihovih svojcev.

Odmerjanje zdravil oziroma terapij

- V zvezi z medikamentozno terapijo je DPM predlagal, naj se pri stanovalcih Doma Danice Vogrinec, ki jo prejemajo, ta ne označuje s »po potrebi«, saj ob tovrstnem predpisovanju ni mogoče ugotoviti, kolikokrat na dan oseba terapijo prejme. Zato predlagamo, naj se v evidenco terapije zapiše, kolikokrat na dan je osebi predpisano terapijo mogoče odmeriti in kolikokrat na dan je oseba predpisano terapijo dejansko prejela.
-

DPM je enoti Tolmin priporočal, naj izboljša sistem evidentiranja napotil zdravnika, o nujnosti predhodne odobritve spremembe terapije in takojšnjega evidentiranja spremembe (znova) seznanji zaposlene, hkrati pa z rednim nadzorom prepreči primere prekoračitve predpisane terapije.

Dom upokojencev Podbrdo je navedel, da spremembo terapije vedno predhodno odobri zdravnik, kar tudi evidentira. Zaposleni so s tem seznanjeni. V primeru, ki ga omenja poročilo DPM, je bil po navedbah doma upokojencev Podbrdo pomanjkljiv zapis, o čemer so se pogovorili in opozorili zaposlene na nujnost doslednega evidentiranja.

DPM je priporočal, naj Dom starejših občanov Ribnica psihiatrinjo opozori, da je treba v primeru zdravil (antipsihotikov), ki imajo kombiniran učinek, izrecno navesti, ali je v primeru uporabe terapije po potrebi dopustno uporabiti obe zdravili ali le eno v predpisani količini.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da terapijo po potrebi izvajajo zelo redko. Tako so jo v novembru aplicirali le nekajkrat, natančneje trikrat. S psihiatrinjo in osebjem je dogovorjeno, da se v primeru zdravil, ki imajo kombiniran učinek, najprej aplicira prvo zdravilo in šele, če to nima učinka, se aplicira drugo. Sicer so zaposleni v stalnem stiku s psihiatrinjo, pokličejo jo tudi po mobilnem telefonu in jo sproti seznanjajo s simptomi bolezni in morebitnim poslabšanjem bolezni.

DPM je priporočal, naj Dom starejših občanov Ribnica opozori zaposlene na potrebno skrbnost pri drobljenju zdravil, morebiti pa se z zdravnikom tudi dogovori, da pri zdravilih, ki jih ni dovoljeno drobiti, to posebej označi.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bodo zaposleni posebej skrbno označili zdravila, ki se ne smejo drobiti, tudi sicer zdravila zaposleni po navedbi doma drobijo le izjemoma.

DPM je opozoril Dom starejših občanov Radenci, da mora biti predpisovanje zdravil »po potrebi« točno obrazloženo, tako da zaposleni vedo, kdaj naj stanovalec tako zdravilo prejme in največ kolikokrat na dan lahko stanovalec zdravilo prejme (največja dopustna dnevna količina zdravila). Hkrati smo priporočili, da se zapisane omejitve pri posameznem zdravilu iz zdravstvenega kartona stanovalca dosledno prepišejo na druge dokumente, kjer se zapisuje oziroma odreja, katero zdravilo naj posamezni stanovalec prejme oziroma ga je prejel.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da terapijo po potrebi opredeli psihiater v zdravstveni kartoteki. Zdravilo Loram se aplicira vedno le ob nemiru. Zdravila po navedbi doma deli izkušen zdravstveni kader, ki zdravilo pozna in zato ni možnosti, da bi zdravilo dali ob kaki drugi indikaciji. Zdravila po potrebi so s strani psihiatra, vedno predpisana v dnevno priporočeni dozaži: npr: Loram 2,5 mg Vi tbl pp (kar pomeni, da je v konkretnem primeru najvišja dnevna zgornja meja, ki jo smejo aplicirati Vi tbl zdravila na dan). Dom je navedel, da se pred vsako aplikacijo terapije zdravstveni tehniki po potrebi posvetujejo še z diplomirano medicinsko sestro, odgovorno za ODP, ali vodjo zdravstvene nege (obe imata dolgoletne izkušnje s področja psihiatrične zdravstvene nege). Z domsko psihiatrinjo ima dom dogovor, da pred aplikacijo terapije po potrebi (čeprav je le ta predpisana v zdravstveni kartoteki) ne dajejo terapije po potrebi brez predhodnega posvetovanja (po e-pošti ali po telefonu). Dom je navedel, da so glede terapije po potrebi izjemno previdni, zato jo dajejo izjemno redko in po vseh zgoraj navedenih posvetovanjih. MDDSZ je poudarilo, da bo v prihodnje posebno pozornost namenilo predpisovanju zdravil, tudi v okviru izobraževanja, ki ga namerava pripraviti o obravnavi oseb z demenco v institucionalnem varstvu starejših. Ministrstvo se strinja, da bi moralo biti predpisovanje zdravil »po potrebi« bolj natančno obrazloženo.

DPM je predlagal, naj Dom Danijela Halasa Velika Poljana na potrebo po jasnem predpisovanju terapije opozori tako splošnega zdravnika kot psihiatra in od njiju zahteva, da tudi v primeru predpisovanja zdravil »po potrebi« točno opredelita količino in časovno obdobje posameznega zdravila, da se ne prekorači največji predpisani odmerek.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel tudi, da je upošteval tudi druge predloge, navedene v poročilu, in pomanjkljivosti odpravil. MDDSZ je pojasnilo, da podobne primere, kot jih navaja DPM, opažajo tudi sami. Zato so v izobraževanje za izvajalce socialno varstvenih storitev vključili tudi temo o

zdravilih, njihovo odmerjanje in učinke. V prizadevanjih, da bi se z ugotovitvami seznanili tudi domski zdravniki, pa do zdaj niso bili uspešni.

- DPM je opozoril Dom upokojencev Trbovlje, da mora biti predpisovanje zdravil »po potrebi« obrazloženo, kdaj naj stanovalec tako zdravilo prejme in tudi kolikokrat na dan lahko stanovalec zdravilo prejme.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da je zdravnica ambulante Zdravstvenega doma Trbovlje, ki izvaja ambulantne storitve v domu, uredila predpisovanje zdravil »po potrebi« z obrazložitvijo, kdaj naj stanovalec prejme tako zdravilo in kolikokrat na dan zdravilo prejme. Zdravnica je za stanovalce vse to evidentirala v njihovem zdravstvenem kartonu, posledično so bili o tem obveščeni tudi strokovni delavci, ki so kompetentni za izvajanje storitev iz omenjene vsebine v domu.

Splošne zdravstvene in zobozdravstvene storitve

- DPM je pohvalil prisotnost zdravnika v Domu Danice Vogrinc ob delavnikih in poskusno uvajanje dostopnosti zdravnika tudi konec tedna in zunaj ordinacijskega časa ter dostopnost psihiatrinje tudi zunaj ordinacijskega časa v domu Danice Vogrinc.
-

- DPM je priporočal, naj se enota Jurišinci, skupaj z domom upokojencev Ptuj dogovori s psihiatrinjo za točno določene dneve prisotnosti in čas, ko je na voljo. Tako se bodo na njen prihod pripravili zaposleni in stanovalci, ob tem se bodo takrat lahko oglasili tudi svojci, da dobijo osnovne informacije o zdravstvenem stanju svojega stanovalca. Hkrati priporočamo tudi, da se z njo enota Jurišinci dogovori za način stika, če bi bil ta potreben ob poslabšanem stanju stanovalca med dvema obiskoma.

Dom upokojencev Ptuj je v odzivu na prehodno poročilo posebej poudaril, da se strinja z navedbami v predhodnem poročilu, predloge pa bodo upoštevali pri načrtovanju izboljšav in izvajanju storitev v prihodnje.

Pritožbene poti

- DPM je priporočil, naj se jasno in vidno označijo vsi nabiralniki v Trubarjevem domu, ki so namenjeni izrekanju tudi anonimnih pritožb in pohval. Možnost anonimnega izrekanja mnenj je zelo pomembna, predvsem takrat, kadar gre za bolj kočljiva vprašanja ali nasprotujoča si stališča med stanovalci in zaposlenimi.
-

- Lambrechtovemu domu starejših Slovenske Konjice smo ponovili priporočilo, ki smo ga podali že leta 2011, naj na varovani oddelek namesti skrinjico za oddajo pritožb (lahko pa tudi pohval in priporočil).

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da je skrinjica pohval in pritožb na recepciji doma. Hkrati je pojasnil, da zaradi večanja prostorov na enoti Mavrica (zasteklitev balkona), zaposleni skrinjice še niso namestili, so jo pa skupaj s stanovalci že izdelali. Razlog, da je še niso postavili na ustrezen prostor, je prav sanacija oziroma večji gradbeni poseg. Takoj, ko bodo prostori končani in primerno urejeni (predvideno v dveh tednih), jo bodo postavili na vidno in stanovalcem dostopno mesto (dnevni prostor).

- DPM je enoti Tolmin priporočal, naj se ob oddelčnem nabiralniku namestijo še nekaj listov papirja in pisalo, kar bi stanovalcu, ki bi bil to sposoben, ali svojcu, ki bi to želel, omogočilo anonimno oddajo pritožbe.

Dom upokojencev Podbrdo je pojasnil, da so ob nabiralniku za pritožbe namestili beležko s svinčnikom.

- DPM je priporočal, naj Dom upokojencev Kranj zagotavlja, da je nabiralnik za pritožbe na varovanem oddelku vedno dostopen stanovalcem in svojcem.

Dom se je v odgovoru na predhodno poročilo zahvalil za korektno obravnavo, videnja DPM in predloge, ki jih bo, kot navaja, v celoti upošteval.

- DPM je priporočal, naj Dom starejših občanov Ribnica zaposlene seznanijo s pritožbenimi potmi, saj jih bodo morebiti morali pojasniti stanovalcu ali svojcu, predvsem pa morajo vedeti, kako ravnati, če pritožbo prejmejo. Predlagamo še, naj dom na oglasni deski varovanega oddelka izobesi pritožbene poti.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da so pritožbene poti namestili na varovani oddelek in v vsa nadstropja v domu ter avlo kot fiksno pritrjeno sliko v okvirju. Tako bo po mnenju doma zagotovljena boljša vidnost pritožbenih poti v pisni obliki. Ob rednem mesečnem sestanku z delavci jih je vodstvo doma znova seznanilo s potekom ravnanja v primeru pritožbe.

- DPM je Domu starejših občanov Radenci predlagal, naj se na OPP namesti nabiralnik za pritožbe in pohvale, saj se lahko nekatera nestrinjanja posredujejo samo, ko je zagotovljen anonimen način vlaganja pritožb.

Dom je navedel, da se za komentarje, predloge in pohvale DPM zahvaljuje, ob svojem delu jih bo poskušal upoštevati po najboljših močeh in zmožnostih. Ker dom na to priporočilo razen splošnega pojasnila ni dal posebnega odgovora, štejemo, da je priporočilo sprejel in ga bo v prihodnje tudi poskušal uresničiti.

- DPM je predlagal, naj se na varovani oddelek Doma upokojencev Trbovlje namesti nabiralnik za pritožbe in pohvale ter da se na vidnem mestu izobesijo informacije o možnih pritožbenih poteh.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da je v skladu s priporočilom takoj uredil nabiralnik za pritožbe in pohvale ter pritožbene poti tudi na oddelku stanovalcem z demenco.

- DPM je menil, da bi bilo treba v Centru starejših Črnuče zagotoviti poseben nabiralnik za pritožbe, poleg tega priskrbeti obrazec za pritožbe. Čeprav pritožbe lahko podajo stanovalci ustno, se nekatera nestrinjanja lahko posredujejo samo, ko je zagotovljen anonimen način vlaganja pritožb.

Center je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bo na recepciji zagotovil poseben nabiralnik za pritožbe in na vseh oglasnih deskah po nadstropjih izobesil seznam zastopnikov po ZDZdr, poleg oglasne deske domski ambulanti, kjer ta seznam že visi in je nabiralnik že pritrjen od odprtja doma.

- DPM je opozoril Center starejših Medvode, da bi bilo za podajanje anonimnih pritožb bolje, če bi bila knjiga pritožb in pohval dostopna na pultu pri recepciji. Tako bi bilo omogočeno podati anonimno pritožbo, in to brez občutka, da jo bo nemudoma nekdo prebral.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da se s priporočilom strinja, in so knjigo pritožb in pohval že postavili na pult pri recepciji.

- DPM je opozoril Center starejših Medvode na pomen anonimne možnosti podajanja pritožbe, ki je zagotovljena s postavitvijo nabiralnika, ki pa ga v avli nismo videli.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo zapisal, da se strinja z mnenjem. Nabiralnik bodo v najkrajšem možnem času namestili tudi v avli recepcije.

- DPM je Domu Danijela Halasa Velika Poljana priporočal, naj nabiralnike preverja pogosteje, saj mesec po oddaji pritožba verjetno ne bo več aktualna. Priporočali smo, naj dom poskrbi za pregledno hrambo pritožb, tako da jih bo vedno mogoče najti in obravnavo posamezne pritožbe preveriti.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da je upošteval tudi druge predloge, navedene v poročilu, in pomanjkljivosti odpravil.

Drugo

 DPM je priporočil, naj se v Trubarjevem domu prouči možnost uvedbe supervizije, saj lahko pripomore k razvoju odnosov med zaposlenimi in njihovo uspešno sodelovanje, kar posledično stanovalcem TDU omogoča kakovostnejše storitve.

 DPM je predlagal, naj Dom Danice Vogrinec izdela jasna navodila glede dostopnosti medicinske dokumentacije v primeru nujnih stanj in to po potrebi uredi v pogodbenem razmerju med ZD in SVZ, saj utegne njena nedostopnost v primeru življenjsko ogrožajočega stanja pomeniti resno ogrožanje zdravja pacienta.

 Prosili smo za pojasnilo, zakaj so med podatki o uradni zmogljivosti Doma Danice Vogrinec in podatki o stanovalcih po kategoriji oskrbe razhajanja.

 DPM je priporočal, naj si Dom starejših občanov Ribnica prizadeva za čim več aktivnosti, v katere bi se stanovalci lahko vključili, in za spodbujanje stanovalcev, da pri teh aktivnostih tudi sodelujejo. Hkrati smo priporočili, naj si dom prizadeva, da delo na oddelku poteka čim bolj ustaljeno, saj se tudi zato stanovalci lažje orientirajo tako v času kot prostoru.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da so namestili še en regal, kjer si stanovalci lahko vzamejo didaktične igre. Dom je dokupil tudi nekaj dodatnih pripomočkov v obliki živali, ki naj bi dodatno zaposlile stanovalce in jim s tem omogočili aktivno preživljanje njihovega časa. Navedel je še, da bodo zaposleni desni prostor reorganizirali in opremili drugače, da bo bolj uporaben za skupne aktivnosti. Po predlogih DPM bodo namestili večjo mizo in s tem povečali občutek sodelovanja in vključenosti v skupne aktivnosti. Za delavo doma, socialno oskrbovalko, ki je na varovanem oddelku vsak dan osem ur, so pripravili tedenski urnik aktivnosti. Vsakodnevno bo evidentirala tudi, kdo se je aktivnosti udeležil, in morebitne kratke pripombe.

 DPM je priporočal, naj Dom starejših občanov Ribnica zagotovi zaposlenim priponke oziroma našitke, ki bodo omogočili njihovo identifikacijo, in predvsem, da zaposlene spodbuja, da priponke tudi dejansko namestijo na službena oblačila.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bo glede identifikacije delavcev uredil tako, da se bodo napisali z imenom in priimkom ter profilom navedli tudi na majice. Trenutno imajo z našitki, ki jih ni mogoče odstraniti, označene vse zgornje dele uniform. Pogosto si delavec zgornji del uniforme sleče in ga zato ni mogoče identificirati, ker domske majice niso opremljene z napismi. Glede na različne barve majic je bila doslej mogoča le prepoznavna profila. Uredili bodo, da bodo s podatki opremljene vse novo nabavljene majice.

 DPM je priporočal, naj ankete, v katerih se preverja zadovoljstvo stanovalcev, svojcev in zaposlenih, upošteva ob načrtovanju izboljšav v Domu starejših občanov Ribnica, saj ne smejo biti same sebi namen, temveč morajo biti predvsem kazalnik področij, kamor je treba usmeriti moči in ob tem tudi možnih poti za izboljšanje položaja.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da jih pri merjenju zadovoljstva stanovalcev veseli, da se vsa leta uvrščajo med deset najboljših domov v Sloveniji, s tem, da so v zadnjih štirih letih upoštevali veliko pripomb stanovalcev in tako občutno izboljšali njihovo počutje. Rezultatov anket, kot poudarja dom, nimajo le za okras.

 DPM je priporočal, naj Dom starejših občanov Ribnica poskuša zagotoviti, da bodo odgovori stanovalcev v anketah o zadovoljstvu čim bolj odraz njihovega doživetja življenja na oddelku. Zato naj po skrbni presoji za pomoč svojce ali drugo stanovalcu bližjo osebo zaprosijo le takrat, ko bi stanovalec ankete sam ne bil sposoben izpolniti. Osebo, ki stanovalcu pomaga, naj dom tudi pouči, da odgovori ne smejo biti odraz opažanj svojca, saj je to predmet druge raziskave. Vsekakor je bolje, da se posamezen del ankete

pusti prazen (neodgovorjen), kot da kaže nekaj, kar ne odseva stanovalčevega dojemanja življenja na oddelku.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da je bil očitno ob obisku nesporazum, kajti doslej nikoli niso prosili za pomoč pri anketiranju stanovalcev njihovih svojcev. Vsem svojcem pošiljajo le njihove ankete, ki so popolnoma drugačne.

DPM je vodstvu Centru starejših Črnuče predlagal, naj poskrbi za dodatno usposabljanje v verificiranih programih za delo s stanovalci z demenco, in priporočil, naj nadaljujejo interno izobraževanje, ki že poteka, kar DPM pozdravlja.

Center je v odzivu na predhodno poročilo sporočil, da so bila usposabljanja uspešno izvedena in da so izvedli tako eksterno izobraževanje kot interno usposabljanje med zaposlenimi.

DPM je izrazil zaskrbljenost nad zadnjimi anketnimi rezultati zadovoljstva stanovalcev, svojcev in zaposlenih v Centru starejših Medvode ter pričakovanje, da se bodo razmere v prihodnje popravile.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da veliko truda vlagajo na tem področju in bodo to počeli tudi v prihodnje in trajno skrbeli za dobro počutje stanovalcev, zaposlenih in svojcev. MDDSZ je v odzivu na naše končno poročilo zapisalo, da jih skrbi slabo zadovoljstvo uporabnikov in zaposlenih ter slaba klima v centru ter da bodo zelo pozorni na dogajanje v domu v prihodnjih mesecih. Preverili so tudi, ali je dom v planu inšpekcijskih nadzorov v letu 2017, in dobili potrditev, da bo inšpekcijski nadzor v domu opravljen v prvih mesecih leta 2017.

DPM je predlagal, naj se v izobraževalni proces vključijo vsi zaposleni in se jim vsaj enkrat letno omogoči tudi izobraževanje zunaj Centra starejših Medvode. Pozdravil pa prizadevanja vodstva z uvajanjem internih izobraževanj v centru, ki se ga lahko udeleži več zaposlenih.

Center je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil, da bodo nadaljevali ustaljeno prakso internega izobraževanja, poleg tega bodo poskušali čim več zaposlenim zagotoviti zunanje izobraževanje, ki bo pripomoglo k večji kakovosti dela.

DPM je Domu upokojencev Trbovlje priporočal uvedbo spremljanja ravni zadovoljstva zaposlenih ter stanovalcev in njihovih svojcev, saj je to eden izmed najučinkovitejših načinov prepoznavanja zadovoljstva oziroma nezadovoljstva omenjenih skupin.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da spremljanje zadovoljstva zaposlenih, stanovalcev, svojcev in uporabnikov storitev pomoči na domu izvajajo že ves čas, in sicer enkrat letno. Dom ima tudi certifikat kakovosti – standard ISO 9001: 2008, in sicer od leta 2014 za področje certificiranja institucionalnega varstva starejših oseb, pomoči posamezniku in družini na domu, gospodarske dejavnosti, namenjene višji kakovosti življenja, in varstva starejših oseb za storitve, ki se izvajajo v zavodu in v bivalnem okolju posameznika. Sestavni del certificiranja vsako leto v domu je tudi spremljanje zadovoljstva zaposlenih, stanovalcev, svojcev in uporabnikov storitev pomoči na domu, kar posledično pomeni, da se nadzor nad omenjenim spremljanjem izvaja tudi vsako leto v okviru omenjene verifikacije.

DPM je pozdravil izvajanje intervizije v obliki tedenskega sestanka notranjega strokovnega tima, hkrati pa priporočil, naj se v Domu upokojencev Trbovlje prouči možnosti za uvedbo timske supervizije, saj lahko pripomore k razvoju odnosov med člani strokovnega tima in omogoči njihovo uspešno sodelovanje v strokovni skupini, kar posledično uporabnikom doma omogoča kakovostnejše storitve.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da izvaja redno supervizijo za socialne oskrbovalke na domu pod okriljem supervizorke mag. Danice Hrovatič. V novembru 2016 pa so sklenili dogovor o izvajanju supervizije v domu za strokovne delavke in sodelavke s supervizorjem dr. Zoranom Milivojevićem.

- DPM je priporočal, naj zaposleni Doma Izlake presodijo, pri katerih stanovalcih je stalen nadzor v nočnem času nujen, in ga tudi izvajajo. Vznemirjanje vseh stanovalcev z vstopi v sobo in bujenjem (namernim ali ne) je tako po mnenju DPM nepotrebno in pretirano.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da je nadzor nad večino stanovalcev ponoči potreben, saj so tako v preteklosti preprečili že veliko nevarnih situacij. Res pa je, da je v celotnem domu približno pet stanovalcev, ki ne želijo, da jih v tem času obiskujejo, in so to tudi izrecno izjavili. Te obiščejo le zvečer ob 22.00, nato pa naslednji dan zjutraj.

- DPM je predlagal, naj Dom Izlake razmisli o priponkah ali našitkih, ki bi olajšali identifikacijo zaposlenih.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da je vsem zaposlenim priskrbel priponke z navedbo imena in priimka ter delovnega mesta. Seveda mora po navedbah doma vsak posameznik prevzeti odgovornost in namestiti priponko na vidno mesto na delovni obleki. Na nošenje priponk jih stalno opozarjajo. Na dan obiska DPM le ena zaposlena v enoti Rožmarin ni imela priponke, razlog je bil v tem, da jo pri kuhanju, ko si nadene predpasnik, priponka ovira.

- Za nemoteno in kakovostno oskrbo oseb na OPP je DPM priporočal, naj se osebje Doma starejših občanov Radenci kontinuirano izobražuje na področju dela z osebami z demenco.

Dom je navedel, da se za komentarje, predloge in pohvale DPM zahvaljuje, ob svojem delu jih bo poskušal upoštevati po najboljših močeh in zmožnostih. Ker dom na to priporočilo razen splošnega pojasnila ni dal posebnega odgovora, štejem, da je priporočilo sprejel in ga bo v prihodnje tudi poskušal uresničiti.

- DPM je Domu starejših občanov Radenci predlagal, naj se na OPP poskuša zagotavljati zadostno število kadra pri skupinskih aktivnostih in če se je le mogoče, stalen tim zaposlenih.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da so na OPP za 21 oseb z demenco zagotovljeni dopoldne vsaj štirje zaposleni (delovna terapevtka, zdravstveni tehnik, bolničar in gospodinja), drugi zdravstveni profili pa se vključujejo ob obravnavah glede na zdravstveno stanje stanovalcev (dipl. med. sestra, fizioterapevtka). Popoldne imajo na OPP minimalno tri zaposlene in v času nočne izmene enega zaposlenega. Dom je pojasnil, da se pri skupinskih aktivnostih zaposleni službe zdravstvene nege redno vključujejo, in sicer kadar poskrbijo za nego stanovalcev in zagotovijo zdravstvene storitve. Največkrat je to med 9. in 11. uro ter med 15. in 17. uro. Za ustvarjalno preživljanje prostega časa stanovalcev poleg delovne terapevtke in gospodnje glede na pojasnilo doma skrbi tudi zaposlena bolničarka s priznano invalidnostjo 3. stopnje, ki pa je bila v času obiska DPM na bolniškem dopustu. Vse druge službe se vključujejo po predvidenem urniku aktivnosti, ki ga oblikuje delovna terapevtka. Tim zaposlenih je stalen za celotno etažo 1, in ne le za OPP, ki je na levi strani te etaže. V timu je 11 zdravstvenih delavcev, ki se izmenjujejo. Takšna je bila po pojasnilu doma tudi želja zaposlenih, ki zaradi psihičnih obremenitev sami prosijo za prehod z OPP na oddelek 1 desno. Večina zaposlenih na OPP je tukaj že drugo leto. V času bolniških odsotnosti zagotovijo nadomeščanje na OPP iz preostalih treh etažnih timov.

- DPM je na OPP pogrešal na vidnem mestu izobešen urnik dnevnih aktivnosti (npr. v obliki plakata) ter promocijo dogodkov in aktivnosti v Domu starejših občanov Radenci, zato je priporočal, naj stanovalce ustrezno obveščajo o izvajanju in poteku aktivnosti.

Dom je navedel, da se za komentarje, predloge in pohvale DPM zahvaljuje, ob svojem delu jih bo poskušal upoštevati po najboljših močeh in zmožnostih. Ker dom na to priporočilo razen splošnega pojasnila ni dal posebnega odgovora, štejem, da je priporočilo sprejel in ga bo v prihodnje tudi poskušal uresničiti.

- DPM je Domu starejših občanov Radenci predlagal, naj prouči možnost uvedbe timske supervizije, saj lahko pripomore k razvoju odnosov med člani strokovnega tima in omogoči njihovo uspešno sodelovanje v strokovni skupini, kar posledično uporabnikom doma omogoča kakovostnejše storitve.

Dom je navedel, da se za komentarje, predloge in pohvale DPM zahvaljuje, ob svojem delu jih bo poskušal upoštevati po najboljših močeh in zmožnostih. Ker dom na to priporočilo razen splošnega pojasnila ni dal posebnega odgovora, štejemo, da je priporočilo sprejel in ga bo v prihodnje tudi poskušal uresničiti.

Glede na tedenske in mesečne sestanke strokovnega tima oziroma vodstva, katerih cilj je uspešno in učinkovito sodelovanje članov strokovnega tima ter nudenje kakovostnih storitev uporabnikom, je DPM ugotovil, da v Centru starejših Trnovo obstaja intervizija oziroma njeni zametki. DPM je pozdravil takšno ravnanje vodstva centra, hkrati pa dopolnil priporočilo, naj se prouči možnost za uvedbo timske supervizije in da se dosedanja oblika timske intervizije še dodatno razvije.

DPM je, glede na jezikovne prepreke pri stanovalcu Centra starejših Trnovo, ki prihaja iz Francije, priporočal, naj bo osebe na omenjenega stanovalca in njegove potrebe še naprej posebej pozorno.

Center je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da so zaposleni vedno pozorni na vse stanovalce, še posebej v posebnih okoliščinah (kot je jezikovna prepreka). Tako bodo stanovalcu, ki prihaja iz Francije, namenjali vso potrebno pozornost.

DPM je priporočal, naj Dom starejših občanov Ribnica še večji poudarek daje izobraževanju zaposlenih o delu z osebami z demenco in komunikacijo s tovrstnimi stanovalci. Kot navajamo v nadaljevanju, je željo po takšnem (še nadaljnjem) izobraževanju izkazalo tudi osebje samo.

Dom na to priporočilo v odzivu na predhodno poročilo ni posebej odgovoril, zato tudi glede na splošno pojasnilo doma štejemo, da se z njim strinja in da se bo trudil pri njegovi uresnitvi.

DPM je priporočal, naj bo Dom upokojencev Kranj še posebej pozoren na pravilno vodenje dokumentacije in vlaganje dokumentov.

Dom se je v odgovoru na predhodno poročilo zahvalil za korektno obravnavo, videnja DPM in predloge, ki jih bo, kot navaja, v celoti upošteval.

DPM je priporočal, naj vodstvo Doma upokojencev Kranj varuje in dosledno upošteva želje posameznega stanovalca, da se ne bi dogajali nedovoljeni vstopi in obiski oseb, ki si jih stanovalci ne želijo, ali ne bi bilo celo vsiljevanja verskega prepričanja.

Dom se je v odgovoru na predhodno poročilo zahvalil za korektno obravnavo, videnja DPM in predloge, ki jih bo, kot navaja, v celoti upošteval.

DPM je priporočal, naj se izvede meritev zadovoljstva zaposlenih, svojcev in stanovalcev in nato obdobje tudi ponavlja, saj predvsem zadovoljstvo teh treh skupin vpliva na splošno zadovoljstvo stanovalcev enote Jurišinci, možne izboljšave in s tem posledično tudi na kakovost njihovega bivanja.

Dom upokojencev Ptuj je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da so merjenje zadovoljstva izvedli junija 2016, in sicer tako med stanovalci, svojci kot zaposlenimi. Nadaljnji razvoj in načrtovanje izboljšav bodo izvedli v okviru standarda E-Qualin. Izobraževanje zaposlenih za projekt so že izvedli, ocenjevanje meril in kazalnikov pa naj bi izvedli jeseni. Rezultati anket bodo po njihovi navedbi tudi temelj za izboljšave po meri uporabnikov.

DPM je enoti Tolmin priporočal, naj skrbno prouči razloge za nezadovoljstvo posameznih stanovalcev, morebiti tudi na podlagi natančnejših vprašanj ob novi anketi, ter na tej podlagi sprejme ukrepe za povečanje zadovoljstva posameznega stanovalca.

Dom upokojencev Podbrdo je navedel, da glede na rezultate zadovoljstva stanovalcev meni, da je večina stanovalcev zadovoljna s storitvami (4,3). Nekaj posameznih stanovalcev pa vedno izraža nezadovoljstvo. Njihovo nezadovoljstvo poskušajo reševati z individualnimi pogovori.

- DPM je enoti Tolmin priporočal, naj se s pošto dogovori, da pismonoša v primeru uradne pošiljke pusti le obvestilo o pošiljki, o kateri nato socialna delavka obvesti skrbnika dementnega stanovalca. S tem se namreč prepreči, da bi ob odsotnosti skrbnika ali nepravočasnem odzivu potekel morebitni rok iz pisanja, ki se stanovalcu vroča.

Dom upokoencev Podbrdo je pojasnil, da kadar pismonoša prinese uradno pošiljko, ga receptor odpelje do stanovalca, ki podpiše prejem pošte. Če tega ne more, pismonoša pusti obvestilo in se o tem obvestijo skrbniki. Uradne pošte torej ne prejema socialna delavka, kot so nas napačno seznanili med obiskom DPM.

- DPM je Lambrechtovemu domu starejših Slovenske Konjice priporočal, naj na oglasno desko ob postelji stanovalca zaposleni zapisujejo le podatke, ki niso tako osebni oziroma ne posegajo toliko v integriteto stanovalca, da bi bilo njihovo razkritje za stanovalca neprijetno ali celo v nasprotju z zakonodajo.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da se zaveda, da je treba skrbeti za integriteto vsakega stanovalca. Na obposteljne oglasne deske navaja le podatke, ki niso občutljivi in ne posegajo v osebnost. Navaja npr. termine obravnav v fizioterapiji, delovni terapiji, opozorila, vezana na prehrano, želje stanovalca po načinu urejenosti ...

Kontrolni obiski leta 2016

Skupaj je bilo preverjeno spoštovanje 106 priporočil, podanih v okviru prejšnjih rednih obiskov ustanov. Ob teh obiskih je bilo podanih še 55 novih priporočil, ponovili smo tudi 11 nesprejetih priporočil. Nova priporočila so statistično všteta med priporočila, podana pri rednih obiskih v letu 2016, naštetja in zapisana so v prvem poglavju.

	Skupaj	Sprejeto	Nesprejeto	Uresničeno	Ni podatka
Legenda					
Število kontroliranih priporočil	106	18	14	72	2

Dom Danijela Halasa Velika Poljana

DPM je ob predhodnem obisku leta 2013 podal sedem priporočil. Ugotovili smo, da je dom sprejel tri priporočila, vendar jih še ni (v celoti) uresničil. Treh priporočil dom ni sprejel, le eno pa je uresničil. Podanih je bilo osemnajst novih priporočil, od katerih je eno sprejeto in se bo izvedlo v razumnem roku, preostala so bila sprejeta in izvedena.

Dom starejših občanov Trebnje

DPM je ob predhodnem obisku leta 2013 podal dvanajst priporočil. Ugotovili smo, da je dom vsa priporočila uresničil, kar smo pozdravili. Novih priporočil nismo podali.

Dom sv. Jožefa Celje

DPM je ob predhodnem obisku podal dvanajst priporočil. Kot smo ugotovili, je dom dejansko večino priporočil, ki jih je DPM podal ob obisku leta 2015, upošteval in jih tudi že (vsaj delno) uresničil, kar smo pozdravili. Novih priporočil ni bilo, dom pa smo opozorili na nesprejeta priporočila, ki smo jih ponovili.

Lambrechtov dom starejših Slovenske Konjice

DPM je ob predhodnem obisku leta 2011 podal domu sedem priporočil. Ugotovili smo, da je dom sprejel tri izmed teh priporočil, vendar jih še ni (v celoti) uresničil. Dom je štiri priporočila tudi že izvedel, kar smo pohvalili. Podanih je bilo pet novih priporočil.

Center starejših Notranje Gorice

DPM je ob predhodnem obisku podal domu enajst priporočil. Ugotovili smo, je dom dejansko vsa priporočila, ki jih je DPM dal ob obisku leta 2014, upošteval in jih veliko (6) tudi že uresničil, kar smo pozdravili. Novih priporočil nismo podali.

Dom starejših Idila

DPM je ob predhodnem obisku podal domu enajst priporočil. Kot smo ugotovili, je dom dejansko skoraj vsa priporočila (10), ki jih je DPM podal ob obisku leta 2014, upošteval in jih tudi že (vsaj delno) uresničil, kar smo pozdravili. Novih priporočil ni bilo, opozorili pa smo na nesprejeto priporočilo, ki smo ga ponovili in predlagali, naj ga dom poskuša čim prej uresničiti.

Dom upokojencev Kranj

DPM je ob predhodnem obisku leta 2009 domu podal sedemnajst priporočil. Ugotovili smo, da je dom od teh sprejel eno priporočilo, vendar ga še ni (v celoti) uresničil. Enega priporočila ni sprejel, spodbudno pa je, da so izvedli kar petnajst priporočil, ki so bila podana ob prejšnjem obisku. Podanih je bilo deset novih priporočil, glede na odzivno poročilo doma so vsa sprejeta.

Center starejših Trnovo

DPM je ob predhodnem obisku leta 2013 centru podal šestnajst priporočil. Ugotovili smo, da je center od teh sprejel in uresničil deset priporočil, šest pa ne, zato smo jih ponovili. Podanih je bilo devet novih priporočil, glede na odzivno poročilo centra so vsa sprejeta. Podanih je bilo tudi pet pohval.

Dom Polde Eberl-Jamski Izlake

DPM je ob predhodnem obisku leta 2012 domu podal šest priporočil. Ugotovili smo, da je dom sprejel eno priporočilo, vendar ga še ni (v celoti) uresničil. Pet priporočil je bilo izvedenih v celoti, kar smo pohvalili. Podanih je bilo enajst novih priporočil. Glede na odzivno poročilo doma so uresničili devet teh priporočil, eno je sprejeto in še bo izvedeno, enega priporočila pa niso sprejeli.

Dom starejših Laško

DPM je ob predhodnem obisku leta 2015 domu podal sedem priporočil. Ugotovili smo, da so bila upoštevana (2) in večinoma (3) tudi izvedena, kar smo pozdravili. Podani sta bili dve novi priporočili in sedem pohval. Ker v času priprave tega poročila odzivnega poročila doma še nismo prejeli, nimamo podatka glede odziva na na novo podani priporočili.

4.2 Tematski obisk ustanov z zadržanimi osebami s težavami v duševnem zdravju

17. in 18. septembra 2016 smo obiskali več ustanov, kjer so zadržane osebe s težavami v duševnem zdravju, in opravili ogled oddelkov pod posebnim nadzorom psihiatričnih bolnišnic, varovani oddelek (posebnega) socialnovarstvenega zavoda in oddelkov za osebe z diagnozo demence, kjer smo že ob preteklih obiskih ugotovili, da ustrezajo opredelitvi Zakona o duševnem zdravju (ZDZdr) za varovane oddelke, in sicer Psihiatrično bolnišnico Vojnik, posebni socialnovarstveni zavod Dom Nine Pokorn Grmovje, Center starejših Zimzelen Topolšica, Psihiatrično bolnišnico Begunje, Dom upokojencev Jesenice in Dom dr. Janka Benedika Radovljica.

Namen tematskega obiska DPM v ustanovah, kjer so zadržane osebe s težavami v duševnem zdravju, je bil prejet odgovor na vprašanje o obsegu aktivnosti, ki so ob sobotah in nedeljah, ko je v omenjenih ustanovah praviloma manj osebja, na voljo pacientom oddelkov pod posebnim nadzorom psihiatričnih bolnišnic oziroma stanovalcem varovanih oddelkov socialnovarstvenih zavodov. Želeli smo ugotoviti, ali je na teh oddelkih dovolj osebja, da se predvidene aktivnosti lahko izvajajo, kakšna so navodila delovnih terapevtov, ki so ob koncih tedna praviloma odsotni, in ali se aktivnosti tudi dejansko izvajajo (in torej niso le mrtva črka na papirju).

Seveda je bil DPM ob teh obiskih pozoren tudi na znake, ki bi lahko kazali, da so na krajih odvzema prostosti (kot so opredeljeni v 4. členu Zakona o ratifikaciji Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju – MOPPM) primeri mučenja in drugih oblik okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja. Glede na ugotovitve

z obiskov lahko DPM poda priporočila obiskanim ustanovam na področju obravnave oseb s težavami v duševnem zdravju, predvsem pa ustreznim organom, torej Ministrstvu za zdravje (MZ) in Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZ), da bi **sprejeli potrebne ukrepe, da tudi v času ob koncu tedna in ob praznikih pacienti oziroma stanovalci niso prepuščeni samim sebi, temveč imajo na voljo aktivnosti, ki bi jim zapolnile prosti čas in pomagale pri izboljšanju ali vsaj ohranjanju njihovih sposobnosti oziroma duševnega zdravja.** DPM namreč lahko predloži tudi predloge in pripombe k veljavnim ali predlaganim zakonom oziroma drugim pravnim predpisom.

Obiski ustanov, ugotovitve ob obiskih in odzivi posameznih obiskanih ustanov

Psihiatrična bolnišnica Vojnik

Splošna ugotovitev DPM po obisku bolnišnice je, da je **aktivnosti, ki so pacientom oziroma pacientkam na voljo ob koncu tedna, zelo malo.** Na to sta kazala tudi seznama dejavnosti na obeh obiskanih oddelkih. Večinoma so pacienti prepuščeni samim sebi in lastni iznajdljivosti, na voljo so jim družabne igre, ki pa brez usmerjanja in nadzora osebja hitro pripeljejo do nesoglasij. Ker je ob koncu tedna na oddelkih manj osebja, je ob drugih obveznostih možnosti za takšno vključenost osebja manj.

Na obeh oddelkih smo tako, glede na navedemo, predvsem **pogrešali aktivnosti, ki bi jih pacienti lahko izvajali sami ali ob minimalni vključitvi osebja.** Osebe na ženskem sprejemnem oddelku je posebej poudarilo dobro izkušnjo s pletenjem v preteklosti. Zato menimo, da bi bilo ob ustreznih vključitvi delovnega terapevta možno najti podobne aktivnosti, ki bi se lahko izvajale brez potencialno nevarnih pripomočkov (pletilke). Bolnišnica se namreč v petek popoldne, ko se konča delovnik osebju, ki je odgovorno predvsem za aktivnosti pacientov, ne izprazni. Pacienti ostanejo na oddelkih, velikokrat zaprti v sobah in skupnem prostoru s krajšimi izhodi ali obiski.

Prepričani smo, da bi bila najbolj primerna rešitev, da bi bilo ob koncu tedna na oddelku dovolj osebja, ki bi poleg nujnih nalog zmoglo poskrbeti za aktivno preživljanje prostega časa pacientov. Vendar bi lahko po našem prepričanju tudi ob toliko osebja, kot ga je bilo na oddelkih ob koncu tedna v času našega obiska, čas pacientom minil hitreje in kakovostneje že ob ustreznih vključitvi in pripravi delovnega terapevta. **Zato smo priporočili, naj se v pripravo načrta aktivnosti ob koncu tedna vključi tudi delovni terapevt, ki naj osebju da ustrezna navodila za izvedbo aktivnosti in zagotovi potreben material.** Ni namreč zanemarljivo, da je tudi ob koncih tedna treba poskrbeti, da to ni le prazen čas med dvema (delovnim) tednoma, temveč bi se moral terapevtski proces na oddelkih nadaljevati in tako pripomoči k hitrejšemu zdravljenju pacientov, predvsem pa tudi njihovem boljšemu počutju, ohranjanju delovne aktivnosti, pridobivanju novih znanj.

V odzivu na predhodno poročilo je bolnišnica sporočila, da bo o podanih priporočilih razmislila in se dogovorila z vsemi udeleženi glede možnosti izvedbe predlogov DPM na oddelke pod posebnim nadzorom.

Socialnovarstveni zavod Dom Nine Pokorn Grmovje

V tem socialnovarstvenem zavodu skrbijo za odrasle osebe s posebnimi potrebami. Ker je to zanje predstavlja dom, v katerem velikokrat preživijo večino svojega življenja, je še toliko pomembnejše, da se jim zagotovi kakovostno preživljanje časa, poskrbi pa tudi za ustrezne aktivnosti. Stanovalci varovanega oddelka tega praviloma ne morejo zapuščati samostojno, obiski so pri nekaterih redki ali jih celo ni. **Zato smo poudarili, da je še toliko pomembnejše, da se jim tudi ob koncih tedna zagotovi izvajanje aktivnosti, ki jim omogočajo aktivno in koristno preživljanje prostega časa, tudi skladno z njihovimi željami in potrebami.**

Ob obisku tega zavoda smo predlagali, naj delovni terapevt pripravi seznam aktivnosti tudi za čas ob koncu tedna. Ta je lahko splošen ali individualno prilagojen posameznemu stanovalcu. Delovni terapevt bi moral seveda ob tem upoštevati kadrovsko sestavo na oddelku ob koncu tedna in s tem povezano omejeno možnost sodelovanja osebja pri posameznih aktivnostih. Morebiti bi bila ustrezna možnost, da bi delovni terapevt posameznemu stanovalcu v petek dal »nalogo« in mu zanjo zagotovil tudi ustrezen material in pripomočke, če so ti potrebni. Če bi ti pomenili nevarnost za stanovalca, bi mu jih pred izvajanjem aktivnosti izročilo osebje. Osebe bi morale biti seznanjene z »nalogo«, saj bi tako lahko uspešno izvajalo nadzor nad aktivnostjo in stanovalca ustrezno spodbujalo, da nalogo opravi.

Menili smo, da bi bilo aktivno preživljanje prostega časa koristno za stanovalce, tudi s terapevtskega vidika in z vidika ohranjanja njihovih umskih, telesnih in s tem povezano delovnih sposobnosti. Predvsem pa bi preprečilo, da bi stanovalci med tednom brezvoljno sedeli po oddelku, povečali število pokajenih cigaret ali celo postali zaradi nedela in monotonosti nemirni, razdražljivi in težko obvladljivi.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo o obisku pojasnil, da v zadnjem času, ko z namestitvami oseb s sklepom sodišča brez privolitve sprejema pripadnike starostno mlajše generacije in ima posledično interesno, motivacijsko zelo raznoliko populacijo, tudi zaposleni opažajo, da je interes po intenzivnejših animacijah v prostem času vse večji. Doslej animacij ob koncih tedna niso posebej predhodno načrtovali, vsekakor pa z gotovostjo trdijo, da so se občasno izvajale – skladno z izraženim interesom stanovalcev (večidel so to bila druženja ob sprehodih ali kakšna od družabnih iger).

Ker je interes po animacijskih programih vse izrazitejši tudi ob koncih tedna, se je v ta namen delovna terapevtka že angažirala, skupaj z odgovorno dipl. med. sestro v enoti in skupaj sta pripravili aktivnosti tudi v tem času (sobote, nedelje, prazniki). Intenziteta izvajanj animacij po navedbah doma vselej korelira z razpoložljivim kadrom, časovnimi termini in interesom stanovalcev, ki se spreminja od dne do dne. Vsekakor se vodstvo zavzema, da bodo odslej še pozorneje namenjali pozornost zagotavljanju stalnih družabnih in športnih animacij v varovani enoti, saj jim je iskreno v interesu in osnovno merilo kakovosti zadovoljen uporabnik storitev.

Center starejših Zimzelen Topolšica

Ugotavljamo, da je aktivnosti za stanovalce v obiskanem centru tudi ob koncu tedna precej. Kot pozitivno vidimo sodelovanje med delovnim terapevtom in osebjem na oddelku, ki se ob svojem trudu, da bi stanovalcem varovanih oddelkov čas tudi ob koncu tedna mineval ob različnih aktivnostih, dopolnjuje. Vseeno nekatera pojasnila, ki so jih podale stanovalke, s katerimi smo se pogovorili, kažejo, da bi se z nekaj truda stanovalci na oddelku lahko počutili še bolje. **Tako smo priporočili, da center poskuša uravnotežiti aktivnosti, ki krepijo duševno zdravje stanovalcev, in fizičnih aktivnosti, ki omogočajo, da stanovalci ostanejo v dobri psihofizični kondiciji. Priporočili smo še, naj se vsaj občasno kakšna večja aktivnost izvede tudi ob koncu tedna (koncert, nastop mladih, ples, izlet in podobno) in s tem še dodatno popestriti življenje stanovalcev ob koncu tedna.**

Center je v odzivu na predhodno poročilo menil, da so priporočila DPM izrečena na podlagi izjav stanovalke. Ob tem je izpostavil, da so izjave stanovalcev odraz njihovega trenutnega zavedanja situacije, kar je rezultat njihove bolezni – demence. Aktivnosti, ki krepijo duševno zdravje stanovalcev, in fizične aktivnosti, potekajo tudi ob koncih tedna, kar je razvidno iz načrta aktivnosti, ki ga je DPM imel na vpogled in kar v prvem stavku sklepnih ugotovitev tudi ugotavlja. Zagotavljanje več aktivnosti ob koncih tedna pa je težje. Nastope, koncerte in podobno izvajajo zunanji nastopajoči, ki pa ob koncu tedna ne ponujajo terminov. Na spletni strani centra je v kroniki dogodkov razvidno, da občasno pa le zagotovijo kakšno prireditev ob koncu tedna.

Dom upokojencev Jesenice

Čeprav je nedvomno želja obiskanega doma, da bi tudi ob nedeljah in praznikih potekale na oddelkih za osebe z demenco številne aktivnosti, na kar kaže predvsem tudi dejstvo, da seznam aktivnosti po dnevih ni razdeljen in tako velja za vse dni v tednu, se je DPM ob obisku postavilo vprašanje, ali so aktivnosti, če je na oddelku le en zaposleni, sploh možne. Da je pomislek upravičen, kažejo tako pojasnila osebja kot navedbe stanovalcev na teh oddelkih, da so aktivnosti ob nedeljah in praznikih skrčene predvsem na gledanje televizije in obiske svojcev.

Ob navedenem menimo, da ni zanemarljivo, da aktivnosti, ki jih kljub vsem drugim obveznostim zaposlenim na obeh oddelkih (Rožmarin in Sončna enota) uspe pripraviti in izvesti, zahtevajo njihov povečani trud in obremenitev. Že tako se nam je postavljalo vprašanje, kako uspe enemu pripravniku ustrezno skrbeti za oskrbo in tudi varnost 35 večinoma dementnih stanovalcev. Da ob tem mu uspe izvesti še nekatere aktivnosti (branje zgodb), kar je zanj nedvomno velika obremenitev. Podobno velja tudi za zaposleno v enoti Rožmarin. **Zato smo menili, da bi moral dom znova preveriti kadrovske sestavo oddelkov za osebe z demenco ob koncu tedna in ob praznikih in po potrebi zagotoviti vsaj dva stalno prisotna zaposlena na posameznem oddelku. Če kadrovske normativi tega po mnenju doma ne omogočajo, smo predlagali, naj se obrne na pristojno ministrstvo s pobudo po prenovi kadrovskega normativov in o tem seznaniti tudi Varuha.**

Menili tudi smo, da bi ustrezna priprava aktivnosti ob zagotovljenem materialu in poučitvi zaposlenih, za kar bi poskrbel delovni terapevt, močno olajšala delo zaposlenim ob koncu tedna, hkrati pa povečala število aktivnosti za stanovalce in s tem izboljšala kakovost njihovega bivanja v domu.

Dom je v odzivu na predhodno poročilo najprej obrazložil organizacijo dela po enotah ob nedeljah in praznikih, in sicer je navedel:

- v enoti Rožmarin, ki ni varovani oddelek⁸, je 13 stanovalcev, vsi imajo oskrbo IV. Ko v enoti ni nepomičnih stanovalcev, je ves čas navzoč en zaposlen, ki je tudi stalno zaposlen v tej enoti; ko pa so v enoti tudi nepomični stanovalci, sta ves čas navzoča dva zaposlena, drugi zaposleni se vključujejo ob jutranji negi, pri pripravah na spanje v času odmora ter po potrebi glede na želje in potrebe stanovalcev;
- v Sončni enoti, v kateri je 15 stanovalcev, od katerih so štiri stanovalci z oskrbo I, dva stanovalca z oskrbo II, osem stanovalcev z oskrbo III/A in en stanovalce z oskrbo III/B, in v Mali sončni enoti, v kateri je 10 stanovalcev, od katerih je šest stanovalcev z oskrbo II in štiri stanovalci z oskrbo III/A, je ob nedeljah zaposlena ena medicinska sestra, trije negovalci, za pomoč pa je zaposlen tudi en pripravnik. Ti zaposleni so odgovorni tudi za enoto Zeleni bor, v kateri je 16 stanovalcev, od tega 14 stanovalcev z oskrbo III/A in dva stanovalca z oskrbo III/B. V Mali sončni enoti skupaj s Sončno enoto in v Zelenem boru mora biti ves čas prisoten vsaj eden od zaposlenih, medtem ko drugi zaposleni opravljajo delo in krožijo po vseh treh enotah. Tako je bilo tudi na dan našega obiska v času kosila.⁹ V tem času je delo organizirano na način, da je eden od zaposlenih ves čas v Sončni enoti, dva zaposlena pripravljata stanovalce za hranjenje v Zelenem boru, dva zaposlena pa gresta po kosilo v kuhinjo. Kosilo najprej razdelijo v Mali sončni enoti in Sončni enoti, dva zaposlena ostaneta za pomoč pri hranjenju stanovalcev v teh dveh enotah, eden pa razdeli kosila še v enoti Zeleni bor, kjer ga pričakata dva zaposlena. Skupaj razdelijo kosila in pomagajo pri hranjenju stanovalcev – v enoti Zeleni bor potrebuje pomoč pri hranjenju več stanovalcev kot v enotah Mali sončni enoti in Sončni enoti skupaj.

Tako je v Sončni enoti in Mali sončni enoti, skupaj z enoto Zeleni bor, zaposlenih pet oseb, ki delo opravljajo timsko, po dogovorih in potrebah glede na razporeditev po posameznih enotah in upoštevajo potrebe stanovalcev. V obeh sončnih enotah sta ob nedeljah praviloma večino časa dva zaposlena.

Dom Jesenice pa je na podlagi sklepnihi ugotovitev našega poročila sprejel naslednje spremembe:

- s sedanjimi normativi so se v domu odločili za dodatnega zaposlenega ob nedeljah v enoti Rožmarin, ki bo, ob usmeritvah stalno zaposlene v tej enoti, v pomoč pri izvajanju oskrbe in pristočasnih aktivnosti stanovalcev;
- v Sončni enoti in Mali sončni enoti in enoti Zeleni bor bo še vedno pet zaposlenih, med katerimi ne bo pripravnika. V Sončni enoti in Mali sončni enoti bosta večino časa dva zaposlena, z izjemo časa med malico ter med razdeljevanjem perila in obrokov. Kdo od zaposlenih je stalno prisoten na enoti v času, ko drugi krožijo, je prepuščeno dogovoru med zaposlenimi;
- na seznam aktivnosti so dodali besedilo, da se pristočasne dejavnosti, namenjene razvedrilu in telesnim aktivnostim stanovalcev, ob nedeljah in praznikih izvajajo, a so v manjšem obsegu kot med tednom. Delovna terapevtka bo za vsak konec tedna pripravila material za prostoročne aktivnosti, primerne letnemu času, praznikom ...

Dom Jesenice ob tem opozarja, da so normativi za zaposlene v socialnovarstvenih ustanovah stari že več kot 30 let, struktura stanovalcev pa se je do danes že močno spremenila. Veliko več je nepomičnih in slabše pomičnih stanovalcev ter stanovalcev z demenco. Tako kot v drugih domovih za starejše, si tudi zaposleni v domu želijo spremembe normativov zaposlenih, saj bi tako olajšali delo po enotah in izvedli spremembo organizacije dela, ki bi imela pozitivne učinke tako za stanovalce kot za zaposlene. Kljub že večletnemu trudu pristojnih v socialnovarstvenih ustanovah po spremembi normativov za zdaj ti ostajajo nespremenjeni, zavodom pa se v prihodnje napovedujejo velike spremembe na zakonodajnem področju, največja bo že dolgo časa napovedano sprejetje zakona o dolgotrajni oskrbi.

Septembra so v domu sestavili heterogeno skupino zaposlenih, ki bo poskušala s sedanjim normativom zaposlenih pripraviti rešitev, s katero bo prisluhnila željam zaposlenih po spremembi delovnika in razbremenitvi v smislu manjšega števila delovnih dni. Delovna skupina bo poskusila pripraviti načrt dela, s katerim bi spremenili delovnik za zaposlene, ki imajo trenutni delovnik 6 ur in 40 minut na 8-urni delovnik. Prvo delovno srečanje skupine je bilo 24. novembra 2016. Glavno vodilo delovne skupine in vodij, odgovornih za organizacijo dela v domu, je zadovoljstvo tako stanovalcev kot zaposlenih.

Dom dr. Janka Benedika Radovljica

Čeprav se zavedamo, da več zaposlenih pomeni tudi boljšo oskrbo stanovalcev in predvsem tudi več aktivnosti, ki se lahko izvedejo, smo glede na ugotovitve ob tem obisku **ugotavljali, da sta v obiskanem**

⁸ Vsekakor oddelek Rožmarin MDDSZ ni verificiralo kot varovani oddelek, vendar po prepričanju DPM, kot je razvidno tudi iz poročila ob rednem obisku tega zavoda leta 2013, ustreza opredelitvi varovanega oddelka, kot ga opredeljuje 17. točka drugega odstavka ZDZdr.

⁹ Navedba doma ni točna, predstavnik DPM sta bila prisotna v času zajtrka.

domu že dve zaposleni stanovalcem zagotovili zanimiv in aktiven nedeljski dan. Skupno branje, peka peciva, pri katerem stanovalci sodelujejo, pomoč kuhinji z izvajanjem dejavnosti, ki so stanovalcem blizu še iz aktivne dobe življenja. Hkrati so to vsekakor aktivnosti, ki se jih stanovalci, kot smo lahko opazili že pri obisku, radi udeležujejo. Če ob tem tudi niso prepuščeni samim sebi, temveč jih osebje spodbuja in usmerja, je uspeh vsekakor zagotovljen.

Predlagali smo, naj dom in zaposleni na varovanem oddelku dovolj pozornosti tudi ob koncih tedna namenijo bivanju stanovalcev na prostem. Zavedamo se, da bodo veliko stanovalcev zunaj oddelka in v okolico doma ob koncu tedna ob obiskih odpeljali svojci. Vendar bi morali za odhod na svež zrak tistih, ki obiskov nimajo, pa si takšen odhod želijo, poskrbeti zaposleni.

Dom je predhodno poročilo o obisku takoj po prejemu obravnaval z zaposlenimi na raportu, v odgovoru nanj pa poudaril, da bodo priporočila DPM upoštevali. Na oglasni deski je seznam aktivnosti za ves teden. V delovnem timu so se dogovorili, da ohranijo načrtovan in sprejet seznam aktivnosti in bodo dosledni tudi pri izvajanju aktivnosti ob koncu tedna. Za stanovalce, katerih svojci ne prihajajo na obisk med konci tedna, bodo poskrbeli zaposleni in jih peljali na sprehod na svež zrak. Naenkrat lahko zaposleni na sprehod pelje tri stanovalce. Poskrbeli bodo, da bodo vsi stanovalci na varovanem oddelku deležni tega. O tem bodo vodili evidenco. Za izvajanje sta odgovorna varuha. Dom je ob tem še navedel, da so aktivnosti, ki so bile dogovorjene, ob koncih tedna izvajali nekoliko pomanjkljivo, kar ni bilo skladno z dogovorjenim.

Psihiatrična bolnišnica Begunje

Čeprav smo tako kot v drugih obiskanih ustanovah prejeli pojasnilo, da je ob koncu tedna manj aktivnosti kot med delovnikom, kot **zelo pozitivno ocenjujemo prakso, da se v bolnišnici delovna terapevtka s posameznim pacientom dogovori o aktivnostih ob koncu tedna**, ko mu torej na nekakšen način določi »domačo nalogo«. Vendarle smo že ob obisku opozorili, da bi bilo koristno, če bi bili z dogovorom seznanjeni tudi zaposleni, ki so za paciente odgovorni ob koncu tedna. V tem primeru bi jih lahko spodbujali, naj »nalogo« opravijo, jim pomagali, če bi bilo to potrebno, in jim nudili tako material kot pripomočke, ki jih ti ne bi dobili od delovne terapevtke ali bi bili preprosto prenevarni, da bi jih sami hranili.

Bolnišnici smo ob tem predlagali, naj skrbi, da imajo stanovalci na voljo čim več knjig, te bi morebiti lahko dobili tudi od posamezne knjižnice, ko jih ta izloči. Hkrati (z upoštevanjem pripomb pacientov) smo predlagali, naj zagotavlja po potrebi nove družabne igre, še posebej če so stare že dotrajane ali se posamezni deli izgubijo. Ob tem naj dodamo, da je pomembno, da osebje poskuša paciente animirati za izvajanje posameznih aktivnosti, predvsem ko pacienti zaradi bolezenskega stanja ali terapije, ki jo prejemajo, ne zmorejo sprejeti odločitve za aktivno sodelovanje pri dogajanju na oddelku ali izhode iz oddelka.

Bolnišnica je v odgovoru na predhodno poročilo o tematskem obisku pojasnila, da se je s poročilom seznanila in se z ugotovitvami tudi strinja. Glede kadrovske težave, ki jih poročilo omenja, so dodali, da glede na možnosti zaposlovanja poskušajo doseči maksimalno število zaposlenih, kot jim predpisuje ustanovitelj. Glede prenosa informacij o aktivnostih delovne terapije v času koncev tedna pa redno poteka timska predaja službe, tako da je osebje v tudi o tem seznanjeno. Zagotovila je, da se bodo zagotovo še naprej trudili svojim pacientom omogočiti čim kakovostnejšo in hkrati varno ter prijazno oskrbo pri njih in so bili tako konstruktivnih pripomb DPM veseli.

Končne ugotovitve tematskega obiska

DPM ugotavlja, da ima večina obiskanih ustanov pripravljene sezname aktivnosti za paciente oziroma stanovalce. Vendar največkrat takšen seznam pokaže, da ob koncih tedna večje oziroma pomembnejše aktivnosti niso predvidene. Čas je takrat predvsem namenjen obiskom svojcev in izhodom na prosto za tiste stanovalce oziroma paciente, ki obiskov nimajo.

Ob koncu tedna zaradi odsotnosti fizioterapevtke in delovne terapevtke v obiskanih ustanovah ni posebnih aktivnosti v smislu ohranjanja gibalnih sposobnosti in delovnih sposobnosti. Odvisne so predvsem od časa, ki si ga za telovadbo in razne aktivnosti lahko odtrgajo oziroma so si ga pripravljene odtrgati zaposleni.

Vse navedeno kaže, to pa smo lahko ugotovili tudi ob obiskih, predvsem ob pogovorih s pacienti oziroma stanovalci in osebjem, da je razlog za ohromljeno aktivnejše dogajanje ob koncu tedna pretežno kadrovski primanjkljaj oddelkov ustanov, kjer so zadržane osebe s težavami v duševnem zdravju. Če je na oddelku le en zaposleni ali v najboljšem primeru dva, je utopično pričakovati, da se bosta lahko ob vseh drugih obveznostih (nega, pomoč pri hranjenju, priprava in delitev terapije in podobno) kakovostno posvetila stanovalcem oddelka. Zato je pogosto, da pacienti oziroma stanovalci sedijo po oddelkih, prepuščeni sami sebi, gledajo televizijo in podobno. **Menimo, da je zato nujno, da pristojna ministrstva nemudoma prevetrijjo kadrovske normative bolnišnic in socialnovarstvenih zavodov in ob tem upoštevajo potrebo po aktivnem preživljanju časa na varovanih oddelkih oziroma oddelkih pod posebnim nadzorom ob koncu tedna.** Tudi nekatere od obiskanih ustanov so v odgovoru na predhodno poročilo poudarile, da kadrovski normativi, delno tudi zaradi njihove starosti, ne sledijo več potrebam (trenutnih) uporabnikov storitev obiskanih ustanov. Še več, skrb vzbujajo navedbe, da na nujnost prenove normativov že dlje časa opozarjajo, zgodilo pa se po njihovih navedbah še ni nič.

Ob tem naj kot posebno pomanjkljivost označimo odsotnost navodil zaposlenim, ki bi jih prispevali delovna terapija in fizioterapija, katere aktivnosti naj se izvajajo ob koncu tedna, nujna bi bila tudi priprava ustreznega materiala oziroma pripomočkov za takšne aktivnosti. Posebej dobra praksa je nedvomno, ko se v individualnem dogovoru med delovnim terapevtom in pacientom ali stanovalcem določijo njegove naloge oziroma obveznosti. K izvajanju takšnih nalog ga lahko potem ob koncu tedna osebje spodbuja, mu pomaga in ga usmerja.

Ne glede na navedeno smo v večini obiskanih ustanov naleteli na zaposlene, ki si kljub preobilici (preostalih) del in nalog še vedno uspejo odtrgati čas tudi za stanovalce oziroma paciente, z njimi posedeti, se pogovoriti, sodelovati pri posamezni družabni igri, jim kaj prebrati ali jih odpeljati na prosto, v okolico zavoda. Takšen odnos zaposlenih, njihov trud in skrb za stanovalce oziroma paciente vsekakor pozdravljamo in ga spodbujamo tudi za naprej.

4.3. Obiski posebnih socialnovarstvenih zavodov

V letu 2016 smo obiskali dva posebna socialnovarstvena zavoda (SVZ Dutovlje in Dom Nine Pokorn Grmovje) in enoto kombiniranega socialnovarstvenega zavoda (SVZ) – Dom upokojencev Idrija, enote Marof. Pri obisku te enote je šlo za redni obisk, v katerem smo preverili okoliščine, ki so pomembne za končno oceno morebitne neprimerne obravnave v obiskani ustanovi. V okviru tematskega obiska, kjer smo preverjali vrsto in količino aktivnosti, ki potekajo za stanovalce oziroma paciente ob koncih tedna, smo obiskali Dom Nine Pokorn Grmovje. Ob (kontrolnem) obisku SVZ Dutovlje pa smo preverjali predvsem spoštovanje priporočil, danih ob obisku leta 2015. Obiski so bili opravljeni v okviru rednega, naprej načrtovanega nadzora, vsi trije obiski so bili nenapovedani.

Obiski so potekali po ustaljenem zaporedju, in sicer smo se praviloma razdelili, tako da je del skupine za nadzor opravil pogovor z vodstvom zavoda oziroma enote, del skupine, praviloma predstavniki nevladne organizacije pa so odšli na varovani oddelek (oziroma varovane oddelke, kjer je teh v posamezni ustanovi več), kjer so si ogledali vse prostore oddelka, se pogovorili z zaposlenimi in stanovalci in dalj časa spremljali življenje na oddelku, torej predvsem tudi ravnanje s stanovalci, njihovo strokovno obravnavo in odnos osebja. V sklepnem pogovoru smo vodstvu podali svoje ugotovitve in prva priporočila. Po vsakem obisku je skupina, ki je obisk izvedla, pripravila poročilo z ugotovitvami in priporočili. Sestavni del poročila Doma upokojencev Idrija, enote Marof, je bilo tudi mnenje izvedenca psihiatrične stroke, ki je zavod obiskal naknadno in na podlagi svojih ugotovitev podal svoje mnenje z vidika zdravstvenega varstva in oskrbe. Poročilo o obisku je bilo posredovano zavodu, po njegovem odzivu pa smo pripravili še končno poročilo, ki je bilo poslano tako zavodu, kot tudi Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti in v vednost socialni inšpekciji.

Stanovalcem posebnega socialnovarstvenega zavoda ustanova, v katero so nameščeni, predstavlja dom, saj v njem preživijo večino svojega življenja. Zato so bivalne razmere še toliko pomembnejše, opozorilo na njihovo morebitno neustreznost pa pomembno poslanstvo DPM. Ob obisku Doma upokojencev Idrija, enote Marof, smo tako na primer opozorili, da mora biti osebje zaradi dotrajanosti Enote še toliko bolj pozorno nad stanjem opreme v toaletnih (pa tudi drugih) prostorih varovanih oddelkov. Ob tem je nedvomno pomembno tudi, kakšna je skrb za higieno stanovalcev posameznega zavoda. Tako smo v omenjeni enoti opozorili tudi, da je interval kopanja na tri tedne po prepričanju DPM predolg in nikakor

ne zagotavlja normalnih higienskih razmer. Vsaj pri stanovalcih, ki potrebujejo pogostejše kopanje zaradi tega, ker so fizično aktivni, ker se v letnem času potijo ali pa se sicer umažejo, bi tako dolgo obdobje med posameznimi kopanji lahko opredelili celo kot **grdo ravnanje s posameznikom**. Večkrat opažamo tudi pomanjkljivosti pri **predpisovanju terapije »po potrebi«**. Tudi v tej enoti smo zato opozorili, da bi bilo pravilno, da zdravnik natančno določi časovno obdobje, v katerem se posamezna terapija sme ponoviti. Tako se lahko najbolje prepreči, da bi prišlo do prekoračitve največjega predpisanega odmerka psihotropnega zdravila.

Skupaj smo pripravili priporočil 23 priporočil. Obiskani zavodi so se na naše obiske in podana priporočila **odzvali pozitivno**. Tako smo ob **kontrolnem obisku SVZ Dutovlje** ugotovili, da je bila večina naših priporočil, podanih ob obisku leta 2015, spoštovanih. DPM je ob prejšnjem obisku tega zavoda podal **17 priporočil**. Ugotavljamo, da je od teh zavod **sprejel 7 priporočil**, vendar jih še ni (v celoti) uresničil. Spodbudno pa je, da je zavod **uresničil 10 priporočil**, ki so bila podana ob prejšnjem obisku. To kaže, da je zavod podana priporočila vzel resno in se potrudil, da jih je večji del že izvedel, ali se je vsaj lotil njihove izvedbe. Glede na zapisano ugotavljamo, da se razmere v tem zavodu (predvsem tudi po odprtju prenovljenega varovanega oddelka) izboljšujejo, tako glede prostorske stiske kot zadovoljstva stanovalcev. Seveda še vedno obstajajo možnosti za izboljšavo, na kar kaže tudi **6 priporočil, ki smo jih ponovili oziroma jih dodatno podali na podlagi ugotovitev tokratnega obiska**.

Ob rednem obisku **Doma upokoencev Idrija, enote Marof**, smo podali **17 priporočil**. Pričakujemo, da jih bo zavod sprejel in upošteval. Ker pa je bil zavod obiskan ob koncu leta 2016, smo v času priprave tega poročila na odziv zavoda, tudi s pojasnilom o upoštevanju priporočil oziroma morebiti tudi njihovi izvedbi, še čakali. To je tudi razlog, da odziva na dana priporočila tega zavoda še nismo mogli upoštevati.

V okviru **tematskega obiska** (več o tem obisku sicer v posebnem poglavju) Doma Nine Pokoren Grmovje smo glede na dejstvo, da v obiskanem zavodu skrbijo za odrasle osebe s posebnimi potrebami, ki jim je zavod dom, v katerem velikokrat preživijo večino svojega življenja, **posebej izpostavili, da je še pomembnejše, da se jim zagotovi kakovostno preživljanje časa in poskrbi za ustrezne aktivnosti**. Stanovalci varovanega oddelka tega praviloma ne morejo zapuščati samostojno, obiski so pri nekaterih redki ali pa jih celo ni. Zato je še toliko pomembnejše, da se jim tudi ob koncih tedna zagotovi izvajanje aktivnosti, ki jim omogočajo aktivno in koristno preživljanje prostega časa, tudi skladno z njihovimi željami in potrebami. Aktivno preživljanje prostega časa bi bilo za stanovalce koristno, tudi s terapevtskega vidika in vidika ohranjanje njihovih umskih, telesnih in s tem povezano delovnih sposobnosti. Predvsem pa bi preprečilo, da bi stanovalci med tednom brezvoljno sedeli po oddelku, povečali število pokajenih cigaret ali celo postali zaradi nedela in monotonosti nemirni, razdražljivi in težko obvladljivi.

Varovani oddelki (posebnih) socialnovarstvenih zavodov, obiskanih leta 2016

Dom upokoencev Idrija, enota Marof, ima dva varovana oddelka. Oddelek za osebe z demenco (Sončnica) in varovani oddelek (Mavrica) sta v drugem nadstropju. Na oddelku za osebe z demenco Sončnica je 14 stanovalk (v času obiska jih je bilo prisotnih 13, ena je bila na pregledu v bolnišnici), na varovanem oddelku Mavrica je 22 stanovalcev. Obisk smo opravili 10. 11. 2016. **Dom upokoencev Idrija, enota Marof, do priprave poročila še ni odgovoril na predhodno poročilo, rok za odgovor še ni potekel, zato odziv zavoda še ni naveden oziroma je pri danih priporočilih oznaka Ni podatka**.

SVZ Dutovlje ima en varovani oddelek, zmogljivost oddelka je 12 stanovalcev, v času obiska DPM jih je bilo na oddelku zaradi odločitev sodišča o zadržanju na podlagi določil ZDZdr 14 stanovalcev. Dne 10. 5. 2016 smo opravili kontrolni obisk omenjenega zavoda in ob tem tudi preverili predvsem izpolnjevanje priporočil, ki smo jih podali ob predhodnem (rednem) obisku, ki smo ga opravili 2. 7. 2015.

Dom Nine Pokorn Grmovje ima en varovani oddelek, zmogljivost oddelka je 12 stanovalcev, v času obiska DPM je bilo na oddelku zaradi odločitev sodišča o zadržanju na podlagi določil ZDZdr 14 stanovalcev. Obisk zavoda je bil opravljen v okviru tematskega obiska 17. 9. 2016.

Pregled priporočil in odzivov

Bivalne in druge razmere

 V Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, smo opazili, da iz varovanih oddelkov ni možen neposreden dostop oziroma izhod stanovalcev na zelene površine. Ob tem smo opozorili, da Pravilnik o kadrovskih, tehničnih in prostorskih pogojih za izvajanje nalog na področju duševnega zdravja za izvajalce institucionalnega varstva ter centre za socialno delo ter o postopku njihove verifikacije določa, da mora biti osebam, nameščenim na varovani oddelek, v okviru možnosti omogočen dostop do varnih odprtih prostorov oziroma zunanjih površin. Zato smo priporočili, naj se ob pripravi prenove stavbe poskuša to zagotoviti. S tem bi bil izpolnjen tudi eden izmed pogojev za verifikacijo varovanih oddelkov. Sogovorniki so nam pojasnili, da je enota pred kratkim kupila pas zelene površine med stavbo in hribom, ki bo uporabljen predvidoma kot sprehajališče ali kot vrt, kar je DPM vsekakor pozdravil.

Na odziv še čakamo.

 Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, smo priporočili, da je osebje zaradi dotrajanosti Enote še toliko bolj pozorno nad stanjem opreme v toaletnih prostorih varovanih oddelkov. To je nujno ne zgolj zaradi boljših bivalnih razmer za stanovalce, temveč tudi dejstva, da bi pri posameznih stanovalcih lahko zaradi njihovega zdravstvenega stanja ob takšni nepravilnosti lahko prišlo do poškodb.

Na odziv še čakamo.

 Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, smo podali mnenje, da je interval kopanja na tri tedne po prepričanju DPM predolg in nikakor ne zagotavlja normalnih higienskih razmer. Vsaj pri stanovalcih, ki potrebujejo pogostejše kopanje zaradi tega, ker so fizično aktivni, ker se v letnem času potijo ali pa se sicer umažejo, bi tako dolg razmak med posameznimi kopanji lahko opredelili celo kot grdo ravnanje s posameznikom. Zato smo priporočili, da si enota vsekakor prizadeva interval kopanja skrajšati. Ob tem naj dodamo, da je v primerljivih zavodih razmik med kopanji precej krajši, in sicer do 14 dni.

Na odziv še čakamo.

 DPM je Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, priporočil, naj enota na ustrezen način, morebiti z vzpostavitvijo premične pregrade, omogoči vsaj delno zasebnost stanovalcem in njihovim obiskovalcem, predvsem, če stanovalec ne more zapustiti oddelka, pa zasebnost tudi ni možna v (večposteljni) sobi. DPM je še priporočil, naj enota pri načrtih za prenovo varovanih oddelkov predvidi tudi prostor, ki bo omogočal zasebnost stanovalcem varovanih oddelkov pri obiskih.

Na odziv še čakamo.

 DPM je Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, priporočil, naj enota usposobi sistem klicnih zvoncev, točno določi način prenosa klica do zaposlenega in odgovornost zaposlenih za hiter odziv. Če je to tehnično možno, smo predlagali, naj se vzpostavi tudi evidenci klicev in odzivnega časa zaposlenih. To je še posebej nujno, ker v nočnih urah na varovanih oddelkih ni stalno prisotnega osebja.

Na odziv še čakamo.

 DPM je Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, priporočil, naj enota nadaljuje aktivnosti, usmerjene v doseganje večjega odziva anketiranih svojcev, saj le tako lahko dobi relevantne rezultate merjenja zadovoljstva.¹⁰

Na odziv še čakamo.

¹⁰ Odzivnost svojcev je bila v letu 2015 izredno slaba, odgovorilo jih je zgolj 7 % (10 odgovorov), zato so si za 2016 postavili ambiciozen cilj, da dosežejo vsaj 50 % izpolnjenih anket, od tega upajo, da jih bo vsaj 80 % zadovoljnih s storitvami.

DPM je Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, priporočil, naj enota uredi legende pri evidencah na način, da so oznake jasne tudi obiskovalcem, svojcem in novim zaposlenim¹¹.

Na odziv še čakamo.

Zdravstvena oskrba

Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, smo priporočili, naj enota domskega zdravnika opozori na ugotovljene pomanjkljivosti in mu predlaga, da pri predpisovanju terapije »po potrebi« upošteva, da mora biti navedeno, kolikokrat je posamezno zdravilo po potrebi lahko največkrat odmerjeno v posameznem dnevu, v primeru uspaval tudi kolikokrat največkrat je lahko zdravilo odmerjeno v posamezni noči, pa tudi koliko časa mora miniti med enim in drugim odmerjanjem posameznih zdravil, kolikor je to potrebno pri posameznem zdravilu skladno s temeljnimi značilnostmi zdravila.

Na odziv še čakamo.

Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, smo priporočili, naj poskuša ugotoviti razloge za prekoračitev predpisane terapije in da z ustreznimi ukrepi prepreči, da bi se takšne nepravilnosti dogajale tudi v prihodnje.

Na odziv še čakamo.

Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, smo priporočili, naj enota v primeru bolnišničnih okužb izvede ustrezne ukrepe za preprečevanje njihovega širjenja, tudi s skrbjo zaposlenih, da si tako oni kot stanovalci in obiskovalci ob stikih z okuženimi ustrezno razkužujejo roke, s katerimi bi okužbo lahko prenašali.

Na odziv še čakamo.

Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, smo priporočili, naj si prizadeva v merjenje zadovoljstva zajeti čim več zaposlenih, hkrati pa resno obravnavati težave, ki jih anketiranci navajajo kot bistvene slabosti pri delu. Prepričani smo namreč, da bi s tem v okviru svojih zmožnosti lahko pripomogli k izboljšanju problematike.

Na odziv še čakamo.

Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, smo priporočili, naj se evidentiranje potrebe po izrednem pregledu stanovalca tako pri splošnem zdravniku kot psihiatru izvede tako, da ni možnosti, da bi na pregled stanovalca pozabili oziroma ga ob prihodu zdravnika spregledali.

Na odziv še čakamo.

Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, smo priporočili, naj proučijo način za bolj povezano delo med socialno oskrbo in zdravstveno nego in tako povečajo sodelovanje ter posledično izboljšajo kakovost oskrbe uporabnikov.

Na odziv še čakamo.

¹¹ Tabela dnevnihi aktivnosti je vodena po stanovalcu (vrstice) in po dnevih (stolpci). Pri pregledu tabele sta predstavnika nevladne organizacije opazila, da je legenda pomanjkljiva, saj so bile vpisane oznake neobstoječe pri legendi oziroma oznak iz legende ni bilo v tabeli. Na to sta opozorila pristojno osebo, ki je takoj zagotovila, da so se dopisale ustrezne oznake med legendo.

Sodni postopki

- DPM je Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, priporočil, naj dopolni obrazec za soglasje za sprejem, saj so že v brošuri, ki predstavlja varovani oddelek, opisani vsi trije načini preklicev soglasja, poleg pisnega in ustnega tudi »... z dejanji, iz katerih je o preklicu (soglasja) mogoče sklepati«. Ob tem je treba upoštevati tretji odstavek 74. člena ZDZdr, ki določa, da oseba, ki je privolila v sprejem v varovani oddelek, lahko kadar koli, izrecno ali z dejanji, iz katerih je to mogoče sklepati, privolitev prekličje in zahteva, da jo odpustijo iz varovanega oddelka. V tem primeru je treba osebo takoj odpustiti.

Na odziv še čakamo.

- DPM je Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, priporočil, naj enota shrani potrdilo o obvestilu sodišču, da bi bilo stanovalca treba zadržati na varovanem oddelku oziroma mu podaljšati zadržanje, saj takšno dokazilo dokazuje spoštovanje zakonsko določenega roka.

Na odziv še čakamo.

- SVZ Dutovlje smo priporočili, naj o namestitvah, o katerih odloči sodišče in ki presegajo zmogljivosti varovanega oddelka zavoda in veljajo kljub podanemu negativnemu mnenju, obvesti področno ministrstvo hkrati s pozivom, da se za vprašanje zagotavljanja zadostnih zmogljivosti za nameščanje stanovalcev po odločitvi sodišča čim prej najde ustreznega rešitev.

Zavod je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da na priporočilo nimajo pripomb, kar lahko razumemo kot pripravljenost, da bo zavod priporočilo ob svojem delu upošteval.

- SVZ Dutovlje smo priporočili, da je pozoren na vse možne načine preklica soglasja v primeru stanovalca, ki je na varovanem oddelku na tej pravni podlagi (pisno, ustno, s konkludentnimi dejanji).

Zavod je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da na priporočilo nimajo pripomb, kar lahko razumemo kot pripravljenost, da bo zavod priporočilo ob svojem delu upošteval.

Posebni varovalni ukrepi (PVU)

- Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, smo priporočili, naj bo pozorna, kateri stanovalci znajo in zmorejo sami odstraniti blokado invalidskega vozička in kateri ne. Po prepričanju DPM je namreč telesno oviranje v invalidskem vozičku ali na počivalniku, ne glede na to, ali se izvede z varnostnim pasom, mizico pred stanovalcem ali s kakšnim drugim sredstvom, ko stanovalec blokade ne more samostojno odstraniti, oblika posebnega varovalnega ukrepa, kot ga opredeljuje tudi ZDZdr. Zato je v takšnem primeru treba spoštovati ZDZdr v celoti, tako glede odrejanja ukrepa, časa trajanja, nadzora nad oviranim, vodenja ustreznih evidenc in obveščanja.

Na odziv še čakamo.

- SVZ Dutovlje smo opozorili, da čeprav pozdravljamo zaščito robov sobe za umirjanje, vseeno ponavljamo priporočilo, ki smo ga v tej zvezi podali že leta 2015. Tako menimo, da bi bilo treba najti rešitev za elemente, kjer bi bila lahko ogrožena varnost nemirnega, agitiranega stanovalca (npr. vtičnice, trde površine ...).

V odzivu na predhodno poročilo o kontrolnem obisku je zavod pojasnil, da bodo po njihovem mnenju čas in dogodki najbolj relevantno pokazali, katera rešitev glede opreme in prostorov za omejitev gibanja bo najprimernejša.

Pritožbene poti

Domu upokojencev Idrija, enoti Marof, smo priporočili, naj razmisli o možnosti namestitve obrazcev in svinčnika, ki bi omogočali dejansko anonimno oddajo pritožbe, saj zdaj to v praksi ni možno.

Na odziv še čakamo.

Ker prošnja zaposlenim za svinčnik in papir dejansko že lahko razkrije identiteto pritožnika, ki morebiti želi ostati anonimen, smo SVZ Dutovlje priporočili, naj poskuša najti način, kako bi stanovalci lahko prejeli pisalo in ustrezen papir brez posredovanja zaposlenih (npr. z namestitvijo v ustrezno omarico ali podobno).

V odzivu na predhodno poročilo o kontrolnem obisku je zavod pojasnil, da bodo zaposleni poskusili najti način, da bi bila papir in pisalo na voljo brez posredovanja osebja.

SVZ Dutovlje smo priporočili, naj še vnaprej spremlja zadovoljstvo vseh treh skupin (stanovalci, svojci, zaposleni) in da ob ugotovljenih negativnih trendih na posameznih področjih čim večje napore vложи v odpravo elementov, ki nezadovoljstvo povzročajo in s tem za izboljšanje splošne klime v Zavodu.

Zavod je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da na priporočilo nimajo pripomb, kar lahko razumemo kot pripravljenost, da bo zavod priporočilo ob svojem delu upošteval.

Priporočili smo, da SVZ Dutovlje razmisli o ustrezno opremljeni sobi, ki bi osebam, pri katerih ni zadržkov, omogočala zaseben in varen prostor (tudi) za tesnejše stike s partnerji.

Zavod je v odzivu na predhodno poročilo navedel, da na priporočilo nimajo pripomb, kar lahko razumemo kot pripravljenost, da bo zavod priporočilo ob svojem delu upošteval.

Primeri pozitivne prakse oziroma pohvale

V **Domu upokojencev Idrija, enoti Marof**, smo ugotovili, da ima enota **zgodno urejeno obveščanje stanovalcev in obiskovalcev**, tako že v zloženkah in na spletni strani kot z obešenimi listo pravic stanovalcev, hišnim redom in drugimi dokumenti, ki so javno objavljeni in dostopni res vsem zainteresiranim, kar smo posebej pohvalili. Dobra obveščena posameznika namreč zmanjša možnost nerazumevanja, nasprotovanja in slabe volje stanovalca ali svojcev tako glede bivalnih pogojev, posameznih storitev kot tudi samega zadržanja. K dobri obveščeni lahko štejemo tudi pojasnilo, s katerim je **SVZ Dutovlje** na podlagi priporočila DPM ob predhodnem obisku dopolnil obrazec, predviden za soglasje za sprejem na varovani oddelek z odstavkom: »*Seznanjen sem, da privolitev lahko kadarkoli prekličem in zahtevam, da se me odpusti iz varovanega oddelka.*« Takšno dopolnitev smo pozdravili, ob tem pa opozorili, da mora zavod upoštevati, da je preklic soglasja lahko podan v kakršnikoli obliki (pisno, ustno, s konkludentnimi dejanji). V primeru razlogov, ki zahtevajo pritožbo posameznika, pa je nujno, da ima posameznik vse možnosti, da pritožbo (po potrebi tudi anonimno) odda, hkrati pa, da se takšna pritožba potem hitro obravnava. Zato smo pozdravili pojasnilo sogovornikov v **SVZ Dutovlje**, da se nabiralnik za pritožbe, ki je tudi na varovanem oddelku, prazni vsaj enkrat tedensko.

4.4 Obiski psihiatričnih bolnišnic

Leta 2016 smo obiskali **pet psihiatričnih ustanov**, in sicer **dve v okviru rednega obiska** (Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana in Psihiatrična bolnišnica Idrija), **eno v okviru kontrolnega obiska** (UKC Maribor, Oddelek za psihiatrijo, Enota za forenzično psihiatrijo), pri čemer je pozornost namenjena zlasti preverjanju spoštovanja priporočil, podanih v okviru prejšnjega rednega obiska kontrolirane ustanove, **dve pa v okviru tematskega obiska** (ta obiska predstavljamo v posebnem poglavju), pri čemer smo preverjali vrsto in količino aktivnosti, ki potekajo za stanovalce oziroma paciente ob koncih tedna (psihiatrični bolnišnici Vojnik in Begunje). Sicer smo povsod preverili tako spoštovanje priporočil, ki jih je DPM podal ob zadnjem obisku, kot druge okoliščine, ki so pomembne za končno oceno primerov morebitnega slabega ravnanja, kaznovanja ali celo mučenja v obiskani ustanovi.

Obiski so bili opravljeni v okviru rednega, naprej načrtovanega nadzora, vsi obiski so bili nenapovedani. Potekali so po ustaljenem zaporedju, in sicer se je skupina, ki je opravila obisk, praviloma **razdelila tako, da je del skupine za nadzor opravil pogovor z vodstvom obiskane ustanove, del skupine, praviloma predstavniki nevladne organizacije, pa so odšli na oddelek, kjer so si ogledali vse prostore oddelka, se pogovorili z zaposlenimi in pacienti in nekaj časa spremljali življenje na oddelku, torej predvsem tudi ravnanje s pacienti, njihovo strokovno obravnavo in odnos osebja.**

V **sklepnem pogovoru** smo vodstvu podali svoje ugotovitve in prva priporočila. Po vsakem obisku je skupina, ki je obisk izvedla, pripravila **poročilo z ugotovitvami in priporočili**. Sestavni del poročila je tudi mnenje izvedenca psihiatrične stroke, ki je obiskani zavod obiskal praviloma naknadno in na podlagi ugotovitev podal svoje mnenje z vidika zdravstvenega varstva in oskrbe.

Po odzivu obiskane ustanove na predhodno poročilo smo pripravili še **končno poročilo**, ki je bilo poslano ustanovi ter **Ministrstvu zdravje in razširjenemu strokovnemu kolegiju za psihiatrijo pri tem ministrstvu**. Poročila o posameznih obiskih so dostopna na spletnih straneh Varuha.

Poročila o obiskih so tako nastala na podlagi pregleda oddelkov pod posebnim nadzorom, pogovora z vodstvom ustanove ter pogovora z naključno izbranimi stanovalci in na podlagi pregleda dokumentacije naključno izbranih primerov.

Ustanove so se praviloma redno odzivale na naša priporočila in se večinoma strinjale z našimi ugotovitvami oziroma priporočili ter zagotovile, da so nekatere pomanjkljivosti že odpravile oziroma da so predvidene za izboljšavo.

Ob obiskih je bilo podanih 66 priporočil, od katerih jih je bila polovica uresničenih takoj, večina drugih priporočil je bila sprejeta, a še ni bila izvedena, nesprejetih pa je bilo 7 oziroma 11 odstotkov priporočil.

	Skupaj	Sprejeto	Nesprejeto	Uresničeno	Ni podatka
Legenda					
Število priporočil	66	26	7	21	12

Ob kontrolnem obisku **Enote za forenzično psihiatrijo** je bilo preverjeno spoštovanje **17 priporočil, podanih v okviru prejšnjega rednega obiska ustanove v letu 2014**. Poleg **štirih nesprejetih priporočil s prejšnjega obiska, ki so bila ponovno podana**, je bilo podanih še **osem novih priporočil**, ki so statistično všteta med priporočila podana pri rednih obiskih v letu 2016. Sicer pa smo ugotovili, da je bilo uresničenih sedem priporočil in šest sprejetih, a še neuresničenih.

Redni obiski leta 2016

Univerzitetna psihiatrična klinika Ljubljana (v nadaljevanju PK Ljubljana)

Na **moškem sprejemnem oddelku** je uradno 18 postelj. V času obiska DPM je bilo nameščenih 15 pacientov. V času našega obiska na moškem sprejemnem oddelku ni bilo mladoletnih oseb.

Na **ženskem sprejemnem oddelku** je bilo v času našega obiska 17 pacientk. Zmogljivost ženskega dela je 22 postelj, občasno pa namestijo tudi dodatne vzmetnice. Na oddelku v času obiska DPM ni bilo nobene mladoletnice.

Na **oddelku za gerontopsihiatrijo (G1)** imajo manjše sobe, praviloma dvo- in triposteljne, zmogljivost oddelka je 15 oseb. Na oddelku G1 je bilo 15 pacientov, od tega 8 žensk in 7 moških.

Na oddelku za **zdravljenje vedenjskih psihičnih sprememb (G2)** imajo 4 sobe, od tega 2 moški in 2 ženski sobi, v vsaki so po 4 postelje, zmogljivost oddelka je 16 oseb. Na dan obiska DPM so bile zmogljivosti na G1 in G2 polno zasedene.

Oddelek A1 je ženski oddelek pod posebnim nadzorom. Ob našem obisku zmogljivosti (19 postelj) niso bile polno zasedene. Na oddelku je bilo 18 pacientk, starih od 23 do 65 let.

Oddelek za detoksifikacijo (DTO) je oddelek pod posebnim nadzorom. Na oddelku je uradno 17 postelj, in sicer 16 rednih in ena rezervna, za primere kriznih intervencij. V času našega obiska je bilo na oddelku nameščenih 13 pacientov. Najnižja starost trenutno nameščene osebe je 16 let, najstarejše pa 51 let. Mladoletna oseba je na oddelku nameščena na podlagi odločbe sodišča.

Oddelek za intenzivno podaljšano zdravljenje je polodprti oddelek. Uradno je na oddelku 15 postelj in ena dodatna za krizne intervencije, kjer se po potrebi omogoča tudi namestitev matere z otrokom. V času obiska DPM je bilo na oddelku nameščenih osem pacientov in pacientk.

Na **Oddelku za zdravljenje komorbidnih motenj** so bili v času obiska DPM nameščeni trije pacienti, uradna zmogljivost tega oddelka pa je šest pacientov.

Psihiatrična bolnišnica Idrija (v nadaljevanju PB Idrija)

Zmogljivost PB Idrija je 200 postelj, povprečno je v PB Idrija 159 pacientov, zgodi pa se tudi, da jih je 180 in več. Na dan obiska DPM je bilo v PB Idrija 189 pacientov.

PB Idrija ima štiri oddelke pod posebnim nadzorom. Zmogljivost **splošnega psihiatričnega (ženskega) oddelka S2** je 21 pacientk, na dan obiska DPM je bilo na oddelku 17 pacientk.

Zmogljivost splošnega psihiatričnega (moškega) oddelka S3 je 22 pacientov, na dan obiska DPM je bilo na oddelku 20 pacientov.

Na **gerontopsihiatričnem oddelku L2** je zmogljivost 17 pacientov in pacientk, na dan obiska DPM je bilo na oddelku 15 pacientov in pacientk.

Na **splošnem psihiatričnem oddelku L3** je zmogljivost 22 pacientov in pacientk, na dan obiska DPM je bilo na oddelku 17 pacientov in pacientk.

Skupaj je torej zmogljivost v 31 sobah štirih oddelkov pod posebnim nadzorom 82 pacientov, na dan obiska DPM je bilo na teh oddelkih 69 pacientov in pacientk.

Kontrolni obiski leta 2016

UKC Maribor, Oddelek za psihiatrijo, Enota za forenzično psihiatrijo (v nadaljevanju enota za forenzično psihiatrijo)

Skupna zmogljivost **Enote za forenzično psihiatrijo** je bila ob tokratnem kontrolnem obisku DPM 48 pacientov, saj so poleg podenot **F1 in F2** odprli tudi podenoto **E1**.

Zdaj je zmogljivost F1 skupaj 12 pacientov, zmogljivost F2 je 18 pacientov, prav toliko tudi v E1. V času obiska DPM je bilo v F1 15 pacientov, zmogljivost je bila torej presežena za tri paciente. Sogovorniki so

nam pojasnili, da v F1 trenutno ni pacientov, ki bi jih (že) lahko premestili v preostali podenoti. Tako se prav v tej podenoti dokaj redno srečujejo s prezasedenostjo. V preostalih podenotah teh težav ni več.

V podenoti F2 je bilo v času obiska DPM 14 pacientov, v E1 pa 13 pacientov. Predvsem v podenoti F2 so se še pred pol leta pojavljale prekoračitve zmogljivosti, zdaj pa tega ni več.

Pacientke so ločene od pacientov po sobah. V F1 sta bili v času obiska DPM dve pacientki, ena obsojenka in ena pripornica, v F2 sta bili dve pacientki in v E1 prav tako dve pacientki.

Podenota E2 je na splošno pripravljena na sprejem pacientov, vendar odprtje (še) ni mogoče, saj nimajo dovolj usposobljenega kadra. Ta podenota bo po odprtju namenjena zdravljenju odvisnosti.

Bivalne razmere

- Pozdravili smo dosledno izvajanje ukrepov za obvladovanje bolnišničnih okužb. Predlagali smo, naj osebje PB Idrija pouči preostale pacientke o pomenu bolnišničnih ukrepov, saj pacientke zaradi nepoznavanja menijo, da se bodo v bolnišnici zagotovo še same okužile in zbolele.

PB Idrija je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da bo z opažanji DPM seznanila zaposlene na bolniških oddelkih in jih opozorila na izboljšanje obveščanja pacientov o načinih in ukrepih s področja preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb ter možnostjo tveganja za prenos okužb.

- Priporočili smo, naj PK Ljubljana najde primernejše nameščanje pacientov, kot je na žimnico, ki je nameščena na tleh. Do ustrezne rešitve tega vprašanja pa smo predlagali, naj se pacientu, ki je nameščen na začasnem ležišču, zagotovijo enake bivalne razmere kot drugim pacientom.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je v fazi nabave prenosnih postelj, ki jih bo mogoče znižati in nastaviti skoraj do tal. Ker gre v tem primeru samo za začasno uporabo prenosnih postelj ob pomanjkanju prostora (kvadrature sob), objektivno ne more izpolniti vseh zahtev DPM po nočni omarici in nočni lučki. Pacienti na takšnih posteljah bivajo dan ali dva in še to le na obeh sprejemnih oddelkih. Zdravstveno osebje se bo še naprej pogovarjalo s pacienti o razlogih namestitve na takšne postelje. Iz izkušenj bolnikov tudi pogosto izhaja njihova želja za ležanje na takšnih posteljah (občutek varnosti, ni potrebna uporaba PVU za preprečevanje padcev nemirnih pacientov iz postelje). PK Ljubljana je ob tem navedla, da bodo ustrezno poskrbeli za ključe garderobnih omaric. Ministrstvo za zdravje se je pridružilo mnenju DPM, da zdajšnje stanje ne more biti ustrezna rešitev, čeprav gre za bolnike, pri katerih je nevarnost poškodbe velika in bi se moral uporabiti PVU. Zato jih veseli, da so od vodstva klinike izvedeli, da bodo do konca leta 2016 nabavili ustrezne postelje, ki se lahko spustijo dovolj nizko.

- PK Ljubljana smo priporočili, naj se o namestitvi na tla (do ustreznije in za pacientovo dostojanstvo primernejše rešitve) osebje pogovori s pacientom, preden ga tja namestijo, in potem, ko je razvidno, da (že) ve, zakaj je bilo to potrebno.

Odziv PK Ljubljana je razviden pri prejšnjem priporočilu.

- Priporočili smo, naj PK Ljubljana poskrbi za ažurnost informacij na oglasni deski moškega sprejemnega oddelka, vključno z jedilnikom. Hkrati smo ponovili priporočilo iz leta 2012, naj se na oglasno desko namesti (prazen) obrazec C-1, pacientom, ki so na oddelku zadržani na podlagi lastnega soglasja, pa se ob podaji soglasja posreduje kopija njihove izjave.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da so jedilnik namestili na vrata jedilnice. Prazni obrazec C1 je nameščen na oglasnih deskah. PK Ljubljana tudi razmišlja o možnosti namestitve zaslonov z vsemi informacijami na oddelkih pod posebnim nadzorom. Posebej so poudarili, da bodo pacientu izročali kopijo izjave C1.

- ✓ PK Ljubljana smo priporočili, naj dotrajano oziroma okvarjeno opremo (npr. slušalke) nadomesti z novo, morebiti takšno, da bo zamenjava okvarjenih delov lažja in za zavod cenejša. To še posebej velja za tisto opremo, ki je lahko pomembna za pomiritev pacientov in aktivno pripomore k zdravljenju ter omogoča kakovostno preživljanje njihovega prostega časa.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da imajo pacienti na voljo nove slušalke za poslušanje glasbe prek računalnika, s čimer PK Ljubljana pacientom omogoča kakovostnejše preživljanje prostega časa.

- ✓ Priporočili smo, naj PK Ljubljana pacientom, ki bi želeli nositi lastna dnevna oblačila, pri čemer bi jim pranje zagotavljali svojci oziroma bi ga bilo mogoče izvesti v bolnišnici (npr. v okviru delovne terapije) in oblačila ne bi pomenila nevarnosti zanje ali za druge, to omogoči.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da paciente motivira k nošnji osebnih oblačil, se pa dogaja, da nekateri nimajo svojcev ali ti ne prihajajo na obiske, tako da v teh primerih pacientom omogoči nošnjo njenih trenirk, ki so ustrezne glede na letne čase. V primeru intenzivnega geriatričnega oddelka je po navedbah PK Ljubljana nošnja osebnih oblačil večinoma neustrezna in neprimerna, ker ne omogoča ustrezne zdravstvene nege ter povečuje higiensko tveganje (npr. dementni pacienti, ki ne morejo zadrževati blata in urina). Nošnjo osebnih oblačil na intenzivnih in varovanih oddelkih bo še naprej spodbujala.

- ✓ PK Ljubljana smo predlagali, naj zagotovi dnevna oblačila tudi za pacientke močnejše postave, torej tudi večje številke oblačil. Menimo namreč, da so pacientke, ki odstopajo od povprečja, npr. zaradi svoje postave, že tako lahko šikanirane, odrinjene na rob, zato si mora PK Ljubljana še posebej prizadevati, da jim zagotovi enake možnosti kot drugim pacientkam.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da ima na voljo vse številke pižam in trenerk ter poletnih majic, tudi za obilnejše paciente.

- ✓ PK Ljubljana smo predlagali, naj v primeru dolgotrajne odsotnosti delavca na posameznem oddelku (takšen je bil primer odsotnosti delovne terapevte na oddelku za geriatrico) zagotovi njegovo nadomeščanje, saj se lahko kakovost dela in bivanja na oddelku poslabša. Čeprav se zavedamo, da se osebje trudi izvajati delovno terapijo, je to brez ustrezno izobraženega delovnega terapevta nedvomno težavno.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da v primerih dolgotrajne bolniške odsotnosti delavcev (več kot 30 dni) te nadomešča v skladu z zakonom.

- ✓ PK Ljubljana smo predlagali, naj pacientom, ki so v socialni stiski in si osnovnih potrebščin ne morejo sami zagotoviti, te zagotovi sama ali ob pomoči pristojnega centra za socialno delo in nevladnih organizacij (Rdeči križ, Karitas).

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da vsi pacienti ob sprejemu dobijo osnovne higienske pripomočke, če nimajo svojih. Ob socialnih stiskah pacientov se povezuje z ustreznimi centri za socialno delo in nevladnimi organizacijami, kar je ne nazadnje tudi že leta dolga praksa.

- ⊕ Razmere na oddelku A1 se od našega zadnjega obiska niso pomembneje spremenile, zato smo vodstvu PK Ljubljana priporočili, naj si prizadeva za izboljšanje razmer na oddelku. Sobe z veliko posteljami so namreč manj primerne za bivanje, omogočajo manj zasebnosti in miru posamezni pacientki. Dvoje sanitarij in le ena kopalnica pa vzbujajo dvom, ali lahko vse pacientke na ustrezen način poskrbijo za svojo higieno (še posebej zaradi tega, ker se ta prostor hkrati uporablja tudi kot kadalnica).

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je pred dvema letoma obnovila sanitarije na oddelku A1. V pripravi so načrti za obnovo celotnega pritličja stavbe A, s tem pa tudi oddelka A1, kar bo veljalo tudi za kadalnice.

 PK Ljubljana smo predlagali, naj poskrbi za nove preobleke sedežne garniture na oddelku A1 in se trudi izboljšati bivalne razmere za pacientke.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je v postopku obnova vseh uničenih in raztrganih sedežnih garnitur v PK Ljubljana.

 PK Ljubljana smo predlagali, naj se poskuša na oddelku I3 najti možnosti za opremo sob tako, da se oblikuje prostor za druženje v paru, majhni skupini in da se spodbuja paciente k raznim družabnim dejavnostim, torej k aktivnemu preživljanju dnevnega časa.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da ne razume povsem dobro pobude predstavnice DPM za ureditev sobe za druženje v paru na varovanem oddelku I3, da pa se bodo vsekakor potrudili za človeku bolj prijazno okolje.

 Priporočili smo, naj PB Idrija izobesi tedensko jedilnik na oddelčne oglasne deske.

PB Idrija je v odgovoru na predhodno poročilo navedla, da si že prizadeva, da je osebam na oddelkih pod posebnim nadzorom dostopen jedilni list. Dodatni ukrepi, ki jih bo PB Idrija v prihodnje izvedla, bodo za izboljšanje ozaveščenosti zaposlenih glede pomembnosti dostopa do informacij na jedilniku za osebe, ki so hospitalizirane na oddelkih pod posebnim nadzorom. Določila bo nosilce, ki bodo vidnost in dostopnost jedilnih listov na oglasni deski spremljali in jih znova namestili, po tem, ko jih pacienti namerno in/ali nenamerno odstranijo z oglasnih desk.

 PB Idrija smo opozorili na nedopustno prakso internega dogovora o nošenju bolnišničnih oblačil v prvih dneh bivanja zaradi preprečevanja izhodov, še posebej pri pacientih, ki so na oddelkih pod posebnim nadzorom z lastnim soglasjem. Soglasje se namreč lahko kadarkoli prekliče, kar piše že na obrazcu za soglasje pacienta, pacient pa ob tem oddelk zapusti (če sodišče ne predlaga odločitve sodišča o prisilnem bivanju). Znova smo ponovili, da izkušnje kažejo, da praksa nošenja bolniškega perila ne pripomore h krepitvi osebne identitete pacienta in njegove samozavesti. Ker individualizacija oblačenja na oddelkih pod posebnim nadzorom lahko pomeni pomemben del terapevtskega procesa, smo predlagali, naj PB Idrija čim bolj paciente seznanji z možnostjo nošenja lastnih, dnevnih oblačil in jih pri tem spodbuja, razen tedaj, ko to otežuje ali celo onemogočajo posebnosti zdravstvenega stanja posameznega pacienta.

PB Idrija je v odgovoru na predhodno poročilo navedla, da želi ob danem priporočilu DPM poudariti svojo dosledno prakso, ki se že nanaša na prizadevanja, da pacienti med bivanjem v PB Idrija uporabljajo svoja oblačila, in jih k temu tudi spodbuja. Interni dogovor o nošenju bolnišničnih oblačil v prvih dneh bivanja v PB Idrija se namreč ne uporablja zaradi preprečevanja izhodov. Pacienti na oddelkih pod posebnim nadzorom uporabljajo bolniško perilo v primeru izpolnjevanja specifičnih meril, ki narekujejo njihovo uporabo:

- **zdravstveni** – pacient je v oblačilih bolnišnice zaradi zdravstvenih razlogov (akutno psihopatološko dogajanje, telesna obolenja, poškodbe, različne stopnje inkontinence ...);*
- **higienski** – kadar se upoštevajo določbe Programa preprečevanja in obvladovanja bolnišničnih okužb;*
- **socialni/individualni pristop**, ki spremlja sociale razmere pacienta. Upošteva se, če pacient nima dodatnih osebni oblačil, nima svojcev ali nima finančnih sredstev za plačilo stroškov pranja oblačil.*

PB Idrija je izpostavila, da bo v zvezi s tem priporočilom še naprej vztrajala pri rednih dogovorih v zdravstvenem timu glede nošenja dnevnih oblačil pacientov ob upoštevanju krepitve osebne integritete, samozavesti in dostojanstva pacienta ter z upoštevanjem opisanih specifičnih meril, da se zmanjša delež pacientov v bolniški obleki.

Ministrstvo za zdravje je v odgovoru na končno poročilo o obisku navedlo, da se strinja s stališčem DPM, naj pacienti (če za to ni utemeljenega razloga) ne nosijo bolniških oblačil čez dan. Ministrstvo je Varuha seznanilo tudi z dopisom, naslovljenim na razširjeni strokovni kolegij za psihiatrijo pri tem ministrstvu. Kolegij je leta 2009 sprejel mnenje, da je treba paciente in osebje bolnišnice spodbujati k nošnji osebni oblačil (razen v izjemnih primerih). Ker se to v nekaterih bolnišnicah ne izvaja, se je ministrstvo obrnilo na kolegij s prošnjo za ponovno opredelitev glede tega vprašanja.

Ministrstvo nas je pozneje seznanilo s sklepom kolegija z dne 9. februarja 2017, ki je vsebinsko enak kot mnenje tega organa iz leta 2009. V mnenju kolegij nedvoumno spodbuja nošnjo osebni oblačil v vseh oddelkih pod posebnim nadzorom psihiatričnih bolnišnic, vključno s forenzičnim oddelkom, razen

v izjemnih primerih (somske težave, medicinske intervencije, posebna stanja, geriatrični pacienti). Vsi pacienti, ki se gibajo po dvoriščih ali na izhodih, naj po priporočilu nosijo svojo obleko. To velja za zdravstveno osebje in bolnike odprtih oddelkov, razen v izjemnih primerih (somske težave).

Priporočili smo, naj si Enota za forenzično psihiatrijo prizadeva za iskanje ustrezne rešitve za preprečitev prekoračitve zmogljivosti v podenoti F1. Morebiti z ustrezno prerazporeditvijo posameznih sob (npr. za izvajanje PVU) ali z nameščanjem nekaterih pacientov iz podenote F1 v druge podenote, seveda ob ustreznem zagotavljanju obravnave in varnosti teh pacientov.

Od Oddelka za psihiatrijo smo na predhodno poročilo o obisku v letu 2016 prejeli odgovor, da je odprtje podenote E1 omogočilo razbremenitev zasedenosti enot F, s čimer je del problematike začasno rešen. Hkrati s tem ukrepom se ob povečanem številu pacientov (v zadnjem času gre predvsem za občasno povečano število sprejemov pacientov iz pripora/zapora) del manj akutnih pacientov lahko premesti v enoto F2, ki je v sklopu enot F – s povečano stopnjo varovanja. Enoti F1 in F2 delujeta po načelu enote z visoko stopnjo tveganja in višjo stopnjo varovanja.

Ker smo ugotovili, da v atriju še vedno ni nadstreška, ki bi pacientom omogočal lažje bivanje na svežem zraku v primeru neugodnih vremenskih razmer, smo Enoti za forenzično psihiatrijo priporočili, naj si prizadeva, da se takšen nadstrešek čim prej zagotovi.

Od Oddelka za psihiatrijo smo na predhodno poročilo o obisku v letu 2016 prejeli odgovor, da bodo priporočilo DPM posredovali vodstvu UKC Maribor, bo pa verjetno glede tega vprašanja nujen posvet z drugimi deležniki (GU ZIKS in MZ).

Sogovorniki so nam ob obisku Enote za forenzično psihiatrijo pojasnili, da so pacienti v podenoti F1 še vedno brez izjem v pižamah, v dnevna oblačila se oblečejo le ob izhodu iz enote, torej ko gredo na telovadbo ali na svež zrak na ograjeno dvorišče. Takšno stanje smo ugotovili tudi ob ogledu podenote. Ker je to pojasnilo različno od pojasnila, ki smo ga prejeli leta 2014, štejemo, da enota tega našega priporočila ni sprejela, in smo ga ponovili.

Kadilnica

PB Idrija smo priporočili, naj se v kadilnico namestijo stoli ali klopi, če ne gre drugače, naj bodo fiksno pritrjeni, poleg tega naj priskrbi tudi pepelnike.

PB Idrija je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da s prostorom, namenjenim kajenju, sledi zakonskim obvezam. V prostorih, namenjenih kajenju, so pepelniki, ni pa stolov. Izkušnje PB Idrija iz časa, ko so bili v prostoru, namenjenem kajenju, nameščeni stoli, so negativne. Poleg tveganj na področju zagotavljanja varnosti pacientov in osebja je ugotavljala tudi, da je prostor postal »edini in prepogost prostor druženja«. Zadrževanje pacientov v kadilnici je postalo precej daljše, v prostoru je bilo število pacientov večje, kot se dovoljuje, v njem so se zadrževali tudi pacienti, ki ne kadijo. Z vidika zdravja in odgovornosti zdravstvenih delavcev je ta način presegele mejo terapevtske tolerance oziroma celo spodbujal zdravju škodljive vzorce vedenja ter grozljive posledice kajenja, ki doletijo tudi tiste, ki so kakorkoli povezani s kadilci. Pojasnila je, da se za namestitev pohištva v prostor, namenjen za kajenje, ne bo odločila. To pomeni, da bo še naprej skrbela za osebe/paciente na oddelkih pod posebnim nadzorom, ki kadijo, tudi z omogočanjem prostih izhodov z negovalnim osebjem in individualnim nameščanjem stola v prostor tistim osebam, ki so gibalno ovirane. Poskrbela bo, da bodo v prostoru, namenjenem kajenju, pepelniki oziroma bo poskrbela za hitrejšo zamenjavo izrabljenih.

Zavedamo se prostorske stiske na oddelku A1 in potreb pacientk, ki kadijo. Prav zato smo PK Ljubljana priporočili, naj prouči možnosti za ureditev posebnega prostora za kajenje, s čimer bi se preprečila uporaba prostora (kopalnice), ki ga uporabljajo tudi druge pacientke, torej nekadilke.

- Predlagali smo, naj osebje poskrbi za ustrezno zračenje kadalnice na sprejemnem moškem oddelku, po potrebi naj PK Ljubljana prouči možnosti za (dodatno) prisilno prezračevanje tega prostora. Hkrati smo predlagali, naj se kadalnicem cigarete prižigajo neposredno v kadalnici oziroma se v kadalnico namesti naprava, ki bi kadalnicem omogočala varno prižiganje cigaret in je ne bi bilo mogoče odstraniti.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je v postopkih iskanja učinkovitejšega prezračevanja oziroma namestitvev kadalnic, kar pa zahteva več gradbenih posegov. Nameščanje vžigalnikov (elektronskih) v kadalnice pomeni preveliko varnostno (požarno) tveganje. Čas odpiranja kadalnice je naveden v hišnem redu, ki je na oglasni deski in na vratih kadalnice.

- PK Ljubljana smo predlagali, naj se odpiralni čas kadalnice na ženskem sprejemnem oddelku izobesi tudi na vratih kadalnice, tako da so pacientke z njim neposredno seznanjene.
-

Dostopnost prostorov in predmetov stanovalcev

- PB Idrija smo priporočili, naj pacientkam omogoči, da do svojih osebnih stvari lahko prosto dostopajo tudi po 20. uri.

PB Idrija je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je treba ob podanem priporočilu poudariti, da ni prejela nobene pritožbe, ki bi kazala nezadovoljstvo pacientov nad omenjenim dejstvom. Navedla je, da bo priporočila DPM proučila v okviru oddelčnih timskih sestankov – vidik zagotavljanja varnosti in finančni vidik v okviru pregleda letnega števila zamenjanih ključavnic na omarah v primerih, ko pacienti ključe izgubijo, so jim odtujeni, ipd. Poudarila je, da se bo še naprej ob sprejemu z vsakim pacientom dogovarjala o načinu hranjenja vrednostnih stvari in nudila razlago o načinih varovanja osebnih stvari. V PB Idrija sprejeta individualno usmerjena obravnava pa po njenih navedbah stalno omogoča, da lahko pacienti tudi čez noč (v primeru potrebe) dostopajo do svojih osebnih stvari.

- PB Idrija smo priporočili, naj se pacientom v toaletnih prostorih zagotovi zasebnost in omogoči ustrezno zaklepanje. S te bi se preprečilo, da drugi pacienti ali pacientke kljub jasnemu opozorilu na vratih vstopajo v toaletne prostore, ki so zasedeni. Ob tem bi zaradi varnosti osebje lahko imeli ključ, ki bi vedno omogočal odprtje toaletnih prostorov od zunaj.

PB Idrija je v odzivu na predhodno poročilo pojasnila, da bo proučila tehnične vidike možnosti, da se na vrata, ki vodijo v toaletne prostore, namestijo ustrezne ključavnice, ki bodo omogočale potrebno zasebnost pacientom v toaletnih prostorih in hkrati zagotavljale ustrezno varnost z možnostjo odprtja od zunaj.

- Priporočili smo, naj osebje PK Ljubljana hrani samo ključe garderobnih omar tistih pacientov in pacientk na sprejemnih oddelkih, ki za ključ ne bi znali skrbeti sami oziroma bi lahko hranjenje ključa pri njih pomenilo varnostno grožnjo za tega pacienta ali druge.
-

- Priporočili smo, naj se na moškem sprejemnem oddelku PK Ljubljana izvaja diskreten nadzor posameznega pacienta, ki bi lahko zlorabil (stalno odprto) kopalnico, in se ne zaklepajo pavšalno vse kopalnice, za vse paciente. Opozarjamo, da je DPM že leta 2012 podal priporočilo, da omejevanje dostopa do kopalnic ni primerno. Enako priporočilo dajemo tudi za ženski sprejemni oddelek.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da bolniških sob in kopalnic na intenzivnih in varovanih oddelkih ne zaklepa več.

Namestitvev klicnih sistemov oziroma naprav

- PB Idrija smo priporočili, naj vzpostavi sistem klicnih zvoncev in tako prepreči morebitna tveganja za paciente.

PB Idrija je v odgovoru na predhodno poročilo pojasnila, da razmišlja o prilagojenem načinu (način, ki upošteva vidik varnosti) sistema klicnih zvoncev ob naslednji prenovi. Priložnost za vzpostavitev sistema klicnih zvoncev vidi predvsem v kopalnicah in straniščih, manj pa v sobah. Pričakovati namreč je, da pacienti, ki trpijo za različnimi oblikami demence, naprave ne bodo znali uporabljati oziroma da se s sistemom klicnih zvoncev na sprejemnih oddelkih ne bo zmanjšalo tveganj. Poudarila je, da že zdaj tveganja zmanjšuje v okviru stalne prisotnosti in bližine osebja na vseh oddelkih pod posebnim nadzorom, z rednimi nadzori ter spremljanji psihofizičnega stanja pacientov. Nekatere posebnosti zdravstvenega stanja posameznega pacienta na sprejemnih enotah namreč onemogočajo učinkovitost uporabe klicnih zvoncev, in je za preprečitev morebitnega tveganja učinkovita le pravočasna odzivnost osebja. V povezavi z zmanjševanjem tveganj za paciente razmišlja o izboljšanju sistema klicnih zvoncev (pagerjev), ki jih uporablja osebje.

PK Ljubljana smo priporočili, naj tipke klicnih zvoncev ostajajo vključene. Čeprav se zavedamo, da ne gre za somatsko bolnišnico, bo lahko v nekaterih primerih klic osebju nujen (npr. v primeru nemira posameznega pacienta), zato je prav, da so tipke aktivne in odziv osebja hiter.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da so tipke klicnih zvoncev na oddelkih pod posebnim nadzorom odstranili zaradi tveganja za paciente (vrvice) in nefunkcionalnosti, čeprav se zaveda pomena klicnih zvoncev. Ker so oddelki pod posebnim nadzorom vedno kadrovske dovolj dobro zasedeni, je po navedbah PK Ljubljana odzivnost zdravstvenega osebja takojšnja.

Opremljenost in urejenost prostorov

Enota za forenzično psihiatrijo je ob obisku pojasnila, da glede (posebnega) prostora za obiske ni nič novega. Ker smo ugotovili, da naše priporočilo, ki smo ga podali ob obisku leta 2014, ni bilo spoštovano, smo ga tako tudi ob tem obisku ponovili.

Priporočili smo, naj se zagotovi zadostna okrasitev vseh oddelkov Enote za forenzično psihiatrijo, tudi z namestitvijo izdelkov delovne terapije na za paciente varen način. Hkrati smo predlagali, naj se slike in drugi predmeti odstranijo tik pred začetkom izvajanja del (npr. pleskanje oddelka), nato pa znova namestijo po opravljenih delih.

Od Oddelka za psihiatrijo smo na predhodno poročilo o obisku v letu 2016 prejeli odgovor, da je to večinoma že izvedeno, ob naslednjem pleskanju pa načrtujejo tudi uporabo »prijaznejših barv«.

Priporočili smo, naj osebje PB Idrija, ne glede na vizijo prenove, paciente spodbudi k okrasitvi sob z ustvarjalnimi izdelki, ki nastanejo v okviru delovne terapije.

PK Ljubljana smo priporočili, naj se na Centru za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog paciente še naprej spodbuja k okrasitvi in osebni prilagoditvi sob ter se dovoli lepljenje slik ali plakatov na stene na način, ki teh ne poškoduje. PK Ljubljana smo še predlagali, naj se na Oddelku za intenzivno podaljšano zdravljenje prebelijo stene sob, ki so umazane in porisane.

Ponovili smo priporočilo, ki smo ga podali že ob obisku leta 2012, naj se PK Ljubljana trudi, da se prostori pacientov (in pacientk) naredijo njim čim bolj domači. Tako bi lahko sobe pacientov in skupne prostore opremili s predmeti, izdelanimi ob delovni terapiji pacientov, ki ne pomenijo nevarnosti zanje.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da bodo zaposleni na nekatere stene oddelkov pod posebnim nadzorom namestili fototapete, ki so že v nabavi, druge sobe bodo poskušali narediti prijetnejše. Ob tem je poudarila, da pretirano krašenje sob, številni izdelki, rože, zavese, prti in podobno v nekaterih situacijah pomenijo vsesplošno varnostno tveganje. Nabavila je tudi že nove sedežne garniture v vseh oddelkih pod posebnim nadzorom.

- Pozdravili smo na eni strani okrasitev jedilnic in dnevnih prostorov, hkrati pa predlagali, naj PB Idrija sobe pacientov, vsekakor pa predvsem hodnike, opremi z izdelki pacientov, ki imajo estetsko in všečno (optimistično) vrednost. Okrasitev prostora za paciente pomeni tudi nekakšno vizualno spodbudo, ki naredi prostor bolj domač in tako pacientu prijazen.

PB Idrija je v odgovoru na predhodno poročilo navedla, da bo ob upoštevanju varnostnih vidikov proučila možnosti za izboljšanje bivalnega okolja za paciente na intenzivnih enotah bolniških oddelkov glede nadgradnje opreme hodnikov in sob z izdelki všečne in estetske vrednosti. Pripombe DPM bodo vključene tudi v projekt idejne zasnove prenove objektov, ki se bo začel izvajati že leta 2016, da se osebam, ki se bodo zdravile na bolniških oddelkih, ob rekonstrukciji bolniških objektov v prihodnosti zagotovita prijaznejše in kakovostnejše bivalno okolje ter boljši standard bivanja.

Odnos osebja

- Predlagali smo, naj PK Ljubljana na oddelku I3 prouči možnosti za dodatnega zaposlenega, ki bi se pogovarjal s pacienti in morda tudi animiral tiste posameznike, ki veliko časa ležijo v sobi ali hodijo sami brez ciljno po hodniku, oziroma možnosti za večjo vključitev prostovoljcev v življenje na tem oddelku.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da trenutno ne zaposluje prostovoljcev, s pacienti se pogovarja za to usposobljeno zdravstveno osebje.

- Priporočili smo, naj Forenzična enota UKC Maribor upošteva mnenje DPM, da siljenje pacientov k delovni terapiji, predvsem povezano z grožnjami z odvzemom ugodnosti, ni najbolj sprejemljivo. Osebje bi si moralo predvsem prizadevati, da bi paciente aktivno animiralo k sodelovanju, vsakršna prisila pa ni primerna.

Od Oddelka za psihiatrijo smo na predhodno poročilo o obisku v letu 2016 prejeli odgovor, da paciente za sodelovanje v delovni terapiji motivirajo v okviru terapevtskih postopkov, osebje je seznanjeno s to točko, motivacijo izvajajo za to usposobljeni delovni terapevti.

Stiki s svojci in zunanjim svetom

- Glede na to, da so na oddelku E1 praviloma pacienti, ki imajo najmanj omejitev stikov z zunanjim svetom, smo priporočili, naj Forenzična enota UKC Maribor ob sodelovanju UKC Maribor zagotovi v podenoti namestitev računalnika, ki bi ga lahko uporabljali posamezni pacienti (pri katerih ni ovir za uporabo) samostojno ali v sklopu delovne terapije.

Od Oddelka za psihiatrijo smo na predhodno poročilo o obisku v letu 2016 prejeli odgovor, da ker so v fazi pridobivanja nove računalniške opreme za potrebe celotnega Oddelka za psihiatrijo, upajo, da bo mogoče to omogočiti s katerim od »starih« še delujočih računalnikov, ostaja pa težava namestitve, saj do odprtja celotne enote (dodatno s podenoto E2) nimajo dovolj prostora. Odprtje podenote E2 je predvideno v letu 2017.

- Priporočili smo, naj PB Idrija razmisli o možnosti dostopa do svetovnega spleta za paciente, saj sedanja, časovno močno omejena možnost, predvsem v časih, ko mnogim osebam dostop do informacij in možnost komunikacije pomenita zelo veliko, ni najbolj primerna.

PB Idrija je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da bo ob upoštevanju vidikov zagotavljanja informacijske varnosti, zasebnosti in zahtev terapevtske obravnave proučila možnosti za izboljšanje dostopa do svetovnega spleta tudi zunaj sedanjega časovnega okvira, vendar v mejah, ki bodo strokovno sprejemljive in utemeljene.

- Ponovili smo, kar je bilo predlagano že leta 2013, naj PB Idrija prouči možnosti za zagotovitev vsaj delne zasebnosti v času obiskov v skupnem dnevnem prostoru (vsaj) za tiste paciente in njihove obiskovalce,

ki to želijo, morda z uporabo paravanov, ki bi se namestili tja, kjer je to najmanj moteče za siceršnje bivanje na oddelku.

PB Idrija je v odgovoru na predhodno poročilo navedla, da si prizadeva omogočiti pacientom široke možnosti stika s svojci. V času obiskov imajo pacienti možnosti druženja s svojci v bolniški sobi, dnevnem prostoru, namenskem prostoru za druženje pacientov in svojcev ali v bližnji in širši parkovni okolici bolnišnice. Navedla je, da na varovanih enotah obiski pacientov redko potekajo sočasno. Ključni razlogi zato so oddaljenost bolnišnice od kraja bivanja, delovne obveznosti svojcev, narava bolezni in šibka socialna mreža pacientov. Kadar pa se zgodi, da imajo pacienti, ki so nameščeni v isti bolniški sobi, obiske sočasno, se individualno dogovori, kje bodo obiski potekali. Zdravnik specialist psihiatrije je večini pacientov, ki so nameščeni na intenzivnih varovanih enotah, dovolil izhod v okolico bolnišnice v spremstvu svojcev. Poudarila je, da bo proučila tudi druge vidike zagotavljanj zasebnosti pacientov in svojcev v času obiskov.

PK Ljubljana smo priporočili, naj na Centru za zdravljenje odvisnosti od prepovedanih drog zagotovi, da se na oglasni deski navedejo kontaktni podatki zastopnikov pacientovih pravic in opis pritožbenega postopka.

Predlagali smo, naj PK Ljubljana pacientkam na oddelku A1 omogoči dostop do svetovnega spleta, predvsem v tistih primerih, ko si pacientka poskuša z njegovo uporabo najti službo ali urediti druge okoliščine, ki bi ji olajšale vrnitev v družbeno okolje.

Predlagali smo, naj PK Ljubljana zagotovi zadostno število zaposlenih na moškem sprejemnem oddelku (in na drugih oddelkih) v času izhodov, da se prepreči, da izhod na neki dan zaradi pomanjkanja osebja ne bi bil mogoč.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je popolnoma obnovila zunanje terase v intenzivnih oddelkih, kjer so pacienti lahko večino časa, ko ni aktivnih dejavnosti. Druženje na terasi podpira. Paciente, ki so gibljivi, aktivni in niso avto- ali heteroagresivno ogroženi, zaposleni redno vodijo na sprehode, za kar tudi vodijo evidenco.

PK Ljubljana smo priporočili, naj se tudi v primeru bolezni osebja pacientom, ki nimajo omejitve dostopa do svetovnega spleta, zagotovi prost dostop do računalnika in povezava do spleta.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je dostop do računalnikov in svetovnega spleta mogoč v prostorih delovne terapije tudi v času odsotnosti delovnih terapevtov. Proučila pa bo možnost preprostejšega dostopa do svetovnega spleta.

PK Ljubljana smo priporočili, naj se pacientom omogoči vsaj delni dostop do mobilnega telefona, da lahko poiščejo pomembne kontaktne številke, tistim pacientom, pri katerih je glede na varnostno oceno mogoče predvideti, da bodo telefon uporabljali brez škode zase ali druge, pa tudi, da ga lahko uporabijo za klice ob omejenem nadzoru ali brez nadzora zaposlenih.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da sta pacientom na intenzivnih in varovanih oddelkih vedno omogočena dostop in uporaba mobilnega telefona. Mobilne telefone v času akutnega izbruha bolezni prevzame zdravstveno osebje v hrambo, pacienti imajo do njih nemoten dostop. Hramba mobilnih telefonov preprečuje njihovo odtujitev, založitev in podobno, s tem pa tudi nepotrebne stroške.

PK Ljubljana smo priporočili, naj se ob sicer pohvalni pripravljenosti osebja, da pacientom na sprejemnih oddelkih omogoča telefoniranje s telefonom, ki je v ambulantni sobi, ob takšnem klicu zagotovi čim večja mera zasebnosti.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da se pacientom pri klicih z oddelčnim telefonom zagotovi zasebnost z uporabo prenosne slušalke. Pacienti imajo tudi dostop do javnega telefona, kot zahteva ZDZdr.

Sprejem na oddelek pod posebnim nadzorom

 Na oddelku I3 vsem pacientom PK Ljubljana posredujejo izjave, ki so jih podpisali ob sprejemu, in izdane sklepe, vendar smo predlagali, naj se po nekem času vsakemu pacientu ponudi možnost, da se znova izjasni o svojem bivanju na oddelku pod posebnim nadzorom, hkrati pa, da se mu z ustreznim pojasnilom omogoči razumevanje statusa in se mu posreduje vse zanj pomembne informacije oziroma pojasnila, saj se očitno nekateri pacienti pozneje tega ne spomnijo, izkazujejo nevednost in nerazumevanje svojega položaja (kažejo vznemirjenost, nezadovoljstvo).

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je to priporočilo delno nerazumljivo, saj se v vseh primerih bivanja na oddelkih pod posebnim nadzorom – varovanih (zaprtih) ravna po ZDZdr, pacienti pa so o časovnih rokih, koliko časa lahko/morajo po ZDZdr ostati na takšnem oddelku, obveščeni s sklepom sodišča, ki ga imajo pri sebi. Kolikor se z zdravljenjem na varovanem oddelku strinjajo, podpišejo ustrezen obrazec in zanje veljajo enaki terapevtski postopki kot na odprtih oddelkih, kar pomeni, da v pogovorih z zdravnikom izvedo vse potrebno o zdravljenju in predvidenem času trajanja.

DPM dodatno pojasnjuje, da se je priporočilo nanašalo na paciente, ki za sprejem in bivanje na oddelku pod posebnim nadzorom dajo lastno soglasje. Menimo, da bi bilo prav, da bi se po nekem času, predvsem v primerih dolgotrajnejšega bivanja na takšnem oddelku, znova preverila njihova pripravljenost za bivanje na takšnem oddelku.

Posebni varovalni ukrepi (PVU)

 Leta 2014 smo priporočili, naj Enota za forenzično psihiatrijo zagotovi izvajanje PVU na način, ki bi drugim pacientom v popolnosti onemogočal pogled na pacienta, pri katerem se ukrep izvaja (morebiti z odstranitvijo drugih postelj, namestitvijo ustreznih paravanov ali drugo ločitvijo pacienta, nad katerim se izvaja PVU, od drugih pacientov). Ker smo ugotovili, da naše priporočilo, ki smo ga podali ob obisku leta 2014, ni bilo spoštovano, smo ga tako tudi ob tem obisku ponovili.

 Ob tokratnem obisku Enote za forenzično psihiatrijo smo tudi ugotovili, da je obrazec »Evidenca uporabe posebnega varovalnega ukrepa (PVU)« ostal nespremenjen, tudi po reviziji obrazca 2. julija 2015. V njem še vedno ni posebne rubrike o ukrepih, izvedenih pred uvedbo PVU. Zato smo priporočilo iz leta 2014 ponovili.

 Ker smo ob pregledu evidenc izvajanja PVU ugotovili nekatere nepravilnosti pri izpolnjevanju, smo priporočili, naj Enota za forenzično psihiatrijo zaposlene posebej opozori na skrbno izpolnjevanje obrazcev, ki jih v primeru PVU določa že ZDZdr.

Od Oddelka za psihiatrijo smo na predhodno poročilo o obisku v letu 2016 prejeli odgovor, da so omenjene nepravilnosti pregledali, opozorili na napake, opravili kontrolo ob interni presoji in rednem letnem inšpekcijskem nadzoru MZ. Napak ne zaznavajo več, trudili se bodo, da tako ostane. Vsi pristojni za izpolnjevanje so opozorjeni na sankcioniranje z denarno kaznijo za kršitelje, kar že predvideva ZDZdr.

 Priporočili smo, naj PB Idrija razmisli glede druge barve sob za telesno oviranje in o možnosti, da ali zmanjšajo število ležišč na eno ali pa med ležišči postavijo začasno pregrado/špansko steno, ki bi ovirala poglede na pacienta, pri katerem se izvaja PVU.

PB Idrija je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je v okvir kratkoročnega načrta investicijskega vzdrževanja za leto 2016/2017 že vključila tudi prenovo nekaterih sob, v katerih se izvajajo posebni varovalni ukrepi, da bi izboljšala njihov videz.

 Izvedenec je PB Idrija predlagal spremembo obrazca o Evidenci uporabe PVU s trebušnim pasom s perinealnim delom. Obrazec bi bilo smiselno dopolniti z rubriko o izvedenih ukrepih pred uvedbo PVU (na primer, pogovor, tehnike deeskalacije, dodatna medikamentozna terapija ...). Smiselno bi bilo dodati seznam tehnik na obrazec in ob izpolnjevanju obrazca bi le označili, katere tehnike so bile uporabljene

pred uvedbo PVU. Podrobneje bi bilo treba opredeliti vlogo zdravnika, ki PVU odredi (navesti ime in priimek zdravnika). Do sistemske ureditve področja pa bi bilo smiselno uporabljati enake obrazce, kot se uporabljajo ob izvajanju PVU.

Izvedba PVU na fotelju v dnevnem prostoru po mnenju DPM ni ustrezna, saj oviranemu pacientu ne zagotavlja ustrezne zasebnosti in varnosti. Če PB Idrija oviranje na fotelju izvaja tudi kot tovrstni ukrep, smo jo pozvali, naj takšno prakso (razen kadar s prisotnostjo drugih pacientov soglaša ovirani pacient) nemudoma preneha in PVU izvaja le v za to predvidenih prostorih (na postelji ali v fotelju) ob stalnem nadzoru osebja.

Odziv PB Idrija je predstavljen pri naslednjem priporočilu.

Pri telesnem oviranju pacienta v ležalniku gre po mnenju DPM za PVU, zato je treba spoštovati vsa določila 29. člena ZDZdr in ravnati skladno z njim. Zato smo predlagali, naj PB Idrija osebje na to opozori in hkrati poskrbi za učinkovito kontrolo izvajanja PVU in spoštovanja zakonskih določil ob tem.

PB Idrija je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da njeno stališče v zvezi s problematiko nameščanja starostnikov v fotelj v dnevni sobi, ki smo ga podali ob zadnjem obisku Varuha (dejansko DPM) leta 2013, ostaja nespremenjeno. Pri tem odločno vztrajajo in bodo z vso strokovno avtoriteto vztrajali in ga zagovarjali še naprej. Znova želijo izpostaviti, da so na intenzivni del geriatričnega oddelka sprejeti pacienti zaradi delirantnih stanj ali huje napredovale demence s psihičnimi in vedenjskimi motnjami. Poslabšanja in potrebe po hospitalizaciji se izražajo praviloma ob sočasnih infekcijskih boleznih ali stanjih po poškodbah oziroma operativnih posegih. Pacient z demenco tako na geriatričnem oddelku po navedbi PB Idrija potrebuje ustrezno somatsko in psihiatrično diagnostiko ter zdravljenje, s spremljajočimi ukrepi pa se zagotavljajo optimalne razmere za osebe, ki v zatečenem stanju praviloma potrebujejo stalno pomoč in nego pri vseh življenjskih aktivnostih. Med posebnimi problemi pri pacientu z demenco izstopajo motnje na področju ravnotežja in gibalnih sposobnosti, kar se kaže v povečani možnosti padcev ali pogosto tudi nezmožnosti hoje. Pacienti so zaradi slabega uvida v bolezensko stanje, hudega upada spoznavnih sposobnosti praviloma nekritični do lastnega stanja ter so izpostavljeni pogostim padcem in poškodbam. Poškodbe okostja ali krvavitve v možgane pa dokazano bistveno povečujejo smrtnost pacientov z demenco. Glede na temeljne značilnosti bolezenskega stanja pacienta z demenco ter posledične invalidnosti je po prepričanju PB Idrija tudi narava varovalnih ukrepov specifična kot pri pacientih brez demence. Pacienti potrebujejo praviloma pomoč pri vseh življenjskih aktivnostih (higienske, hranjenje, gibanje), v izogib možnosti padcev pa se uporabljajo tudi varovalni ukrepi, v voziček ali počivalnik. Navaja, da enake varovalne ukrepe pri starostnikih zaradi enakih ali podobnih stanj, posebno ko so somatskim zapletom pridružene še organskih duševne motenje in/ali psihotična stanja, z istimi razlogi uporabljajo tudi druge zdravstvene ustanove in socialnovarstvene institucije, narava teh ukrepov pa ni podvržena enakim standardom spremljanja. Dejstvo, da se takšen varovalni ukrep šteje kot posebni varovalni ukrep samo v času zdravljenja starostnika v psihiatrični ustanovi, po odpustu v somatsko bolnišnico ali socialnovarstveni zavod pa ne več, ne vzdrži resne strokovne presoje in psihiatrično bolnišnico dodatno stigmatizira. Posebni varovalni ukrep je po navedbi PB Idrija skladno z 29. členom ZDZdr nujen ukrep, ki se uporabi zaradi omogočanja zdravljenja osebe ali odprave oziroma obvladovanja nevarnega vedenja osebe, kadar je ogroženo njeno življenje ali življenje drugih, huje ogroženo njeno zdravje ali zdravje drugih ali z njim povzroča hudo premoženjsko škodo sebi ali drugim in ogrožanja ni mogoče preprečiti z drugim, blažjim ukrepom. Meni, da je normativni standard za uvedbo PVU jasen, ključni elementi za njegovo uvedbo so prav nujnost uvedbe (skrajni ukrep), utemeljenost uvedbe ter obstoj objektivne nevarnosti za življenje in zdravje posameznika ali premoženje. Po njenem mnenju ukrep oviranja v počivalniku (ali npr. v postelji z ograjicami), kot ga izvajajo bolnišnice, tudi psihiatrične, in socialnovarstveni zavodi za preprečevanje možnosti poškodb zaradi padca (posledično lahko tudi smrti) po svoji naravi in tehniki izvedbe ne spada med posebne varovalne ukrepe v smislu 29. člena ZDZdr, saj tako razlog uvedbe kot intenzivnost oviranja ne vsebujeta ključnih elementov iz 29. člena, še posebej v tem primeru ni podan eden od najpomembnejših elementov, to je obvladovanje nevarnega vedenja osebe, čemur je PVU predvsem namenjen. Meni, da omenjeni ukrep v počivalniku lahko kvečjemu opredelijo kot tisti blažji preventivni ukrep pred dejansko uvedbo PVU, ko sta vrsta in intenzivnost dejanske nevarnosti za starostnika zaradi njegovega zdravstvenega stanja ter nujnost uvedbe tako velike, da je uvedba PVU strokovno utemeljena. S tem specifičnim ukrepom, ki ga skladno s presojo in oceno tveganosti izvajajo vse bolnišnice, se le zagotavlja osnovna varnost pacienta, obenem pa omogoča, da pacient biva v zanj ugodnem družbenem okolju, v okviru terapevtske skupine oziroma v dnevnem prostoru. Navkljub hudim upadom spoznavnih sposobnosti,

motnjam v govoru in dojemaju je sobivanje z drugimi pacienti in terapevtskim osebjem pomemben pogoj za doseganje ustrezne komunikacije, čustvenega odzivanja in ustreznega ter primerne nadzora. Ob tem se ji zastavlja tudi vprašanje, kako v primeru, da se ukrep v počivalnik šteje kot PVU v smislu 29. člena ZDZdr s tremi srednjimi medicinskimi sestrami/zdravstveniki, ki pokrivajo bolniški oddelek, zagotoviti stalno spremljanje ob osebi za na primer deset oseb hkrati v istem časovnem obdobju na desetih lokacijah, saj morajo biti osebe po mnenju DPM zaradi spoštovanja zasebnosti v času izvajanja PVU ločene od drugih. Glede na vse navedeno menijo, da dopolnitev obrazcev za PVU, kot predlaga DPM, v tem delu ni potrebna niti smiselna.

DPM dodatno pojasnjuje, da je ZDZdr ob opredelitvi PVU v 29. členu jasen. PVU je tako (tudi) telesno oviranje s pasovi. Ob tem po prepričanju DPM ni pomembno, na katero »podlago« se pasovi pritrdijo in s tem pacientu onemogoči gibanje. Če se posameznika tako namesti v počivalnik in se mu ob tem namestijo pasovi, ki preprečujejo njegovo možnost, da vstane in odide, kadar to želi, gre po prepričanju DPM za PVU. Ob tem je treba spoštovati vse zahteve, ki jih glede tega določa ZDZdr, tako glede uvedbe ukrepa, rokov trajanja kot izpolnjevanja evidenc in obveščanja. Mnenje PB Idrija, da so zahteve zakona v primeru izvedbe ukrepa v socialnovarstvenih zavodih drugačne, je napačno, saj nima podlage v zakonu. DPM je ob svojih obiskih tako že večkrat opozoril, da gre za PVU tudi v primeru uporabe pasov, ki preprečujejo starostnikom vstajanje z invalidskega vozička, če se invalidski voziček zablokira, in zavore starostnik ne more odstraniti sam. Podobno je bilo tudi stališče DPM v primeru oviranja (fiksacije) okončine zaradi preprečitve izvlečenja kanile. Ob tem naj glede na pomislek PB Idrija o osamitvi pacienta in pomanjkanju osebja za stalen nadzor oviranih pacientov le poudarimo, da je stališče DPM, da osamitev ni potrebna, če se pacient z namestitvijo med druge paciente strinja oziroma temu ne nasprotuje (izrecno oziroma tega ne pokaže s svojimi dejanji). Seveda DPM pričakuje, da se bo o delitvi med tako imenovanimi varovalnimi ukrepi in posebnimi varovalnimi ukrepi izrekla tudi stroka. Zaradi tega smo se z vprašanjem o tej delitvi že obrnili na Ministrstvo za zdravje, ki nam je pojasnilo, da razširjeni strokovni kolegij za psihiatrijo pri tem ministrstvu že pripravlja priporočila in smernice za uporabo PVU v psihiatriji. Predvidoma bodo omenjena priporočila oziroma smernice predstavljeni strokovni javnosti še v letos. S tem vprašanjem smo se obrnili tudi na Zdravstveni inšpektorat Republike Slovenije (ZIRS) in ga zaprosili za njihovo stališče.

ZIRS je pojasnil, da mnenje tega organa glede narave ukrepa telesnega oviranja s pasovi ne pomeni razlage predpisa. Ne glede na navedeno je pojasnil, da iz opredelitve ZDZdr v prvem odstavku 29. člena ZDZdr izhaja, da je PVU ukrep, ki se uporabi zaradi omogočanja zdravljenja osebe. Peti odstavek tega člena ne določa le obveznosti psihiatričnih bolnišnic in socialnovarstvenih zavodov po vpisovanju podatkov o izvajanju PVU v zdravstveno dokumentacijo osebe, temveč tudi obveznost vzpostavitve in vodenja posebne evidence v skladu z drugim odstavkom 99. člena ZDZdr. Pri izvajalcih psihiatričnega zdravljenja preverja, ali vodijo to evidenco, ali ima evidenca vse zahtevane elemente in ali je bila pri odreditvi PVU upoštevana časovna omejitev trajanja. Pri tem utemeljenost odreditve PVU ni preverjena, saj to presega pristojnosti ZIRS. Če bi se v okviru pregledovanja zgoraj navedenih evidenc pri izvajalcu psihiatričnega zdravljenja podvomilo o utemeljenosti odreditve oziroma strokovnosti izvedbe PVU, bi ZIRS zadevo v tem delu odstopil v pristojno reševanje Zdravniški zbornici Slovenije oziroma drugi ustrežni zbornici ali Ministrstvu za zdravje.

Kadar telesno oviranje s pasovi ni nujen ukrep, po mnenju ZIRS velja, da se medicinski poseg obravnava v skladu z ZPacP, in sicer je za poseg potrebno soglasje pacienta (informirana privolitev), pred katerim mu mora zdravnik, odgovoren za zdravljenje, oziroma zdravnik, ki bo opravil poseg, ali zdravnik, ki je za to usposobljen, podati ustrezna pojasnila (pojasnilna dolžnost). Ob tem prvi odstavek 37. člena tega zakona določa, da v primeru oseb s težavami v duševnem zdravju ali oseb, pri katerih obstaja drug vzrok, ki vpliva na zmožnost razsojanja, soglasje v primeru osebe, ki sama soglasja ni sposobna dati, poda zakoniti zastopnik osebe. ZIRS meni, da brez celovito in ustrezno izvedene pojasnilne dolžnosti ne pacient, ki je sposoben odločati o sebi, ne zakoniti zastopnik pacienta, ki ni sposoben odločati o sebi, ne moreta podati pravno veljavne privolitve v kakršenkoli medicinski poseg, torej niti v uvedbo PVU. Zato je pojasnilna dolžnost ključna tudi, kadar pacient ne more odločati o sebi, vendar se v tej situaciji pač izvede na način, da se ustrezna pojasnila podajo zakonitemu zastopniku oziroma osebam, navedenim v četrtem odstavku 37. člena ZPacP. To, kot navaja ZIRS, izhaja tudi iz komentarja k 37. členu ZPacP, kjer je med drugim navedeno, da v vseh primerih, kadar zakoniti zastopnik (še) ni postavljen, o medicinskih posegih in medicinski oskrbi odločajo pacientove bližje osebe (po 2. točki 2. člena ZPacP so to druge osebe zunaj kroga ožjih družinskih članov, ki so s pacientom v zaupnem razmerju in to lastnost vsaj verjetno izkažejo).

Ob izvajanju inšpekcijskih nadzorov po ZDZdr in vodenju prekrškovnih postopkov v zvezi z ZPacP tovrstnih oblik telesnega oviranja ZIRS ni ugotovil, posledično v zvezi s tem tudi ni bilo sprejetih ukrepov zoper posameznega izvajalca.

Ministrstvo za zdravje je v odgovoru na končno poročilo DPM navedlo, da v povezavi s pripombami, ki se nanašajo na izvajanje PVU v skladu z 29. členom ZDZdr in oviranjem dementnih bolnikov na fotelju v dnevnem prostoru, menijo, da je treba znova razmisliti, ali res v obeh primerih govorimo o PVU. Kdaj gre za PVU v skladu z ZDZdr in kdaj le za varovalne ukrepe za bolnike, je dilema, ki se je že večkrat izpostavila. Da bi prakso poenotili in upoštevali varstvo človekovih pravic v vseh primerih oviranja, si bo Ministrstvo za zdravje prizadevalo, da bo med spremembe ZDZdr uvrščen tudi predlog, da se poleg PVU določijo tudi varovalni ukrepi, ki niso posledica nevarnega vedenja osebe, temveč gre za posebne zahteve pri zdravstvenih ukrepih (mirovanje pri infuziji ipd.), somatska zdravstvena stanja (poškodba hrbtnice) oziroma nevarnost padca (s postelje, stola, vozička ipd.).

Razen navedenega se ministrstvo strinja s pripombami/priporočili DPM glede izvajanja PVU in upajo, da bo kolegij za psihiatrijo sprejel nove strokovne smernice, ki jih je napovedal, na zadnjo poizvedbo Ministrstva za zdravje pa odgovoril, da se pripravljajo. Ministrstvo je še dodalo, da pričakujejo, da bodo nove strokovne smernice za uporabo PVU usklajene s pripombami/priporočili DPM.

Menimo, da je treba ustrezni skrbi za zasebnost pacientov in pacientk, še posebej v času izvajanja nege, posvetiti posebno pozornost. Zato smo PK Ljubljana predlagali, naj temu daje še večji poudarek, tudi z opozarjanjem zaposlenih, morebiti tudi s posebnim izobraževanjem zaposlenih na to temo.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da bo še intenzivneje skrbela za zasebnost pacientov, tako je posebej poudarila, da bodo proučili vse možnosti za zagotovitev zasebnosti v sobah, kjer se izvajajo PVU.

Priporočili smo, naj PK Ljubljana loči primere diskretnega nadzora, ki se izvaja tako, da je za pacienta čim manj viden in moteč, od primerov stalnega nadzora.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je vsaka uvedba diskretnega nadzora zapisana v zdravstveni dokumentaciji in izpolnjen obrazec o uvedbi PVU, čeprav ZDZdr tega v primerih diskretnih nadzorov ne zahteva. Meni, da diskretni nadzor za pacienta ni tako obremenilen, hkrati pa je dovolj zanesljiv, da zadostni svojemu namenu, ob tem pa pacienta ne obremenjuje.

DPM je že v poročilu iz leta 2012 PK Ljubljana predlagal, naj se PVU izvaja samo v prostorih, namenjenih uporabi teh ukrepov, s čimer se drugim pacientom prepreči možnost pogleda na ovirane paciente, razen če pacient, pri katerem se oviranje izvede, izrecno želi namestitev v prostor z drugimi pacienti. Ker se stanje ni spremenilo, ne na moškem ne na ženskem sprejemnem oddelku, smo to priporočilo ponovili tudi ob tokratnem obisku.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da skrbi za osebno dostojanstvo vseh pacientov, tudi tistih, pri katerih so potrebni PVU. Meni, da arhitekturno ni mogoče pregraditi prostorov tako, da bi bile sobe za nadzor nad PVU popolnoma ločene od hodnika. V ta namen tudi ne more namestiti zaves ali žaluzij (nevarnost samomorov). Bo pa vsekakor znova preverila, ali so še druge možnosti. Ministrstvo za zdravje se strinja z mnenjem DPM, da uporaba PVU v dnevnem prostoru in/ali pred očmi drugih pacientov ni primerna. Glede uporabe PVU je že večkrat opozorilo vse psihiatrične bolnišnice na njihovo pravilno izvajanje, nazadnje z dopisom št. 010- 27/2014/5 z dne 26. marca 2015. Vendar kljub tem opozorilom se še vedno pojavljajo napake. Razširjeni strokovni kolegij za psihiatrijo naj bi do konca leta 2016 sprejel nove strokovne smernice za uporabo PVU. Pričakujejo, da bo sestavni del smernic tudi poenoteni obrazec za poročanje o PVU, in upajo, da bo sprejetje novih strokovnih smernic vplivalo na odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti in napak pri izvajanju PVU v psihiatričnih bolnišnicah.

PK Ljubljana smo ponovili že dano priporočilo, naj bo telesno oviranje (PVU) pacientk v dnevnem prostoru, torej na očeh drugih pacientk, dopustno le, če ovirana pacientka to sama zahteva.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da se PVU izjemoma izvajajo v dnevnih prostorih (fiksacija na ležalnik pri pacientih, ki to sami želijo, in pri tistih pacientih, pri katerih je senzorna, socialna in funkcionalna stimulacija koristna, pri pacientih, ki padajo s stola, ipd.) in le pri pacientih, ki se s tem strinjajo, po tem ko se zaposleni z njimi pogovorijo. Meni, da popolna izolacija pacientov v sobi za PVU vedno ni priporočljiva in ustrezna. Drugi pacienti se ob tem pogosto izkažejo kot zelo skrbni do tako varovanih pacientov.

- Prekoračitve roka za obveščanje svojcev, čeprav glede na pregledane evidence niso ravno pogoste, niso dopustne in so v nasprotju z ZDZdr. Zato smo predlagali, naj PB Idrija osebje opozori na potrebo po skrbnem vodenju evidenc in pravočasnem obveščanju vseh, za katere zakon tako določa.

PB Idrija je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da bo posebno skrb namenjala upravljanju in vodenju evidenc povezanih z ZDZdr in osebje redno opominjala na nujnost in potrebnost njihovega ažurnega in skrbnega vodenja.

Odmerjanje zdravil oziroma terapij

- Izvedenec je PB Idrija predlagal, naj se kombinacije psihotropnih zdravil, ki utegnejo privedi do resnih zapletov, zunaj uradnih indikacij in v neskladju s priporočili, navedenimi v temeljnih značilnostih zdravila, uporabljajo le, kadar so razlogi za uporabo tovrstnih kombinacij, ter da so razlogi skrbno zapisani in utemeljeni v medicinski dokumentaciji ob podaji ustreznega soglasja pacienta.

PB Idrija je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je izvedenec ob obisku izpostavil pripombo osebe, ki je omenila odmerjanje zdravil za intramuskularno aplikacijo brez njegove privolitve. Izvedenec je menil, da bi bilo treba to področje zakonsko urediti in predvideti možnosti, da oseba ni sposobna razumeti pojasnila o prejemanju psiho-farmakoterapije in sploh podati soglasje za prejemanje terapije. Šlo naj bi za potrebo po sistemski ureditvi področja. Meni, da je v povzetku ugotovitev in priporočil DPM opisano povsem drugo priporočilo, ki se ne sklada s prvotno pritožbo in vsebino. Navaja problematiko predpisovanja kombinacij psihotropnih zdravil zunaj uradnih indikacij in neskladnost s priporočili, navedenimi v temeljnih značilnostih zdravila. Zato predlaga, naj se predlagana ugotovitev in priporočilo izključita iz povzetka ter se med povzetki kvečjemu izpostavi prvotna problematika.

DPM dodatno pojasnjuje, da je izvedenec glede na pripombe PB Idrija pojasnil, da se podano priporočilo ne nanaša na pripombo osebe, ki je omenila odmerjanje zdravil za intramuskularno aplikacijo brez njegove privolitve, ampak se nanaša na ugotovljeno kombinacijo antipsihotika klopazina in antipsihotika s podaljšanim sproščanjem, namenjenega intramuskularnemu odmerjanju. Omenjena kombinacija je po mnenju izvedenca v neskladju z opisom priporočil proizvajalca o temeljnih značilnostih zdravila Klopazin, saj antipsihotikov s podaljšanim sproščanjem, namenjenih intramuskularnemu odmerjanju, po aplikaciji ni mogoče iz telesa več odvzeti in torej njihovega delovanja v primeru pojavljanja agranulocitoze ni mogoče prekiniti. Izvedenec je dodatno navedel, da je bilo ugotovljeno, da sta bila antipsihotika predpisana zunaj uradnih indikacij, in bi bilo treba v dokumentaciji navesti razloge za tovrstno kombinacijo (na primer neučinkovitost drugih zdravil, nesodelovanje pri zdravljenju in podobno). Izvedenec je tako ugotovil, da je bilo v enem primeru sočasno svetovano odmerjanje zdravil Leponex in Xeplion. To po mnenju izvedenca ni skladno s priporočili proizvajalca, zato meni, da bi morala biti takšna kombinacija utemeljena v medicinski dokumentaciji. Tudi pri nekaterih drugih pacientih je ugotovil predpisane antipsihotike brez podrobnejše opredelitve razloga za predpisovanje zunaj uradnih indikacij (na primer neučinkovitost druge terapije).

Ministrstvo za zdravje je v odzivu na končno poročilo DPM navedlo še, da se ne more vsebinsko opredeljevati do strokovnih vprašanj, pozdravljajo pa prakso, da se začne odkriteje govoriti o uporabi posameznih zdravil oziroma terapij. Menijo, da so morebitne napake ali odločitve o uporabi manj učinkovitih zdravil/terapij mogoče zaradi več razlogov, verjamejo pa, da med njimi ni slabe namere. Zato spodbujajo prakso, da se začnemo odkrito pogovarjati o zdravniških odločitvah in morebitnih napakah, saj je le tako mogoče izboljšati sistem.

Pritožbene poti

Priporočili smo, naj PK Ljubljana obrazec za pritožbe namesti v bližino nabiralnikov ali en izvod celo izroči pacientom ob sprejemu, saj bi s tem pacienti imeli možnost anonimne pritožbe, brez vednosti oddelčnega osebja. Poleg tega naj se ob nabiralnik obesi dokument z opisom pritožbenega postopka.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je protokol pritožbene poti nameščen na vseh oddelkih, obrazci za pritožbe so nameščeni v bližini nabiralnikov (pritožba je tako lahko vedno anonimna), vendar brez pisal, ki so lahko neposredno tudi nevarno orožje. Pacienti lahko pisala vedno dobijo pri zdravstvenem osebju.

V zvezi s priporočilom DPM glede pritožbene poti pacientov in odzivom UPK Ljubljana, da lahko pacienti dobijo pisala le pri zdravstvenem osebju, se Ministrstvu za zdravje poraja vprašanje glede dostopnosti pacientov do zastopnikov pravic oseb na področju duševnega zdravja. To vprašanje se jim postavlja tudi v zvezi s priporočilom DPM, da bi vsakemu pacientu po nekem času ponudili možnost, da se znova izreče glede svojega bivanja na oddelku pod posebnim nadzorom in pojasnilih o njegovem položaju. Po njihovem mnenju je to naloga zastopnika.

Priporočili smo, naj PB Idrija prouči možnosti, da bi se pacientom, ki bi želeli oddati pritožbo anonimno, zagotovi tudi pisalo, seveda z upoštevanjem vidika varnosti za tega in druge paciente.

PB Idrija je v odzivu na predhodno poročilo pojasnila, da so na vseh bolniških oddelkih pod posebnim nadzorom nameščeni nabiralniki, v katere lahko pacienti anonimno oddajo pripombe, pohvale, predloge in mnenja v zvezi z zdravstveno obravnavo, ki so je bili deležni. Ob nabiralnikih so nameščeni tudi ustrezni obrazci (OB BPE/12 01), ni pa pisal. Med razlogi za te navaja, da je pisalo predmet, katerega uporaba lahko pomeni aktualno ali potencialno nevarnost za povzročitev samopoškodb ali poškodb drugih. Ob tem je še izpostavila, da je na oddelkih pod posebnim nadzorom že utečeno seznanjanje pacientov, kje, kdaj in kako lahko dobijo pisalo za pisanje omenjenega obrazca, tj. kadarkoli čez dan, in sicer pri osebju na oddelku. Pacientom se omogoča pisanje pisem bližnjim ali pomembnim drugim, pisanje pritožb o nestrinjanju z zadržanjem na varovani enoti. Ob tem je poudarila, da zaposleni pri svojem delu upoštevajo poslanstvo in vrednote PB Idrija, ki temeljijo na zavedanju in spoštovanju temeljnih pravic vsakega pacienta, njegove osebne integritete in dostojanstva, njemu lastnih moralnih in kulturnih vrednot, verskih in filozofskih prepričanj. Navedla je, da zaposlene spodbuja k samostojnemu izvajanju nalog in obveznosti v okviru terapevtskega programa/načrta zdravljenja, zato bo tudi v prihodnje izvajala že ustaljeno prakso zagotavljanja ustreznih pisal tudi v primeru pacientovih potreb po podajanju anonimnih pripomb ter pohval, predlogov in mnenj glede zdravstvene obravnave. Osebe bo še naprej seznanjalo paciente z možnostjo, kje, kdaj in kako lahko pridobijo pisalo, in s tem tudi prevzemalo skrb za varnost oziroma skrb, da pacient pisalo vrne.

Drugo

Čeprav se zavedamo, da je ob polnih prostorih prisotnost svojcev za druge paciente moteča, smo vseeno predlagali, naj PK Ljubljana prouči možnost zagotovitve sobe za primere paliativne oskrbe in prisotnosti svojcev ob umirajočem.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da je v primerih paliativne oskrbe pacient nameščen v enoposteljno sobo, kjer je možnost prisotnosti svojcev ob njem.

Priporočili smo, naj PK Ljubljana upošteva tudi priporočila, ki jih je DPM podal ob obisku leta 2012 in še niso bila uresničena.

PK Ljubljana je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da se bo trudila upoštevati dosedanja priporočila DPM.

Ministrstvu za zdravje smo predlagali, naj se na želje in predloge PK Ljubljana ustrezno odzove in nas čim prej seznanji s prizadevanji, da bi se tudi v Sloveniji čim prej odprl ustrezno opremljeni oddelek za

pedopsihiatrijo. Ob tem naj nas seznanijo z razlogi, zakaj PK Ljubljana ni bil poslan odgovor na njihov predlog za komorbidno zdravljenje, oziroma naj nas z odgovorom seznanijo.

Ministrstvo je v odgovoru navedlo, da ne morejo razbrati, na katero pobudo ni bilo odgovora, tako glede oddelka za pedopsihiatrijo kot glede pobude za komorbidno zdravljenje. Tako je domnevalo, da gre morebiti za vprašanje nove metode zdravljenja, ki je bila posredovana v obravnavo na Zdravstveni svet, saj je ta pristojen za tovrstno presojo.

Ob tem je pojasnilo, da je glede varovanega psihiatričnega oddelka za otroke in mladostnike strokovne institucije že večkrat pozivalo, naj problematiko intenzivne psihiatrične obravnave otrok in mladostnikov uvrstijo med svoje prednostne naloge. Tudi leta 2016 so z dopisom št. 181-337/2013/8 z dne 12. februarja 2016 Kliniko in Pediatrično kliniko UKC Ljubljana pozvali, naj vzpostavitev posebnega varovanega oddelka za psihiatrično obravnavo otrok in mladostnikov uvrstita med svoje prednostne naloge in čim prej dopolnjeni predlog programa posreduje v obravnavo Zdravstvenemu svetu. Komisija za ocenjevanje vlog Zdravstvenega sveta je namreč na svoji seji 27. maja 2015 že obravnavala vlogo Klinike za odobritev varovanega psihiatričnega oddelka za otroke in mladostnike in sprejela sklep, da je program strokovno utemeljen in smiseln, finančni del vloge pa je treba dopolniti. Ker ministrstvo ni prejelo odgovora, so z dopisom št. 181-337/2013/9 z dne 14. marca 2016 znova pozvali Kliniko in Pediatrično kliniko UKC Ljubljana, naj vzpostavitev posebnega varovanega oddelka za psihiatrično obravnavo otrok in mladostnikov uvrstita med svoje prednostne naloge in čim prej dopolnjeni predlog programa posreduje v obravnavo Zdravstvenemu svetu. Poziv so ponovili tudi v dopisu št. 162-3/2016/2 z dne 21. marca 2016, s katerim so obe instituciji pozvali do opredelitve navedb Centra za socialno delo Ljubljana Šiška z dne 18. marca 2016, ki je Ministrstvo za zdravje obvestilo, da v zadnjih letih opažajo, da vse več obravnavanih otrok do 18. leta ne dobi ustrezne obravnave in pomoči v zaprtem oddelku Klinike, Pediatrična klinika pa njihov sprejem zavrača. Poziv ministrstva je bil uspešen in Klinika je ministrstvo še isti dan obvestila, da se bosta na pobudo predsednika Zdravstvenega sveta sestala razširjeni strokovni kolegij za psihiatrijo in razširjeni strokovni kolegij za pediatrijo. Sestanek je bil izveden 10. maja 2016 na Kliniki, iz zabeležke sestanka z dne 18. avgusta 2016 med UKC Ljubljana in Klinikom izhaja, da sta vodstvi uskladili stališči glede umestitve intenzivnega (zaprtega) oddelka za otroško in mladostniško psihiatrijo. Zato ministrstvo pričakuje, da bo po več letih dogovarjanja omenjeni oddelek le vzpostavljen.

Vsekakor smo priporočili, naj PB Idrija skrbi za zagotavljanje kadrovske sestave na oddelkih, ki je skladna s kadrovskimi normativi. Hkrati smo priporočili, naj v primeru težav pri zagotavljanju ustrezne kadrovske sestave oziroma kadar meni, da kadrovski normativi niso ustrezni, o tem seznanijo pristojno ministrstvo.

PB Idrija je v odzivu na predhodno poročilo navedla, da si že več let zelo aktivno prizadeva, da bi se na področju psihiatrije uredili sodobni kadrovski normativi ter da bi se psihiatričnim bolnišnicam zlasti v intenzivni negi in pri obravnavi starostnikov priznal višji kadrovski normativ od veljavnega. Potrebo po prilagoditvi kadrovskih normativov sodobnim oblikam zdravljenja in potrebam, ki izhajajo iz zahtev mednarodnih standardov obravnave oseb s težavami v duševnem zdravju, so večkrat naslovili na Ministrstvo za zdravje in na Zavod za zdravstveno zavarovanje, vendar dlje od razumevanja situacije in izgovarjanja na pomanjkanje finančnih sredstev niso prišli. Področje pomanjkljivih in neustreznih kadrovskih normativov v psihiatriji so posebej izpostavili tudi v pripombah k Resoluciji o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2015–2025 – Skupaj za družbo zdravja, kjer so kadrovski primanjkljaj dokazovali s primerjalno tabelo, ki po navedbah PB Idrija govori sama zase.

Število glede na 10.000 prebivalcev	Velika Britanija	Avstrija	Nizozemska	Slovenija
št. psihiatrov	1,1	1,18	0,90	0,53
št. psih. med. sester	10,4	3,78	9,90	0,58
št. nevrologov	0,1	0,82	0,37	0,08
št. psihologov	0,9	4,90	2,80	0,16
št. socialnih delavcev	5,8	10,34	17,60	0,04

* Priloga k obrazložitvi Zakona o duševnem zdravju

PB Idrija je pojasnila, da so Ministrstvo opozorili, da je med cilji in ukrepi v resoluciji med drugim ostala popolnoma prezrta potreba po rasti in izboljšanju kadrovske strukture in boljšem vrednotenju programov

zdravstvene obravnave v obstoječih službah za duševno zdravje, da bi se izboljšali kakovost in varnost obravnave. Resolucija bi morala nujno vzpostaviti podlago za sprejetje prepotrebnih ukrepov za krepitev in razvoj novih programov ter njihovo boljše vrednotenje pri izvajalcih zdravstvenih programov, ki delujejo na področju duševnega zdravja, predvsem pa za izboljšanje kadrovske strukture pri oskrbi za duševno bolne. Ker so v psihiatriji edino učinkovito orodje pri izvajanju različnih oblik terapevtske obravnave prav sodelavci z ustreznim strokovnim znanjem, je samo dobra kadrovska struktura v procesih zdravljenja lahko zagotovilo za varno in kakovostno obravnavo. Pri načrtovanju mreže in kadrov v službah za duševno zdravje je namreč nujno upoštevati vse zahteve po kompleksni, pravočasni, celoviti, interdisciplinarni, kontinuirani obravnavi, želeno ravnovesje med hospitalom, izvenhospitalno dejavnostjo in službami v skupnosti ter njihovo povezanost, pa bi morali upoštevati tudi sedanji kadrovski primanjkljaj slovenskih služb za duševno zdravje. Njene pripombe niso bile sprejete, niti pripombe, ki so jih podali k Strategiji obvladovanja demence, kjer so enako izpostavili nujno potrebo po oblikovanju novega standarda zdravljenja psihičnih in vedenjskih motenj pri pacientih z demenco v psihiatričnih bolnišnicah, pri katerem bi morali upoštevati naslednje dejavnike oskrbe takšnih pacientov: večjo zahtevnost in obseg negovalnih intervencij, višje stroške oskrbe, sodelovanje internista v postopkih zdravljenja, sodelovanje spec. klinične farmacije, prostorske in druge pogoje za izboljšanje varnosti itd. Navedla je še, da si bodo ne glede na priporočila ali mnenja DPM vedno prizadevali za boljše razmere glede dela, bivanja in zdravljenja ter ustrezno kadrovsko strukturo, ki bo omogočala varno in kakovostno obravnavo, od DPM pa pričakujejo, da v skladu s svojimi pooblastili ta prizadevanja aktivno podpre. Meni, da samo tako lahko dolgoročno zaščitijo interese oseb s težavami v duševnem zdravju, njihovo integriteto in dostojanstvo ter pripomorejo k uresničevanju njihovih temeljnih pravic, ki izhajajo iz Zakona o pacientovih pravicah in ZDZdr.

Priporočili smo, naj UKC Maribor zagotovi toliko osebja, kot je treba za kakovostno delo in dobro oskrbo pacientov na Enoti za forenzično psihiatrijo, predvsem pa, da skrbi za redno in hitro popolnitev izpraznjenih delovnih mest.

Od Oddelka za psihiatrijo smo na predhodno poročilo o obisku v letu 2016 prejeli odgovor, da bodo o tej točki znova opozorili upravo UKC Maribor, posebej ob dejstvu, da je v Uradnem listu objavljen nov Pravilnik o izvajanju ukrepa obveznega zdravljenja in varovanja v zdravstvenem zavodu, ki so ga že posredovali upravi UKC Maribor in Komisiji za sistemizacije UKC Maribor.

Priporočili smo, naj si Enota za forenzično psihiatrijo še naprej prizadeva za popolnitev vseh predvidenih mest delovnih terapevtov, do takrat pa naj aktivnosti pacientov (npr. obisk fitnesa) poskuša zagotavljati z drugimi zaposlenimi na posameznem oddelku.

Od Oddelka za psihiatrijo smo na predhodno poročilo o obisku v letu 2016 prejeli odgovor, da tudi glede tega priporočila velja enak odgovor, kot so ga posredovali ob poročilu prejšnjega obiska.

Nekateri izpostavljeni primeri dobre prakse:

- v podenoti E1 Enote za forenzično psihiatrijo so bile stene lepo okrašene, tako z izdelki delovne terapije kot posameznih pacientov (lesene deščice z vžganimi motivi). Pohvalimo lahko tudi plakate z vrsto slik posameznih dogodkov, ki so se jih udeležili pacienti te podenote (nabiranje kostanja, kuharski dan in podobno);
- izvedenka je posebej pohvalila, da PK Ljubljana ne odklanja pacientov zaradi prezasedenosti, temveč si pomaga s premeščanjem na druge ustrezne oddelke;
- pohvalno je, da se dvakrat na dan, ne glede na letni čas in vreme (zjutraj po sestanku in popoldne po 17.00) organizira sprehod v okolico PK Ljubljana, saj se po besedah delovne terapevtke zavedajo, da so izhodi zelo pomembni;
- zdaj so po zagotovilih sogovornikov iz PB Idrija sobe odklenjene, se ne zaklepajo več, kar vsekakor pozdravljamo;
- zloženske s hišnim redom oddelka PB Idrija so bile v času obiska DPM tudi nalepljene na oglasno desko, po besedah osebja na oddelkih se izročijo tudi pacientom oziroma sorodnikom, kar DPM pozdravlja.

Nekateri izpostavljeni primeri slabe prakse:

- priporočili smo, naj PK Ljubljana najde primernejše mesto za nameščanje pacientov, kot je na žimnico na tleh. Do ustrezne rešitve tega vprašanja predlagamo, naj se pacientu, ki je nameščen na začasnem ležišču, zagotovijo enake razmere bivanja kot drugim pacientom;
- opozorili smo na nedopustno prakso internega dogovora o nošenju bolnišničnih oblačil v prvih dneh bivanja v PB Idrija, da se preprečijo izhodi, še posebej pri pacientih, ki so na oddelkih pod posebnim nadzorom z lastnim soglasjem. Soglasje se namreč lahko kadarkoli prekliče, kar piše že na obrazcu za soglasje pacienta, pacient pa ob tem oddelek zapusti (če sodišče ne predlaga odločitve sodišča o prisilnem bivanju). DPM znova ponavlja, da izkušnje kažejo, da praksa nošenja bolniškega perila ne prispeva h krepitvi osebne identitete pacienta in njegove samozavesti. Ker individualizacija oblačenja v oddelkih pod posebnim nadzorom lahko pomeni pomemben del terapijskega procesa, smo predlagali, naj PB Idrija čim bolj paciente seznanja z možnostjo nošenja lastnih, dnevniških oblačil in jih pri tem spodbuja, razen tedaj, ko to otežujejo ali celo onemogočajo posebnosti zdravstvenega stanja posameznega pacienta;
- izvedba PVU na fotelju v dnevnem prostoru po mnenju DPM ni ustrezna, saj oviranemu pacientu ne zagotavlja ustrezne zasebnosti in varnosti. Če PB Idrija oviranje na fotelju izvaja tudi kot tovrstni ukrep, smo jo pozvali, naj takšno prakso (razen kadar s prisotnostjo drugih pacientov soglašajo ovirani pacienti) nemudoma preneha in PVU izvaja le v za to predvidenih prostorih (na postelji ali v fotelju) ob stalnem nadzoru osebja;
- Ministrstvu za zdravje smo predlagali, naj se na želje in predloge PK Ljubljana ustrezno odzove in nas čim prej seznanja s prizadevanji, da bi se tudi v Sloveniji čim prej odprl ustrezno opremljeni oddelek za pedopsihiatrijo. Poleg tega naj nas seznanja z razlogi, zakaj PK Ljubljana ni bil poslan odgovor na njihov predlog za komorbidno zdravljenje, oziroma naj nas z odgovorom seznanja;
- na oddelku I3 vsem pacientom PK Ljubljana posredujejo izjave, ki so jih podpisali ob sprejemu, in izdane sklepe, vendar smo predlagali, naj se po nekem času vsakemu pacientu ponudi možnost, da se znova izjasni o svojem bivanju na oddelku pod posebnim nadzorom, hkrati pa, da se mu z ustreznim pojasnilom omogoči razumevanje statusa in posredujejo vse zanj pomembne informacije oz. pojasnila, saj se očitno nekateri pacienti pozneje tega ne spomnijo, izkazujejo nevednost in nerazumevanje svojega položaja (kažejo vznemirjenost, nezadovoljstvo).

4.5 Obiski vzgojnih zavodov in mladinskih domov

V letu 2016 smo opravili **štiri obiske vzgojnih zavodov in mladinskih domov**, in sicer Mladinski dom Maribor (MD Maribor), Mladinski dom Jarše (MD Jarše), Vzgojno-izobraževalni zavod Frana Milčinskega Smlednik (VIZ Smlednik) in Zavod za vzgojo in izobraževanje Logatec (ZVI Logatec).

Vsi obiski so potekali v skladu z **načrtom obiskov DPM za leto 2016**. Med obiski smo preverili **spoštovanje priporočil**, ki jih je DPM podal ob zadnjem obisku, ter **razmere in pogoje bivanja otrok in mladostnikov v obiskanih zavodih ter njihovo obravnavo**. Preverili smo tudi okoliščine, ki so pomembne za končno oceno primerov morebitnega grdega ravnanja, kaznovanja ali celo mučenja v obiskani ustanovi. **Vsi štirje obiski so bili nenapovedani.**

Člani ekipe za nadzor, sestavljene iz predstavnika Varuha in dveh predstavnikov nevladnih organizacij, so v času obiska v treh primerih opravili pogovor z vodstvom zavoda, ki mu je sledil ogled prostorov z okolico. **Velik del časa je bil namenjen pogovoru z otroki in mladostniki, zaposlenimi ter spremljanju dinamike v skupini oziroma v posameznih enotah oziroma stanovanjskih skupinah.** Le v enem primeru je skupina za izvedbo obiska najprej obiskala stanovanjsko skupino in šele nato na centralni enoti izvedla pogovor z vodstvom zavoda. Ogledali smo si tudi neposredno vzgojno delo, pregledali zavodsko dokumentacijo ter naključno izbrane osebne mape otrok in mladostnikov ter opazovali ravnanje vzgojiteljev in drugih zaposlenih.

V večini primerov smo vodstvu zavoda že **v končanem pogovoru podali prve ugotovitve in priporočila, nato pa je skupina za izvedbo obiska pripravila predhodno poročilo z ugotovitvami, priporočili in tudi pohvalami.** Po odzivu zavoda smo pojasnila vključili v **končno poročilo, ki je bilo poslano tako obiskanemu zavodu kot Ministrstvu za izobraževanje, znanost in šport (MIZŠ).**

Obiskani zavodi so se na naš obisk in podana priporočila večinoma odzvali pozitivno, glavnino naših priporočil so sprejeli in nekaj tudi že izvedli. **Od 59 priporočil je bilo tako sprejetih 36, 11 že izvedenih in**

le 6 nesprejetih, prav tako do 6 pa se odzivna poročila obiskanih zavodov oziroma MIZŠ niso posebej opredelila. Tudi z MIZŠ so se naše obiske in podana poročila odzvali pozitivno in sprejeli večino naših priporočil.

	Skupaj	Sprejeto	Nesprejeto	Uresničeno	Ni podatka
Legenda					
Število priporočil	59	36	6	11	6

V Sloveniji smo imeli do leta 2016 **tri mladinske domove** (Mladinski dom Malči Beličeve, Mladinski dom Maribor, Mladinski dom Jarše), sedem **zavodov za vzgojo in izobraževanje** (Vzgojni zavod Planina, Osnovna šola Veržej – Enota Dom, Vzgojni zavod Kranj, Vzgojno-izobraževalni zavod Višnja Gora, Vzgojni zavod Slivnica, Zavod za vzgojo in izobraževanje Logatec, Vzgojno-izobraževalni zavod Frana Milčinskega Smladnik) ter **zavod za usposabljanje** (Center za usposabljanje, delo in varstvo Črna na Koroškem), ki sodi pod okrilje Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti.

MIZŠ v prihodnje predvideva združevanje zavodov. Prvi primer takega združevanja se je zgodil 1. 9. 2016 s pridružitvijo Vzgojnega zavoda Slivnica Mladinskemu domu Maribor.

V mladinske domove nameščajo otroke in mladostnike, za katere matična družina oziroma skrbniki niso mogli zagotoviti ustreznega varstva in vzgoje, ki so vzgojno ogroženi in težavni, pa tudi otroke in mladostnike s čustvenimi, vedenjskimi težavami in učnimi težavami. V mladinski dom jih v večini primerov usmerjajo centri za socialno delo. Vzgojni zavodi pa sprejemajo otroke in mladostnike od 6. do 17. leta starosti z vedenjskimi motnjami z izjemo Vzgojnega zavoda Planina, kjer sprejemajo tudi otroke in mladostnike z motnjami v duševnem razvoju. Zavodi za adolescente pa sprejemajo mladostnike med 14 in 18 letom starosti, v zavodu pa lahko ostanejo do dopolnjenega 21. leta. V te zavode se v primerih ogroženosti v družini vključujejo mladostniki na podlagi odločb centrov za socialno delo, kot vzgojni ukrep pa z odločbami sodišč ter z odločbami o usmeritvi v vzgojni program.

Ugotovitve DPM na podlagi obiskov

DPM ugotavlja, da v vseh zavodih, obiskanih v letu 2016, **upoštevajo predpisane normative** tako glede števila otrok in mladostnikov v skupinah kot tudi glede števila ter vrste in stopnje izobrazbe zaposlenih, kot to določa zakon.

Zavodi so večinoma upoštevali priporočila DPM s prejšnjih obiskov. DPM tudi meni, da zavodi primerno izpolnjujejo svoje poslanstvo. Neizpolnjeno pa je ostalo priporočilo, da bi morala pri obravnavi vedenjskih odklonov in pri kršitvah pravil bivanja socialno-pedagoška stroka storiti več ter skupaj z zavodi pripraviti strokovne podlage za ustrezno in enotnejšo obravnavo mladostnikov z izrazito odklonskim vedenjem z navodili za primerno vzgojno ukrepanje. **Vzgojno delo v zavodih poteka na podlagi veljavnega programa izpred dvanajstih let, za katerega je DPM že v poročilih od 2013 ugotavljal, da ga je treba posodobiti.**

Čeprav so prostorske razmere in oprema v obiskanih zavodih primerne, DPM opaža, da je v vseh obiskanih zavodih **zaznati zmanjševanje finančnih sredstev za investicijsko vzdrževanje in obnovitev opreme. DPM zato MIZŠ spodbuja, da kljub finančni krizi zagotavlja potrebna sredstva za ta namen.**

V nadaljevanju tega prispevka so predstavljene sklepne ugotovitve z obiskov oziroma priporočila ter pohvale ob ugotovitvah dobrih praks. V poročilu za leto 2015 smo že posebej opozorili na problematiko naraščanja otrok in mladostnikov z izstopajočimi disocialnimi motnjami, kot so motnje v odnosu do vrstnikov, motnje v odnosu do odraslih, motnje pri delu, tatvine, pohajkovanje in beganje, nasilnost, nastopaštvo in spolna neprilagojenost. Vodstva vseh zavodov pa še naprej opozarjajo na povečanje funkcionalnih motenj, ki otroka in mladostnika pomembno ovirajo v njegovem osebnostnem razvoju

in terjajo dodatno strokovno ustrezno obravnavo, bodisi psihosocialno bodisi psihoterapevtsko ali psihiatrično pomoč, pogosto z medikamentozno terapijo.

Na ta problem so zavodi začeli opozarjati že pred leti, v letu 2016 pa še posebej glasno. Slovenija se namreč že več let spopada s problematiko nezadostne ali povsem odsotne pedopsihiatrične pomoči posebej ranljivim otrokom in mladostnikom in na težave z namestitvami v (ne)ustrezne ustanove. Vsi ti otroci ali mladostniki prihajajo v zavode v večini primerov brez pravih diagnoz. V zavodih opozarjajo, da pri nekaterih mladostnikih prihaja do popolnega odklanjanja institucije, programskega dela, storitev, izvajanja strokovnih aktivnosti in vsega, za kar si v zavodih prizadevajo in za kar so usposobljeni. Ugotavljajo, da za te otroke ni niti ustrezne skupine, kamor bi bili usmerjeni, niti ustreznih programov ter ustanov. Vsi ti otroci so dobesedno vrženi v isti zavod, ne glede na vrsto težav, vzroke zanje in individualne potrebe po obravnavi. V zavod so napoteni otroci z ekstremno agresivnim vedenjem in že utrjenimi vzorci manipulativnega reševanja osebnih težav ter funkcioniranja v socialnem okolju in s težjimi pedopsihiatričnimi težavami, ki kličejo po individualni obravnavi v mirnem okolju in brez dodatnih sprožilnih impulzov, pa uživalci drog, alkohola in redni kadilci cigaret, ki kadijo ob soglasju in celo podpora staršev, ki jim to dopuščajo in cigarete v zavod nosijo nedovoljeno. V praksi se izkazuje, da pedopsihiatrične službe v Sloveniji odklanjajo obravnavo otrok in mladostnikov s hudimi težavami v duševnem zdravju in pridruženem nasilnem ter hetero agresivnim vedenjem, zato je bil do zdaj edini izhod na tem področju urgentna hospitalizacija na intenzivnih zaprtih oddelkih psihiatričnih bolnišnic skupaj z odraslimi bolniki, s tem pa so bile pravice otrok in mladostnikov grobo kršene. Že vrsto let namreč Varuh opozarja številne odgovorne, da obravnava otrok in mladostnikov s težavami na področju duševnega zdravja in pridruženim hetero agresivnim vedenjem ni zgolj pedagoški problem. Pogosto ostanejo ti otroci in mladostniki pred zaprtimi vrati ali jih izključujejo iz zavodov, šol oziroma se znajdejo na zaprtih oddelkih psihiatričnih ustanov skupaj z odraslimi pacienti.

Obiskani zavodi

Mladinski dom Maribor (MD Maribor)

Mladinski dom Maribor ima pet stanovanjskih skupin na štirih lokacijah in mladinsko stanovanjem. Stanovanjske skupine so namenjene otrokom in mladostnikom v starosti od 8 do 18 let oziroma več, če iz različnih razlogov ne morejo živeti s starši v matičnih družinah in ki imajo čustvene in vedenjske težave. V mladinskem stanovanju pa živijo polnoletni mladostniki in mladostnice, ki se po končanem bivanju v stanovanjski skupini nimajo možnosti vrniti v svojo družino in je tako mladostnikom omogočen dober prehod iz skupine v realno življenje. Ogledali smo si stanovanjski skupini 1 in 4. V stanovanjski skupini 1 je bilo 9 mladostnikov, od katerih je bilo 6 fantov in 3 dekleta, v skupini 4 pa je bilo 7 mladostnikov, od tega 3 fanti in 4 dekleta.

Mladinski dom Jarše (MD Jarše)

MD Jarše je javni zavod, ki izvaja dejavnost za mladostnike obeh spolov v starosti od 12 do 18 let. Poslanstvo MD Jarše sloni na zagotavljanju pogojev za uspešno šolanje in zdrav osebni razvoj mladostnikom, družinam pa nudi vso potrebno pomoč v skladu s sodobnimi interdisciplinarnimi spoznanji o človekovi osebnosti in njegovih pravicah ter svoboščinah. V MD Jarše se izvajajo naslednji javni programi: vzgojno-izobraževalni program osnovne šole (s prilagojenim izvajanjem in dodatno strokovno pomočjo), vzgojni programi v okviru stanovanjskih skupin in vzgojni program produkcijske šole. Stanje zasedenosti na dan obiska je bilo 61 mladostnikov od skupne zmogljivosti 76 mladostnikov.

Vzgojno-izobraževalni zavod Frana Milčinskega Smladnik (VIZ Smladnik)

VIZ Smladnik izvaja izobraževalno in vzgojno dejavnost za osnovnošolske mladostnike s čustvenimi in vedenjskimi motnjami. V zavodu lahko hkrati biva največ 40 mladostnikov. V času obiska DPM je bilo v zavodu 23 mladostnikov, od tega 10 deklet in 22 fantov. Najmlajši mladostnik je bil star 11 let, najstarejši pa 15 let. Vzgojno delo poteka v štirih vzgojnih skupinah, v kateri je največ 10 mladostnikov. V prvo vzgojno skupino so razporejena dekleta, v druge tri pa fantje. V šolskem letu 2015/2016 so imeli pet oddelkov osnovnošolskega programa (6., 7., 8. in 9. razred), ki poteka v dopoldanskem času. Stanovanjska skupina Ježek pa je dislocirana enota VIZ Smladnik, ki je v Guncljah pri Ljubljani. V stanovanjski hiši, v kateri lahko biva do 8 mladostnikov in je namenjena mladostnikom in mladostnicam v starosti med 14 in 21 letom starosti, ki nadaljujejo šolanje na poklicnih ali srednjih šolah. V času našega obiska je bilo v skupini 6 fantov.

Zavod za vzgojo in izobraževanje Logatec (ZVI Logatec)

ZVI Logatec izvaja dve osnovni dejavnosti, in sicer izobraževalno v programih nižje poklicne šole ter vzgojno v treh vzgojnih skupinah ter dveh stanovanjskih skupinah, ki sta v Ljubljani in Postojni. Stanovanjsko skupino v Postojni je ZVI Logatec leta 2012 prevzel od Vzgojnega zavoda Planina. ZVI Logatec je namenjen mladostnikom v starosti od 14 do 18 let, vendar mladostnike, ki so napoteni v zavod z odločbami sodišč, vključujejo tudi po 18. letu. V matično enoto v Logatcu nameščajo le fante, v stanovanjski skupini pa tudi dekleta. Stanovanjski skupini sprejemata mladostnike, ki so dovolj zreli in odgovorni, da samostojno obiskujejo šolo ali pa hodijo na delo. V času našega obiska je bilo v matični enoti vključenih 21 mladostnikov v treh vzgojnih skupinah, v stanovanjski skupini v Postojni je bilo 9 mladostnic in mladostnikov, v stanovanjski skupini Rdeča kljuka v Ljubljani pa 5 mladostnic in mladostnikov. Najpogostejši razlogi za namestitev v zavod so izostajanje in beganje od doma, opustitev šolanja, konflikti v socialnem okolju, prekrški in tudi kazniva dejanja. ZVI Logatec je institucija, ki obravnava zelo zahtevno populacijo, ki pa ob neverjetni volji zaposlenih, ki si prizadevajo ustvariti prijetno vzdušje in čim boljše pogoje za učenje ter so jim v pomoč pri grajenju pozitivne samopodobe in ostaja zatočišče za marsikaterega mladostnika.

Pregled priporočil in odzivov

Zavodi so večino naših priporočil sprejeli in jih nekaj tudi že izvedli. Le ravnatelj MD Maribor je v odzivnem pismu celo podvomil, ali je nadzor nad mladinskimi domovi sploh v pristojnosti DPM, in se odzval s pripombami na izvedbo obiska in komentarji na posamezna priporočila. Dodatna pojasnila glede pristojnosti DPM in Varuha za izvedbo nadzorov je ravnatelj pridobil tudi pri Informacijskem pooblaščenca in Ministrstvu za pravosodje. Z MIZŠ so v odzivnem poročilu zapisali, da so ravnatelja pisno opozorili, da Varuh lahko kadarkoli napovedano in nenapovedano obišče MD Maribor.

Priporočila, ki smo jih vsem štirim zavodom zapisali v letu 2016, smo razdelili na posamezne sklope.

Bivalne razmere

Mladostniki MD Maribor so v pogovorih s predstavnicami DPM povedali, da jim ni dovoljeno polepiti zidov njihovih sob s slikami ali motivi, ki bi izkazovali njihove osebne interese. DPM ocenjuje takšno prepoved kot neutemeljeno. Glede na to, da je bivanje predvideno za daljše obdobje mladostnikovega odraščanja, in torej ne menjavajo sob v krajših intervalih, DPM predlaga, da se mladostnikom dopusti okrasiti sobo po lastnih željah, seveda dokler gre za primerno vsebino. DPM meni, da navedena prepoved namreč ni skladna s ciljem MD ustvariti domače in družinsko okolje. DPM predlaga spremembo pravila in vključitev v individualni program dela tudi urejanje in opremljanje sob z možnostjo uporabe kakšnega dela pohištva (npr. stol) od doma.

MD Maribor je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Skupni prostori so prazni, hladni? Subjektivne sodbe z vaše strani so nedopustne in nestrokovne. V modernih stanovanjih se tudi več ne uporablja klasičnih zaves. Soditi na podlagi nepospravljenih omar otrok in mladostnikov, polnega hladilnika, zaves in rož ali morebitnega madeža v kopalnici je skrajno nestrokovno, saj lahko ima človek tisoč rož, diamantne zaves, pred hišo velik vrt z rastlinjakom, pa to ne ustvarja domačnosti. Prijazen dom ustvarjajo ljudje, vzdušje, odnosi in ne subjektivna doživljanja in predstave o stvareh in prostorih. Slikanje notranjosti hladilnika, slikanje omar posameznikov, je grobo poseganje v intimo skupine in posameznika! Po naši oceni nedopustno poseganje v življenje in delo otrok in mladostnikov. Mladostniki imajo možnost okrasiti sobo po lastni želji glede na prostorske možnosti ob upoštevanju sostanovalcev. Zaradi omejenih finančnih sredstev pa želimo, da stene ostanejo nepoškodovane. Tudi mladostniki, ki bodo nameščeni kasneje v sobo, si zaslužijo lepe in nepoškodovane prostore.«

DPM predlaga VIZ Logatec, da se v sodelovanju z mladostniki skupni in spalni prostori opremijo na način, da se pokvarjeno/dotrajano pohištvo popravi (pobrusi poškodovane lesene mize in stole, morda zamenja prevleke na sedežni garnituri, razstavi ročne izdelke mladostnikov na police, jih opremi s knjigami, se izobesijo kakšne slike, fotografije, plakate...).

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Notranja oprema v vzgojnih skupinah je stara 23 let in iluzorno je pričakovati, da bi bila ob tako agresivnih mladostnikih drugačna, kot je. Brušenje in barvanje tako dotrajane opreme nima nobenega smisla. Že vrsto let prosimo za sredstva, vendar za enkrat ni poslušna. Kljub težavnim mladostnikom bi imeli do nove opreme gotovo boljši odnos, kot do te

že dotrajane. Prav v teh dneh se prijavljamo na razpis ministrstva za pridobitev namenskih sredstev, ki vključujejo tudi urejanje talnih oblog v sobah in notranjo opremo.»

- DPM predlaga, da ZVI Logatec poskrbi za nove vzmetnice.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Ko ocenjujete stanje vzmetnic, vam lahko z argumenti postrežemo, da so bile vse vzmetnice zamenjane z novimi v zadnjih dveh letih. Vse prevleke jogijev mladostniki mimo volje vzgojiteljev samovoljno odstranjujejo kljub temu, da tega ne dovolimo. S tem pa še dodatno 'skrbijo', da se jogiji hitreje umažejo in uničujejo.«

- DPM pod urgentno ZVI Logatec predlaga, da poskrbi za primerno temperaturo tako v spalnih kot skupnih prostorih, kjer se mladostniki zadržujejo.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Omenjate tudi hladne prostore. Res je, da do neke mere varčujemo, ker za kurjavo damo ogromno denarja, saj zavod od same ustanovitve izolacijsko ni funkcionalen. Zato so varčevalni ukrepi potrebni. Pripomnim pa naj, da zaradi temperatur nihče od mladostnikov niti odraslih ne oboleva. Pred tremi leti so bila zamenjana vsa okna in vrata v vseh vzgojnih skupinah – torej okna tesnijo, le zapirati jih je treba. Odnos do vzdrževanja temperatur je kljub stalnim opozorilom s strani mladostnikov ničen.«

- DPM predlaga ZVI Logatec, da se uredi status triposteljne sobe na način, ki bo odražal dejanske okoliščine. Soba naj se dejansko opremi na ustrezen način, da bo omogočala nastanitev trem osebam, ali pa se formalno spremeni namembnost sobe v dvoposteljno.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bo ravnatelj na MIZŠ poslal predlog za zmanjšanje zmogljivosti stanovanjske skupine Rdeča kljuka za enega stanovalca. V tem primeru se bo lahko formalno spremenila namembnost sobe iz triposteljne v dvoposteljno.

- DPM priporoča VIZ Smladnik, naj namenja skrb primernemu vzdrževanju temperature v vseh prostorih.

VIZ Smladnik je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »V jesenskih počitnicah smo v vseh štirih bivanjskih skupinah zamenjali okna, kar bo bistveno pripomoglo h konstantnejši in višji temperaturi v posameznih skupinah.«

- DPM priporoča, naj zaposleni v Stanovanjski skupini Ježek (VIZ Smladnik) razmislijo v smeri manjših sprememb v opremi in dekoraciji prostorov, ki bi mladostnikom omogočila bolj domače počutje in občutek pripadnosti, posledično pa večjo motivacijo za vzdrževanje reda in čistoče.

VIZ Smladnik je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Glede ureditve prostorov v stanovanjski skupini se bodo zaposleni ob usmerjanju in podpori ravnatelja trudili, da bo ambient stanovanjske skupine bolj prilagojen željam in potrebam mladostnikov. Naj omenimo tudi dejstvo, da se mladostniki v sedanjem času težko lotijo že urejanja svoje sobe, kaj šele da bi se aktivno vključili v urejanje skupnih prostorov. Zagotovo pa imamo na tem področju še precej rezerve in manevrskega prostora.«

- DPM predlaga, naj se zastarela oprema v produkcijski šoli v skladu s finančnimi zmožnostmi MD Jarše nadomesti.

MD Jarše je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Na področju zastarele opreme v Produkcijski šoli delujemo sistematično in korak za korakom poskušamo (v okviru finančnih možnosti) prenavljati in posodabljati opremo.«

Vzgojni program

DPM predlaga ZVI Logatec, da se tudi individualni pogovori vključijo v tedenski urnik.

ZVIL je v odzivu na predhodno poročilo zagotovil, da bodo individualne pogovore vključili v tedenski urnik.

Glede na predhodni obisk DPM, ki je potekal 22. 10. 2014, ugotovljamo, da na zakonodajnem področju glede delovanja vzgojnih zavodov, ki bi določal primerne pravne podlage za nekatere njihove aktivnosti, pravzaprav ni prišlo do bistvenih sprememb. Zaradi tega DPM znova predlaga MIZŠ, da pospeši aktivnosti za pripravo predpisa, ki bi enotneje uredil delovanje vzgojnih zavodov in ki bi določal primerne pravne podlage za nekatere njihove aktivnosti.

MD Jarše je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Glede priporočil, ki jih Varuh podaja v zvezi z ustreznimi pravnimi podlagami za delovanje vzgojnih zavodov, izražamo optimizem, saj ocenjujemo, da v zadnjem letu kljub določenim nesoglasjem vseeno prihaja do določenih premikov v razmerjih med MIZŠ in vzgojnimi zavodi. Vzpostavljen je dialog, ki v primerjavi s preteklim obdobjem poteka na višjem in intenzivnejšem nivoju.«

Sodelovanje

DPM predlaga ZVI Logatec, naj se znova vzpostavi sodelovanje z lokalnimi prostovoljskimi društvi ali Pedagoško fakulteto, ki bi mladostnikom s prostovoljci oziroma študenti v okviru obvezne prakse nudila učno pomoč, prav tako pa jim na posreden način predstavila pozitiven vzor starejših vrstnikov.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »V stanovanjski skupini sodelujemo z zunanjimi društvi, kjer je to smiselno. Vsakoletno sprejememo študente Pedagoške fakultete na prakso. Te študente povabimo tudi k rednemu sodelovanju.«

DPM predlaga ZVI Logatec večjo povezavo med zaposlenimi iz stanovanjskih skupin z drugimi zaposlenimi v zavodu v smislu medsebojne pomoči, izmenjave dobrih praks in znanj ter udeležbe na raznih izobraževanjih.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Vzgojitelji stanovanjske skupine redno sodelujemo z vzgojitelji iz matičnega zavoda. Sodelovali bomo tudi na skupnih izobraževanjih, kadar bodo potekali v okviru zavoda.«

DPM predlaga ZVI Logatec, naj v primerih, ko je mladostnik vključen v psihiatrično obravnavo, matični vzgojitelj vzpostavi kontakt s psihiatrom, da bi se tako zagotovila izmenjava pomembnih informacij za kakovostnejšo obravnavo in terapijo.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Vzgojitelji stanovanjske skupine v primeru psihiatrične obravnave mladostnika vedno vzpostavimo kontakt s psihiatrom in/ali drugimi strokovnimi delavci, vendar v večini primerov naletimo na zaprta vrta. Želimo si sodelovanja in se trudimo, vendar na žalost to ni obojestransko. Od večine psihiatrov, sploh na KOMZ-u, največkrat ne dobivamo informacij.«

DPM v zvezi s težavami, na katere je opozoril v VIZ Smladnik, predlaga, naj se na zakonski oz. podzakonski ravni uredijo pooblastila v zvezi s prevozom rizičnih mladostnikov, za katere se predvideva, da bi med vožnjo z avtomobilom pri neprostovoljnem vračanju poskušali uiti ali kako drugače preprečevati vrnitev v zavod.

VIZ Smladnik je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »V vašem predlogu ste navedli, da naj bi na državnem nivoju uredili pooblastila za prevoze rizičnih mladostnikov. Vsak otrok, ki je na nedovoljenem izhodu, je v določeni stiski, zato je tudi rizičen. Zato bi bilo potrebno urediti enako metodologijo za sprovajanje vseh otrok, ki so nameščeni v katerikoli državni inštituciji za otroke s posebnimi potrebami.

Najustreznejša rešitev bi bila, da bi takšne prevoze organizirala policija, ki ima tudi temu primerna vozila in dodeljena pooblastila.»

- DPM predlaga, naj VIZ Smlednik spodbuja mladostnike k prijavi lastnih izdelkov (fotografije, risbe, drugi morebitni projekti) na natečaje in razpise ali druga tekmovanja.

VIZ je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »V sodelovanju z vodji interesnih področij spodbujamo prijavo na razne natečaje ali razpise in to tudi izvajamo.«

- DPM predlaga, naj se v stanovanjski skupini Ježek (VIZ Smlednik) povežejo s prostovoljci ali študenti pedagoške (ali druge ustrezne) fakultete, ki bodo lahko mladostnikom nudili brezplačno učno pomoč.

VIZ je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »V stanovanjski skupini bodo poskušali navezati stik s prostovoljci Pedagoške fakultete za nudenje učne pomoči.«

Oblike dela

- Glede na ugotovitve v zvezi z reševanjem sporov v MD Maribor med posameznimi mladostniki v skupini, DPM predlaga razmislek o uvedbi tedenskih sestankov za analizo dogodkov v skupini in s tem reševanjem morebitnih konfliktov.

MD Maribor je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Menimo, da imamo zaposleni, kakor tudi otroci in mladostniki na voljo več kot dovolj priložnosti izobraževanja, sestankovanja in ne potrebujemo dodatnih rednih sestankov in okroglih miz.«

- DPM priporoča, naj MD Maribor organizira redne sestanke ali pa manj formalna druženja (npr. okrogle mize) vzgojiteljev, kjer bi delili izkušnje in znanje oziroma bi se posvetovali glede najustreznejšega ravnanja v primeru določenih težav v odnosu z mladostniki.

MD Maribor je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Menimo, da imamo dovolj možnosti za izmenjavo izkušenj in znanj (skupni strokovni sestanki, sestanki skupin, intervizija, supervizija, posvetovanja z zunanjimi institucijami, ki se ukvarjajo z razvijem otrok in mladostnikov in strokovnjaki iz pedopsihiatrije, psihiatrije ... Vsaka skupina ima najmanj enkrat tedensko sestanek z otroki in mladostniki, po potrebi pa tudi več. Takrat tudi sproti analiziramo in rešujemo. Po potrebi pa takoj, saj ko pride do konflikta/-ov, ga oz. jih je potrebno reševati na kraju samem in ne čakati na sestanek. Vaše mnenje je torej nekoliko iztrgana, izkrivljena izjava – in zveni kot neprimerna primerjava med enotama, pa tudi o empatiji se je vzgojiteljica očitno skopo izrazila ali pa ste vi neustrezno dojeli bistvo podanega, kar izhaja iz vaše izjave, da je bilo mogoče slišati samo 'bistveno je dajati ne zgolj prejemati'. Očitno gre za res veliko pojasnil, ki jih niste ustrezno razumeli, nekatera druga ste neustrezno ubesedili... in vse to postavlja pod vprašaj smiselnost tovrstnih obiskov v naši ustanovi, brez oblikovanih kriterijev in so ocene prepuščene osebnim nestrokovnim in pavšalnim ocenam.«

Prostočasne dejavnosti

- Organizirane prostočasne dejavnosti v MD Maribor ter več dni trajajoče počitnice DPM pozdravlja in jih spodbuja tudi v prihodnje, vendar pa način izbire ocenjuje kot manj primeren. Vsak mladostnik naj bi imel možnost smučanja, počitnic ob morju ali jadranja, zato predlaga, da če se tovrstne počitnice ne morejo zagotoviti vsem mladostnikom, ki izrazijo željo zanje, MDM pripravi načrt oziroma pravičen način izbire, ki naj ne temelji samo na uspehu v šoli, temveč na drugih objektivnih razlogih.

MD Maribor je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Za izbor in sodelovanje otrok in mladostnikov na projektih, katerih se ne morejo udeležiti vsi, je vedno korektno in premišljeno opravljen izbor. In niti po naključju ni samo učni uspeh merilo za sodelovanje na projektu, vedno se ocenjuje splošen napredek posameznika – pri nekom je lahko to usvojena skrb za osebno higieno, ali izboljšana samopodoba,

izboljšana skrb za urejenost sobe in osebnih reči, ali pa izboljšan odnos do učnega dela, razvoj samostojnosti, odgovornosti... Nikoli in nikdar pa ni samo učni uspeh kriterij, ki se upošteva za udeležbo na projektih. Tudi pri tej ugotovitvi gre za pavšalno oceno in nepoznavanje celotnega stanja. Če bi vas zanimalo, bi vam zaposleni, ki so bili v času nadzora v službi, zagotovo pojasnili, da se v našem domu izvaja veliko projektov doživljajske pedagogike, na katerih ima vsak otrok možnost, da se je udeleži vsaj enkrat. Prej imamo probleme, otroke in mladostnike motiviramo za odhod na projekte doživljajske pedagogike, kot da bi jih neprimerno izbrali in selekcionirali. Naj pojasnim, da smo v šolskem letu izvedli naslednje projekte doživljajske pedagogike: 10-dnevno zimovanje na Arehu, 2 krat po sedem dni jadrnanja, sedem dni kolesarjenja na otoku Pašman, 10 dni letovanja v Kaštel Lukšiču, 14 dni letovanja na otoku Brač, taborjenje na Kolpi, 5 dni zimovanja na Rogli, dva dni Budimpešta in še veliko enodnevnih projektov po Sloveniji.«

DPM predlaga, naj vzgojitelji v ZVI Logatec aktivno spodbujajo mladostnike v vključitev raznih obšolskih aktivnosti ali uvedejo sistem minimalnega števila ur aktivnosti po lastni izbiri, ki jih mora mladostnik v posameznem tednu opraviti.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Vzgojitelji že zdaj aktivno spodbujamo mladostnike za vključitev v razne obšolske aktivnosti. Res pa je, da za tovrstne aktivnosti velikokrat ni interesa, oviro jim velikokrat predstavlja tudi denar, saj velika večina staršev mladostnikov nima finančnih zmožnosti, da bi si lahko plačevali zelene obšolske dejavnosti, ki so največkrat plačljive. Zavod je v preteklosti lahko prispeval določeno vsoto denarja, vendar že nekaj let zaradi splošne družbene situacije ni več tako. Vzgojitelji se tako večkrat znajdemo v začaranem krogu. Kljub temu pa v toplejših mesecih spodbujamo mladostnike k aktivnostim na prostem in nekateri se odzivajo.«

DPM predlaga, naj ZVI Logatec nudi pomoč pri naročanju pri zobozdravniku, ginekologu in drugih morebitnih specialistih ter mladostnike ozavešča o pomembnosti preventivnih pregledov.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »V stanovanjski skupini izjemno pozornost namenjamo zdravstvenemu vprašanju, ob tem še posebej preventivi, higieni in spolni vzgoji. Večina naših mladostnikov ima splošnega zdravnika v Ljubljani, s katerimi po potrebi sodelujemo. V okviru spolne vzgoje usmerjamo dekleta k obiskom ginekologa in jim ob tem po potrebi tudi pomagamo. Mladostnike ozaveščamo glede ustne higiene in jih vzpodbujamo k obiskom zobozdravnika. Med našimi glavnimi načeli sta samostojnost in prevzemanje lastne odgovornosti, zato mladostnike usmerjamo, da te stvari sčasoma urejajo sami.«

DPM je v VIZ Smladnik zasledil, da je od zadnje izvedbe posamezne interesne dejavnosti minilo kar nekaj časa zaradi odsotnosti mentorja interesne dejavnosti, zato VIZ Smladnik priporočamo, naj interesne aktivnosti tudi dejansko izvaja v skladu z urnikom in da se morebiten izpad ur nadomesti.

VIZ Logatec je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »V primeru izpada interesne dejavnosti, smo otroke prerazporedili v druge interesne dejavnosti, ker je bil mentor dalj časa odsoten. V konkretnem primeru nismo mogli zagotoviti mentorja za vodenje dejavnosti, ki je izpadla.«

Priporočila za MIZŠ

DPM predlaga ministrstvu, naj razširi možnost subvencije prevoza v ZVI Logatec tudi na ožje družinske člane mladostnikov.

MIZŠ v odzivu na končno poročilo ZVI Logatec pojasnjuje: »Skrb za družino je v pristojnosti Ministrstva za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZEM), zato se do tega predloga ne moremo opredeliti.« MDDSZEM smo seznanili s stanjem in našim predlogom, toda do oddaje tega poročila v tisk odgovora še nismo prejeli.

DPM znova priporoča MIZŠ, naj zagotovi sredstva za izboljšanje opreme prostorov in opreme delavnic praktičnega pouka v ZVI Logatec.

MIZŠ v odzivu na končno poročilo ZVI Logatec pojasnjuje: »Na predlog o zagotovitvi sredstev za izboljšanje opreme prostorov in opreme delavnic praktičnega pouka ponovno odgovarjamo, da lahko na področju investicij ravnamo izključno v skladu s proračunskimi možnostmi.«

 DPM znova predlaga MIZŠ, naj zagotovi sredstva za gradnjo in opremo primerne telovadnice v ZVI Logatec.

MIZŠ v odzivu na končno poročilo ZVI Logatec pojasnjuje: »Na predlog o zagotovitvi sredstev za izgradnjo in opremo primerne telovadnice odgovarjamo, da lahko na področju investicij ravnamo izključno v skladu s proračunskimi možnostmi.«

 DPM priporoča MIZŠ vzpostavitev enotnih pravnih podlag za delovanje vseh vzgojnih zavodov in predlaga premislek o posebnem zakonu ali o samostojnih določbah v okviru zakonodaje, ki bi posebej urejale področje organiziranosti in delovanja omenjenih zavodov.

MIZŠ v odzivu na končno poročilo ZVI Logatec pojasnjuje: »Ob prvi spremembi Zakona o usmerjanju otrok s posebnimi potrebami bomo predlagali zakonsko podlago, ki bo omogočala pripravo in izdajo podzakonskega akta z navedeno vsebino. Smo pa ravnatelje vzgojnih zavodov ponovno pozvali, naj pripravijo strokovna izhodišča za spremembo zakonodaje.«

Seznanjeni smo, da je MIZŠ 11. 2. 2016 imenovalo delovno skupino, sestavljeno iz sedmih članov, za pripravo izhodišč za sistemsko ureditev delovanja vzgojnih zavodov, ki jo vodi mag. Polona Šoln Vrbinc z MIZŠ. Skupina je odgovorna za pripravo pilotnih projektov, ki bi bili podlaga za pripravo sistemske ureditve delovanja vzgojnih zavodov in bi jih izvedli v letih 2017 in 2018 s sredstvi Evropskega socialnega sklada v višini skoraj treh milijonov. V okviru projekta bodo spodbudili zasnovano strokovnih centrov za otroke in mladostnike s čustvenimi in vedenjskimi motnjami, ki bodo zagotavljali stopenjski model pomoči (od sprejemne skupine, popolnoma nadzorovane, do bolj odprtih), različne oblike vzgojnih in stanovanjskih skupin, pomoč pri zaposlitvi mladostnikov, pomoč ob prehodu iz vzgojnega zavoda in podobno. Kot podlago za pripravo projektov so pripravili analizo delovanja vzgojnih zavodov. Na novo ustanovljena delovna skupina je predlagala različne oblike dela, za mnenja pa so povprašali tudi centre za socialno delo. MIZŠ pričakuje, da bodo dobili celovito analizo dosedanjega dela, evalvacijo pilotnih projektov ter vizijo, saj bodo v evalvacijo novih oblik dela vključeni domači in tuji strokovnjaki. Na tej podlagi bodo potekale tudi kasnejša prenova Vzgojnega programa in morebitne sistemske spremembe. Na osnovi teh izhodišč MIZŠ pripravlja tudi javni razpis, katerega cilj bo podpora razvoju in izvajanju različnih aktivnosti preventive v vzgojno-izobraževalnih zavodih in družinah ter novih oblik dela z namenom najučinkovitejše vrnitve v domače okolje, v družbo oziroma v samostojno življenje. Izhodišča za sistemsko ureditev in pilotni projekt VZGOJNI ZAVODI je objavljen na spletni strani: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/posebne_potrebe/pdf/Vzgojni_zavodi.pdf.

MIZŠ je imenovalo tudi medresorsko delovno skupino, ki je pripravila predloge ravnanj ob begih otrok in mladostnikov iz vzgojnih zavodov. MIZŠ je tako že v predlog spremembe pravilnika o normativih in standardih vneslo določilo o stalni pripravljenosti dveh delavcev v vzgojnem zavodu ob prijavljenem begu otroka ali mladostnika v nočnem času oziroma ob koncih tedna.

 DPM predlaga, naj MIZŠ zagotovi sredstva posebej za testiranje prisotnosti drog v krvi mladostnikov, tako v VIZ Smednik kot v stanovanjski skupini Ježek.

MIZŠ je v odzivnem pismu na končno poročilo pojasnilo, da so stroški oskrbe in materialni stroški, ki jih namenjajo zavodu, lahko namenjeni tudi za ta namen.

 DPM priporoča MIZŠ, naj preveri dejansko potrebo v vzgojno-izobraževalnih zavodih po tem, da bi bila upravičena uvedba povračila potnih stroškov staršem, ki udeležbe pri sestankih in aktivnostih za starše ne zmorejo zaradi krajevne oddaljenosti in šibkega socialnega statusa. DPM predlaga ministrstvu, naj razširi možnost subvencije prevoza tudi na ožje družinske člane mladostnikov.

MIZŠ je v odzivnem pismu pojasnilo, da možnosti širitve subvencij prevoza v tem trenutku ne more zagotoviti.

Drugo

Mladostnik iz MD Maribor je v pogovoru s predstavnico nevladne organizacije povedal, da nima vpogleda v svoje finančno stanje, temveč mora, če ima svoj denar, želeni znesek vzgojitelju napovedati, da mu ga ta izda. Opisan način ravnanja DPM ocenjuje kot neprimeren, saj gre za denar posameznega mladostnika, glede katerega bi vsak moral imeti nadzor porabe in višine, ki mu je še na voljo. Priporočamo izdelavo transparentne evidence finančnih sredstev posameznega mladostnika, ki se vodi v njegovi navzočnosti, pod katero se mladostnik podpiše.

MD Maribor je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Vsak otrok, mladostnik v MD Maribor natančno ve, koliko ima denarja in ima tudi jasen vpogled v svoje finance. Vodimo pregledne tabele s finančnim stanjem, vpisuje se vsak dvig in vsak dvig ali priliv se tudi podpiše s strani otroka in vzgojitelja, tako da v vsakem trenutku lahko to vidi. Pomemben del vzgojnega dela pa je naučiti otroke in mladostnike, ki so nam zaupani, da znajo racionalno uporabljati finančna sredstva. Kjer so nekoliko večja finančna sredstva (preživnina ali pokojnina, štipendija ...), se v dogovoru z mladostnikom, starši, Centrom za socialno delo ..., mesečno varčuje na varčevalni knjižici ..., tako da se nekaj sredstev prihrani tudi za čas, ko se mladostnik odpravlja iz ustanove, da bo kasneje samostojno zaživel in mu bo ta finančni suport še zelo koristil.«

Ob upoštevanju, da biva v stanovanjski skupini 1 v MD Maribor 7 mladostnikov in da gre za srednješolce, katerih šolske obveznosti zahtevajo uporabo računalnika, DPM ocenjuje en računalnik na skupino kot nezadosten. Glede na razvoj današnje družbe pa omejen dostop do svetovnega spleta pomeni oviro oziroma dejavnik, ki ne spodbuja socialne integracije, kot je to opredeljeno v ciljih MD Maribor. Menimo, da se jim podobno kot v primeru uživanja droge, lahko predstavijo posledice zlorab svetovnega spleta in se jih tudi v okviru vzgojnega programa lahko učijo primerne uporabe tega.

MD Maribor je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Pri tej točki gre ponovno očitno za nepoznavanje vzgojnega dela in strokovnih problemov, ki se pojavljajo pri odraščajočih otrocih in mladostnikih, še posebej populacije, ki nam je zaupana. Kljub neprenehnemu izobraževanju otrok mladostnikov, prihaja do velikih zlorab, predvsem na področju nenadzorovanega dostopa do interneta. Zato je nadzor z vzgojnega vidika nujen. Otroci in mladostniki pa imajo omejen dostop do interneta le v času učnih ur ter obveznosti, vendar le za igranje igrice ali tista omrežja, kjer gre le za njihovo nezdravo »zabavo«. Nasprotno, spodbujamo jih in da bi res varno uporabljali vse, kar lahko dosežejo. V ta namen smo imeli predavanja skupaj z njimi ter strokovnjaki o varni uporabi interneta - večkrat. Otroci in mladostniki imajo tudi možnost uporabe svojega računalnika, vendar v dogovorjenem času in po dogovoru, kakor tudi pametnih telefonov. Dostop do interneta imajo ves čas! Omejujemo jim samo dostop do določenih internetnih strani (npr. Facebook, do katerega naj dostopajo prek svojih domen). Število računalnikov v skupini pa je spet odvisno od finančnih sredstev in bomo veseli, če nam boste donirali še kak nov računalnik.«

Mladostniki MD Maribor so kot težavo izpostavili prakso, da so, kadar storilec ni znan, v primeru poškodbe kakšne stvari ali drugega ravnanja, ki ima premoženjske posledice, odgovorni vsi. To kolektivno kaznovanje DPM ocenjuje kot neprimerno, mladostniki namreč dobivajo denar iz naslova štipendije, pokojnine po starših ali projekta Botrstvo, čemur se pripisuje eksistenčni pomen. Priporočamo obravnavanje na način, da se ugotovi storilec in se naloži plačilo morebitnih stroškov samo njemu. Namenjanje pozornosti ugotovitvi dejanskega stanja je po našem mnenju namreč učinkovitejše v smislu vzgoje v duhu, da priznajo in odgovarjajo za svoja ravnanja, kot pa preprosto naložiti odgovornost vsem in se ne ukvarjati z vzrokom nastale kršitve. Skupinska odgovornost ob kršitvi posameznika ni vzgojno utemeljena zahteva.

MD Maribor je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Škoda se vedno ugotavlja in tukaj ne gre za kolektivno kaznovanje; vedno odkrijemo enega ali več posameznikov, ki so odgovorni za nastalo škodo.«

DPM priporoča vodstvu zavoda ZVI Logatec, naj poskrbi za vsakoletno preverjanje vsebine spletnih strani in tekoče vnašanje vseh novosti.

DPM ZVI Logatec predlaga, naj se v enoti uvede sistem evalvacije zadovoljstva tako staršev kot mladostnikov, ki se izvede v nekem periodičnem obdobju, obvezno pa pred odpustitvijo mladostnika.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Glede evalvacije zadovoljstva naj povem, da le to izvajamo v odnosu do staršev in centrov za socialno delo, z mladostniki pa bolj poredko. V prihodnje bomo ugotavljanje zadovoljstva med mladostniki izvajali redno vsakoletno. Naj ob tem omenim tudi to, da redno izvajamo merjenje klime med zaposlenimi.«

 DPM predlaga ZVI Logatec, naj se hišni red izobesi na vidno mesto in objavi na spletni strani.

 DPM predlaga ZVI Logatec, naj se vzpostavi sistem pritožb, ki bo zagotavljal možnost vpogleda v evidence pritožbe, načina obravnave problema in kasnejše (morebitne) rešitve.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bodo sistem pritožb uvedli v prihodnjem šolskem letu.

 Vodstvu ZVI Logatec predlagamo, naj s tokratnim poročilom seznanijo vse zaposlene, tudi v stanovanjski skupini Rdeča kljuka.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da je ravnatelj zavoda s tokratnim poročilom seznanil vse zaposlene v stanovanjski skupini Rdeča kljuka.

 DPM predlaga ZVI Logatec, naj se v enoti uvede sistem evalvacije zadovoljstva tako staršev kot mladostnikov, ki se izvede v nekem periodičnem obdobju, obvezno pa pred odpustitvijo mladostnika.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da se jim zdi predlog glede sistema evalvacije staršev in mladostnikov smiseln in ga bodo uvedli z naslednjim šolskim letom.

 DPM predlaga ZVI Logatec, naj se individualne mape sproti ažurirajo z vsemi relevantnimi podatki in da dokumente podpišejo tudi mladostniki.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bodo individualne mape sproti ažurirali in uvedli splošni obrazec za podpis dokumentov za mladostnika in starše.

 DPM predlaga ZVI Logatec, naj zaposlene seznanijo o izsledkih ankete o zadovoljstvu zaposlenih.

 DPM predlaga ZVI Logatec, naj hišni red izobesi na vidno mesto in objavi na spletni strani.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil, da bodo poskrbeli, da bo hišni red postavljen na vidno mesto in objavljen na spletni strani.

 DPM predlaga, naj ZVI Logatec vzpostavi sistem pritožb, ki bo zagotavljal možnost vpogleda v evidenco pritožbe, načina obravnave problema in kasnejše (morebitne) rešitve.

ZVI Logatec je v odzivu na predhodno poročilo zagotovil, da bodo vzpostavili sistem pritožb.

 DPM predlaga, naj VIZ Smednik na spletni strani ustrezno posodobi tako letni delovni načrt kot tudi poročilo o izvedbi letnega delovnega načrta, saj so podatki na spletni strani v tem delu zastareli.

VIZ Smednik je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Imamo sedaj urejeno in bomo v prihodnosti na tem področju bolj ažurni.«

 DPM predlaga, naj VIZ Smednik posodobi šolski red, saj določbe šolskega reda utemeljujejo na podlagi Pravilnika o pravicah in dolžnostih učencev (Uradni list RS št. 75/04), ki pa ne velja več.

VIZ Smlednik je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Tudi šolski red na spletni strani smo posodobili.« O tem smo se lahko tudi sami prepričali pri ponovnem pregledu spletnih strani VIZ.

- DPM pozdravlja, da zaposleni VIZ Smlednik namenjajo skrb vzdrževanju higiene v bivalnih enotah ter spodbujanju otrok in mladostnikov k pospravljanju, saj s tem krepijo občutek samostojnosti in odgovornosti. Hkrati DPM priporoča, naj zaposleni še naprej mladostnike poskušajo motivirati pri skrbi za vzdrževanje higiene in čistoče.

VIZ Smlednik je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Eden osnovnih načel našega zavoda je skrb za urejenost skupnih in osebnih prostorov otrok in mladostnikov in bomo temu načelu sledili tudi vnaprej.«

- DPM predlaga, naj si v VIZ Smlednik še naprej prizadevajo, da tudi z lastnim zgledom mladostnike odvajajo od kajenja, oziroma jih spodbujajo k temu, da kajenje opustijo. DPM pozdravlja trud VIZ Smlednik pri zmanjševanju odvisnosti z uvedbo delavnice za starše na temo Zdravo življenje – odvisnost, droge.

VIZ je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Tudi preveci kajenja bomo namenili enako pozornost in kombinirali dejavnosti z lastnim zgledom.«

- DPM priporoča VIZ Smlednik, naj vzgojitelji še naprej opozarjajo mladostnike, da si za posamezne obroke vzamejo dovolj časa, da hrano v miru pojedjo.

VIZ Smlednik je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Otroci si skupaj z vzgojitelji vedno vzamejo dovolj časa za posamezne obroke.«

- DPM pozdravlja oskrbovanje z lastnimi pridelki in VIZ Smlednik spodbuja k razširitvi še na druge vrtnine. Predlaga tudi, naj se nadaljuje dosedanja praksa, da je čez ves dan mladostnikom na voljo sadje.

VIZ Smlednik je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »V letošnjem letu bomo razširili samooskrbo tudi z drugimi vrtninami. Prav tako bo imela posamezna vzgojna skupina na razpolago svoj vrtiček, v katerem bodo lahko po lastni presoji zasadili dodatne pridelke.«

- DPM predlaga, naj vzgojitelji stanovanjske skupine VIZ Smlednik namenijo več pozornosti morebitnemu uživanju drog in ozaveščanju mladostnikov ter preprečevanju odvisnosti, vodstvo in strokovni delavci pa naj razmislijo o izdelavi strategije obravnave kajenja (in drugih odvisnosti) ter sistematičnem izobraževanju mladostnikov in staršev o njegovi škodljivosti ter možnostih za opustitev.

VIZ Smlednik je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »V tem šolskem letu bomo imeli organizirane delavnice za mladostnike stanovanjske skupine, hkrati pa imamo organizirana preventivna testiranja za vse mladostnike.«

- DPM predlaga, naj v primerih, ko je medikamentozno zdravljenje neogibno potrebno, v VIZ Smlednik mladostnikom s pogovorom pojasnijo pozitivne učinke jemanja terapije oziroma pomagajo pri destigmatizaciji zaradi jemanja zdravil.

VIZ Smlednik je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Ker imamo v zavodu zaposleno medicinsko sestro, je pogovor o učinkih medikamentozne terapije stalnica. Otroci tudi lažje sprejmejo ponujeno jim pomoč.«

- Glede na razporeditev vzgojnih skupin in težavnost populacije v VIZ Smlednik DPM meni, da je premalo, da ponoči izvaja nadzorstvo le en nočni dežurni vzgojitelj. Zato DPM znova (kot je to storil že ob prejšnjem obisku VIZ) izraža dvom, ali je za varnost v nočnem času dovolj dobro poskrbljeno in znova predlaga, da bi nočno dežurstvo opravljala po dva vzgojitelja hkrati.

VIZ je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Nadzorstvo ponoči smo delno že okrepli tako, da nekateri matični vzgojitelji ostajajo v svojih skupinah tudi po zaključenem urniku, hkrati pa se občasno vključi interventni pedagog.«

- Glede na to, da je za kosila v stanovanjski skupini Ježek (VIZ Smlednik) poskrbljeno, DPM predlaga, da se posamezen mladostnik iz skupine vsaj enkrat tedensko pridruži vzgojiteljem pri pripravi večerje, kar bo pripomoglo k pripravi mladostnikov na samostojno življenje.

VIZ Smlednik je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Od letošnjega leta naprej smo tudi v stanovanjski skupini Ježek uvedli pripravo vseh obrokov v sodelovanju strokovnih delavcev z mladostniki. S to noviteto smo vzpodbudili strokovne delavce in mladostnike, da se bodo aktivneje navajali na odgovornejše življenje v bližnji prihodnosti.«

- DPM predlaga, naj MIZŠ zagotovi sredstva posebej za testiranje prisotnosti drog v krvi oziroma urinu mladostnikov v VIZ Smlednik, tako v vzgojnih skupinah kot v stanovanjski skupini Ježek.

VIZ Smlednik je v odzivu na predhodno poročilo pojasnil: »Opozorili ste na odsotnost testiranja mladostnikov na prepovedan vnos psihoaktivnih snovi v organizem in posledično manjšo pozornost na preprečevanje takšnega početja. Izpostavili ste, da se v stanovanjski skupini premalo poslužujejo testiranja in manj delajo na preprečevanju odvisnosti. Zaposleni so se odzvali, da imajo z mladostniki izpostavljen dober medsebojni odnos in jim mladostniki svoje težave tudi zaupajo, zato se v dosedanji praksi niso posluževali testiranja, ki bi ta uživanja tudi dejansko potrdila. Izvajajo pa individualne pogovore in skupinske aktivnosti, s katerimi preusmerjajo razmišljanje na ustreznejše načine reševanja težav in zmanjšujejo vpliv odvisnosti.«

- DPM pozdravlja aktivnosti MD Jarše in MIZŠ pri pripravi primerne in sistemsko celovite rešitve na področju mladinskih stanovanj. V tem oziru predvsem upamo, da bodo pristojna ministrstva in odgovorne službe projekt mladinskih stanovanj zakonsko uredili. Glede na navedeno DPM pričakuje, da bo priporočilo, ki je bilo podano ob prejšnjem obisku, t.j., da se ideja mladinskih stanovanj izpopolni in razširi na druge vzgojne zavode, izvedeno v dognem času.

MD Jarše je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Na tem področju potekajo dogovori na ravni strokovnjakov v zavodih, ravnateljev zavodov kot tudi MIZŠ. Pripravila so se določena stališča za sistemsko ureditev področja zavodov, ki vsebinsko zajemajo tudi ureditev mladinskih stanovanj. Na podlagi tega smo optimistični glede teh vsebin, saj navedeno pomeni določen premik na področju, na katerem je bil dolgo časa status quo in ni prihajalo do ustreznih rešitev.«

- DPM znova priporoča vodstvu MD Jarše, naj se v zvezi z obliko in količino tovrstnih izobraževanj izdela načrt za sistematično in permanentno izobraževanje mladostnikov, če je mogoče pa tudi staršev, o škodljivi rabi drog in alkohola, o procesu odvajanja, vzpostavljanju in vzdrževanju vzdržnosti, o posledicah tveganih vedenj (npr. uporaba nečistih igel, nezaščiteni spolni odnosi ...), preprečevanju okužb z virusi HIV in s hepatitisom ter odvajanja od kajenja.

MD Jarše je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Glede priporočila o sistematičnem in permanentnem izobraževanju mladostnikov in staršev glede škodljive rabe drog in alkohola in s tem povezano problematiko pripominjamo, da na to navezujoče vsebine sicer sistematično vključujemo v samo izvedbo pouka v obliki tematskih delavnic, kot tudi individualno sistematično informiranje in ozaveščanje staršev med individualnimi sestanki. Strinjamo se, da skušamo za te vsebine izdelati načrt, ki pa bo pravzaprav rezimiral in povzel vse aktivnosti v zvezi, ki jih že izvajamo. Strinjamo se, da bi do določene mere to omogočalo lažje spremljanje (na ravni celotne ustanove).«

- DPM priporoča, naj si v MD Jarše še naprej skupaj z zaposlenimi prizadevajo, da tudi z lastnim zgledom mladostnike odvajajo od kajenja, oziroma jih spodbujajo k temu, da kajenje opustijo. Hkrati znova predlagamo, naj MD Jarše izdela strategijo obravnave kajenja in sistematično nadaljuje izobraževanje staršev in mladostnikov o škodljivosti kajenja ter možnostih za opustitev.

MD Jarše je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Glede priporočila, ki se nanaša na kajenje ugotavljamo, da izvajamo ozaveščanje na tem področju, tako pri delu s starši kot z mladostniki. V tem smislu skušamo delovati preventivno. Hkrati skušamo tudi z določenimi omejitvami in pravili kajenje omejevati oziroma preprečevati. V tej smeri so lahko znotraj izvajanja posameznih programov v stanovanjski skupini prisotni določeni vzgojni elementi in vzvodi, ki dnevno mladostnike opozarjajo na samo škodljivost kajenja.«

DPM priporoča, naj se posameznemu mladostniku ob sprejemu v MD Jarše zagotovi predstavitvena publikacija s temeljnimi informacijami o življenju v MD Jarše.

MD Jarše je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Strinjamo se in bomo v tej smeri tudi obnovili že obstoječo predstavitveno publikacijo o življenju v MD Jarše, ki bi jo ob sprejemu v MD Jarše prejel mladostnik.«

DPM pozdravlja sprotno reševanje problemov, a predlaga, naj se v prostore stanovanjske skupine v MD Jarše namesti nabiralnik za pohvale in pritožbe ter da se izobesijo informacije o možnih pritožbenih poteh. Z namestitvijo nabiralnika za pohvale in pritožbe bi se mladostnikom omogočil tudi anonimen način podajanja pritožb, ki je pomemben predvsem v primerih, ko se mladostnik iz takšnih ali drugačnih razlogov ne želi imensko izpostaviti.

MD Jarše je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Prav tako dajemo v resno obravnavo med vzgojitelje stanovanjskih skupin idejo o postavitvi nabiralnikov za pohvale in pritožb, oziroma iskanje najustreznejše oblike, ki bi zagotavljala anonimen način podajanja pritožb. Poudarjamo, da težav na tem področju do sedaj nismo zasledili, predvsem zaradi visoke stopnje strokovnosti, ki jo vzgojitelji izkazujejo in visoke stopnje bivanjske kulture znotraj zavoda, ki je usmerjena v sprotno in odprto reševanje morebitnih konfliktov. Tako se mladostniki mnogokrat s svojimi težavami, problemi, kritikami obrnejo ali na vzgojitelje ali svetovalne delavce ali ravnatelja, pri čemer se tovrstne pobude obravnavajo resno in temeljito ter se praviloma najde najustreznejše rešitve (ki niso nujno najugodnejše za mladostnike same). O načinih »javnega« informiranja o načinih in poteh podajanja pritožb bomo vsekakor razmislili in izvedli dejavnost v smeri večje transparentnosti na tem področju.«

DPM priporoča, naj vodstvo MD Jarše premisli o morebitni ponovni uvedbi supervizije za vse vzgojitelje oziroma mentorje, saj je supervizija koristna oblika obvladovanja stresnih situacij, v katerih se pogosto znajdejo tudi vzgojitelji.

MD Jarše je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »Supervizija na ravni celotnega delovanja pomeni ogromno finančno obremenitev, saj tovrstni servis drago stane. Zavedamo se vrednosti same supervizije, zato imajo vzgojitelji in učitelji vedno možnost izražanja potrebe po tem in posledično tudi same realizacije. Diskusija in odločanje o izbiri za supervizijo je relativno avtonomno prepuščena posameznim enotam (osnovna šola, produkcijska šola, timi stanovanjskih skupin). Enote se ob sprotni oceni odločijo, ali potrebujejo supervizijsko srečanje ali ne. Tako so v nekaterih enotah taka srečanja zelo pogosta, celo periodična stalnica, v drugih enotah pa se supervizijska srečanja izvajajo sporadično oziroma po potrebi. Poudarjamo, da se delavci možnosti tega instrumenta zavedajo in po potrebi tudi uporabijo.«

DPM predlaga MD Jarše, naj se v izobraževalni proces vključi več zaposlenih, predvsem pri tistih področjih, ki jih morajo za izvajanje poznati vsi. Pri tem je smiselno, da se za vsako udeležbo na izobraževanju vodi evidenca o tem, kdo se je izobraževanja udeležil, kdaj in v kakšnem obsegu je izobraževanje potekalo ter kaj je bila tema izobraževanja.

MD Jarše je v odzivu na naše predhodno poročilo pojasnil: »O procesih izobraževanj delavcev je mnogo govora tudi na ravni samega zavoda, strokovnih zborov ipd. Stalno je prisotno pregledovanje potreb in ponudbe različnih izobraževanj, ki bi bila možna, predvsem na ravni celotnega zavoda. Vzpostavljena je tudi kultura izvajanja strokovnih zborov, ob katerih periodično izvajamo tudi določena predavanja, delavnice, predstavitve ipd. Se pa zaradi različnih enot, ki sestavljajo MD Jarše (produkcijska šola, OŠ, stanovanjske skupine), izpostavljajo različne potrebe po različnih vsebinah. Potrebe po specifičnih znanjih rešujemo s stalnim sprotnim informiranjem izobraževanj, ki so na trgu in s finančno motivacijo s strani uprave, ki posameznikom do določenega zneska krije stroške izobraževanj. Strinjamo pa se s priporočili in tudi

sami izražamo interes in voljo po bolj stalni sistematični obliki izobraževanj za strokovne delavce. Žal smo primorani svoje apetite, potrebe in interese prilagajati obstoječim finančnim okvirom.»

Pohvale in primeri dobrih praks

DPM izraža pohvale vodstvu in zaposlenim iz stanovanjske skupine 1 v **MD Maribor** za dosežen uspeh in izkazano stoddostno učno uspešnost pri zaključevanju razredov ali letnikov v šolskem letu 2014/2015, zato spodbujamo pristočasne aktivnosti posameznega mladostnika še vnaprej, saj imata veselje do športa in sprostitve lahko za posledico večji interes in učinkovitost učenja v preostalem prostem času.

DPM pozdravlja prizadevanja vseh zaposlenih v **MD Maribor** za širok nabor raznovrstnih pristočasnih dejavnosti. DPM vse deležnike spodbuja, naj tako prakso še nadaljujejo.

DPM pozdravlja angažiranje in trud **VIZ Smlednik** pri prilagajanju individualnim potrebam posameznih mladostnikov in pri iskanju alternativnih oblik dela za čim večjo korist posameznega mladostnika.

DPM pozdravlja sodelovanje s starši in aktivnosti **VIZ Smlednik** za usmerjanje staršev z delavnicami, svetovalnimi in timskimi sestanki ter posebej izdelanim vodičem v pisni obliki, ki služi izobraževanju staršev ter lažjemu načrtovanju in spremljanju otrokovega vedenja doma.

DPM v **VIZ Smlednik** posebej pozdravlja pozitivno medgeneracijsko sodelovanje z Domom starejših občanov Medvode in društvom Simbioza, saj menimo, da mladostnikom tovrstno udeleževanje pomaga pri socializaciji.

DPM ugotavlja, da so prostori osnovne šole in vzgojnih skupin **VIZ Smlednik** prijetni in lepo urejeni. DPM posebej pozdravlja, da imajo v dnevnem prostoru I. skupine zajčka in da je v eni izmed sob nameščen terarij s paličnjaki. Po mnenju DPM delo z živalmi mladostnikom pomaga pri učenju odgovornosti in socializaciji. Ob tem DPM pozdravlja spodbujanje mladostnikov k ločevanju odpadkov, za kar skrbi VIZ.

DPM pozdravlja idejo in prizadevanja vodstva **MD Jarše** pri pripravi projekta mladinskih stanovanj, ki nudijo pomoč mladim odraslim, ki nimajo možnosti vključevanja v matično družino. Projekt mladinskih stanovanj namreč starejšim mladostnikom, ki se po bivanju v stanovanjski skupini ne morejo ali ne želijo vrniti v svoje primarno okolje, nudi potrebno socialno varnost ter spremljajočo strokovno podporo.

DPM pozdravlja aktivnosti **MD Jarše in MIZŠ** pri pripravi primerne sistemske celovite rešitve na področju mladinskih stanovanj. V tem oziru predvsem upamo, da se projekt mladinskih stanovanj primarno zakonsko uredi. Glede na navedeno DPM pričakuje, da bo priporočilo, ki je bilo podano ob prejšnjem obisku, tj. da se ideja mladinskih stanovanj izpopolni in razširi na druge vzgojne zavode, izvede v doglednem času.

DPM podpira prizadevanja zaposlenih, da se mladostnike spodbuja k prenosu in preverjanju naučenih veščin v domače okolje. DPM meni, da so oblike dela z mladostniki v **MD Jarše** ustrezne, saj težijo k uresničevanju postavljenih ciljev in krepitvi odgovornosti za zelene spremembe.

DPM meni, da je izvajanje programa produkcijske šole v **MD Jarše** zelo koristen in pozitiven način usmerjanja mladostnikov, ki izpadejo iz izobraževalnih institucij, zato DPM vodstvo MD Jarše podpira pri morebitnih odločitvah o nadaljnjem razvoju programa.

DPM še naprej podpira prizadevanja zaposlenih v **MD Jarše**, da se mladostniki čim bolj vključujejo v interesne dejavnosti. Hkrati DPM ugotavlja, da se zaposleni trudijo po svojih najboljših močeh osmisliti življenja otrok in mladostnikov, jim pomagati pri vključevanju v interesne dejavnosti in pri oblikovanju vrednot ter pridobitvi praktičnih veščin za kasnejše samostojno življenje.

DPM pozdravlja sodelovanje s starši in aktivnosti **MD Jarše** v usmerjanju staršev s svetovalnimi in timskimi sestanki, še posebej pa z uvedbo in delovanjem šole za starše.

DPM pozdravlja inovativne načine seznanjanja mladostnikov s pravili ter njihovimi pravicami in obveznostmi, saj si mladostniki, kadar so le-ta predstavljena v domiselni obliki, lažje zapomnijo in jih ponotranjijo.

DPM pozdravlja prizadevanja vodstva **MD Jarše** za obnovo dotrajane vrtno ograje ter skrb za urejeno okolico zavoda.

Sklepne ugotovitve z obiskov

DPM ugotavlja, da si vodstva vseh štirih zavodov, v katerih smo v letu 2016 izvedli obisk, skupaj z zaposlenimi **prizadevajo za uresničevanje zastavljenih ciljev.**

V poročilu iz leta 2015 smo zapisali, da se **bivalne razmere v vzgojnih zavodih iz leta v leto slabšajo. Žal moramo to ugotovitev ponoviti tudi za leto 2016.** Stavbe in oprema se v zadnjih letih redko obnavljajo oziroma nadomestijo z novo, temveč gre le za nujna vzdrževalna dela. DPM pozdravlja **široko paleto prostočasnih dejavnosti**, ki jih zavodi nudijo otrokom in mladostnikom. V vseh zavodih so se pohvalili z **dobro kadrovsko zasedbo, usposobljenostjo in motiviranostjo vzgojiteljev za delo.** Zavodi so izpostavili pomanjkanje sredstev za izobraževanje zaposlenih, zato še posebej skrbno načrtujejo izobraževanja, si med seboj izmenjujejo informacije in znanja in vabijo v svoje sredine zunanje strokovnjake.

Zavodi so nas opozarjali tudi na problem otrok in mladostnikov s kombiniranimi motnjami, ki **niso deležni ustrezne pedopsihiatrične obravnave in pomoči.** V praksi se dogaja, da otroka oziroma mladostnika po urgentnem sprejemu nepričakovano in v nasprotju z zagotovili ob sprejemu, odpustijo iz oddelka za pedopsihiatrijo ali pa oddelka za psihiatrijo, kjer so nameščeni skupaj z odraslimi pacienti. Zavodi so še izpostavili, da se otroci in mladostniki, odpuščeni iz psihiatričnih oddelkov, v zavod vračajo brez diagnoz in brez ustreznih navodil o priporočenem ravnanju z mladostniki, čeprav psihiatre za ta priporočila zavodi zaprošajo. Kader v zavodih je tako prepuščen lastni pobudi in iznajdljivosti.

DPM na neustrezno obravnavo otrok in mladostnikov opozarja tudi v splošnem poročilu Varuha za leto 2016. Zlasti menimo, da je dosedanja praksa namestitvev otrok in mladostnikov med odrasle paciente nedopustna. Menimo, da je treba v najkrajšem možnem času najti ustrezno rešitev. Na problem neustrezne namestitve in obravnave otrok in mladostnikov je opozorila tudi varuhinja v Državnem zboru RS med predstavitvijo Letnega poročila o delu Varuha za leto 2015 in prejela zagotovilo predstavnika Ministrstva za zdravje, da je investicija odobrena.

V zvezi s to problematiko se je avgusta 2016 varuhinja skupaj s sodelavci sestala s prof. dr. Bojanom Zalarjem, direktorjem Univerzitetne psihiatrične klinike (UPK), ki je varuhinji predstavil dve možnosti, ki so ju oblikovali na UPK. Kratkoročni načrt je predvidel vzpostavitev posebnega varovanega oddelka za psihiatrično obravnavo otrok in mladostnikov na njihovi kliniki, ki naj bi po zagotovitvi direktorja lahko odprla vrata že v jesenskih mesecih 2016, srednjeročni načrt pa je predvidel celovitejšo rešitev v smislu gradnje na novo zasnovanega centra za otroke in mladostnike v hiši na Poljanskem nasipu 58, ki pa bi jo bilo treba prenoviti, še prej pa poskrbeti za izselitev vseh, ki izvajajo storitve na tej lokaciji, za kar pa bi glede na pojasnilo direktorja UPK potrebovali najmanj dve leti.

Seznanjeni smo, da je bil na seji razširjenega strokovnega kolegija za psihiatrijo in pediatrijo dne 10. 5. 2016 potrjen predlog o ustanovitvi enotnega slovenskega varovanega oddelka za otroke in mladostnike, ki naj bi začel v okviru UPK v Ljubljani. Iz zabeležke sestanka z dne 18. 8. 2016 med Univerzitetnim kliničnim centrom Ljubljana in UPK Ljubljana pa izhaja, da sta vodstvi uskladili stališča glede umestitve intenzivnega (zaprtga) oddelka za otroško in mladostniško psihiatrijo.

Ob vseh zagotovilih smo pričakovali, da bo po več letih dogovarjanja omenjeni oddelek le vzpostavljen in bo tako konec težav z namestitvijo za več kot sto otrok in mladostnikov (v letu 2015 je bilo na oddelkih za odrasle hospitaliziranih okoli 120 otrok in mladostnikov) z najzahtevnejšimi diagnozami, ki so vsako leto potrebni pedopsihiatrične obravnave z namestitvijo na varovana oddelka psihiatričnih ustanov (Ljubljana in Maribor), a žal tudi tokrat ostaja le pri dogovarjanju.

4.6 Obiski policijskih postaj

	Skupaj	Sprejeto	Nesprejeto	Uresničeno	Ni podatka
Legenda					
Število priporočil	204	66	27	107	4

Splošno

Leta 2016 smo obiskali **34 policijskih postaj** (PP) po Sloveniji (PP Bled, Brežice, Celje, Domžale, Dravograd, Gorišnica, Idrija, Kranj, Kranjska Gora, Krško, Laško, Litija, Ljubljana Bežigrad, Ljubljana Šiška, Ljubljana Vič, Maribor I, Maribor II, Novo mesto, Ormož, Ptuj, Radovljica, Ravne na Koroškem, Sevnica, Slovenj Gradec, Slovenska Bistrica, Slovenske Konjice, Šentjernej, Šentjur pri Celju, Škofja Loka, Tolmin, Trbovlje, Trebnje, Tržič in Vrhnika). **Vsi obiski so bili nenapovedanini in opravljeni v okviru rednega, vnaprej načrtovanega nadzora.** Policisti so dobro seznanjeni z nalogami in pooblastili DPM, tako da je naše delo ob obiskih še vedno potekalo nemoteno. Po vsakem obisku je skupina, ki ga je izvedla, pripravila **poročilo z ugotovitvami in priporočili**, ki je bilo poslano Ministrstvu za notranje zadeve (MNZ) in obiskani PP, da ga obravnavata in sporočita svoj odziv.

Poročila so nastala na podlagi pregleda prostora oziroma prostorov za pridržanje, pogovora z vodstvom PP in na podlagi pregleda dokumentacije naključno izbranih primerov pridržanj. MNZ se je redno odzivalo na naša priporočila in se v večini primerov strinjalo z našimi ugotovitvami oziroma s priporočili in zagotovilo, da so nekatere pomanjkljivosti že odpravili oziroma so predvidene za izboljšavo. **Od vseh 204 danih priporočil je bilo namreč uresničenih 107, sprejetih (a še ne uresničenih) 66 (večinoma zaradi pomanjkanja finančnih sredstev), 27 priporočil ni bilo sprejetih, do 4 priporočil pa se MNZ ni posebej opredelilo.**

Obiski so potekali po ustaljenem zaporedju: najprej je skupina, ki so jo sestavljali predstavniki Varuha človekovih pravic RS (Varuh) in vsaj ene pogodbene nevladne organizacije, opravila **pregled vseh prostorov za pridržanje, vključno s pomožnimi prostori** (prostori za sprejem pridržanih oseb, za tujce in odvetnike, skladišča, prostorov za sprehod). Pri splošnem pregledu PP smo bili pozorni tudi na **ustreznost dostopa za invalidne osebe, pregledali smo garderobne prostore za policiste**, še posebej smo bili pozorni na njihovo ločenost na moške in ženske. Opravili smo tudi pregled **intervencijskih vozil** (prostorov za prevoz oseb, ki jim je odvzeta prostost), če so bila v času obiska na PP, nato pa je bil na vrsti **pogovor z vodstvom PP** (v večini primerov s komandirjem oziroma pomočnikom komandirja ali dežurnim policistom), ob katerem smo tudi **pregledali dokumentacijo pridržanj naključno izbranih primerov.** Ob vsakem obisku smo pridobili tudi statistične podatke o številu pridržanih oseb na obiskani PP v letu 2016 (od 1. januarja 2016 do dneva posameznega obiska).

Opremljenost prostorov za izvedbo pridržanj in drugih postopkov s pridržano osebo v večini ocenjujemo kot primerno. V zvezi z opremo smo podali **49 predlogov, od katerih jih je bilo 27 sprejetih v obravnavo, 15 predlogov je bilo uresničenih, 6 predlogov ni bilo sprejetih, do enega predloga pa se MNZ ni posebej opredelilo.** Naši predlogi so bili večinoma povezani s finančnimi posledicami, zato so bili uresničeni le v manjšem delu oziroma so bili uresničeni le tisti predlogi, ki ne ustvarijo visokih stroškov ter so nujno potrebni za varno in nemoteno izvrševanje odvzema prostosti. **Prostori za izvedbo pridržanj so tudi čisti, naši predlogi v tem delu (podali smo jih 5, od tega sta bila 2 že uresničena, 3 pa so bili sprejeti v obravnavo)** pa so se nanašali le na zagotavljanje nadstandarda čistoče. Ob izvajanju nadzorov v tem letu smo skladno s standardi Evropskega odbora za preprečevanje mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja pozivali, naj se z **videonadzornim sistemom opremijo tudi drugi prostori**, kjer se oseba ne pridržuje, vendar se zanjo izvede postopek sprejema, pogovora ali zaslišanja. Tako smo v zvezi z namestitvijo videonadzorne opreme ali zagotovitve audio- in videosnematne opreme podali skupno **28 predlogov, od katerih so bili uresničeni le 4 (17 predlogov je bilo sprejetih v obravnavo, 7 predlog pa je bilo zavrnjenih)**, kar je znova mogoče pripisati slabemu finančnemu stanju. Od **11 podanih predlogov glede prehrane in pitne vode pridržane osebe, sta bila zavrnjena le 2 predloga (3 predlogi so bili sprejeti**

v obravnavo, 5 jih je bilo uresničenih, do enega predloga pa se MNZ ni opredelilo), ki sta se nanašala na zagotovitev pitne vode v prostorih za izvajanje policijskega odvzema prostosti, razlog pa je bila finančna stiska. **Hramba pridržani osebi zaseženih predmetov** policistom ne pomeni težav, zato smo v tem delu s predlogi praviloma podali videnje možnosti ureditve primernih prostorov za hrambo zaseženih predmetov. PP so našim predlogom sledile, saj so **uresničile 4 od skupno 6 podanih predlogov (en predlog je bil sprejet v obravnavo, en predlog pa zavrjen)**. Tudi **prostori intervencijskih vozil za prevoz pridržanih oseb so bili zadovoljivi**, zato smo podali **le 2 predloga za redno čiščenje tega prostora (eden je bil uresničen, eden pa sprejet v obravnavo) in 1 predlog za popravo tehnične napake (ki je bil uresničen)**. Glede **sprehajališč**, ki so na PP bolj redka, so se naši predlogi nanašali izključno na namestitev pepelnika in zaščitne mreže ter redno čiščenje sprehajališča. Podali smo **4 predloge, vsi pa so bili zaradi proučitve varnostnih standardov sprejeti v obravnavo**. **Gibalno omejeni posamezniki imajo skoraj na vseh obiskanih PP možnost neposrednega dostopa do dežurnega policista**. Tako smo v zvezi z dostopnostjo podali **le 6 predlogov, od katerih so bili 3 nemudoma zavrjeni zaradi pomanjkanja finančnih sredstev, 2 sta bila sprejeta v obravnavo** z dostavkom, da bo izvedba odvisna od finančnih možnosti, uresničen pa je bil le predlog, pri katerem je nizek strošek. Pridržani osebi je zagotovljena dobra **možnost pravne pomoči v obliki pogovora z odvetnikom**, za kar PP zagotavljajo tudi ustrezne prostore. V tem delu so se naši predlogi (**skupno smo jih podali 18, 2 sta bila zavrjena, 3 sprejeti v obravnavo, do 2 se MNZ ni opredelilo, 11 predlogov pa je bilo uresničenih**) večinoma nanašali na potrebo po ažuriranju seznama odvetnikov. Čeprav so sezname dostopni na svetovnem spletu, je namreč MNZ vse PP opozorilo, da mora biti seznam odvetnikov, nazadnje posodobljen pred največ tremi meseci, pridržani osebi dostopen v pisni obliki. Pridržane osebe in druge stranke PP se **lahko s svojimi pravicami na PP dobro seznanijo**. Ob pregledu izvedbe naših predlogov (ki smo jih skupno podali **42, od tega jih je bilo 6 zavrjenih, 4 so bili sprejeti v obravnavo, do 3 se MNZ ni opredelilo, 29 pa jih je bilo uresničenih**) pa smo ugotovili, da glede namestitve **nabiralnika za anonimno oddajanje pripomb in pohval ter njegovega poimenovanja na obiskanih PP obstaja različna praksa**, ki bi jo bilo treba poenotiti. **Prav na vseh PP pa smo morali podati predloge glede natančnega in pravilnega vnašanja podatkov v obrazce in evidence postopka s pridržano osebo, pri čemer smo na nekaterih postajah zasledili celo uporabo starih obrazcev**. Glede vodenja dokumentacije smo tako podali skupno **38 predlogov, od katerih je bilo uresničenih 33, 3 predlogi so bili zavrjeni, 2 pa sta bila sprejeta v obravnavo**.

Prostori za pridržanje na obiskanih PP in zmogljivost ter prostori za obravnavo tujcev

PP Bled ima dva prostora za pridržanje, ki se od leta 2009 ne uporabljata.¹²

PP Brežice ima pet prostorov za pridržanje. Dva prostora sta namenjena krajšemu pridržanju (do 12 ur), trije pa daljšim pridržanjem (do 48 ur). Z izjemo prostora za daljše pridržanje št. 5, kjer se lahko pridrži le ena oseba, je v preostalih prostorih mogoče sočasno pridržati dve osebi. PP ima tudi prostore za obravnavo tujcev.

PP Celje ima tri prostore za pridržanje, od katerih sta dva prostora namenjena izvedbi daljšega pridržanja ene osebe, en prostor pa je namenjen izvedbi krajšega pridržanja dveh oseb.

PP Domžale nima prostorov za pridržanje.¹³

PP Dravograd ima dva prostora za krajše pridržanje in dva prostora za daljše pridržanje, vsi pa so namenjeni pridržanju ene osebe.

PP Gorišnica ima en prostor za krajše pridržanje in en prostor za izvedbo daljšega pridržanja (ki se zaradi težav z vodnim kotličkom ne uporablja od 2. avgusta 2014), pri čemer sta oba prostora namenjena pridržanju ene osebe.

PP Idrija ima dva prostora za krajše pridržanje ene osebe.

PP Kranj ima tri prostore za izvedbo krajših pridržanj ene osebe.

¹² Pridržanja se izvajajo na drugih policijskih postajah, odvisno od trajanja omejitve svobode gibanja.

¹³ Vsa pridržanja se izvajajo v Centru za pridržanje Ljubljana.

PP Kranjska Gora ima dva prostora za pridržanje, ki pa se od leta 2009 ne uporabljata.¹⁴

PP Krško ima dva prostora za pridržanje; prvi je namenjen za daljše pridržanje dveh oseb, drugi pa za krajša pridržanja dveh oseb. PP ima tudi prostore za obravnavo tujcev.

PP Laško ima dva prostora za pridržanje, ki pa se od leta 2012 ne uporabljata.¹⁵

PP Litija nima prostora za pridržanje.¹⁶

PP Ljubljana Bežigrad ima dva prostora za izvedbo krajših pridržanj ene osebe.

PP Ljubljana Šiška ima dva prostora za krajše pridržanje, ki pa zaradi delovanja Centra za pridržanje Ljubljana nista več v uporabi.

PP Ljubljana Vič ima dva prostora za krajše pridržanje, ki zaradi delovanja Centra za pridržanje Ljubljana nista več v uporabi.

PP Maribor I ima sedem prostorov za pridržanje, in sicer tri prostore za daljše pridržanje ene osebe in štiri prostore za krajše pridržanje ene osebe, z izjemo prostora št. 7, ki se, kot je bilo to ugotovljeno ob obisku, še vedno uporablja za pridržanje do petih oseb.

PP Maribor II nima prostora za pridržanje.

PP Novo mesto ima štiri prostore za pridržanje: dva za izvedbo daljših pridržanj ene osebe, dva pa za izvedbo krajših pridržanj ene osebe.

PP Ormož ima štiri prostore za pridržanje, in sicer dva prostora za krajša pridržanja dveh oseb in dva prostora za daljša pridržanja ene osebe. PP ima tudi prostor za obravnavo tujcev.

PP Ptuj ima šest prostorov za pridržanje, od tega dva prostora za krajša pridržanja ene osebe in štiri prostore za izvedbo daljših pridržanj dveh oseb.

PP Radovljica nima prostora za pridržanje.

PP Ravne na Koroškem ima dva prostora za krajše pridržanje ene osebe.

PP Sevnica nima prostora za pridržanje.¹⁷

PP Slovenj Gradec nima prostora za pridržanje. Policisti te PP so se v času našega obiska ravno selili v drug objekt (zgradbo nekdanje Policijske uprave Slovenj Gradec), vendar se tudi tam pridržanja ne bodo izvajala.

Tudi **PP Slovenska Bistrica** nima prostorov za pridržanje.¹⁸

PP Slovenske Konjice ima dva prostora za izvedbo krajših pridržanj ene osebe.

PP Šentjernej ima en prostor za izvedbo krajših pridržanj treh oseb.

PP Šentjur pri Celju nima prostora za pridržanje.

PP Škofja Loka ima dva prostora za pridržanje ene osebe; enega za izvedbo krajših, drugega pa za izvedbo daljših pridržanj.

PP Tolmin ima dva prostora za krajše pridržanje ene osebe.

¹⁴ Pridržanja se izvajajo na drugih policijskih postajah, odvisno od trajanja omejitve svobode gibanja.

¹⁵ Odrejena pridržanja se izvajajo v drugih enotah (PP Celje, PP Šmarje pri Jelšah, PP Rogaška Slatina in PP Slovenske Konjice).

¹⁶ Pridržanja se izvajajo na drugih policijskih postajah, odvisno od trajanja omejitve svobode gibanja.

¹⁷ Pridržanja se izvajajo na drugih PP (PP Krško, PP Laško, PP Trebnje ali PP Šentjernej).

¹⁸ Pridržanja se izvajajo na drugih PP (PP Maribor I, PP Ptuj ali PP Ruše).

PP Trbovlje ima dva prostora za krajše pridržanje dveh oseb.

PP Trebnje ima dva prostora za krajše pridržanje ene osebe.

PP Tržič ima dva prostora za krajše pridržanje ene osebe.

PP Vrhnika ima en prostor za krajše pridržanje ene osebe.

Pregled priporočil in odzivov

Opremljenost in primernost prostorov

PP Bled smo ob obisku znova predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del, skladno z načrtom MNZ o ureditvi prostorov za pridržanje v obdobju 2010–2015, proučijo možnosti za prenovitev ali ponovno rabo prostorov za pridržanje.

MNZ je sporočilo, da prenovitev prostorov za pridržanje na tej PP trenutno ni predvidena.

Ob obisku PP Brežice smo ugotovili, da v prostorih za pridržanje št. 1 in 2 vodna armatura ni dobro pritrjena, v prostoru št. 3 pa je vodna armatura delovala tako močno, da je voda škropila po prostoru za pridržanje. Zato smo predlagali, naj PP poskrbi za ustrezno pritrditev vodnih armatur in odpravi težavo z iztekanjem vode, v prihodnje pa naj pritrjenost in delovanje vodnih armatur v vseh prostorih za pridržanje redno spremlja.

MNZ je odgovorilo, da sta bili armaturi v prostorih za pridržanje št. 1 in 2 pritrjeni, poleg tega je bila ustrezno odpravljena napaka pri iztekanju vode v prostoru za pridržanje št. 3.

Poleg tega smo na PP Brežice v prostoru za pridržanje št. 5 našli sklep o pridržanju neke osebe z dne 8. aprila 2016, posledično pa smo predlagali, naj se policisti, ki so na PP odgovorni za opravljanje pregledov prostorov za pridržanje, opozorijo, da je treba pregled opraviti natančneje in morebitne dokumente z osebni podatki pridržanih oseb takoj odstraniti, saj so varovani na podlagi Zakona o varstvu osebnih podatkov (ZVOP-1).

MNZ je sporočilo, da so policisti te PP iz prostora za pridržanje št. 5 zadevni sklep takoj umaknili.

Ne nazadnje smo PP Brežice še predlagali, naj se toaletni prostori v prostorih za obravnavo tujcev ustrezno označijo (za moške in ženske).

MNZ je sporočilo, da je PP toaletne prostore v prostoru za obravnavo tujcev takoj označila z ustreznimi nalepkami (moški/ženski).

Tudi na PP Celje smo ob obisku ugotovili, da v prostorih za pridržanje št. 1 in 2 vodni armaturi nista ustrezno pritrjeni, zato smo predlagali, naj se armaturi ustrezno pritrdita, PP pa naj v prihodnje poskrbi za redno preverjanje pritrjenosti vodnih armatur.

MNZ je sporočilo, da sta bili vodni armaturi v prostorih za pridržanje št. 1 in 2 pritrjeni.

PP Celje smo še predlagali, naj se ena vzmetnica iz prostora za krajša pridržanja, označenim s št. 3, odstrani, prouči pa naj se tudi možnost, da se v omenjeni prostor namesti umivalnik.

MNZ je sporočilo, da bo v sklopu adaptacijskih del proučilo možnost, da se umivalnik namesti tudi v prostor št. 3, policisti pa bodo eno vzmetnico umaknili.

- Ob obisku PP Celje smo v manjši pisarni za sprejem pridržanih oseb opazili razrast črne plesni, zato smo predlagali, naj se pisarna poskuša čim prej sanirati.

MNZ je sporočilo, da težava s plesnijo na steni manjše pisarne pred prostori za pridržanje še ni bila odpravljena. Ugotovljeno je bilo, da sta razloga nastanka plesni slaba izolacija zunanje temelja in vdor vlage, dokončna rešitev pa je povezana z zahtevno in drago sanacijo. Policisti te PP bodo težavo poskušali začasno odpraviti z uničevalcem plesni.

- PP Celje smo še predlagali, naj se prostora (soba št. 17 in št. 16) za pogovore enotno označita (npr. govorilnica 1 in govorilnica 2) in prepleskata, ustrezno pa naj se označi tudi prostor za pogovore z odvetnikom.

MNZ je odgovorilo, da bosta prostora št. 17 in 16 ustrezno označena in prepleskana, označil pa se bo tudi prostor za pogovore z odvetnikom.

- Ne nazadnje smo na PP Celje iz higienskih razlogov predlagali, naj se pridržani osebi tudi ob krajših pridržanjih ob namestitvi v prostor za pridržanje izroči rjuha (npr. za enkratno uporabo), razen če za to ni drugih utemeljenih razlogov.

MNZ je sporočilo, da bodo policisti te PP pridržanim osebam v nočnem času tudi v primeru krajših pridržanj izročali rjuhe, le v okoliščinah, ki kažejo na nevarnost samopoškodovanja pridržane osebe (npr. grožnja s samomorom), tega ne bodo storili.

- PP Domžale smo znova predlagali, naj se v okviru finančnih zmožnosti proučijo možnosti za ustrezno prenovo prostorov za pridržanje.

MNZ je sporočilo, da PP Domžale deluje v najetih prostorih, zato posegi v smislu obnove prostorov za pridržanje trenutno niso predvideni. Vsa pridržanja se izvajajo v Centru za pridržanje Ljubljana, ki pridržanim osebam zagotavlja najvišje standarde postopka, poleg tega za obnovo ni operativnih potreb.

- PP Dravograd smo predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del prouči možnost namestitve umivalnika s tekočo vodo tudi v prostora za krajša pridržanja, označena s številka 3 in 4.

MNZ je sporočilo, da se bo ta možnost proučila in da bo v primeru zagotovljenih finančnih sredstev ta pomanjkljivost odpravljena.

- Poleg tega smo PP Dravograd predlagali, naj se na stopnice, ki vodijo do prostorov za pridržanje in na katerih so položene ploščice, namesti protizdrsni material.

MNZ je sporočilo, da se bo ta možnost proučila, izvedena pa bo v okviru zagotovljenih finančnih sredstev.

- Ne nazadnje smo pri pregledu prostorov za pridržanje na PP Dravograd še ugotovili, da okna teh prostorov zagotavljajo dovolj svetlobe, vendar hkrati omogočajo vpogled v prostore z bližnje ceste. Zato smo predlagali, naj se prouči možnost namestitve drugačne zasteklitve (npr. namestitev odsevne folije), ki bo onemogočala vpogled v prostore, hkrati pa s spremenjenimi stekli ne bo pomembno zmanjšana raven dnevne svetlobe v prostorih.

MNZ je sporočilo, da se bo ta možnost proučila in da bo v primeru zagotovljenih finančnih sredstev ta pomanjkljivost odpravljena.

- Ob obisku PP Gorišnica smo izrazili pričakovanje, da bo prenova prostora za daljše pridržanje v čim krajšem času končana in bo prostor spet lahko uporabljen za svoj namen.

MNZ je sporočilo, da bo prostor dan v uporabo po končanem popravilu vodnega kotlička.

- PP Gorišnica smo še predlagali, naj se v izogib morebitnim pritožbam, da govorna naprava policistom omogoča poslušanje zaupnega pogovora med osebo in odvetnikom, v prostoru za pogovore z odvetnikom proučijo možnosti izklopa govorne naprave.

MNZ je sporočilo, da bo PP do tehnične rešitve izklopa govorne naprave pridržani osebi in zagovorniku omogočila primeren prostor za zaupen pogovor, ki pa ga bo mogoče vizualno nadzirati.

- PP Kranj smo predlagali, naj se govorilnice, ki se uporabljajo tako za zaslišanja pridržanih oseb kot za njihove pogovore z odvetnikom, označijo s številkami od 1 do 3.

MNZ je odgovorilo, da so bile govorilnice označene.

- Čeprav se prostora za pridržanje na PP Kranjska Gora ne uporabljata, smo ob obisku ugotovili, da so v prostorih še vedno posteljnina, žimnice in brošure MNZ s pravicami pridržane osebe, zato smo predlagali, naj se omenjena oprema odstrani.

MNZ je sporočilo, da je iz obvestila pred prostoroma razvidno, da nista v uporabi, oprema pa bo v prostorih ostala zaradi obiska učencev različnih šol.

- PP Krško smo predlagali, naj se notranja stran kovinskih vrat obeh prostorov prebarva, stene teh prostorov, s katerih je odpadal omet, pa se čimprej sanira.

MNZ je sporočilo, da so prostori potrebni celovite sanacije, ki bo izvedena, ko bo na PP začel delati oskrbnik premoženja.

- Poleg tega smo PP Krško predlagali, naj se v čakalnici za tujce izplakovanje WC-ja in dotok vode v umivalniku ženskega toaletnega dela ustrezno sanirata in da se poskrbi, da se bo v sanitarijah vsaj občasno preverjalo delovanje vode in izplakovalnikov WC-jev.

MNZ je sporočilo, da bo izvedbo sanacije izplakovalnika WC-ja in dotoka vode v sanitarijah prostora za obravnavo tujcev (ženski del) zagotovila strokovna služba na PU Novo mesto, kljub redki uporabi teh prostorov pa bodo policisti te PP pogosteje preverjali delovanje sanitarnih armatur.

- PP Laško smo predlagali, naj se adaptacijska dela v prostorih za pridržanje opravijo v čim krajšem času, saj bo ponovna uporaba teh prostorov zagotovo pripomogla k razbremenitvi policistov in učinkovitemu izkoriščanju prostorov, ki so namenjeni pridržanju oseb.

MNZ je sporočilo, da se tudi po končanih adaptacijskih delih prostori za pridržanje na tej PP praviloma ne bodo uporabljali, saj PP nima zagotovljenega 24-urnega dežurstva. Poleg tega ni predvidena večja adaptacija objekta, saj je objekt slabo hidroizoliran, objekt je vlažen in je na območju, kjer je velika možnost zatekanja vode in poplav.

- PP Ljubljana Bežigrad smo predlagali, naj se v obeh prostorih sanirata vodni armaturi, ki sta prostora škropili, poleg tega naj se sanira tudi težava z izplakovanjem WC-ja.

MNZ je sporočilo, da bodo vse pomanjkljivosti odpravljene najpozneje do 24. junija 2016, ko bo pogodbeni izvajalec končal dela.

- Poleg tega smo PP Ljubljana Bežigrad predlagali, naj PP zagotovi še dodatni vzglavnik za pridržano osebo, ki je v nočnem času pridržanja vsekakor potreben.

MNZ je sporočilo, da je PP 23. junija 2016 prejela pet dodatnih vzglavnikov.

- PP Ljubljana Šiška smo predlagali, naj se proučijo možnosti za adaptacijo prostorov za pridržanje ali da se prostora zapreta in označita, da nista več v uporabi.

MNZ je sporočilo, da sta bila prostora za pridržanje označena z obvestilom, da nista več v uporabi.

- Poleg tega smo PP Ljubljana Šiška predlagali, naj se proučijo možnosti namestitve oblazinjene obloge na vrata govorilnice (ki se uporablja za pogovor pridržane osebe z odvetnikom), kar bi zmanjšalo možnost slišnosti zaupnega pogovora, še posebej zato, ker so nasproti govorilnic sanitarni prostori, ki jih uporabljajo tudi stranke med obiskom na PP.

MNZ je sporočilo, da bodo naš predlog proučili.

- PP Ljubljana Vič smo predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del prouči možnost namestitve umivalnika s tekočo vodo v oba prostora za pridržanje, ki sta sicer ustrezno opremljena.

MNZ je sporočilo, da bo tekoča voda v prostorih za pridržanje zagotovljena v okviru večjih investicijsko-vzdrževalnih del, tehničnih zmožnostih in razpoložljivih finančnih sredstev.

- Poleg tega smo PP Ljubljana Vič še predlagali, naj se na PP zagotovi primerno število vzglavnikov, ki so potrebni za pridržanja čez noč.

MNZ je sporočilo, da je PP pristojni službi že poslala predlog za nabavo dveh vzglavnikov.

- PP Maribor I smo predlagali, naj se vodna armatura na umivalniku v prostoru št. 1 za izvedbo krajših pridržanj ustrezno pritrdi.

MNZ je sporočilo, da je bila vodna armatura v tem prostoru ustrezno pritrjena.

- Nadalje smo PP Maribor I predlagali, naj se v prostorih za daljše pridržanje proučijo možnosti za popravilo razpokanih sten.

MNZ je sporočilo, da so pripravili dokumentacijo za ponudbo izvajalca popravila in da bodo stene sanirane po izbiri izvajalca.

- Ne nazadnje smo PP Maribor I predlagali, da se pridržani osebi tudi ob izvedbi krajšega pridržanja poleg vzglavnika izroči rjuha, če gre za pridržanje čez noč in ni drugih okoliščin, ki bi kazale, da to ni primerno.

MNZ je sporočilo, da je PP za izvajanje krajših pridržanj (v nočnem času) naročila ustrezne napenjalne rjuhe za enkratno uporabo.

- PP Novo mesto smo že med obiskom predlagali, naj se vodna armatura v prostoru za daljše pridržanje št. 1 ustrezno pritrdi.

MNZ je sporočilo, da je bila vodna armatura takoj po obisku DPM ustrezno pritrjena.

- Poleg tega smo PP Novo mesto predlagali, naj se PP (glede na število prostorov za pridržanje) zagotovi več rezervnih vzglavnikov.

MNZ je odgovorilo, da je PP podala predlog za več rezervnih vzglavnikov.

- PP Ormož smo predlagali, naj se vodna armatura v prostoru za krajše pridržanje št. 1 ustrezno pritrdi.
MNZ je sporočilo, da bo armatura ustrezno pritrjena.
-
- PP Ormož smo še predlagali, naj poskušajo rešiti težavo z vodnim kotličkom v prostoru za daljše pridržanje št. 4.
MNZ je odgovorilo, da bodo težavo s kotličkom uredili predvidoma septembra 2016, takoj po podpisu nove pogodbe z izvajalcem del.
-
- Poleg tega smo PP Ormož predlagali, naj se čakalnici za tujsce in sanitarije ustrezno označita.
MNZ je sporočilo, da bodo policisti te PP poskrbeli za nabavo nalepk za označitev prostorov za tujsce s številka in označili sanitarije za moške in ženske.
-
- Ne nazadnje smo PP Ormož še predlagali, naj bi v prostoru za pogovore oziroma postopke s tujci nameščeni telefon omogočal tudi klice na mobilne številke, in ne le na stacionarne.
MNZ je sporočilo, da bo PP v tem prostoru s strokovno službo uredila možnost telefoniranja na mobilne številke.
-
- PP Ptuj smo znova predlagali, naj se v prostoru za sprejem pridržanih oseb, označenim s št. 1, uredi izpust vode v WC-ju na počep.
MNZ je odgovorilo, da je bil izpust vode v omenjenem prostoru urenjen.
-
- PP Ravne na Koroškem smo predlagali, naj se ob adaptaciji prouči možnost namestitve umivalnika v prostorih za pridržanje.
MNZ je sporočilo, da bo proučena možnost namestitve umivalnikov s tekočo vodo v prostorih za pridržanje, ob predhodni zagotovitvi finančnih sredstev pa bodo pomanjkljivosti odpravljene.
-
- PP Ravne na Koroškem smo še predlagali, naj se PP zagotovi zadostno število vzglavnikov.
MNZ je odgovorilo, da je PP dodatne vzglavnike že naročila.
-
- Ne nazadnje smo PP Ravne na Koroškem predlagali, naj se na PP zagotovi ustrežnejši prostor – govorilnica za potrebe pogovora pridržane osebe z odvetnikom.
MNZ se do tega predloga ni opredelilo.
-
- PP Slovenske Konjice smo predlagali, naj se ob morebitni adaptaciji prostorov za pridržanje v obeh prostorih poskuša zagotoviti dostop do tekoče vode.
MNZ je odgovorilo, da bo tekoča voda v prostorih za pridržanje zagotovljena v okviru večjih investicijsko-vzdrževalnih del, tehničnih zmožnostih in razpoložljivih finančnih sredstev.
-
- Poleg tega smo PP Slovenske Konjice predlagali, naj se zagotovijo dodatni vzglavniki za pridržanja v nočnem času.
MNZ je sporočilo, da je PP pri pristojni službi že podala predlog za nakup dveh vzglavnikov.
-

- PP Šentjernej smo predlagali, naj se proučijo možnosti za sistemizacijo delovnega mesta dežurnega policista, da bi se lahko uporabljal tudi prostor za pridržanje na tej PP.

MNZ je odgovorilo, da je bil naš predlog proučilo, vendar povečanja sistemizacije za delovno mesto dežurnega policista trenutno ni mogoče.

- PP Škofja Loka smo predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del prouči možnost namestitve umivalnika s tekočo vodo tudi v prostor za krajša pridržanja št. 1.

MNZ je odgovorilo, da bo predlog proučilo, da pa je namestitev umivalnika vezana na adaptacijo prostorov za pridržanje, ki trenutno ni predvidena.

- Poleg tega smo PP Škofja Loka predlagali, naj se stene prostorov, označenih Govorilnica in Razgovori, prepleskajo.

MNZ je sporočilo, da dogovori s pristojno službo v zvezi s pleskanjem že potekajo.

- PP Škofja Loka smo še predlagali, naj se za oba prostora za pridržanje proučijo možnosti namestitve stikala za uravnavanje umetne svetlobe.

MNZ je sporočilo, da bo naš predlog proučen.

- PP Tolmin smo predlagali, naj se stene PP, s katerih odpada omet, ustrezno sanirajo.

MNZ je sporočilo, da se bodo na PP lotili sanacije v okviru tekočega vzdrževanja, da so na Policijski upravi Nova Gorica že pridobili finančna sredstva za sanacijo in da trenutno poteka evidenčno naročilo male vrednosti za sanacijo prostorov.

- PP Trebnje smo predlagali, naj se tej PP zagotovijo dodatne (rezervne) odeje.

MNZ je sporočilo, da je PP pristojno službo že zaprosila za dodelitev dodatnih odej.

- PP Tržič smo predlagali, naj se vodna armatura v prostoru za krajše pridržanje št. 1 ustrezno pritrdi.

MNZ je sporočilo, da bodo na PP poskrbeli za ustrezno pritrditev vodne armature.

- PP Vrhnika smo predlagali, naj se v WC-ju prostora za pridržanje gumb za izplakovanje popravi tako, da ga med izplakovanjem vode ne bo treba držati.

MNZ je sporočilo, da so na PP izvedli sanacijska dela, v okviru katerih so popravili tudi gumb za izplakovanje vode.

Čistost prostorov

- PP Ljubljana Bežigrad smo predlagali, naj PP poskrbi za redno čiščenje manjšega prostora, ki je namenjen za pogovore in sprejemanje strank.

MNZ je sporočilo, da je bil dodaten manjši prostor za pogovore takoj očiščen, policiste pa so opozorili, da morajo (če ni čistilke) poskrbeti, da bo prostor po pogovoru s strankami ostal čist. Da je treba redno čistiti tudi ta prostor, sta bili opozorjeni tudi obe čistilki.

 PP Maribor I smo predlagali, naj se v vseh prostorih za pridržanje preveri ustreznost delovanja prezračevalnega sistema, če pa izvora neprijetnih vonjav ne bo mogoče pripisati prezračevalnemu sistemu v tem prostoru, naj zaposleni na PP razmislijo o učinkovitejšem zračenju prostora med pridržanjem.

 MNZ je sporočilo, da je pripravilo javno naročilo za pregled prezračevalnega sistema, do njegove izvedbe pa bodo policisti temeljiteje zračili prostore za pridržanje.

 PP Ptuj smo predlagali, naj se govorilnice po vsaki uporabi pregleda in po potrebi očistijo.

MNZ je sporočilo, da je bila PP opozorjena o našem predlogu o tem.

 PP Vrhnika smo predlagali, naj se v WC-ju prostora za pridržanje občasno opravi izpust vode, saj v nasprotnem primeru iz njega veje neprijeten vonj.

MNZ je sporočilo, da bodo policisti te PP poskrbeli za pogostejše prezračevanje prostora in občasne izpuste vode.

Avdio- in videonadzor

 Ob obisku PP Brežice smo ugotovili, da prostor za sprejem pridržane osebe še vedno ni videonadzorovan, zato smo predlagali, naj se prouči možnosti vzpostavitve videonadzora v vseh prostorih te PP, kjer se pridržane osebe obravnavajo.

MNZ je odgovorilo, da je postavitve videonadzornega sistema v prostor za sprejem pridržanih oseb predvidena v septembru 2016.

 PP Celje smo znova predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del prouči možnost namestitve videonadzora v hodniku in manjši pisarni pred prostori za pridržanje.

MNZ je sporočilo, da bosta hodnik in pisarna opremljena z videonadzornim sistemom, če bo mogoča nadgradnja na obstoječi sistem in bodo v ta namen zagotovljena finančna sredstva.

 Poleg tega smo PP Celje predlagali, naj se za prostora (soba št. 17 in št. 16) v okviru adaptacijskih načrtov prouči možnost namestitve videonadzora v oba prostora.

MNZ je sporočilo, da se bosta navedena prostora opremila z videonadzornimi kamerami, če bo to dopuščal obstoječi sistem in če bodo za to zagotovljena ustrezna finančna sredstva.

 PP Domžale smo predlagali, naj se soba za zaslišanje opremi z videonadzornim sistemom oziroma da se PP zagotovi opremo za avdio- in videosnemanje zaslišanj.

MNZ je sporočilo, da na tej PP trenutno niso predvidene vgradnje dodatnih kamer ter da ima PP opremo za avdio- in videosnemanje zaslišanj.

 PP Dravograd smo predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del prouči možnost namestitve videonadzora tudi v garaži in na stopnišču, ki vodi do prostorov za pridržanje ter v prostoru za pogovore s pridržano osebo.

MNZ je odgovorilo, da je prenova celotnega videonadzornega sistema že predvidena, njena dejanska izvedba pa je odvisna od finančnih sredstev. Poleg tega bo za prostor za pogovore s pridržano osebo proučena možnost namestitve kukala.

- Poleg tega smo PP Dravograd predlagali, naj se PP zagotovi ustrezna oprema, ki bo omogočala video- in zvočno snemanje zaslišanja.
- MNZ je odgovorilo, da na PP trenutno ni predvidena nabava opreme, ki bi omogočala video- in zvočno snemanje zaslišanj, v primeru potrebe pa si jo policijska enota lahko izposodi.*
-
- PP Idrija smo predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del prouči možnost namestitve videonadzora tudi v sobo za pogovore.
- MNZ je sporočilo, da namestitev videonadzornega sistema v prostorih za pogovore ni predvidena.*
-
- PP Kranjska Gora smo predlagali, naj se proučijo možnosti namestitve ustreznega videonadzornega sistema v t. i. večnamenskem prostoru, ki se uporablja za pogovor odvetnika s pridržano osebo ali za zaslišanje te osebe.
- MNZ je sporočilo, da finančna sredstva za vzpostavitev videonadzornega sistema trenutno niso zagotovljena.*
-
- PP Krško smo predlagali, naj se govorna naprava v čakalnici za tujce ustrezno označi.
- MNZ je sporočilo, da bo naprava ustrezno označena.*
-
- PP Laško smo predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del prouči možnost namestitve videonadzora v govorilnico oziroma naj se v vrata tega prostora vdela vsaj primerno zastekljena odprtina, ki bo omogočala vidni nadzor za primere, ko je to potrebno (npr. obisk odvetnika).
- MNZ je sporočilo, da bo proučena možnost namestitve videonadzornega sistema.*
-
- PP Litija smo predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del in proračuna proučijo možnosti namestitve videonadzornega sistema v prostor za stranke (namenjen sprejemu, pogovorom pridržane osebe, sprejemu drugih strank in pogovorom pridržane osebe z odvetnikom) oziroma da se prostor zastekli vsaj s pleksisteklom, saj je v neposredni bližini dežurnega policista.
- MNZ je sporočilo, da bo proučena predvsem možnost namestitve videonadzornega sistema, če pa sistem nadgradnje ne bo omogočal, bo proučena tudi možnost zamenjave s pleksisteklom.*
-
- PP Ljubljana Bežigrad smo predlagali, naj se prouči možnost vzpostavitve videonadzora tudi v povezovalnem hodniku med garažo in hodnikom za sprejem pridržanih oseb.
- MNZ je sporočilo, da bo dodatna videonadzorna kamera v povezovalnem hodniku nameščena septembra 2016.*
-
- PP Maribor II smo predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del prouči možnost namestitve videonadzora v sobo za pogovore oziroma se vsaj v vrata tega prostora vdela primerno zastekljena odprtina, ki bo omogočala vidni nadzor.
- MNZ je sporočilo, da bodo v prostor za pogovore do konca maja 2016 namestili videonadzorno kamero, zato se zastekljena odprtina na vratih ne bo vgradila.*
-
- PP Novo mesto smo predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del prouči možnost namestitve videonadzora v sobi za pogovore s pridržano osebo.

MNZ je odgovorilo, da je bil naš predlog proučen, vendar večja adaptacijska dela na objektu PP trenutno niso predvidena.

PP Ormož smo predlagali, naj se govorni napravi v čakalnicah za tujce zaradi konstantnega šuma pregledata in po potrebi popravita.

MNZ je odgovorilo, da bodo v sodelovanju s strokovno službo pregledane vse govorne naprave, glede na ugotovitve pa bo poskrbljeno za popravilo ali za zamenjavo govornih naprav.

Poleg tega smo PP Ormož predlagali, naj se z vhodnih vrat prostora, namenjenega za postopke s tujci, odstrani nalepka z napisom Govorna naprava.

MNZ je sporočilo, da je bila nalepka odstranjena, saj v prostoru ni govorne naprave.

Ne nazadnje smo PP Ormož še predlagali, naj se v izogib morebitnim pritožbam, da govorna naprava policistom omogoča poslušanje zaupnega pogovora med osebo in odvetnikom, proučijo možnosti izklopa govorne naprave v prostoru, kjer je pridržani osebi omogočen pogovor z odvetnikom.

MNZ je odgovorilo, da bo PP do tehnične rešitve izklopa govorne naprave pridržani osebi in zagovorniku omogočila primeren prostor za zaupen pogovor, ki ga bo mogoče vizualno nadzirati.

PP Ravne na Koroškem smo že ob obisku predlagali, naj se napaka na govorni napravi prostora za krajše pridržanje št. 2 odpravi in da PP zagotovi redno preverjanje delovanja govornih naprav v obeh prostorih za pridržanje.

MNZ je sporočilo, da je bila napaka na govorni napravi odpravljena, policisti pa so bili opozorjeni, naj redno spremljajo delovanje naprave in v primeru njenega nedelovanja takoj obvestijo ustrezno službo.

Poleg tega smo PP Ravne na Koroškem predlagali, naj se (kljub možnosti izposoje) proučijo možnosti, da se PP zagotovi ustrezna oprema, ki bo omogočala video- in zvočno snemanje zaslišanj.

MNZ je sporočilo, da nabava opreme za video- in zvočno snemanje zaslišanj ni predvidena, v primeru potrebe pa si jo policijska enota izposodi.

PP Ravne na Koroškem smo še predlagali, naj se kamera sprejemnega prostora pred prostori za pridržanje ustrezno prestavi, in sicer tako, da se bo povečalo njeno vidno polje (da bo viden celotni prostor, tudi hodnik za sprejem pridržanih oseb).

MNZ je sporočilo, da bo na hodnik za sprejem pridržanih oseb nameščena nova kamera.

PP Sevnica smo predlagali, naj se PP opremi z ustrezno opremo, ki bo omogočala video- in zvočno snemanje zaslišanja.

MNZ je sporočilo, da se bo nabava opreme za zvočno in slikovno snemanje zaslišanj reševala v okviru predloga Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o kazenskem postopku (ZKP-N). Na podlagi navedenega so bile vse enote PU Novo mesto pozvane, naj sporočijo podatke, ali imajo uporabna tehnična sredstva za zvočno in slikovno snemanje.

PP Slovenske Konjice smo predlagali, naj se prouči možnost namestitve ustreznega videonadzornega sistema v sobo za pogovore s pridržano osebo.

MNZ je sporočilo, da bo PP zagotovila opremo za avdio- in videosnemanje pogovorov.

- PP Šentjernej smo predlagali, naj se v sobi za pogovore s pridržano osebo prouči možnost namestitve videonadzora.

MNZ je sporočilo, da je bil naš predlog proučen, vendar sredstva za namestitev sistema niso zagotovljena.

- PP Šentjur pri Celju smo predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del prouči možnost namestitve videonadzora v govorilnico (ki se uporablja tudi za sprejem pridržane osebe ter njene pogovore z odvetnikom) oziroma da se PP opremi vsaj z opremo za avdio- in videosnemanje zaslišanj.

MNZ je sporočilo, da bo naš predlog proučen, videonadzorna kamera pa bo vgrajena, če bo sistem dopuščal nadgradnjo in bodo zagotovljena finančna sredstva.

- PP Škofja Loka smo predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del prouči možnost namestitve videonadzora v prostor za sprejem pridržane osebe.

MNZ je odgovorilo, da je bil naš predlog proučen, da pa namestitev videonadzornega sistema brez večjih adaptacijskih del ni možna, adaptacija prostorov za pridržanje pa trenutno ni predvidena.

- PP Tolmin smo predlagali, naj se monitor videonadzornega sistema v prostorih za pridržanje popravi oziroma zamenja, da bo dežurni policist lahko ustrezno opravljal nadzor nad morebitnimi pridržanimi osebami.

MNZ je sporočilo, da je bil monitor popravljen 22. 7. 2016.

- PP Trbovlje smo znova predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del in proračuna proučijo možnosti namestitve videonadzornega sistema v prostor za sprejem in pogovore s pridržano osebo.

MNZ je sporočilo, da bo naš predlog proučen, in če bo sistem dopuščal nadgradnjo, tudi izveden.

- PP Trebnje smo znova predlagali, da se v okviru adaptacijskih del prouči možnost namestitve videonadzora v sobi za pogovore.

MNZ je odgovorilo, da je bila možnost namestitve videonadzornega sistema v omenjeni prostor že proučena, vendar sredstva za njeno izvedbo niso zagotovljena.

Prehrana in pitna voda

- V času obiska PP Celje smo ugotovili, da je enemu paketu suhega obroka C3 že pretekel rok uporabe, zato smo predlagali, naj se vzpostavi evidenca rokov uporabnosti suhih obrokov oziroma da se tisti hladni obroki, ki jim rok uporabe preteče, takoj odstranijo iz omare.

MNZ je sporočilo, da so suhi obrok tipa C3 s pretečenim rokom uporabe iz uporabe umaknili, vzpostavljen pa je bil razvid s podatki o veljavnosti roka uporabe obrokov, ki bo omogočal lažji nadzor nad suhimi obroki.

- PP Gorišnica smo predlagali, naj se osebo, ki je odgovorna za sprejetje hladnih obrokov v enoti, opozori na več natančnosti pri njihovem sprejemanju oziroma da mora biti na vsakem hladnem obroku rok uporabe.¹⁹

MNZ je sporočilo, da so bili obroki z nedoločenim datumom iz uporabe umaknjeni. V skladu z drugo alinejo prvega odstavka 24. člena Pravilnika o splošnem označevanju predpakirnih živil (Ur. list RS, št.

¹⁹ Tip obroka A1 je imel natisnjen rok uporabe 00. 10. 2016.

36/2014) je dovoljeno, da je živilo označeno z datumom brez dneva, vendar pa mora biti v takem primeru živilo označeno tudi z navedbo: Uporabno najmanj do konca ... V konkretnem primeru so bili obroki verjetno uporabni do konca oktobra 2016. Navedenega nam ni uspelo preveriti, ker so bili obroki vrnjeni takoj po obisku DPM. Kljub temu bo MNZ z navedeno ugotovitvijo seznanilo vse policijske enote, da v prihodnje dobavitelju ne bodo vračali obrokov, ki so še uporabni.

PP Idrija smo izrazili pričakovanje, da bo Policijska uprava Nova Gorica dejansko čim prej uredila dostop do pitne vode v prostorih za pridržanje na PP, ki v času obiska nista bila opremljena z možnostjo dostopa do tekoče vode.

MNZ je sporočilo, da so na Policijski upravi Nova Gorica že pridobili finančna sredstva za ureditev dostopa do pitne vode v prostorih za pridržanje na PP Idrija ter da že poteka evidenčno naročilo male vrednosti za sanacijo teh prostorov.

PP Krško smo znova predlagali, naj se v okviru morebitne prenove prouči možnost zagotovitve dostopa do tekoče vode v prostoru za krajše pridržanje.

MNZ je sporočilo, da v zvezi s podanim predlogom pripravljajo tehnične možnosti za izvedbo.

PP Maribor I smo predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del proučijo možnosti zagotovitve dostopa do tekoče vode v prostorih za krajše pridržanje.

MNZ je sporočilo, da trenutno večji gradbeni posegi v te prostore niso predvideni, zato bodo pridržanim osebam vodo, tako kot do zdaj, zagotavljali iz umivalnikov pred prostori za pridržanje, podržani osebi pa bodo na voljo plastični kozarci.

Poleg tega smo PP Maribor I predlagali, naj se hladni obroki s pretečenim rokom uporabe in tisti, ki jim je rok uporabe pretekel naslednji dan po našem obisku, nemudoma izločijo in da je oseba, ki od dobavitelja sprejema hladne obroke, v prihodnje bolj pozorna na odtisnjene datume, da bo bodo ti dejansko vidni.

MNZ je sporočilo, da so policisti te PP takoj izločili vse suhe obroke s pretekom roka uporabe in tiste z nerazločnim datumom, skrbnika pogodbe za nabavo suhih obrokov pa so tudi pisno opozorili, da mora biti na vsakem paketu jasno viden datum roka uporabe.

PP Ptuj smo predlagali, naj odgovorno osebo za sprejetje hladnih obrokov in preverjanje njihovega roka uporabe opozori na več natančnosti.

MNZ je odgovorilo, da sta bila obroka s pretečenim rokom uporabe takoj izločena.

PP Slovenske Konjice smo predlagali, naj se hladna obroka s pretečenim rokom uporabe izločita iz uporabe.

MNZ je sporočilo, da sta bila obroka umaknjena iz uporabe.

PP Trebnje smo znova predlagali, naj se v prostorih za pridržanje zagotovi dostop do tekoče vode.

MNZ je sporočilo, da bo možnost zagotovitve tekoče vode proučena in uresničena v sklopu večjih gradbenih posegov, ki trenutno niso predvideni. Do takrat pa bodo na tej PP pridržani osebi zagotavljali pitno vodo v plastičnih kozarcih, natočeno iz pipe, poskrbeli pa bodo tudi za vodo v plastenkah.

PP Trebnje smo predlagali, naj se, čeprav se na tej PP stalno dežurstvo ne izvaja, zagotovi vsaj nekaj paketov hladnih obrokov.

MNZ je sporočilo, da bodo na PP zagotovili manjše število suhih obrokov.

Hramba zaseženih predmetov pridržane osebe

- PP Celje smo predlagali, naj se hodnik pred prostori za pridržanje opremi z dodatno omaro, ki bo namenjena izključno hrambi zaseženih predmetov, te pa bo mogoče ločeno shranjevati in jih ustrezno zavarovati z zaklepanjem.

MNZ je odgovorilo, da bodo policisti v hodnik pred prostori za pridržanje namestili omaro, namenjeno izključno hrambi zaseženih predmetov.

- PP Kranj smo predlagali, naj se police v omari za hrambo zaseženih predmetov in zabojniki označijo s števkami od 1 do 3 – enako, kot so označeni prostori za pridržanje.

MNZ je sporočilo, da so na PP Kranj police in zabojnike za shranjevanje začasno zaseženih predmetov oseb, ki jim je odvzeta prostost, označili z enakimi števkami, kot so označeni prostori za pridržanje, torej s števkami od 1 do 3.

- PP Ljubljana Bežigrad smo predlagali, naj se pridržani osebi v času pridržanja za zasežene oziroma odvzete predmete, ki jih v času pridržanja ne sme imeti pri sebi, izda le eno potrdilo o zaseženih oziroma odvzetih predmetih (in ga to spremlja celotni čas pridržanja, in ne tako, kot je bilo v primeru, ko je potrdilo o odvzetih oziroma zaseženih predmetih pridržani osebi izdala tako PP Ljubljana Bežigrad, ki je pridržanje odredila, nato pa še Center za pridržanje Ljubljana, kjer se je pridržanje izvajalo.

MNZ je sporočilo, da glede uporabe dveh potrdil menijo, da je pravilno, da so policisti osebi izdali dve potrdili. V konkretnem primeru sicer pri prvem zasegu predmetov ni bilo nobene potrebe, da bi osebi zasegli hlačni pas, ki pa so ga v nadaljevanju pred namestitvijo v prostor za pridržanje morali, zato je bilo treba napisati tudi drugo potrdilo.

- DPM je na PP Ljubljana Bežigrad ugotovil, da oseba, ki ji je odvzeta prostost, ne bi smela imeti toliko časa pri sebi nevarnega predmeta, kar žepni nož zagotovo je, in bi ji ga policisti morali zaseči oziroma odvzeti takoj ob prvem varnostnem pregledu (v konkretnem primeru ob 17.41, in ne šele po približno dveh urah od odreditve pridržanja).

MNZ je sporočilo, da so bili policisti opozorjeni, da bi morali pridržani osebi žepni nožek odvzeti že ob prvem varnostnem pregledu.

- PP Ptuj smo predlagali, naj se v prostoru za sprejem pridržanih oseb dopolni oziroma poveča število omaric za hranjenje zaseženih predmetov pridržani osebi oziroma da se obstoječe omarice ustrezno označijo, da je v eni mogoče hraniti predmete dveh oseb (npr. 6/1 in 6/2).

MNZ je sporočilo, da so bile omarice ustrezno označene.

- PP Škofja Loka smo znova predlagali, naj se proučijo možnosti ureditve primerne prostora – omare v prostoru za sprejem pridržanih oseb ali v njegovi bližini, kjer bo možna hramba vseh začasno zaseženih predmetov, ki jih pridržana oseba v času pridržanja ne sme imeti pri sebi na enem mestu.

MNZ je odgovorilo, da bo PP proučila možnost zagotovitve omare za hrambo zaseženih predmetov.

Intervencijska vozila

PP Kranjska Gora smo predlagali, naj poskrbi za redno čiščenje prostora za prevoz oseb, ki jim je odvzeta prostost.

MNZ je sporočilo, da bodo poskrbeli za redno čiščenje prostora intervencijskega vozila.

PP Ljubljana Vič smo predlagali, naj poskrbi za redno čiščenje prostora vozila za prevoz oseb, ki jim je odvzeta prostost.

MNZ je sporočilo, da so intervencijsko vozilo policisti takoj očistili, policisti pa so bili opozorjeni na sprotno čiščenje vozila.

PP Ravne na Koroškem smo predlagali, naj se napaka v prostoru intervencijskega vozila za prevoz pridržane osebe čim prej odpravi.

MNZ je odgovorilo, da je bila okvara že odpravljena.

Sprehajališče

PP Brežice ima tudi sprehajališče, ki je delno pokrito in videonadzorovano. Ob ogledu sprehajališča pa smo ugotovili, da naš predlog s prejšnjega obiska še vedno ni bil uresničen in na sprehajališču še vedno ni nameščen pepelnik, zato smo njegovo namestitev predlagali znova.

MNZ je sporočilo, da bo strokovna služba na PU Novo mesto proučila tudi možnost namestitve ustreznega pepelnika v prostoru sprehajališča.

PP Gorišnica smo predlagali, naj se proučijo možnosti, da se sprehajališče opremi z ustreznim pepelnikom.

MNZ je odgovorilo, da bo ta možnost proučena in da bo pepelnik ustrezal varnostnim standardom.

PP Ormož smo predlagali, naj se na sprehajališču prouči možnosti namestitve ustreznega pepelnika.

MNZ je odgovorilo, da bodo na PP po dogovoru s strokovno službo poskušali poskrbeti za namestitev pepelnika, ki bo ustrezal varnostnim standardom in bo nameščen na sprehajališču.

PP Ptuj smo predlagali, naj se na sprehajališču prouči možnost namestitve zaščitne mreže ter da se vodstvo te PP opozori, da poskrbi za redno čiščenje sprehajališča.

MNZ je odgovorilo, da je PP že v letu 2014 predlagala namestitev zaščitne mreže nad sprehajališčem, vendar to zaradi pomanjkanja finančnih sredstev še ni bilo izvedeno. PP pa bo zagotovila pogostejše čiščenje navedenega prostora, čeprav prostora v času odpadanja listja z dreves z okoliških parcel ni mogoče povsem očistiti.

Dostopnost do prostorov policijske postaje

PP Bled smo ob obisku ugotovili, da neposreden dostop invalidnim osebam na PP ni zagotovljen, je pa ob vznožju stopnic nameščen klicni zvonec, povezan s pisarno dežurnega policista, vznožje stopnic pa je tudi videonadzorovano. Zato smo predlagali, naj se ob tem prouči možnost namestitve položne klančine, ki bo invalidnim osebam omogočala neposreden dostop do vhoda na PP.

MNZ je sporočilo, da bo ob morebitni prenovitvi v prihodnjih proračunskih obdobjih proučen tudi ta predlog.

- PP Dravograd smo predlagali, da bi znova uvedli stalno dežurstvo, saj imajo štiri prostore za pridržanje, prva PP s takimi prostori, PP Velenje, pa je od tega območja kar precej oddaljena.

MNZ je sporočilo, da na tej PP trenutno ni predvidena ponovna uvedba stalnega dežurstva.

- PP Dravograd smo tudi predlagali, naj prouči možnost namestitve ustrezne klančine, katere namestitev bo mogoča v primeru potrebe (npr. dvizna klančina).

MNZ je odgovorilo, da bo ta možnost proučena, njena izvedba pa je odvisna od zagotovljenih finančnih sredstev.

- PP Kranjska Gora smo vnovič predlagali, naj se prouči možnost ureditve klančine, ki bo invalidnim osebam omogočala dostop v zgradbo PP.

MNZ je sporočilo, da klančine za invalide trenutno ne morejo urediti, ker v ta namen nimajo zagotovljenih finančnih sredstev.

- Poleg tega smo PP Kranjska Gora predlagali, naj se glede na to, da gre za turističen kraj, prouči možnost ponovne uvedbe 24-urnega dežurstva.

MNZ je sporočilo, da ponovna uvedba 24-urnega dežurstva trenutno ni predvidena.

- PP Slovenska Bistrica smo znova predlagali, naj se ob vznožje stopnic namesti klicni zvonec, s katerim bo invalidna oseba dežurnega policista opozorila na svojo prisotnost.

MNZ je sporočilo, da je bil zvonec zaradi nemožnosti gradnje klančine nameščen konec maja 2016.

Seznam odvetnikov in prostor za pogovore z odvetnikom

- V času obiska PP Bled smo ugotovili, da je v prostoru Govorilnica, ki se med drugim uporablja tudi za krajšo namestitev osebe, ki ji je odvzeta prostost, seznam odvetnikov z dne 17. avgusta 2015. Zato smo predlagali, naj se stari in neažurirani seznam odvetnikov odstrani oziroma naj se v ta prostor namesti ustrezno ažurirani seznam odvetnikov.

MNZ je sporočilo, da so na PP takoj natisnili ažurirani seznam odvetnikov.

- Poleg tega smo PP Bled predlagali, naj se v okviru adaptacijskih del proučijo možnosti ureditve prostora za sprejem in zaslišanje pridržane osebe ter njene pogovore z odvetnikom, in sicer skladno z načrtom MNZ o ureditvi prostorov za pridržanje v obdobju 2010–2015.

MNZ je sporočilo, da bo ta predlog upoštevan ob morebitni prenovitvi v prihodnjih proračunskih obdobjih.

- Ob obisku PP Brežice smo predlagali, naj se natisnjeni seznam odvetnikov z datumom izpisa in telefonski aparat namestita v prostor za sprejem pridržanih oseb ter da PP prouči možnost namestitve telefona v prostor za sprejem pridržanih oseb.

- MNZ je sporočilo, da so na PP natisnili nov ažurirani seznam odvetnikov in ga namestili v prostor za sprejem pridržanih oseb, strokovna služba na Policijski upravi (PU) Novo mesto pa bo proučila možnost namestitve telefona v prostoru za sprejem pridržanih oseb in zagotovila popravilo tipke govorne naprave v tem prostoru.
-

- PP Brežice smo še predlagali, naj se poškodovana tipka govorne naprave v prostoru za pogovore z odvetnikom popravi in da se govorna naprava ustrezno označi z nalepko.
- MNZ je sporočilo, da je bila govorna naprava v prostoru za obravnavo tujcev servisirana, s čimer je bilo šumenje odpravljeno.*
-
- PP Domžale smo predlagali, naj se v vsaj enega od prostorov (ali številka 25 ali številka 26), ki se uporabljata za sprejem in pogovor s pridržano osebo, namesti ažurirani seznam odvetnikov.
- MNZ je sporočilo, da je bil ažurirani seznam odvetnikov takoj nameščen v prostor za zaslišanje, kjer se dejansko sprejme pridržana oseba. Če bo zaradi zasedenosti tega prostora oseba, ki ji je bila odvzeta prostost, čakala v govorilnicah, označenih s številka 25 in 26, bodo po potrebi navedeni seznam obesili tja.*
-
- Ob obisku PP Dravograd smo tudi tokrat ugotovili, da PP ne skrbi za redno ažuriranje seznama odvetnikov, saj je bil najdeni seznam z dne 13. avgusta 2015. Zato smo predlagali, naj policisti seznam ažurirajo, v prihodnje pa za ažurnost podatkov ustrezno skrbijo.
- MNZ je sporočilo, da je bil ažurirani seznam odvetnikov natisnjen takoj po obisku, komandir pa je določil policista, ki bo odgovoren, da bo ažuriran seznam natisnjen vsake tri mesece.*
-
- PP Idrija smo opozorili, da je treba seznam odvetnikov redno ažurirati, in predlagali, naj se policijske enote znova opozorijo, da se seznam odvetnikov redno ažurira na način, iz katerega je razvidno, da je bila ažurnost seznama preverjena in naziv osebe, ki je preverila ažurnost seznama, ter datum tega opravila.
- MNZ je sporočilo, da so policisti te PP stari seznam odvetnikov zamenjali z ažuriranim seznamom, vodstvo te PP pa bo poskrbelo, da bo imela enota vsake tri mesece natisnjen ažurirani seznam, iz katerega bo tudi razvidno, kdaj je bil natisnjen.*
-
- PP Laško smo predlagali, naj se seznam odvetnikov premesti v govorilnico, ki se uporablja za sprejem, pogovore in zaslišanja pridržane osebe ter izvedbo njenih pogovorov z odvetnikom.
- MNZ je sporočilo, da je bil seznam odvetnikov zamenjan z novim.*
-
- PP Novo mesto smo predlagali, naj se natisnjen seznam odvetnikov (z ustreznim datumom izpisa) namesti v prostor za sprejem pridržanih oseb.
- MNZ je sporočilo, da je bil seznam odvetnikov z novejšim datumom izpisa že nameščen v prostor za sprejem pridržanih oseb.*
-
- PP Ormož smo predlagali, naj se prostor za sprejem pridržanih oseb opremi tudi s seznamom odvetnikov po uradni dolžnosti.
- MNZ je sporočilo, da seznam zagovornikov po uradni dolžnosti na PP ne bo natisnjen, saj je vsem policistom na voljo na straneh Odvetniške zbornice Slovenije. Navedeni seznama so pripomoček policistom in niso namenjeni pridržanim osebam. Zakon o kazenskem postopku (ZKP) v četrtem odstavku 4. člena določa, da policija osumljencu, ki mu je odvzeta prostost, na njegovo zahtevo in stroške države postavi zagovornika, če si ga glede na premoženjske razmere ne more zagotoviti sam in je to v interesu pravičnosti. V primeru postavitve zagovornika po četrtem odstavku 4. člena ZKP ga bodo policisti osumljencu zagotovili na podlagi seznama zagovornikov, objavljenega na spletni strani Odvetniške zbornice Slovenije. Zaradi navedenega menijo, da bi bilo tiskanje seznama neracionalno.*
-
- PP Slovenske Konjice smo predlagali, naj se seznam odvetnikov ažurira.
- MNZ je sporočilo, da je bil seznam odvetnikov ažuriran takoj po našem obisku.*
-

- PP Škofja Loka smo predlagali, naj se v prihodnje pridržani osebi pogovor z odvetnikom omogoči v drugem, primernejšem prostoru (morda sobi za zaslišanje).

MNZ je sporočilo, da se bodo pogovori pridržanih oseb z odvetnikom tudi v prihodnje zaradi varnosti izvajali v prostoru, ki je označen Govorilnica.

- PP Tolmin smo predlagali, naj se natisnjeni seznam odvetnikov namesti v hodnik pred prostoroma za pridržanje, kjer se opravi sprejem pridržane osebe.

MNZ je sporočilo, da je seznam odvetnikov prestavljen v hodnik pred prostora za pridržanje.

- Poleg tega smo PP Tolmin predlagali, naj bo tudi seznam odvetnikov po uradni dolžnosti vedno ažurno natisnjen in naj bo v hodniku pred prostoroma za pridržanje.

MNZ je odgovorilo, da so PP opozorili, da imajo seznam odvetnikov po uradni dolžnosti dostopen v elektronski obliki in da naj pri tiskanju seznama ravna racionalno.

- PP Trebnje smo predlagali, naj se seznam odvetnikov ažurira.

MNZ je sporočilo, da je bil seznam odvetnikov ažuriran takoj po našem obisku.

- Tudi PP Tržič smo predlagali, naj se seznam odvetnikov ažurira.

MNZ je sporočilo, da je bil seznam odvetnikov ažuriran takoj po našem obisku.

Seznanjenost pridržanih oseb z njihovimi pravicami in njihovo uveljavljanje

- Ob obisku PP Bled smo ugotovili, da nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval ni ustrezno označen, saj je na njem pisalo Prijavnice, zato smo predlagali, naj se nabiralnik ustrezno označi z oznako Nabiralnik za anonimno oddajanje pohval in pripomb, tej naj se zaradi turistične umeščenosti PP doda tudi oznaka nabiralnika s prevodom v angleški jezik.

MNZ je sporočilo, da sta bila na nabiralnik za anonimno oddajanje pohval in pripomb nameščena napisa v slovenskem in angleškem jeziku.

- Poleg tega smo PP Bled predlagali, naj se knjiga pohval in pripomb v prihodnje redno pregleduje, kdo od starešin je vpis v knjigo preveril in kdaj ter kakšne so bile ugotovitve oziroma ukrepi s tem v zvezi.

MNZ je sporočilo, da je z vsebino zapisa v knjigo pohval in pripomb s 1. 10. 2015 komandir PP še istega dne seznanil oba policista, ki sta bila z vsebino pohvaljena, vodstvo PP pa bo zagotovilo, da bodo ukrepi, ki bodo izvedeni na podlagi zapisa v navedeni knjigi, ustrezno vpisani.

- PP Celje smo predlagali, naj se proučijo možnosti namestitve nabiralnika za anonimno oddajanje pripomb in pohval pred vhodom na PP oziroma Policijsko upravo Celje.

MNZ je odgovorilo, da prestavitev nabiralnika za anonimno oddajanje pripomb in pohval pred vhod policijske uprave ne bo povečalo anonimnosti, saj je vhod videonadzorovan.

- PP Domžale smo predlagali, naj se v oba prostora, označena s št. 25 in 26, ki se uporabljata za sprejem in pogovor s pridržano osebo, izobesi veljaven plakat MNZ o pravicah pridržane osebe.

MNZ je sporočilo, da so policisti v oba omenjena prostora izobesili nov plakat MNZ o pravicah pridržane osebe.

- Poleg tega smo PP Domžale predlagali, naj se nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval prestavi na zunanjo stran PP (npr. pred vhod).

MNZ je odgovorilo, da je bil nabiralnik prestavljen na zunanjo stran objekta ob zvonec.

- PP Dravograd smo predlagali, naj se prostor, ki se uporablja za zaslišanja, ustrezno opremi, in sicer z brošuro (natisnjenimi izvodi iz nje) in plakatom MNZ o pravicah pridržane osebe.

MNZ je sporočilo, da je bil prostor opremljen s plakatom s pravicami osebe, ki ji je odvzeta prostost, do izdelave brošure pa bo vsaka oseba še naprej dobivala izpis pravic v jeziku, ki ga razume, in ga imajo v elektronski obliki vse policijske enote.

- Poleg tega smo PP Dravograd predlagali, naj se nabiralnik za anonimno oddajanje pohval in pripomb premesti pred vhod na PP.

MNZ je sporočilo, da je bil nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval premeščen na zid v bližino vhoda v objekt.

- Ne nazadnje smo PP Dravograd predlagali, naj knjigo pripomb in pohval namestijo na dostopnejše mesto.

MNZ je sporočilo, da je bila knjiga pripomb in pohval nameščena v prostor za sprejem strank, kjer bo dostopna vsem.

PP Gorišnica smo predlagali, naj se pred vhodom na PP namesti nabiralnik, ki bo omogočal anonimno oddajanje pripomb in pohval.

MNZ je odgovorilo, da bo tak nabiralnik nameščen.

- Tudi PP Idrija smo predlagali, naj bi se nabiralnik pred vhodom na PP označil z napisom Anonimno oddajanje pripomb in pohval.

MNZ je odgovorilo, da je bil nabiralnik postavljen pred vhod v PP z oznako Anonimno oddajanje pripomb in pohval.

- PP Kranj smo predlagali, naj se nabiralnik premesti pred vhod na PP ter ustrezno označi z napisom Anonimno oddajanje pripomb in pohval, pri čemer lahko PP doda tudi napis v angleškem prevodu.

MNZ je sporočilo, da bo nabiralnik za anonimno oddajanje pohval in pripomb premeščen na primernejše mesto v avlo in bo ustrezno označen v slovenskem jeziku.

- PP Kranjska Gora smo predlagali, naj se brošura MNZ s pravicami pridržane osebe in seznam odvetnikov namesti v sobo za pogovore s strankami in odvetnikom.

MNZ je sporočilo, da je bila omenjena brošura nameščena v sobo za pogovore s strankami in odvetnikom.

- Poleg tega smo PP Kranjska Gora predlagali, da se nabiralnik za anonimno oddajanje pritožb ali pohval namesti pred stopnicami oziroma poleg zvonca.

MNZ je sporočilo, da bodo policisti te PP nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval premaknili ob zvonec za invalide.

- PP Krško smo predlagali, da se vodstvo PP opozori na redno evidentiranje pregledovanja vpisov v knjigi pripomb in pohval.

MNZ odgovora v zvezi s tem predlogom ni podalo.

- PP Litija smo predlagali, naj se zunanji nabiralnik dodatno označi še z napisom Anonimno oddajanje pripomb in pohval oziroma da se nabiralnik z notranje strani hodnika PP premesti na zunanjo stran (pred vhod).

MNZ je sporočilo, da bo notranji nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval umaknjen, na zunanje pa so že namestili enotno nalepko Anonimno oddajanje pripomb in pohval.

- V času obiska PP Ljubljana Vič smo predlagali, naj se nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval namesti pred vhod v PP in da se namen nabiralnika označi tudi v angleškem jeziku.

MNZ je odgovorilo, da je vhod v objekt PP nadzorovan z videonadzornim sistemom, zato premestitev nabiralnika za anonimno oddajanje pripomb in pohval ne bi zagotovila večje anonimnosti, nabiralnik pa je označen v skladu z Zakonom o javni rabi slovenščine (Uradni list RS, št. 86/04 in 8/10).

- Poleg tega smo PP Ljubljana Vič predlagali, naj se knjiga pripomb in pohval zaradi lažjega dostopa prestavi v sprejemni prostor pred dežurnim policistom.

MNZ je sporočilo, da so pri preverjanju ugotovili, da je knjiga pripomb in pohval na vidnem mestu in da dežurni policist strankam na njihovo željo ali zahtevo omogoči zapis v knjigo.

- PP Ljubljana Vič smo še predlagali, naj se soba za pogovore z odvetnikom (govornico) čim prej opremi s potrebnimi plakati MNZ o pravicah pridržanih oseb in PIC/IOM o postopku vračanja iz Republike Slovenije ter brošurami.

MNZ je odgovorilo, da so policisti prostor za pogovore z odvetnikom opremili s plakatom in brošuro o pravicah osebe, ki ji je odvzeta prostost, ter s kopijo plakata PIC/IOM o postopku vračanja iz Republike Slovenije (po zagotovilih PIC bodo originalne plakate na voljo spomladi leta 2017).

- PP Maribor II smo predlagali, naj se tudi v pisarno številka 304 (ki se uporablja za zaslišanja pridržane osebe) namesti plakat MNZ s pravicami pridržane osebe oziroma brošure MNZ z enako vsebino.

MNZ je odgovorilo, da so policisti pisarno št. 304 opremili s plakatom in brošurami MNZ o pravicah pridržane osebe.

- Poleg tega smo PP Maribor II predlagali, naj se knjiga pripomb in pohval v prihodnje namesti na vidno mesto (npr. ob okence dežurnega policista).

MNZ je sporočilo, da je bila knjiga pripomb in pohval nameščena na vidno mesto.

- PP Novo mesto smo predlagali, naj se knjiga pripomb in pohval namesti na dostopnejše mesto (npr. na hodnik pred dežurnim policistom) ter da starešine PP redneje spremljajo vpise v knjigo pripomb in pohval oziroma da preglede vpisov dosledno evidentirajo s svojim podpisom.

MNZ je odgovorilo, da je bila knjiga pripomb in pohval premeščena v avlo pri glavnem vhodu PP. Razlog za manjše število vpisov v navedeno knjigo naj bi bilo po navedbah MNZ predvsem v tem, da stranke svoja mnenja, pripombe in pohvale raje izrazijo na drug način, z neposredno ustno pripombo ali pohvalo, s klicem na anonimni telefon, z e-pošto na policijske enote itd. Poleg tega je bilo vodstvu te PP predlagano, da vse preglede vpisov v knjigo dosledno evidentirajo s podpisom.

- PP Novo mesto smo predlagali tudi, naj se nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval namesti pred vhodom te PP.
- MNZ je sporočilo, da je trenutna ureditev namestitve nabiralnika za anonimno oddajanje pripomb in pohval, poleg drugih možnih načinov, kot je e-pošta, klic na anonimno telefonsko številko in drugo, ustreza, saj vsem osebam omogoča uveljavljanje pravic, da po anonimni poti izrazijo svojo voljo.*
-
- PP Ormož smo predlagali, naj se nabiralnik, namenjen za anonimno oddajanje pripomb in pohval, namesti pred vhodom na PP, kar bo osebam, ki bi morebiti želele oddati pripombe ali pohvale, zagotavljalo več anonimnosti.
- MNZ je sporočilo, da bo nabiralnik za oddajanje anonimnih pripomb in pohval nameščen v preddverje PP, ki ni pod nadzorom kamere in kjer ni mogoča vizualna kontrola dežurnega policista. Policijska uprava Maribor namreč ocenjuje, da bi bil nabiralnik pred vhodom na PP preveč izpostavljen vremenskim vplivom (npr. večjim nalivom), ki bi lahko oddane pripombe ali pohvale uničili.*
-
- PP Ormož smo predlagali še, naj se knjiga pripomb in pohval premesti na drugo mesto (npr. na hodnik pred prostorom dežurnega policista), kar bi zagotovo olajšalo njeno dostopnost osebam, ki bi želele vpisati pripombo ali pohvalo.
- MNZ je sporočilo, da so policisti knjigo pripomb in pohval premestili na hodnik pred prostor dežurnega policista.*
-
- PP Ptuj smo predlagali, naj se nabiralnik, namenjen za anonimno oddajanje pripomb in pohval, namesti pred vhodom na PP, kar bo osebam, ki bi morebiti želele oddati pripombe ali pohvale, zagotavljalo več anonimnosti.
- MNZ je odgovorilo, da sta prostor pred vhodom in hodnik pred dežurnim policistom pod videonadzorom, zato premestitev nabiralnika za anonimno oddajanje pripomb in pohval ne bi zagotovila večje anonimnosti.*
-
- PP Ptuj smo poleg tega predlagali, naj se knjiga pripomb in pohval namesti na obiskovalcem PP dostopnejše mesto.
- MNZ v zvezi s tem predlogom ni podalo odgovora.*
-
- PP Radovljica smo predlagali, naj se brošura MNZ s pravicami pridržane osebe in seznam odvetnikov namesti v sobo za pogovore s strankami in odvetnikom.
- MNZ je odgovorilo, da je bila omenjena brošura nameščena v sobo za pogovore.*
-
- PP Ravne na Koroškem smo predlagali, naj se knjiga pripomb in pohval namesti na dostopno mesto izza steklene pregrade dežurnega policista, zaradi lažje dostopnosti.
- MNZ je sporočilo, da je bila v skladu s predlogom knjiga pripomb in pohval nameščena pred stekleno pregrado in da je dostopna vsem strankam.*
-
- PP Slovenj Gradec smo predlagali, naj se nabiralnik ustrezno označi tako, da bo razvidno, da je namenjen anonimnemu oddajanju pripomb in pohval.
- MNZ je sporočilo, da je bil nabiralnik ustrezno označen.*
-

- PP Slovenska Bistrica smo predlagali, naj se tudi v pisarno lokalnih kriminalistov, ki se med drugim uporabi tudi za zaslišanje pridržane osebe, namestita plakat in brošura MNZ s pravicami pridržane osebe.

MNZ je sporočilo, da so policisti te PP v omenjeni prostor izobesili plakat in namestili brošuro MNZ s pravicami pridržane osebe.

- PP Slovenske Konjice smo predlagali, naj se nabiralnik, namenjen anonimnemu oddajanju pripomb in pohval, namesti pred vhodom na PP in se na tak način zagotovi več anonimnosti za osebe, ki bi želele oddati morebitne pripombe ali pohvale.

MNZ je sporočilo, da je bil nabiralnik prestavljen pred vhod te PP.

- Poleg tega smo PP Slovenske Konjice predlagali, naj se plakat MNZ s pravicami pridržane osebe v hodniku pred prostoroma za pridržanje zamenja z ažuriranim.

MNZ je sporočilo, da je bil stari plakat nadomeščen z novim.

- PP Šentjernej smo predlagali, naj se glede na to, da se prostor za sprejem pridržanih oseb ne uporablja in da se natisnjeni seznam odvetnikov namesti v sobo za pogovore, kjer se tudi opravijo tudi postopki s pridržanimi osebami.

MNZ je odgovorilo, da so policisti seznam odvetnikov namestili v sobo za pogovore, kjer se dejansko izvajajo postopki s pridržanimi osebami.

- PP Šentjernej smo predlagali, naj se knjiga pripomb in pohval namesti na vidno mesto (npr. na hodnik pred prostorom dežurnega policista) ter da jo starešine PP redno pregledujejo.

MNZ je odgovorilo, da je bila knjiga pripomb in pohval nameščena na vidno mesto v sobi dežurnega policista, edini vpis v knjigi je bil pregledan, vodstvo PP pa je bilo opozorjeno, da pregled vpisov v knjigo v prihodnje evidentirajo s podpisom.

- Poleg tega smo PP Šentjernej predlagali, naj pred vhodom na PP namestijo ustrezen nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval.

MNZ je sporočilo, da je nabiralnik za Anonimno oddajanje pripomb in pohval ustrezno nameščen, saj tudi pri drugih državnih organih še niso zasledili prakse, da bi bili tovrstni nabiralniki nameščeni na zunanji strani zgradb.

- Tudi PP Šentjur pri Celju smo predlagali, naj pred vhodom na PP namestijo ustrezen nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval.

MNZ je sporočilo, da bo ustrezen nabiralnik v prihodnosti nameščen.

- PP Škofja Loka smo predlagali, naj se brošura ali plakat o pravicah pridržane osebe, ki bosta usklajena z zadnjo novelo ZKP, namestita v prostor za sprejem pridržanih oseb.

MNZ je sporočilo, da je bil v prostor za sprejem oseb, ki jim je odvzeta prostost, nameščen plakat z univerzalnimi pravicami, do izdelave brošure pa bo oseba, ki ji bo odvzeta prostost po ZKP, prejela natisnjeno obvestilo s pravicami, ki je usklajeno z zadnjo novelo ZKP. Navedeno je bil tudi razlog, da v prostoru za zaslišanje ni bilo takšnega plakata in brošure.

- PP Škofja Loka smo predlagali, naj se nabiralnik za anonimno oddajanje pohval in pripomb premesti na drugo mesto, ki bo dostopno vsem, ki pridejo na PP (npr. pred vhod na PP) ter da se ustrezno označi z napisom Anonimno oddajanje pripomb in pohval.

MNZ je sporočilo, da je bil nabiralnik ustrezno označen in premaknjen v avlo te PP.

- PP Tolmin smo predlagali, naj se nabiralnik, namenjen za anonimno oddajanje pripomb in pohval, namesti pred vhodom na PP, kar bo osebam, ki bi morebiti želele oddati pripombe ali pohvale, zagotavljalo več anonimnosti.

MNZ je sporočilo, da je bil nabiralnik 29. 7. 2016 nameščen pred vhod te PP.

- PP Tržič smo predlagali, naj se prostor za zaslišanje pridržane osebe opremi z brošuro MNZ s pravicami pridržane osebe.

MNZ je sporočilo, da je bila brošura MNZ s pravicami pridržane osebe nameščena v omenjeni prostor.

- PP Vrhnika smo predlagali še, naj se knjiga pripomb in pohval namesti na strankam bolj dostopno mesto (morda na polico pred steklom dežurnega policista).

MNZ je odgovorilo, da je knjiga pripomb in pohval na vidnem mestu in da dežurni policist strankam na njihovo željo ali zahtevo omogoči zapis v knjigo.

Vodenje dokumentacije

- PP Bled smo predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanja ter pri vnašanju podatkov v evidenco FIO. Hkrati smo zaprosili za podatek, ali so bili za primere, v katerih so bile ugotovljene pomanjkljivosti, že opravljeni ustrezni popravki v evidenci FIO.²⁰

MNZ je sporočilo, da so bili popravki v evidenci oseb, ki jim je odvzeta prostost, opravljeni do 1. 4. 2016 ter da so bile vse policijske enote opozorjene na večjo natančnost pri izpolnjevanju dokumentov in pravilno označevanje popravkov, dežurni policisti in odgovorne starešine pa na večjo natančnost pri vnosu podatkov v evidenco oseb, ki jim je odvzeta prostost.

- PP Brežice smo predlagali, naj policiste in starešine, ki opravljajo nadzor postopkov o pridržanju, opozorijo na natančnost pri vnosu podatkov v računalniško evidenco pridržanih oseb, pravilno uporabo

²⁰ Pri pregledu pridržanja (6. do 7. 10. 2015, začetek postopka ob 19.20 in pridržanje odredeno od 20.00 do 5.30, na podlagi drugega odstavka 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa), v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek, v rubriki Po določbah 57. oziroma 66/2 čl. ZNPPol je bil dne ____ ob ____ uri opravljen varnostni pregled, ki ga je opravil policist _____ iz PE, ugotovljeno, da je policist navedel napačno leto varnostnega pregleda pridržane osebe, in sicer 6. 10. 2017.

Pri pregledu pridržanja (14. do 15. 11. 2015 začetek postopka ob 20.00, pridržanje odredeno od 20.10 do 6.40, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških ZP-1) je bilo s pregledom dokumentacije oziroma obrazca Sklep o pridržanju ugotovljeno, da je v njem ura začetka postopka evidentirana ob 20.05, in ne ob 20.10, kot je to očitno napačno vneseno v evidenco FIO.

Prav tako je bilo pri pregledu primera pridržanja (31. 12. 2015, začetek postopka ob 22.25, pridržanje odredeno od 22.30 do 22.40 – pridržanje končano zaradi zdravstvenih razlogov, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških ZP-1) s pregledom obrazca Sklep o pridržanju ugotovljeno, da je v njem ura začetka postopka evidentirana ob 22.30, in ne ob 22.25, kot je to očitno napačno vneseno v evidenco FIO.

Pri pregledu pridržanja (10. 1. 2015, začetek postopka ob 1.30, pridržanje odredeno od 1.40 do 12.00, na podlagi drugega odstavka 110. člena Zakona o prekrških ZP-1) je bilo s pregledom obrazca Potrdilo o zasegu predmetov pridržani/zadržani osebi v rubriki datum in ura zasega, ugotovljen napačno naveden datum zasega predmetov, in sicer 9. 1. 2015, čeprav so policisti postopek s pridržano osebo začeli 10. 1. 2015.

Pri istem primeru pridržanja je bilo s pregledom obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno še, da je bil v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem in rubrika Oseba je bila pridržana/zadržana do ___ure___dne___, opravljen popravek s korekturnim sredstvom po končanem pridržanju, ki se je izvajalo na PP Tržič.

obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj, in natančnost pri navajanju podatkov (ur in datumov) v uradne obrazce, potrebnih za izvedbo pridržanj.²¹

MNZ je sporočilo, da je ožji strokovni kolegij direktorja PU Novo mesto na 4. seji s sklepom odredil, da vsi komandirji do preklica izvajajo neposredno strokovno pomoč in nadzor nad vsemi pridržanji od odreditve do konca pridržanja. Nadzor nad izvajanjem pridržanj so komandirji dolžni evidentirati na prvi strani »ovoja«, ki ga enote uporabljajo v primerih pridržanj. O tem so bile enote obveščene tudi pisno.

 Vodstvu PP Brežice smo poleg tega predlagali, naj policiste opozorijo na pravilen način vnašanja morebitnih popravkov podatkov v uradne dokumente.²²

MNZ je sporočilo, da je bil opravljen pogovor s policistom, ki je pojasnil, da se je za popravilo odločil, ker je menil, da je že poteklo 60 sekund od začetka postopka do odreditve pridržanja, glede načina popravljanja napak v uradnih dokumentih pa so bili znova opozorjeni vsi policisti.

 PP Celje smo glede dokumentacije predlagali, naj policiste opozorijo na pravilno vnašanje popravkov v uradne obrazce,²³ in na natančno in enotno navajanje podatkov (ur opravil) v obrazce, potrebnih za izvedbo pridržanj,²⁴ da jih opozorijo na spremljanje zamenjave uradnih obrazcev in na s tem povezano uporabo veljavnih (novih) obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj, ter vnašanje pravilnih podatkov (ur ali datumov) postopkov s pridržanimi osebami²⁵ ter da (predvsem dežurne) policiste opozorijo, da je treba v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek navesti podatke, v katerem prostoru na PP je bila pridržana oseba dejansko pridržana.²⁶

MNZ je sporočilo, da so bili policisti opozorjeni na doslednost in natančnost pri izpolnjevanju uradnih dokumentov, še posebej na pravilno označevanje popravkov, dosledno evidentiranje vseh opravil s pridržano osebo, uporabo veljavnih obrazcev, evidentiranje številke prostora, v katerem je bila oseba pridržana, in enotno navajanje podatkov v vseh obrazcih za pridržanje.

 PP Domžale smo predlagali, naj policiste Centra za pridržanje v Ljubljani opozorijo na pravilno vnašanje popravkov v uradne obrazce, potrebne za izvedbo pridržanj,²⁷ ter na pravilno vnašanje popravkov v uradne obrazce, potrebne za izvedbo pridržanj.²⁸

21 Pri pridržanju (5. 3. do 7. 3. 2016, začetek postopka ob 19.00 in pridržanje odrejeno med 19.15 in 16.00, na podlagi 157. člena Zakona o kazenskem postopku ZKP) je bilo ugotovljeno, da je treba v evidenci popraviti uro začetka postopka, ker v nobenem od uradnih obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanja, ni navedena ura začetka postopka 19.00 (ta je navedena v evidenci FIO) oziroma je edina ura, ki je navedena, ura odvzema prostosti 19.15. Pri pregledu dokumentacije je bilo še ugotovljeno, da je bil v tem postopku pridržanja uporabljen stari obrazec odločbe o pridržanju. Pri pregledu obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek pa je bilo ugotovljeno, da je v rubriki Zdravniška pomoč in oskrba napačno naveden datum obvestitve zdravnika 6. 2. 2016, čeprav je pravi datum.

22 Pri pregledu pridržanja (8. 4. 2016, začetek postopka ob 6.05, pridržanje odrejeno med 6.06 in 11.15, na podlagi četrte alineje prvega odstavka 64. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije) je bilo ugotovljeno, da je bila popravljena ura v rubriki Pridržanje/zadržanje odrejeno v »6.06«, pri čemer ni evidentirano, kdo je popravek opravil.

23 Pri pregledu pridržanja (8. do 9. 7. 2016 začetek postopka ob 23.50, pridržanje odrejeno med 23.55 do 10.25, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) ugotovljeno, da je bila v obrazcu Sklep o pridržanju v delu Policijski postopek se je začel ___ dne ob ___ popravljena ura začetka postopka, pri čemer ni evidentirano, kdo je popravek opravil.

24 V istem primeru je bilo nadalje ugotovljeno, da je v obrazcu Potrdilo o zaseženih predmetih pridržani/zadržani osebi navedeno, da so ji bili predmeti zaseženi 9. 7. 2016 ob 00.40, čeprav je v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v četrti vrstici rubrike Opravila med pridržanjem/zadržanjem navedeno, da so bili pridržani osebi predmeti zaseženi 10. 7. 2016 ob 00.50.

25 Pri pregledu pridržanja (7. 4. 2016 začetek postopka ob 7.30 in pridržanje odrejeno od 10.00 do 16.51, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da je bil pridržani osebi 7. 4. 2016 ob 11.00 najprej vročen ročno izpolnjen obrazec Uradni zaznamek o odvzemu prostosti in pridržanju, za katerega je bilo ugotovljeno, da gre za stari obrazec (vsebuje samo šest pravic). Ugotovljeno je bilo še, da je bil pridržani osebi 7. 4. 2016 ob 12.20 vročen še obrazec Odločba o odvzemu prostosti in pridržanju, ki pa je bil izpolnjen na (v času pridržanja) veljavnem obrazcu (vseboval je vse pravice pridržani osebi). Na tem obrazcu je bilo ugotovljeno, da je bil na pravi strani pod glavo obrazca v rubriki Datum naveden napačni datum, in sicer 25. 1. 2016, čeprav bi moral biti naveden datum 7. 4. 2016.

26 V istem primeru je bilo s pregledom obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno, da v delu obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem ni navedeno, kje oziroma v katerem prostoru na PP je bila pridržana oseba v času pridržanja.

27 Pri pregledu pridržanja (7. do 8. 3. 2016 začetek postopka ob 20.30, pridržanje odrejeno od 21.25 do 7.20, na 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo ugotovljeno, da je bil v Centru za pridržanje Ljubljana v obrazcu Potrdilo o odvzetih predmetih pridržani osebi opravljen popravek v rubriki Zaključeno pod zaporedno številko ___, pri čemer pa ni evidentirano, kdo je popravek opravil.

28 Pri pregledu pridržanja (17. do 19. 9. 2016 začetek postopka ob 16.45 in pridržanje odrejeno od 16.50 do 10.30, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo s pregledom obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno, da je bilo v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem opravljenih več popravkov zapisov (tudi s korekturnim sredstvom), pri čemer ni evidentirano, kdo je popravke opravil.

MNZ je sporočilo, bodo policisti PP Domžale ter Centra za pridržanje Ljubljana opozorjeni na pravilno vnašanje popravkov v obrazce za izvedbo pridržanj.

PP Dravograd smo predlagali, naj se v evidenco FIO popravi vnos ure začetka postopka in da se policiste ter starešine, ki opravljajo nadzor glede pridržanj na PP, opozorijo na večjo natančnost pri vnosih pridržanj v evidenco FIO. Prav tako smo predlagali, naj policiste opozorijo na večjo natančnost pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj, in na pravilen postopek vnašanja popravkov v uradne obrazce.^{29, 30}

MNZ je sporočilo, da je bil vnos v evidenco popravljen, policisti pa so bili opozorjeni na ustrezno označevanje popravkov in na večjo natančnost pri izpolnjevanju podatkov.

Tudi PP Gorišnica smo predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti oziroma doslednosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj, in sicer predvsem na pravilno vnašanje popravkov,^{31, 32} na več natančnosti oziroma doslednosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj,³³ ter na uporabo veljavnih obrazcev (oziroma da se stari obrazci izločijo iz uporabe).³⁴

MNZ je sporočilo, da so bili napačni vnosi popravljani, policisti opozorjeni, stari obrazci pa so bili nadomeščeni z novimi.

PP Idrija smo predlagali še, naj policiste opozorijo, da je treba v obrazec Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek vpisovati vse aktivnosti s pridržano/zadržano osebo od

29 Pri pregledu pridržanja (25. do 26. 3. 2015 začetek postopka ob 20.40, pridržanje odrejeno od 21.00 do 1.55, na podlagi 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da policist v obrazcu Uradni zaznamek o odvzemu prostosti in pridržanju ni označil alineje, da je pridržano osebo seznanil s pravico »da se bo lahko vse, kar bo izpovedala, na sojenju uporabilo zoper njo«. Hkrati je bilo tudi ugotovljeno, da iz nobenega dokumenta, potrebnega za izvedbo pridržanja, ni bilo razvidno, da bi se postopek s pridržano osebo začel ob 20.40, kot je bilo to evidentirano v evidenci FIO, temveč zgolj podatek ob 21.00, ko je bilo osebi dejansko odrejeno pridržanje. Pri pregledu obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek je bilo še ugotovljeno, da je v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem v prvi vrstici naveden podatek »21.35 pripeljan na PP«, pri tem pa ni razvidno, na katero policijsko postajo je bila oseba pripeljana. Poleg tega je naveden napačni datum, in sicer 25. 3. 2015 ob 00.25, čeprav bi bil pravilni datum 26. 3. 2015, da »pridržana oseba toži za bolečino v levem delu prsnega koša«, pri čemer je bil opravljen tudi popravek zapisa »levem«, kar tudi ni ustrezno označeno (kdo je ta popravek opravil in kdaj). Pri tem vpisu tudi ni podatka o tem, kaj se je z osebo dogajalo do konca pridržanja.

30 Pri pregledu pridržanja (8. do 10. 6. 2015 začetek postopka in pridržanje odrejeno med 23.13 in 19.00, na podlagi 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo s pregledom obrazca Odločba o odvzemu prostosti in pridržanju ugotovljeno, da policist na prvi strani z oznako »X« ni označil, ali in s katerimi pravicami je pridržano osebo seznanil. Pri pregledu obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek je bilo ugotovljeno še, da je bila oseba pripeljana na PP, pri čemer pa ni razvidno, ali je to PP Dravograd, ki je pridržanje odredila ali PP Velenje, kjer se je pridržanje dejansko izvajalo. Pri pregledu rubrike Obveščanje državnega tožilca in preiskovalnega sodnika je bilo ugotovljeno, da je napačno naveden datum obveščanja 8. 6. 2015, čeprav je pravilni datum obveščanja 9. 6. 2015, in da so bili pri navajanju ure obveščanja opravljeni popravki, pri čemer ni evidentirano, kdo je te popravke opravil in kdaj. Ugotovljeno je bilo tudi, da so bili popravki brez ustreznega evidentiranja, kdo jih je opravil, opravljeni tudi v delu obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem.

31 Pri pregledu pridržanja (12. 4. 2016 začetek postopka ob 12.00 in pridržanje odrejeno od 13.00 do 23.00, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo ugotovljeno, da v obrazcu Potrdilo o zaseženih predmetih pridržani osebi ni navedena ura vrnitve predmetov. V istem primeru je bilo pri pregledu obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno še, da so bili na prvi strani opravljeni popravki navedenih ur opravljanja varnostnih pregledov, in sicer s korekturnim sredstvom. Ugotovljeno je bilo še, da so bili popravki opravljeni tudi v delu obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem, pri katerih ni navedeno, kdo jih je opravil. Pri nadaljnjem pregledu dokumentacije primera je bilo ugotovljeno, da je v izpisu dogodkov OKC razvidno, da je patrolja na kraj dogodka (kršitve) prispela ob 12.11, ko se tudi predvideva, da se je začel postopek, in ne ob 12.00, kot je to evidentirano v evidenci FIO. Ob pregledu zapisnika o preizkusu alkoholiziranosti je bilo ugotovljeno še, da je bil ta opravljen ob 12.46 (pri čemer ni označeno, da bi se s preizkusom čakalo 15 minut) in bi po mnenju DPM to morala biti tudi ura odreditve pridržanja (s preizkusom se je ob prej navedeni uri torej ugotovila kršitev vožnje pod vplivom alkohola), in ne ob 13.00.

32 Pri pregledu pridržanja (5. do 6. 12. 2015 začetek postopka ob 19.35, pridržanje odrejeno od 19.45 do 6.45, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo ugotovljeno, da je bila v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek in v obrazcu Potrdilo o zaseženih predmetih popravljena ura iz 7.45 v 6.45, in sicer v prvem obrazcu v rubriki Oseba je bila pridržana/zadržana do ___ ure dne ___ ter v drugem obrazcu v rubriki Datum in ura vrnitve. V nobenem od prej navedenih obrazcev pa ni evidentirano, kdo je spremenil navedbo ure.

33 Pri pregledu pridržanja (5. do 6. 6. 2016 začetek postopka ob 12.40, pridržanje odrejeno med 17.30 do 14.30, na podlagi četrte alineje prvega odstavka 64. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije) je bilo s pregledom obrazca Sklep o pridržanju ugotovljeno, da se je postopek s pridržano osebo začel ob 12.36 (ta ura je tudi sicer razvidna iz uradnega zaznamka o zadržanju) in ne ob 12.40, kot je to vneseno v evidenco FIO. Pri pregledu dokumentacije je bilo ugotovljeno še, da je bil v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v delu obrazca Oseba je bila pridržana/zadržana do ___ ure dne ___ s korektorjem opravljen popravek ure.

34 Pri pregledu pridržanja (20. do 21. 11. 2015 začetek postopka ob 11.38 in pridržanje odrejeno od 11.40 do 17.40 ure, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da so bili v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek in Potrdilo o zaseženih predmetih pridržani osebi opravljeni popravki s korekturnim sredstvom. DPM je tudi v tem primeru predlagal, naj se policiste opozori na pravilen postopek vnašanja popravkov v uradne dokumente, potrebnih za izvedbo pridržanj. Ugotovljeno je bilo še, da iz nobenega obrazca v spisu tega primera ni razvidno, da bi se postopek s pridržano osebo začel ob 11.38 oziroma je iz dnevnika dogodkov Operativno-komunikacijskega centra Policijske uprave Maribor razvidno, da so policisti poročali, da je bila oseba obvladana ob 11.37. Ugotovljeno je bilo še, da je bil v postopku pridržanja uporabljen star obrazec Odločbe o odvzemu prostosti in pridržanju, ki še ne vsebuje vseh pravic pridržane osebe niti rubrike Policijski postopek se je začel dne ___ ob ___ uri.

začetka postopka do konca pridržanja³⁵ ter da policiste opozorijo na pravilno vnašanje morebitnih popravkov podatkov v uradne dokumente.³⁶

MNZ je sporočilo, da so bili policisti opozorjeni na pravilno označevanje popravkov v dokumentih o pridržanju in da se v UZ - opravila med pridržanjem/zadržanjem vpisuje vse aktivnosti od začetka policijskega postopka do odreditve pridržanja in seveda tudi opravila med pridržanjem, ne vpisujejo pa se opravila po končanem pridržanju (ta se vpišejo v poročilo o opravljenem delu).

 PP Kranj smo predlagali, naj policiste (predvsem dežurne policiste) opozorijo na doslednost pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj³⁷ ter na več natančnosti pri vnašanju podatkov v evidenco FIO.³⁸

MNZ je sporočilo, da so bile vse policijske enote opozorjene na večjo natančnost pri izpolnjevanju dokumentov, na konkretni PP pa so bili dežurni policisti in odgovorne starešine opozorjeni še na večjo natančnost pri vnosu podatkov v evidenco oseb, ki jim je odvzeta prostost.

 PP Kranjska Gora smo še predlagali, naj policiste opozorijo na dosledno izpolnjevanje obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj, predvsem da je treba natančno evidentirati vsa opravila, ki so bila s pridržano osebo izvedena oziroma v katerem prostoru na PP je bila pridržana oseba nameščena v času postopka.³⁹

MNZ je odgovorilo, da so bili policisti opozorjeni na dosledno in natančno izpolnjevanje obrazcev v zvezi s pridržanji (natančno evidentiranje vseh opravil s pridržano osebo, navedba podatkov o prostoru, v katerem je bila pridržana oseba, natančno evidentiranje časa posameznih opravil, pravilno označevanje popravkov itd.).

 PP Krško smo predlagali, naj policiste opozorijo na natančnost navajanja podatkov pri izpolnjevanju uradnih obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanja, ter na pravilno evidentiranje morebitnih popravkov,⁴⁰ da se uskladijo neskladja med vpisom ure v evidenco FIO ter vpisano uro v obrazcu Odločba o odvzemu prostosti in pridržanju ter da se policiste opozori na natančno in dosledno izpolnjevanje uradnih dokumentov, potrebnih za izvedbo pridržanja.⁴¹

35 Pri pregledu pridržanja (19. 4. 2016, začetek postopka 11.00, pridržanje odredeno od 12.45 do 17.00, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) s pregledom ugotovljeno, da v nobenem obrazcu, potrebnem za izvajanje pridržanja, ni navedeno, kaj se je z osebo dogajalo (kje je bila) v času med začetkom postopka in samo odreditvijo pridržanja. Z obrazca Uradni zaznamek o zaslišanju osamljenca je bilo mogoče razbrati, da je bila oseba ob 12.10 seznanjena s kaznivim dejanjem, ki ga je bila osumljena in, da je bilo v času med 12.18 in 12.30 z njo izvedeno zaslišanje, kar torej nedvomno izkazuje, da je bilo osebi omejeno gibanje. Hkrati je bilo tudi ugotovljeno, da so policisti v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek vpisovali tudi aktivnosti po predaji osebe preiskovalnemu sodniku, čeprav je obrazec dejansko namenjen evidentiranju opravil med pridržanjem/zadržanjem, torej med policijskim postopkom.

36 Pri pregledu pridržanja (30. do 31. 12. 2015, začetek postopka 15.25, pridržanje odredeno med 15.35 in 2.30, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo pri pregledu obrazca Sklepa o pridržanju ugotovljeno, da je bil ta pridržani osebi vročen 30. 12. 2015 ob 16.15, pri čemer pa je bil zapis minut »15« popravljen, ni pa bilo evidentirano, kdo je ta popravek opravil.

37 Pri pregledu pridržanja (2. do 3. 2. 2016, začetek postopka in pridržanje odredeno od 12.00 do 17.00, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) ugotovljeno, da v obrazcu Potrdilo o zaseženih predmetih pridržani/zadržani osebi v rubriki Datum in ura vrnitve ni naveden podatek ure, ko so bili pridržani osebi zaseženi predmeti vrnjeni.

38 Pri pregledu pridržanja (30. 10. 2015, začetek postopka ob 8.55 in pridržanje odredeno med 9.34 in 15.41, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo s pregledom dokumentacije pridržanja ugotovljeno, da je bila v evidenco FIO napačno vnesena zakonska podlaga za odredeno pridržanje, saj je bila ta oseba dejansko pridržana na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa.

39 Pri pregledu pridržanja (8. do 9. 6. 2015 začetek postopka ob 17.40, pridržanje odredeno med 22.35 in 15.00, na podlagi prvega odstavka 64. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije) ugotovljeno, da policist v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v delu Opravila med pridržanjem/zadržanjem za čas med 18.15 dne 8. 6. 2015 in 1.40 dne 9. 6. 2015 ni evidentiral, v katerem prostoru na PP Kranjska Gora je bila pridržana oseba nameščena (PP prostorov za pridržanje nima v uporabi vse od leta 2009) oziroma kaj se je s pridržano osebo v tem času dogajalo.

Pri pregledu pridržanja (5. do 6. 12. 2014 začetek postopka in pridržanje odredeno od 15.40 do 17.45, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo s pregledom obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno, da policist v delu obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem med 15.40 in 17.55 ni evidentiral, v katerem prostoru na PP Kranjska Gora je bila pridržana oseba nameščena oziroma kaj se je v tem času dogajalo s pridržano osebo.

Pri pregledu pridržanja (30. do 31. 5. 2014, pridržanje odredeno od 22.50 do 7.50, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo ugotovljeno, da je v arhivu na PP le kopija sklepa o pridržanju. S pregledom kopije sklepa o pridržanju je bilo ugotovljeno, da policist ni izpolnil rubrike Policijski postopek se je začel _____ ob uri, tako da časa začetka postopka s pridržano ni mogoče ugotoviti. Tudi v tem primeru pridržanja je bilo ugotovljeno, da je bila pridržana oseba dalj časa (med 22.50 dne 30. 5. 2014 in 1.00 dne 31. 5. 2014) na PP, pri čemer pa ni evidentirano, v katerem prostoru je bila nameščena.

40 Pri pregledu pridržanja (7. 5. 2016, začetek postopka ob 2.00, pridržanje odredeno med 2.18 in 9.23, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) ugotovljeno, da je v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek na prvi strani navedeno, da je bil varnostni pregled opravljen ob 03.00, čeprav je v istem obrazcu v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanje v deseti vrstici navedeno, da je bil varnostni pregled opravljen ob 3.01, pri čemer je popravljen tudi priimek policista, kar pa ni ustrezno označeno, kdo je popravek opravil.

41 Pri pregledu pridržanja (19. 4. do 21. 4. 2016, začetek postopka 13.10, pridržanje odredeno med 13.15 in 11.00, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo s pregledom obrazca Odločba o odvzemu prostosti in pridržanju ugotovljeno, da se je postopek s pridržano osebo začel ob 13.08 in ne ob 13.10, kot je to navedeno v evidenci FIO.

MNZ je sporočilo, da so bili zadevni policisti opozorjeni na nedoslednosti, podatki v evidencah pa so bili ustrezno popravljani.

PP Laško smo še predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj,⁴² ter opozorijo na spremljanje zamenjave obrazcev in s tem povezano uporabo veljavnih (novih) obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj.⁴³

MNZ je sporočilo, da so bili policisti opozorjeni na doslednost in natančnost pri izpolnjevanju uradnih dokumentov, še posebej na pravilno označevanje popravkov, dosledno evidentiranje vseh opravil s pridržano osebo, uporabo veljavnih obrazcev, evidentiranje številke prostora, v katerem je bila oseba pridržana in na enotno navajanje podatkov v vseh obrazcih za pridržanje.

Enake predloge smo podali PP Litija, kjer smo predlagali, naj se v uradne obrazce, potrebne za izvedbo pridržanja, prostor, kamor je bila oseba nameščena v času postopka, pravilno evidentira kot Prostor za stranke oziroma da se popravi označba prostora v Prostor št. ¹⁴⁴ ter da se policiste opozori na natančnost navajanja podatkov v vse obrazce, potrebnih za izvedbo pridržanja in evidenco FIO.^{45, 46}

MNZ je sporočilo, da je bil takoj po našem obisku prostor označen s številko 1 in ga bodo policisti v obrazec Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek odslej vpisovali kot prostor št. 1. Policisti (predvsem dežurni in odgovorne starešine) pa so bili opozorjeni na večjo natančnost pri navajanju podatkov v obrazcih, potrebnih za izvedbo pridržanja.

PP Ljubljana Bežigrad smo še predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanja, da vodstvo PP poskrbi, da bodo vsi stari in zakonsko neveljavni obrazci izločeni oziroma uničeni, da dežurne policiste in starešine, ki so odgovorni za nadzor postopkov o pridržanju, opozorijo na več natančnosti pri vnašanju podatkov v računalniško evidenco FIO⁴⁷ ter vnašanje morebitnih popravkov podatkov v uradne dokumente.⁴⁸

MNZ je odgovorilo, da so v izpostavljenem primeru postopka policiste opozorili na potrebno natančnost pri izpolnjevanju dokumentacije, vnosu podatkov v evidenco oseb, ki jim je odvzeta prostost, na pravilno

42 Pri pregledu pridržanja (19. do 11. 6. 2016 začetek postopka ob 22.54 in pridržanje odrejeno med 23.15 do 8.10, na podlagi 24. člena Zakona o pravih cestnega prometa) je bilo ugotovljeno, da je policist v obrazcu Potrdilo o zaseženih predmetih pridržani osebi navedel, da so bili pridržani osebi predmeti zaseženi 10. 6. 2016 ob 23.30. Nadalje pa je bilo s pregledom Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v delu Opravila med pridržanjem/zadržanjem ugotovljeno, da pa je v deseti vrstici navedena druga ura zasega predmetov pridržani osebi, in sicer 11. 6. 2016 ob 00.22.

43 Pri pregledu pridržanja (5. 6. 2016 začetek postopka in pridržanje odrejeno od 19.10 do 21.45, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da je bil v postopku uporabljen star obrazec uradnega zaznamka o odvzemu prostosti in pridržanju (ta ne vsebuje vseh pravic pridržani osebi). Nadalje je bilo v istem primeru ugotovljeno, da v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v delu Opravila med pridržanjem/zadržanjem ni evidentirano, v katerem prostoru na PP je bila oseba v času odvzema prostosti oziroma pridržanja, saj kot že navedeno, se na PP že dalj časa ne uporabljata prostora za pridržanje. Iz istega obrazca je bilo tudi razvidno, da je bilo pridržanje končano ob 21.45, nato pa je bila kljub temu še do 22.55 v prostorih PP, ko naj bi jo prevzela sestra, pri tem pa ni viden razlog, zaradi katerega naj bi osebo na PP prevzela sestra. Ugotovljeno je bilo tudi, da si vpisana opravila ne sledijo po urah oziroma je zadnji zapis »5. 6. 2016 ob 20.40 vročen UZ o pridržanju«, čeprav je bilo pred tem že opravljenih pet zapisov s kasnejšo uro opravila.

44 Pri pregledu vseh naključno izbranih primerov pridržanj je bilo ugotovljeno, da policisti v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek označujejo kot Prostor št. 1, čeprav je bil prostor v času našega obiska dejansko označen kot Prostor za stranke.

45 Pri pregledu pridržanja (16. do 17. 3. 2016 začetek postopka ob 18.45, pridržanje odrejeno od 19.15 do 5.20, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo ugotovljeno, da je policist, ki je vodil postopek pridržanja za navedeno osebo, v spis vložil tudi uradni zaznamek z naslovom Popravek številke Sklepa o pridržanju in izvajanju opravil med pridržanjem/zadržanje. Pri pregledu uradnega zaznamka je bilo v drugem odstavku navedeno, da so policisti na kraj dogodka prišli ob 18.47, torej dve minuti kasneje (18.45), kot je začetek postopka naveden v Sklepu o pridržanju in evidenci FIO.

46 Pri pregledu pridržanja (16. do 17. 2. 2016 začetek postopka in pridržanje odrejeno od 6.30 do 14.00, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo s pregledom obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno, da je v rubriki Oseba je bila pridržana/zadržana do ___ ure dne ___ naveden podatek konca pridržanja ob 16.00, torej dve uri kasneje, kot je bil naveden podatek v evidenci FIO. S pregledom dela obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem je bilo ugotovljeno še, da so policisti pridržano osebo ob 14.00 osebo izročili v postopek preiskovalnemu sodniku in je to ura končanega pridržanja. So pa kasneje, po koncu postopka pri preiskovalnem sodniku, osebo zaradi odreditve pripora ob 16.00 predali delavcem Zavoda za prestajanje kazni zapora Ljubljana.

47 Pri pregledu pridržanja (7. 5. 2016, začetek postopka ob 19.19, pridržanje odrejeno med 19.20 in 22.19, na podlagi prvega odstavka 64. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije) je bilo ugotovljeno, da je v obrazcu Sklep o pridržanju začetek postopka evidentirana ura 19.15, in ne 19.19, kot je bila evidentirana v računalniški evidenci FIO. Ugotovljeno je bilo še, da je bil v postopku pridržanja uporabljen star obrazec Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek, v katerem je zakonska podlaga za opravljanje varnostnega pregleda iz Zakona o policiji. Prav tako je bilo ugotovljeno, da v omenjenem obrazcu ni izpolnjena rubrika Oseba je bila pridržana/zadržana do ___ ure dne ____. Pridržani osebi so bili v času pridržanja z obrazcem Potrdilom o zaseženih predmetih pridržani osebi zaseženi predmeti, vendar iz prej navedenega obrazca ni razvidno, ob kateri uri so mu bili predmeti vrnjeni, niti ni izpolnjena rubrika Zaključeno pod zaporedno številko ___.

48 Pri pregledu pridržanja (28. do 29. 2. 2016, začetek postopka ob 9.55, pridržanje odrejeno med 10.20 in 18.30, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da so bili podatki v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v delu Po določbi 66/3 čl. ZNPPol je bil dne ___ ob ___ uri opravljen varnostni pregled, ki ga je opravil policist ___ iz PE___, popravljeni s korekturnim sredstvom. Čeprav je policist popravek evidentiral s svojim podpisom, menimo, da je takšno izvajanje popravkov nepravilno.

uporabo veljavnih obrazcev ter na pravilno vnašanje morebitnih popravkov na obrazcih, napačni vnosi pa so bili popravljani.

- PP Ljubljana Šiška smo tako kot drugje predlagali, naj policiste opozorijo na pravilno vnašanje popravkov v dokumente, potrebnih za izvedbo pridržanj, ter da v obrazec Sklep o pridržanju v rubriki Obrazložitev razlogov – opis dejanja navedejo bolj konkretno obrazložitev očitane prekrška in s tem povezano pridržanje.⁴⁹

MNZ je sporočilo, da bodo policisti opozorjeni na pravilno vnašanje popravkov in večjo natančnost pri izpolnjevanju obrazcev za izvedbo pridržanj ter vnosu podatkov v evidenco oseb, ki jim je odvzeta prostost. V konkretnem primeru je po mnenju MNZ v sklepu o pridržanju navedba razlogov za pridržanje ustrezna, saj povzema zakonske razloge za pridržanje, podrobnejši opis okoliščin storitve prekrška pa je razviden iz obdolžilnega predloga.

- PP Ljubljana Vič smo predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj, da v primeru postopkov s tujci te poučijo o možnosti pravne pomoči nevladne organizacije PIC ter da se v obrazec Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem evidentira, da je bila oseba seznanjena s prej navedeno možnostjo pravne pomoči.⁵⁰

MNZ je sporočilo, da policisti v postopkih vračanja tujce seznanjajo s pravico do pravnega svetovanja nevladnih organizacij. Na policijskih enotah imajo tudi zloženke o postopku vračanja tujcev (te so prevedene v devet jezikov, v letu 2017 bodo prevedene v sedemnajst jezikov), ki jih policisti izročijo tujcem. Tujcu se v postopku vračanja izda odločba o vrnitvi, ki med drugim vsebuje tudi pouk o pravici do brezplačnega pravnega svetovanja iz tretjega odstavka 64. člena Zakona o tujcih (Uradni list RS, št. 45/14 – uradno prečiščeno besedilo, 90/14, 19/15 in 47/15 – ZZSDT), zato na MNZ menijo, da je dodatno evidentiranje navedenega v uradnem zaznamku o izvajanju opravil med pridržanjem/zadržanjem nepotrebno in bi pomenilo nepotrebno administrativno obremenitev dela policistov.

- Na PP Maribor I smo ob obisku ugotovili, da je na oglasni deski pred postajo izobešena odredba, ki vsebuje osebne podatke in je časovno že potekla. Zato smo predlagali, naj se odredba odstrani.

MNZ je sporočilo, da je bila odredba odstranjena.

- Poleg tega smo PP Maribor I predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanja, in na pravilen postopek vnašanja popravkov v uradne obrazce,⁵¹ dežurne policiste in starešine, odgovorne za izvajanje nadzora na postopki pridržanj, opozorijo na več natančnosti pri vnašanju podatkov v evidenco FIO⁵² ter da naj dežurni policisti v prihodnje v obrazec

49 Pri pregledu pridržanja (6. 2. 2016 začetek postopka ob 01.30, pridržanje odredeno od 2.00 do 10.00, na podlagi drugega odstavka 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo ugotovljeno, da je policist, ki je izpolnjeval obrazec Sklep o pridržanju, popravil podatek uro vročitve sklepa o pridržanju pridržani osebi iz 2.35 v 2.25, pri čemer pa ni evidentirano, kdo je popravek opravil. Ob pregledu sklepa o pridržanju je bilo ugotovljeno še, da je v rubriki Obrazložitev razlogov – opis dejanja opis kršitve zelo skopo evidentiran, saj je policist zgolj navedel »vožnja pod vplivom alkohola z vrednostjo izmerjene stopnje vrednosti alkohola v oklepaju«. V istem primeru je bilo ugotovljeno še, da je bilo v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v delu Opravila med pridržanjem/zadržanjem opravljenih več popravkov zapisa podatkov, pri čemer pa ni bilo evidentirano, kdo je popravke opravil.

50 Pri pregledu pridržanja (16. do 17. 11. 2016, začetek postopka ob 23.30, pridržanje odredeno med 23.50 do 10.45, na podlagi drugega odstavka 110. člena Zakona o prekrških) je bilo ugotovljeno, da v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ni izpolnjena rubrika Oseba je bila pridržana/zadržana do ___ ure dne ___. Ugotovljeno je bilo še, da v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem med 00.15 in 02.30 ni nobenega zapisa, kaj se je s pridržano osebo dogajalo. Na to ugotovitev je sogovornik pojasnil, da je s pridržano osebo vzporedno potekal še en postopek, in sicer postopek po Zakonu o tujcih zaradi neurejenega statusa oziroma prebivanja. Na podlagi tega pojasnila smo opravili podrobnejši pregled tega primera. Pri pregledu dokumentacije je bilo ugotovljeno, da kljub temu, da je zoper osebo potekal tudi postopek po Zakonu o tujcih zaradi neurejenega bivališča, v nobenem od dokumentov ni bilo evidentirano, da bi bila pridržana oseba seznanjena z možnostjo pravne pomoči nevladne organizacije Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC.

51 Pri pregledu pridržanja (23. 1. 2016 začetek postopka ob 1.53, pridržanje odredeno med 1.55 in 8.05, na podlagi prvega odstavka 64. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije) je bilo ugotovljeno, da je v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v delu Opravila med pridržanjem/zadržanjem v šesti vrstici napačno navedena ura »12:00«, saj je pravilna ura »2.00«. Prav tako je bilo ugotovljeno, da je v istem delu obrazca v 15 vrstici v rubriki Policist bil opravljen popravek, in sicer je bil prečrtan priimek enega policista in naveden drug priimek, pri čemer ni evidentirano, kdo je popravek opravil.

52 Pri pregledu pridržanja (3. do 4. 2. 2016 začetek postopka ob 18.15, pridržanje odredeno od 18.25 do 5.10, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo s pregledom izpisa iz evidence FIO in kasneje tudi z vpogledom v samo računalniško evidenco ugotovljeno, da je prvi vneseni datum napačen, in sicer je bil vnesen kot »3. 2. 2015«, čeprav je dejansko pravilen datum »3. 2. 2016«. Po prejšnji ugotovitvi je bil izpis iz evidence FIO še dodatno pregledan in je bilo ugotovljeno, da je datum (letnica 2015) napačno vmešana še v enem primeru, in sicer kot »20. 2. 2015«, čeprav je pravilni datum »20. 2. 2016«.

Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v primerih krajših pridržanj vpišejo tudi podatek o izročni oziroma ponujeni vodi.⁵³

MNZ je sporočilo, da so policiste opozorili na večjo natančnost in na pravilno označevanje popravkov, dežurne policiste in starešine pa tudi na večjo natančnost pri vnosu podatkov v evidenco oseb, ki jim je odvzeta prostost, ter na to, da je treba v obrazec Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek zapisati tudi podatek o izročni oziroma ponujeni vodi.

PP Maribor II smo predlagali, naj policiste (predvsem dežurne policiste) opozorijo na potrebo po natančnem vnašanju podatkov in popravkov v obrazce ter evidenco FIO.^{54, 55, 56}

MNZ je sporočilo, da so policiste opozorili, da je treba vse podatke v obrazce natančno vnašati, prav tako pa so jih opozorili na pravilen postopek vnašanja popravkov v uradne obrazce in FIO evidenco.

PP Novo mesto smo še predlagali, naj policiste opozorijo na pravilno vnašanje popravkov v uradne obrazce, da PP, ki vodi postopek, poskrbi, da bodo v arhivskem izvodu vedno vsi dokumenti, povezani s pridržanjem,⁵⁷ ter da policiste opozorijo na pravilno vnašanje popravkov v uradne obrazce.⁵⁸

MNZ je sporočilo, da so bili policisti opozorjeni na večjo natančnost pri izpolnjevanju obrazcev v zvezi s pridržanjem (dosledno evidentiranje opravil s pridržano osebo in točen čas izvedbe, pravilno vnašanje popravkov, natančno izpolnjevanje dokumentov in podatkov v evidenci oseb, ki jim je odvzeta prostost, uporabo veljavnih obrazcev, evidentiranje kraja pridržanja, dosleden zaseg predmetov, ki so primerni za napad ali samopoškodovanje).

PP Ormož smo še predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj, oziroma da je treba izpolniti vse rubrike obrazca.^{59, 60}

53 Pri pregledu dokumentacije pridržanj je bilo ugotovljeno, da se v primerih krajših pridržanj in s tem privezane uporabe prostorov za krajša pridržanja, kjer ni tekoče vode v obrazec Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ne evidentira, da je bila pridržani osebi ponujena oziroma izročena voda.

54 V času našega obiska te PP je bila v prostoru, označenim Soba za razgovore, ki se na tej PP uporablja tudi začasno namestitev pridržane osebe, oseba, ki je bila pripeljana na PP zaradi odredbe za privedbo, ki jo je izdalo Okrajno sodišče v Mariboru (čas veljavnosti odredbe za privedbo med 29. 3. 2016 in 13. 5. 2016 med 9.00 in 12.00) in za katerega je dežurni policist povedal, da je bila na PP privedena približno 25 do 30 minut pred našim prihodom na PP, ki je bil ob 10.55. Z osebo smo opravili pogovor, pri čemer ni navajal kakršnega koli nekorektnega ravnanja policistov. Ugotovljeno je bilo še, da so policisti v zvezi z omenjeno privedbo izpolnili obrazec Uradni zaznamek o privedbi. Pri pregledu navedenega obrazca je bilo ugotovljeno, da so policisti v njem vpisali zgolj uro prijetja, niso pa izpolnili časa privedbe na PP.

55 Pri pregledu pridržanja (5. 2. 2016 začetek postopka ob 20.45, pridržanje odrejeno med 20.46 in 22.15, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) ugotovljeno, da so bili v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem v delu obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem v 2. in 4. vrstici opravljeni popravki zapisov ur, pri čemer pa ni evidentirano, kdo je popravke opravil.

56 Pri pregledu pridržanja (3. 3. 2016 začetek postopka ob 12.40, pridržanje odrejeno med 12.45 in 17.15, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo s pregledom obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno, da ni v delu obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem navedeno, kje na PP je bila pridržana oseba nameščena (npr. v govorilnici, pisarni ...). Prav tako v obrazcu ni bilo evidentirano, da bi bil pri pridržani osebi, ko je bila pripeljana na PP, opravljen varnostni pregled, čeprav v nadaljevanju piše, da mu je bilo omogočeno kajenje. S pregledom primera pridržanja je bilo ugotovljeno še, da v nobenem od uradnih dokumentov, potrebnih za izvedbo pridržanja, ni navedena ura začetka postopka »12.40«, kot je navedena oziroma je bila vnesena v evidenco FIO. Očitno je pravilna ura začetka postopka in odreditve pridržanja »12.45«.

57 Pri pregledu pridržanja (15. do 16. 9. 2016 začetek postopka ob 17.35, pridržanje odrejeno od 17.35 do 19.00, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da se je postopek s pridržano osebo sicer začel (pridržanje odrejeno) na PP Metlika. Ugotovljeno je bilo še, da je bil v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v rubriki Zdravniška pomoč in oskrba popravljen datum, pri čemer pa ni navedeno (evidentirano), kdo je popravek opravil. PP v času našega obiska tudi ni imela obrazca Potrdilo o zasegu predmetov pridržani osebi, niti v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ni evidentirano, da bi bili pridržani osebi zaseženi v času pridržanja bili zaseženi predmeti, kar pa je težko verjeti, da ji dejansko niso bili zaseženi.

58 Pri pregledu pridržanja (29. 8. 2016 začetek postopka ob 11.45 in pridržanje odrejeno med 11.55 in 20.26, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo ugotovljeno, da je bil v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem opravljen popravek, vendar ni evidentirano, kdo je popravek dejansko opravil.

59 Pri pregledu pridržanja (14. 2. 2016 začetek postopka in pridržanje odrejeno med 8.00 in 15.45, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da policist v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ni izpolnil nobene rubrike v delu obrazca Razlogi prenehanja pridržanja/zadržanja. Ugotovljeno je bilo še, da razlog prenehanja pridržanja ni evidentiran v delu obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem oziroma je tam zadnji vpis 14. 2. 2016 ob 14.20, in sicer »sprehod zunaj«.

60 Pri pregledu pridržanja (8. 4. 2016 začetek postopka ob 12.30, pridržanje odrejeno med 12.40 in 19.43, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo s pregledom obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno, da je bila v rubriki Oseba je bila pridržana/zadržana do ___ ure dne ___ popravljena ura končanja pridržanja, pri čemer ni razvidno, kdo je ta popravek opravil. V istem primeru je bilo ugotovljeno še, da je v obrazcu Potrdila o zaseženih predmetih pridržani osebi navedeno, da so bili predmeti pridržani osebi zaseženi ob 12.40, v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v delu Opravila med pridržanjem/zadržanjem (tretja vrstica) pa je evidentirano, da naj bi bili predmeti pridržani osebi zaseženi ob 12.42.

MNZ je sporočilo, da so bili policisti opozorjeni na večjo natančnost pri izpolnjevanju obrazcev in dosledno izpolnjevanje vseh rubrik, novembra 2016 pa bo PP izvedla še dodatno usposabljanje na temo policijskih pridržanj, na katerem bodo policiste podrobno seznanili z našimi ugotovitvami.

- PP Ptuj smo predlagali, naj policiste opozorijo na spoštovanje zakonsko določenega roka, v katerem mora biti uradni dokument o pridržanju vročen pridržani osebi,⁶¹ ter da policiste opozorijo na več natančnosti oziroma doslednosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj, in sicer predvsem na pravilno vnašanje popravkov.⁶²

MNZ je sporočilo, da je bil z zadevnim policistom opravljen pogovor, v katerem je bil opozorjen na zakonsko določen rok za vročitev sklepa pridržani osebi, ob tem so bili policisti opozorjeni na večjo natančnost pri izpolnjevanju uradnih obrazcev, predvsem pa na pravilno označevanje popravkov v dokumentih. MNZ je tudi sporočil, da so bile septembra 2016 ugotovljene nepravilnosti pri pridržanju oseb in druge ugotovitve iz našega poročila predstavljene policistom te PP na delovnem sestanku.

- PP Radovljica smo predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti oziroma doslednosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj,⁶³ ter da policiste opozorijo na pravilno vnašanje popravkov v uradne obrazce.^{64, 65}

MNZ je sporočilo, da so bili vsi policisti opozorjeni na dosledno in natančno izpolnjevanje obrazcev v zvezi s pridržanji (natančno evidentiranje vseh opravil s pridržano osebo, navedba podatkov o prostoru, v katerem je bila pridržana oseba, natančno evidentiranje časa posameznih opravil, pravilno označevanje popravkov itd.), poleg tega pa so bili policisti opozorjeni tudi na natančnejšo obrazložitev razlogov za odvzem prostosti in pridržanje v Odločbi o odvzemu prostosti in pridržanju.

- PP Ravne na Koroškem smo tako kot drugod predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti oziroma doslednosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj, in na pravilen način vnašanja popravkov v uradne dokumente.⁶⁶

MNZ je sporočilo, da je vodstvo te PP na delovnem sestanku 12. 4. 2016 policiste opozorilo na večjo natančnost in doslednost pri izpolnjevanju obrazcev ter na pravilnost evidentiranja popravkov.

61 Pri pregledu pridržanja (5. 6. 2016 začetek postopka ob 12.55 in pridržanje odrejeno med 13.10 in 22.15, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo ugotovljeno, da je bil pridržani osebi obrazec Sklep o pridržanju vročen ob 16.30, torej 35 minut kasneje, kot je zakonsko določeno (triurni rok).

62 Pri pregledu pridržanja (5. 2. 2016 začetek postopka ob 19.45 in pridržanje odrejeno med 19.51 in 21.15, na podlagi drugega odstavka 110. člena Zakona o prekrških) je bilo ugotovljeno, da je v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v rubriki Oseba je bila pridržana/zadržana do ___ ure dne ___ popravljena ura končanja pridržanja, pri čemer pa ni evidentirano, kdo je popravek opravil. V rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem pa ni evidentirano, v katerem prostoru na PP je bila nameščena pridržana oseba (npr. govorilnica, prostor za pridržanje ...).

63 Pri pregledu pridržanja (9. 1. 2016, začetek postopka ob 00.02, pridržanje odrejeno med 00.10 in 11.00, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) ugotovljeno, da je v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek napačno naveden datum končanja pridržanja, in sicer 9. 1. 2015 – pravilno je 9. 1. 2016. Prav tako je bilo s pregledom obrazca Potrđilo o zaseženih predmetih pridržani osebi ugotovljeno, da je napačno naveden datum zasega 9. 1. 2015 – pravilno 9. 1. 2016.

64 Pri pregledu pridržanja (29. do 30. 6. 2015, začetek postopka ob 19.45, pridržanje odrejeno med 22.10 in 7.45, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo s pregledom obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno, da je bil v delu Opravila med pridržanjem/zadržanjem v prvi in drugi vrstici uporabljeno korekturno sredstvo.

65 Pri pregledu pridržanja (8. do 9. 6. 2016 začetek postopka ob 1.25, pridržanje odrejeno od 1.30 do 16.15, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo s pregledom obrazca Odločba o odvzemu prostosti in pridržanju ugotovljeno, da je napačno naveden datum začetka postopka 8. 8. 2015 – pravilen datum je 8. 6. 2016. Pri pregledu obrazložitve oziroma navedbe razlogov za odvzem prostosti je bilo še ugotovljeno, da so ti skopo navedeni oziroma obrazloženi. Policist, ki je izdelal Odločbo o odvzemu prostosti in pridržanju, je v ta del navedel zgolj podatke o sumu kaznivih dejanj, ki naj bi jih navedena oseba storila februarja 2016, ni pa bil naveden noben podatek o odvzemu prostosti 8. 6. 2016 in ukrepih v tej zvezi. Pri pregledu obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek je bilo še ugotovljeno, da se je v času postopka nejasno izpolnjevala rubrika obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem, in sicer:

– ni razvidno, policisti katere PP so pridržano osebo po prijetju na postaji mejne policije (PMP) Obrežje prevzeli – ali so to bili policisti PP Radovljica ali policisti PP Jesenice;

– ni jasno navedeno, na kateri PP – Radovljica ali Jesenice ali na vsaki posebej – je bila pridržana oseba zaslišana;

– v obrazcu so prve štiri vrstice (gre za prijetje osebe na PMP Obrežje) izpisane računalniško, pri čemer pa je nato ročno popravljen dan odvzema prostosti iz 7. 6. 2016 v 8. 6. 2016, pri čemer ni evidentirano, kdo je te popravke opravil.

66 Pri pregledu pridržanja (13. do 14. 2. 2016, začetek postopka in pridržanje odrejeno med 3.50 in 18.37, na podlagi 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da je bil v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem v rubriki Oseba je bila pridržana/zadržana do ___ ure dne ___ opravljen popravek, pri čemer pa ni evidentirano, kdo ga je opravil.

Pri pregledu pridržanja (26. 9. 2015, začetek postopka ob 00.25, pridržanje odrejeno med 00.35 in 8.50, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo ugotovljeno, da sta glede zasega predmetov pridržani osebi navedeni dve različni uri zasega. V obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem 26. 9. 2015 ob 01.15, v obrazcu Potrđilo o zaseženih predmetih pridržani osebi pa 26. 9. 2015 ob 01.14.

PP Sevnica smo predlagali, naj policista, ki je vodil izpostavljeni postopek, opozorijo na natančno (točno navajanje časa posameznega opravila – vročanja in drugih opravil s pridržano osebo) in dosledno ter predvsem čitljivo izpolnjevanje obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj,⁶⁷ da PP dejansko poskrbi, da bodo policisti pri svojem delu vedno uporabljali samo obrazce, potrebne za izvedbo pridržanja, ki bodo ažurni, da se policiste opozori na pravilen način vnašanja morebitnih popravkov v uradne obrazce⁶⁸ ter da se policiste opozori na natančnost vpisa vseh opravil, ki so jih izvedli s pridržano osebo.⁶⁹

MNZ je sporočilo, 1) da konkretni policist na terenu ni imel s seboj pravega obrazca (Sklep o pridržanju ter Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek), zato je uporabil razpoložljiv obrazec Uradni zaznamek o privedbi – JRM-3, in sicer list-3, ki vsebuje podobno tabelo za vnos opravil, pri tem uradnega zaznamka o privedbi policist ni izpolnjeval, je pa podatke iz lista-3 nato v prostorih policijske postaje nemudoma prepisal na pravi obrazec, lista-3 pa ni uničil, ampak ga je vložil v spis, za kar je bil ustrezno opozorjen, 2) da so bile določene PP pod PU Novo mesto na nepravilnost glede uporabe starih obrazcev KRIM-10 že pisno opozorjene 7. 4. 2016, saj so v PU Novo mesto tudi sami zaznali nepravilnosti, ter 3) da so bili z ugotovljenimi nepravilnostmi in napakami vsi policisti seznanjeni na delovnem sestanku PP Sevnica 7. 6. 2016 ter na teoretičnem delu usposabljanja za izvajanje pooblastil s praktičnim postopkom in samoobrambo, poleg tega je vodstvo enote pregledalo in izločilo vse neveljavne obrazce.

PP Slovenska Bistrica smo predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti oziroma doslednosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj in na pravilen postopek vnašanja popravkov v uradne obrazce, da dežurne policiste PP Ptuj opozorijo, da v prihodnjih primerih pridržanj v rubriko Opravila med pridržanjem/zadržanjem navajajo tudi podatek, v katerem prostoru za pridržanje se je izvajalo pridržanje za konkretno pridržano osebo⁷⁰ ter da dežurne policiste PP Maribor I opozorijo na potrebo po navajanju podatka, v katerem prostoru za pridržanje je bila oseba pridržana (PP Maribor ima namreč več prostorov za pridržanje).⁷¹

MNZ je sporočilo, so vse policiste opozorili na natančnost in doslednost pri izpolnjevanju obrazcev, na pravilno označevanje popravkov, ter da je treba zapisati, v katerem prostoru je bila pridržana oseba.

PP Slovenske Konjice smo predlagali, naj policiste opozorijo na pravilno vnašanje popravkov v dokumente, potrebne za izvedbo pridržanja,⁷² da jih opozorijo na redno spremljanje sprememb obrazcev, potrebnih

67 Pri pregledu pridržanja (31. 3. do 1. 4. 2016, začetek postopka 20.07, pridržanje odrejeno med 20.10 in 6.30, na podlagi drugega 109. člena Zakona o prekrških, kraj pridržanja PP Krško) je bilo ugotovljeno, da je prvi del obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek izpolnjen povsem nečitljivo (niso povsem dobro vidni podatki ur in opravil med pridržanjem). S pregledom spisa je bilo tudi ugotovljeno, da se je v tem primeru najprej začel izpolnjevati obrazec Uradni zaznamek o privedbi, nato pa pravi obrazec Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek, pri čemer pa zapisi v prvih petih vrsticah dela obrazcev, kjer se evidentira opravila, niso identično zapisani. S pregledom sklepa o pridržanju je bilo ugotovljeno, da je tudi ta pisan nečitljivo, vendar nam je kljub vsemu uspelo razbrati, da naj bi bil pridržani osebi vročen ob 22.05. S primerjanjem tega podatka in pregledom opravil pa je bilo ugotovljeno, da je v delu obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem evidentirano, da so se, ko naj bi pridržani osebi vročili sklep o pridržanju, pri njej izvajali razni postopki, in sicer odstranjevanje sredstev za vezanje in vklepanje, opravljal varnostni pregled in hkrati še vročalo potrdilo o zaseženih predmetih pridržani osebi.

68 Pri pregledu pridržanja (31. 3. 2016 do 2. 4. 2016, začetek postopka ob 17.40, pridržanje odrejeno med 17.45 in 10.31, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da so policisti v postopku pridržanja uporabili star obrazec Odločbe o odvzemu prostosti in pridržanju, v katerem še niti niso našteje pravice, s katerimi morajo policisti pridržano osebo seznaniti. Prav tako je bilo v odločbi navedeno, da je bila oseba, pridržana na PP Sevnica, čeprav to ne drži, saj PP Sevnica, kot že navedeno, v začetku prostorov za pridržanje sploh nima. Prav tako je bilo ugotovljeno, da so bili v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek opravljeni popravki, pri čemer pa ni evidentirano, kdo je te popravke opravil.

69 Pri pregledu pridržanja (5. 6. 2015, začetek postopka ob 1.30, pridržanje odrejeno med 1.35 in 9.25, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo ugotovljeno, da iz obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ni razvidno oziroma evidentirano, kaj se je s pridržano osebo dogajalo v času med 1.35 in 3.05, ko je bila pripeljana na PP Krško, kjer se je pridržanje izvajalo. Pri pregledu sklepa o pridržanju pa je bilo ugotovljeno, da naj bi bil ta pridržani osebi vročen ob 2.30. Kot že navedeno, pa iz opravil med pridržanjem/zadržanjem ni razvidno, kje oziroma kaj se je v času vročitve dogajalo s pridržano osebo (ali je bila na kraju dogodka, na PP Sevnica, ali pa se je opravljal prevoz na PP Krško).

70 Pri pregledu pridržanja (19. do 20. 3. 2016 začetek postopka ob 20.40, pridržanje odrejeno med 20.45 do 9.25 ure, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo s pregledom obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno, da je v delu obrazca, ki se nanaša na varnostni pregled »Po določbah 66/3 čl. ZNPPol je bil dne ___ ob ___ uri opravljen varnostni pregled, ki ga je opravil policist _____ iz PE«, opravljen popravek datuma iz 21. 3. 2016 v 20. 3. 2016, pri čemer ni evidentirano, kdo je popravek opravil.

V delu obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem je bilo ugotovljeno še, da se je pridržanje za navedeno osebo izvajalo na PP Ptuj, pri čemer pa ni navedeno, v kateri prostor za pridržanje je bila nameščena, čeprav ima PP Ptuj več prostorov za pridržanje.

71 V istem primeru pridržanja s pregledom obrazcev Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek in Potrdila o zasegu predmetov pridržani/zadržani osebi (obrazec ima vzglavno štampiljko PP Maribor I, kjer je pridržanje dejansko izvajalo) je bilo ugotovljeno še: – v prvem navedenem obrazcu je v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem v peti vrstici navedeno, da je bila pridržana oseba 21. 7. 2015 ob 00.50 »dana v prostor za pridržanje v službenem vozilu«. Iz drugega navedenega obrazca pa je še razvidno, da so bili ob istem času (21. 7. 2015 ob 00.50) pridržani osebi zaseženi predmeti; – iz drugega navedenega obrazca tudi ni razvidno, v katerem prostoru za pridržanje se je na PP Maribor I pridržanje dejansko izvajalo.

72 Pri pregledu pridržanja (4. 11. 2016 začetek postopka ob 14.35, pridržanje odrejeno med 14.48 in 23.45, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo ugotovljeno, da je policist, ki je izpolnjeval obrazec Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek, v delu Opravila med pridržanjem/zadržanjem opravil popravke zapisov ur. pri čemer pa ni navedeno, kdo je te popravke vnesel. Ugotovljeno je bilo še, da je bil opravljen popravek zapisa datuma, kjer tudi ni evidentirano, kdo je popravek opravil.

za izvedbo pridržanja, še posebej v primerih spremembe zakonske podlage, da vodstvo PP poskrbi, da bodo vsi policisti uničili stare in neveljavne obrazce⁷³ ter da policiste opozorijo na dosledno evidentiranje vseh opravil, ki so bila s pridržano osebo izvedena v času pridržanja (npr. zaslišanje, kriminalistično tehnična obdelava ...).⁷⁴

MNZ je odgovorilo, da so bili vsi policisti opozorjeni na pravilno vnašanje popravkov v dokumente o pridržanju, na uporabo veljavnih obrazcev in uničenje starih ter na dosledno evidentiranje vseh opravil s pridržano osebo.

 PP Šentjernej smo predlagali, naj vodstvo PP opozori, da morata biti ura začetka postopka in ura odreditve pridržanja v evidenci FIO in uradnih obrazcih, potrebnih za izvedbo pridržanja (v tem primeru obrazca Sklep o pridržanju), usklajena, da policiste opozorijo na več natančnosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj, in sicer predvsem na nujnost evidentiranja vseh opravil, ki so jih opravili (izvedli) s pridržano osebo (npr. uporabo prisilnih sredstev, prevoz na matično PP oziroma PP, kjer se izvaja pridržanje, zaseg predmetov pridržani osebi ...).⁷⁵

MNZ je sporočilo, da kljub predlogu vodstvo te PP meni, da bi bilo dodatno vpisovanje podatkov o uporabi prisilnih sredstev v Uradnem zaznamku o izvajanju opravil med pridržanjem/zadržanjem pomenilo nepotrebno povečanje administrativnega dela policistov, saj policisti navedene podatke na podlagi 131. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije že vpisujejo v posebni uradni zaznamek. Policisti pa so bili opozorjeni na večjo natančnost pri izpolnjevanju obrazcev v zvezi s pridržanjem (dosledno evidentiranje opravil s pridržano osebo in točen čas izvedbe, pravilno vnašanje popravkov, natančno izpolnjevanje dokumentov in podatkov v evidenci oseb, ki jim je odvzeta prostost, uporabo veljavnih obrazcev, evidentiranje kraja pridržanja, dosleden zaseg predmetov, ki so primerni za napad ali samopoškodovanje).

 PP Šentjur pri Celju smo predlagali, naj predvsem dežurne policiste opozorijo na natančnejše evidentiranje opravil s pridržano osebo v času postopka pridržanja,⁷⁶ da policiste opozorijo na pravilno vnašanje popravkov v uradne obrazce, potrebne za izvedbo pridržanj,⁷⁷ ter da jih opozorijo na spremljanje zamenjave obrazcev in s tem povezano uporabo veljavnih (novih) obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj.⁷⁸

MNZ je sporočilo, da so bili policisti opozorjeni na doslednost in natančnost pri izpolnjevanju uradnih dokumentov, še posebej na pravilno označevanje popravkov, dosledno evidentiranje vseh opravil s pridržano osebo, uporabo veljavnih obrazcev, evidentiranje številke prostora, v katerem je bila oseba pridržana, in enotno navajanje podatkov v vseh obrazcih za pridržanje.

73 Pri pregledu pridržanja (4. do 5. 8. 2016, začetek postopka in pridržanje odrejeno med 11.40 in 12.30, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo s pregledom obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno, da je policist uporabil star (neveljaven) obrazec, na katerem sta za opravljanje varnostnega pregleda pri pridržani osebi kot zakonska podlaga navedena »38. in 41. člen ZPol« – torej Zakon o policiji.

74 V delu obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem med 4. 11. 2016 med 13.50 in 20.30 ni nobenega zapisa, kaj se je s pridržano osebo dogajalo oziroma kje je bila v tem času.

75 Pri pregledu pridržanja (12. do 13. 9. 2016, začetek postopka ob 22.44 in pridržanje odrejeno med 22.45 in 9.05, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo ugotovljeno, da je v obrazcu Sklep o pridržanju enotno navedena ura začetka in odreditve pridržanja ob 22.45, in ne ob 22.44, kot je vneseno v evidenco FIO. Glede te ugotovitve je pomočnik komandirja pojasnil, da je popravek ure začetka postopka v evidenco FIO v 22.44 opravil on naknadno, ker naj bi sistem javljal napako pri vnosu.

V istem primeru je bilo tudi ugotovljeno, da je policist zoper pridržano osebo uporabil prisilna sredstva (sredstva za vezanje in vklepanje), vendar tega opravila ni evidentiral v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek.

Pri pregledu pridržanja (27. 3. 2016, začetek postopka ob 14.28 in pridržanje odrejeno med 14.40 in 22.35, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo ugotovljeno, da je bila tudi v tem primeru pomanjkljivo izpolnjena rubrika Opravila med pridržanjem/zadržanjem v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek, saj ni razvidno, na kateri PP se je pridržanje dejansko izvajalo, tudi v tem primeru ni evidentirano, da so bila zoper pridržano uporabljena prisilna sredstva, da so bili pridržani osebi zaseženi predmeti ...

76 S pregledom obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v delu Opravila med pridržanjem/zadržanjem je bilo ugotovljeno, da so bila opravila s pridržano osebo skopo evidentirana oziroma je bilo v času med 22.10 dne 12. 3. 2016 in 4.20 dne 13. 3. 2016 zgolj navedeno »pila vodo« pri čemer pa ni navedeno, kje je pridržana oseba v tem času bila (npr. na kraju dogodka, na PP in kateri PP ...).

77 Pri pregledu pridržanja (5. do 6. 5. 2016, začetek postopka ob 22.43 in pridržanje odrejeno med 23.00 do 8.40, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo ugotovljeno, da je bil v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v delu Opravila med pridržanjem/zadržanjem v prvi vrstici opravljen popravek ure zapisa, pri čemer ni evidentirano, kdo je popravek opravil.

78 Pri pregledu pridržanja (14. 3. 2016, začetek postopka ob 4.50 in pridržanje odrejeno med 5.10 in 13.10, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo ugotovljeno, da je bil v postopku pridržanja uporabljen stari obrazec Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek, ki na prvi strani ne vsebuje rubrike za varnostni pregled na podlagi tretjega odstavka 66. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije.

PP Škofja Loka smo predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj,⁷⁹ da jih opozorijo na pravilne načine opravljanja popravkov v uradnih dokumentih oziroma da teh ne opravljajo s korekturnim sredstvom,⁸⁰ da policiste (predvsem dežurne policiste in starešine, ki opravljajo nadzor nad postopki pridržanj) opozorijo na večjo natančnost pri vnašanju podatkov v računalniško evidenco FIO ter da se v računalniško evidenco ustrezno popravi podatek odreditve pridržanja za to osebo oziroma da se podatek iz obrazca Sklep o pridržanju in računalniška evidenca pridržanj FIO ustrezno uskladi.⁸¹

MNZ je sporočilo, da so bile vse policijske enote opozorjene na večjo natančnost pri izpolnjevanju dokumentov in pravilno označevanje popravkov ter da so bili dežurni policisti in odgovorne starešine opozorjeni na večjo natančnost pri vnosu podatkov v evidenco oseb, ki jim je odvzeta prostost.

PP Tolmin smo predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti pri navajanju podatkov, kaj se je s pridržano osebo dogajalo v času postopka pridržanja (npr. v katerem prostoru za pridržanje je bila pridržana), da jih opozorijo, da je treba vedno spoštovati zakonsko določen čas (tri ure) za vročitev sklepa o pridržanju,⁸² da predvsem dežurne policiste in starešine, odgovorne za nadzor postopkov o pridržanju, opozorijo na več natančnosti pri vnašanju podatkov v evidenco FIO ter da se podatki v obrazcih in FIO evidencah uskladijo.⁸³

MNZ je sporočilo, da so v izpostavljenem primeru pridržanja policiste opozorili na večjo natančnost pri navajanju oziroma beleženju podatkov (kaj se je s pridržano osebo dogajalo v času pridržanja, predvsem pa na spoštovanje zakonsko (tri ure) določenega časa za vročitev sklepa o pridržanju), da so podatke v evidencah uskladili ter da so bili vsi policisti opozorjeni na natančnost pri vnašanju podatkov tako v odločbo o pridržanju kot v evidenco oseb, ki jim je odvzeta prostost.

PP Trbovlje smo predlagali, naj policiste opozorijo na pravilno vnašanje popravkov v uradne obrazce.⁸⁴

MNZ je sporočilo, da so bili na delovnem sestanku vsi policisti opozorjeni na pravilno vnašanje popravkov v obrazce.

79 Pri pregledu pridržanja (11. 10. 2015, začetek postopka ob 1.50, pridržanje odrejeno med 1.55 in 12.00, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških ZP-1) je bilo s pregledom potrjeno o začasno zaseženih premetih pridržani osebi ugotovljeno, da je v potrdilu navedeno, da so bili začasno zaseženi premeti pridržani osebi vrnjeni ob 11.30, čeprav je bilo pridržanje končano pozneje, in sicer ob 12.00. Ugotovljeno je bilo še, da je policist v rubriki Pripombe navedel: »nič ne podpiše, razlogov ne navede«, hkrati pa je razvidno, da je pridržana oseba obe rubriki Predmete predal in Predmete sprejel dejansko popisala, zaradi česar se prej navedeni zapis policista zdi nejasen oziroma vsaj pomanjkljiv, saj bi moral policist, če se je pridržana oseba za podpis potrdila odločila kasneje, to v rubriki Pripombe tudi ustrezno evidentirati.

80 Pri pregledu pridržanja (15. do 16. 5. 2015, začetek postopka ob 17.30 in pridržanje odrejeno med 17.45 in 4.30, na podlagi drugega odstavka 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno, da je policist opravil popravek ure končanja pridržanja s korekturnim sredstvom.

81 Pri pregledu pridržanja (odredili so ga policisti PP Tržič, 11. do 12. 1. 2016, začetek postopka ob 21.02, pridržanje odrejeno med 21.05 in 8.35, na podlagi drugega odstavka 110. člena Zakona o prekrških ZP-1) je bilo s pregledom sklepa o pridržanju ugotovljeno, da je dejanska ura odreditve pridržanja v tem obrazcu evidentirana 11. 1. 2016 ob 23.00, in ne 11. 1. 2016 ob 21.05, kot je to evidentirano v računalniški evidenci FIO.

82 Pri pregledu pridržanja (22. 7. 2015, začetek postopka 1.20, pridržanje odrejeno med 1.30 in 10.20, na podlagi drugega 109. člena Zakona o prekrških) je bilo ugotovljeno, da iz obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ni razvidno, kako je bila oseba pripeljana na PP, niti v katerem prostoru za pridržanje je bila oseba pridržana. Pri pregledu sklepa o pridržanju je bilo ugotovljeno še, da je bil ta pridržani osebi vročen šele ob 7.15, torej bistveno kasneje, kot je to zakonsko predpisano (v treh urah). V spisu je sicer priložen uradni zaznamek, iz katerega je razvidno, da pridržana oseba od začetka postopka pri sebi ni imela dokumentov, na podlagi katerih bi se dalo ugotoviti njeno identiteto, niti vse do 7.40 ni želela povedati svojih podatkov.

83 Pri pregledu pridržanja (23. do 24. 7. 2015, začetek postopka ob 23.07, pridržanje odrejeno med 23.55 in 14.35, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da je v obrazcu Odločba o odvzemu prostosti in pridržanju ura začetka postopka in odreditve pridržanja, navedena enako, in sicer 23.55 in ne 23.07, kot je to očitno napačno navedeno v evidenci FIO.

84 Pri pregledu pridržanja (30. do 31. 3. 2016, začetek postopka ob 22.00, pridržanje odrejeno med 22.25 do 7.00, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo ugotovljeno, da je policist, ki je izpolnjeval obrazec Potrdilo o zaseženih predmetih pridržani osebi v delu obrazca »ob prijemu« v štirih vrsticah uporabil korekturno sredstvo.

Pri pregledu pridržanja (29. 8. 2016, začetek postopka ob 11.45 in pridržanje odrejeno med 11.55 in 20.26, na podlagi 24. člena Zakona o pravilih cestnega prometa) je bilo ugotovljeno, da je bil v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem opravljen popravek, vendar ni evidentirano, kdo je popravek dejansko opravil.

 PP Trebnje smo predlagali, naj policiste opozorijo na več natančnosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj, in sicer predvsem na enotno evidentiranje časov istih opravil v različnih obrazcih (npr. zaseg predmetov pridržani osebi ...).⁸⁵

MNZ je sporočilo, da so bili policisti opozorjeni na večjo natančnost pri izpolnjevanju obrazcev v zvezi s pridržanjem (dosledno evidentiranje opravil s pridržano osebo in točen čas izvedbe, pravilno vnašanje popravkov, natančno izpolnjevanje dokumentov in podatkov v evidenci oseb, ki jim je odvzeta prostost, uporabo veljavnih obrazcev, evidentiranje kraja pridržanja, dosleden zaseg predmetov, ki so primerni za napad ali samopoškodovanje).

 PP Tržič smo predlagali, naj policiste opozorijo na pravilno vnašanje popravkov v uradne obrazce⁸⁶ ter da jih (predvsem dežurne policiste) opozorijo na več natančnosti pri izpolnjevanju obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanj.⁸⁷

MNZ je sporočilo, da so policiste opozorili na pravilno vnašanje popravkov v obrazce, potrebne za izvedbo pridržanja, dežurne policiste pa še posebno na več natančnosti pri izpolnjevanju obrazcev.

 PP Vrhnika smo predlagali, naj policiste opozorijo na pravilno vnašanje popravkov v dokumente, potrebne za izvedbo pridržanja,⁸⁸ ter da se opravila z osebo po končanem pridržanju (npr. prevoz v pripor, ali kot v tem primeru, na mejni prehod iz države) ne vpisujejo več v rubriko Opravila med pridržanjem/zadržanjem, temveč naj se vpisujejo v obrazec Poročilo o opravljenem delu.⁸⁹

MNZ je sporočilo, 1) da bodo policisti opozorjeni na pravilno vnašanje popravkov in večjo natančnost pri izpolnjevanju obrazcev za izvedbo pridržanj ter vnosu podatkov v evidenco oseb, ki jim je odvzeta prostost, ter 2) da se strinjajo, da bi bilo ustrezneje, da se opravila s pridržano osebo po končanem pridržanju (npr. prevoz v pripor, na mejni prehod iz države) evidentirajo na posebnem obrazcu, vendar gre v posameznih primerih za nadaljevanje ukrepov zoper osebo, ki ji je formalni status pridržane

85 Pri pregledu pridržanja (22. do 23. 4. 2016, začetek postopka in pridržanje odrejeno od 6.30 do 9.00, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da policist v obrazcu Potrdilo o zaseženih predmetih pridržani osebi ni izpolnil rubrike Zaključeno pod zaporedno številko _____. Ugotovljeno je bilo še, da policist v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ni izpolnil rubrike Oseba je bila pridržana/zadržana ___ ure dne ___ in nobene točke rubrike Razlogi prenehanja pridržanja/zadržanja. V obrazcu Potrdilo o zaseženih predmetih pridržani osebi je bilo ugotovljeno, da je ura zasega predmetov navedena 10.00, medtem ko je v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v delu Opravila med pridržanjem/zadržanjem navedeno, da so bili med drugimi opravili pridržani osebi predmeti zaseženi ob 9.00.

Pri pregledu pridržanja (20. do 21. 5. 2016, začetek postopka ob 13.40 in pridržanje odrejeno med 12.42 do 1.00, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo s pregledom dokumentacije primera ugotovljeno, da je policist za isto opravilo v različnih rubrikah obrazcev navajal različne podatke ur, in sicer:

– v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek je v delu na prvi strani navedeno, da je bil varnostni pregled po 66(3) členu Zakona o nalogah in pooblastilih policije opravljen 20. 5. 2016 ob 13.50, v delu obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem pa, da je bil varnostni pregled opravljen ob 14.00;

– ugotovljeno je bilo še, da je v obrazcu Potrdilo o zasegu predmetov pridržani osebi evidentirano, da so bili predmeti pridržani osebi zaseženi ob 14.10, pri čemer pa je iz dokumentacije razvidno, da naj bi bili predmeti pridržani osebi zaseženi ob 13.50 (četrti vrstica evidence Opravila med pridržanjem/zadržanjem), kar pomeni v času, ko naj bi se pri pridržani osebi opravljal varnostni pregled.

Pri pregledu pridržanja (12. do 12. 2. 2016, začetek postopka ob 11.26 in pridržanje odrejeno med 17.45 in 3.10, na podlagi četrte alineje prvega odstavka 64. člena Zakona o nalogah in pooblastilih policije) je bilo s pregledom primera ugotovljeno, da je bilo, skupaj s prej navedeno osebo, v postopku še pet tujcev. V postopku so policist/i v primeru vseh šestih pridržanj uporabili obrazec Uradni zaznamek o privedbi, v katerem je kot zakonska podlaga naveden (obkrožen) podatek »priveden na podlagi 110/1 člena ZP/1«, čeprav pridržane osebe niso bile privedene na sodišče, temveč je bila z odločbo nastanjena v Center za tujcev Postojna. Menimo, da bi bilo v tem primeru pridržanja pravilno, da bi policisti v postopku uporabili ustaljeni obrazec Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek.

86 Pri pregledu pridržanja (20. 8. 2016, začetek postopka ob 7.15, pridržanje odrejeno med 7.20 do 14.45, na podlagi drugega odstavka 109. člena Zakona o prekrških) je bilo ugotovljeno, da je bila popravljena ura vročitve sklepa o pridržanju (ni natančno razvidno, ali gre za uro 7.30 ali 7.50, pri čemer ni razvidno, kdo je popravek opravil).

87 Pri pregledu pridržanja (24. do 25. 8. 2014, začetek postopka ob 19.57, pridržanje odrejeno med 20.04 do 4.15, na podlagi 24. člena Zakona o pravih cestnega prometa) je bilo s pregledom obrazca Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek ugotovljeno, da je bil v delu Opravila med pridržanjem/zadržanjem ni nikjer navedeno, na kateri PP in v katerem prostoru za pridržanje se je pridržanje dejansko izvajalo.

88 Pri pregledu pridržanja (27. 7. 2016, začetek postopka ob 00.40, pridržanje odrejeno med 00.40 in 17.20, na podlagi drugega odstavka 157. člena Zakona o kazenskem postopku) je bilo ugotovljeno, da je bil v obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek v delu Oseba je bila pridržana/zadržana do ___ ure ___ dne opravljen popravek zapisa ure, vendar ni razvidno, kdo je popravek opravil. Prav tako je bilo ugotovljeno, da je bilo v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem opravljenih še več popravkov zapisov, pri katerih ni bilo evidentirano, kdo jih je opravil. Nadalje je bilo s pregledom dokumentacije ugotovljeno, da je v rubriki Opravila med pridržanjem/zadržanjem evidentirano, da so bili pridržani osebi predmeti zaseženi ob 1.48, medtem ko je v obrazcu Potrdilo o zaseženih predmetih pridržani osebi navedena ura zasega predmetov 1.46.

89 Pri pregledu pridržanja (28. 10. 2016, začetek postopka ob 15.05, pridržanje odrejeno od 15.20 do 19.20, na podlagi drugega odstavka 1110. člena Zakona o prekrških) je bilo ugotovljeno, da policist, ki je vodil postopek s to osebo, na obrazcu o odvzemu prostosti ni označil, ali gre za sklep o pridržanju ali odločbo o pridržanju. V obrazcu Izvajanje opravil med pridržanjem/zadržanjem – uradni zaznamek je bilo s pregledom dela obrazca Opravila med pridržanjem/zadržanjem ugotovljeno, da se zapis v tem delu nadaljuje tudi po koncu pridržanja ob 17.20, in sicer do 23.10, saj so policisti osebo odpeljali iz države na Dolgo vas (izrečen ukrep sodišča). Zapisi policistov po končanem pridržanju oziroma po izročitvi osebe sodniku po presoji DPM v tem obrazcu niso pravilni, saj oseba ni bila več pridržana.

Nekateri primeri dobre prakse

PP Brežice smo posebej pohvalili, da je upoštevala prejšnje poročilo DPM in v prostoru številka 1 ustrezno označila, da je prostor videonadzorovan; da so bili v času našega obiska v vseh prostorih za pridržanje na stenah nameščeni plakati MNZ s pravicami pridržane osebe v več jezikih in da je bil ob vhodu na PP nameščen ustrezno označen nabiralnik (oddajanje pripomb in pohval).

PP Dravograd smo pohvalili zaradi prenove prostorov za pridržanje, ki so bili v času prejšnjega obiska zaradi poplave neuporabni ter zaradi tiska novih brošur MNZ o pravicah pridržane osebe, ki so usklajene z zadnjo novelo ZKP.

Ob obisku **PP Idrija** smo pohvalili izvedbo našega prejšnjega poročila, saj je bila v obeh prostorih za pridržanje nameščena posteljnina, odeje in vzglavnik, videonadzorni sistem je bil ustrezno popravljen, v hodniku pred dežurnim PP je bil nameščen nabiralnik z napisom Pritožbe, pohvale in anonimke in pred stopnicami je bil nameščen zvonec, s katerim morebitna invalidna oseba o svojem prihodu lahko obvesti dežurnega policista.

Tudi **PP Kranj** smo pohvalili zaradi izvedbe naših prejšnjih priporočil, saj je bil v prostoru za pridržanje št. 1 popravljen izliv vodovodne pipe, intervencijsko vozilo je bilo v času našega obiska prezračeno in ustrezno očiščeno in knjiga pripomb in pohval je bila nameščena na vidnem mestu pred okencem dežurnega policista.

PP Kranjska Gora smo pohvalili zaradi izvedbe našega prejšnjega poročila, po katerem so policisti nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval namestili pred vhod na PP, pred postajo pa so uredili parkirno mesto za invalidne osebe.

Na **PP Krško** smo posebej pohvalili upoštevanje priporočil prejšnjega obiska, saj je bil prostor za sprejem pridržanih oseb očiščen oziroma v njem ni izpolnjenih obrazcev, potrebnih za izvedbo pridržanja, prostor pa je bil opremljen tudi z natisnjenim seznamom odvetnikov z datumom izpisa 14. aprila 2016 ter natisnjenimi obvestili MNZ o pravicah pridržane osebe v več jezikih.

PP Laško smo ob obisku pohvalili, saj je bilo izvedeno priporočilo DPM iz prejšnjega obiska in je bil ob vnožju stopnic, ki vodijo do dežurnega policista PP, nameščen zvonec.

Tudi na **PP Ljubljana Bežigrad** so bili upoštevani predlogi s prejšnjega obiska DPM, saj se je iz obeh prostorov za pridržanje odstranila po ena žimnica, pred vhodom na PP, z desne strani, pa je bil nameščen nabiralnik, ki je označen z napisom Anonimno oddajanje pripomb in pohval, kar velja pohvaliti.

PP Ljubljana Šiška je bila zaradi izvedbe prejšnjega priporočila, po katerem so v sanitarijah delovale vse žarnice, deležna pohvale.

PP Ljubljana Vič so uresničili prejšnje priporočilo DPM, saj so v prostorih za pridržanje namestili stikala za regulacijo umetne svetlobe ter prilagodili dostop do PP in določenih sanitarij tudi invalidnim osebam. V času tokratnega obiska smo pred prostori za pridržanje opazili tudi zloženko DPM, zato smo to PP posebej pohvalili.

PP Maribor I smo posebej pohvalili gradnjo dodatnega (ločenega) vhoda za policiste, ki na delovno mesto vstopajo skozi garažo, tako da policistom ni več treba vstopati skozi vhod, namenjen privedbi in namestitvi pridržane osebe v za to namenjene prostore.

Ob obisku **PP Novo mesto** smo posebej pohvalili, da je bil upoštevan predlog DPM s prejšnjega obiska, da se zatemni del videonadzornega sistema, da ne bo pokrival toaletnega dela prostora za pridržanje številka 4, da je bilo v vseh prostorih za pridržanje nameščeno obvestilo o pravicah pridržanih oseb in da je bilo upoštevano priporočilo DPM iz prejšnjega obiska, da se prostor za sprejem opremi z gretjem.

PP Ormož smo ob obisku pohvalili zaradi čistosti in dobre prezračenosti prostorov za pridržanje in izvedbe prejšnjega priporočila, po katerem se je v omari za hrambo zaseženih predmetov odstranila oznaka prostor št. 5.

Ob obisku **PP Ptuj** smo ugotovili, da je bilo naše prejšnje priporočilo uresničeno, saj je bila soba za sprejem pridržanih oseb ob tokratnem obisku videonadzorovana, v prostorih za pridržanje je bil nameščen sistem za reguliranje umetne svetlobe, na sprehajališču je bil nameščen videonadzorni sistem, v prostorih za pridržanje pa so bile tudi zamenjane žimnice. Zato smo PP Ptuj pohvalili.

PP Radovljica smo ob obisku posebej pohvalili, da je bil prostor za pogovore opremljen z novo brošuro MNZ s pravicami pridržane osebe v več jezikih ter brošurami MNZ o informacijah za azilni postopek v več jezikih (angleškem, romskem, arabskem, ruskem in francoskem jeziku), plakatom MNZ s pravicami pridržane osebe v več jezikih in natisnjenimi izvodi s pravicami pridržane osebe – mladoletnike, da je nabiralnik za anonimno oddajanje pritožb ali pohval pred vhodom v PP, da je dostop do dežurnega policista omogočen tudi invalidnim osebam, saj je poleg stopnic tudi ustrezna klančina, ter da ima PP urejeno parkirno mesto za invalide.

PP Ravne na Koroškem smo posebej pohvalili zato, ker seznam odvetnikov ažurira redno, kar je razvidno iz pripete tabele, v katero se vnašata datum in osebo, ki je ažurnost podatkov preverila, poleg tega pa tudi zato, ker je bilo uresničeno priporočilo DPM iz prejšnjega obiska in v prostoru za zaslišanje ob tokratnem obisku ni bilo čutiti prenatrpanosti z odvečnimi stoli.

Na **PP Sevnica** smo posebej pohvalili, da je prostor za pogovore (tudi z odvetnikom) videonadzorovan, kar je ustrezno označeno, s čimer je bilo uresničeno naše priporočilo s prejšnjega obiska.

Na **PP Škofja Loka** smo posebej pohvalili, da je bil na steno prostora za sprejem pridržanih oseb obešen termometer, s čimer je bilo uresničeno priporočilo z našega prejšnjega obiska.

PP Tolmin je prejela pohvalo zaradi izvedbe naših priporočil s prejšnjega obiska, saj je imela v času našega tokratnega obiska tudi posteljnino in vzglavnike, zagotovila pa je tudi nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval.

PP Trebnje smo posebej pohvalili zato, ker je izvedla naša prejšnja priporočila, in sicer je prostora za pridržanje opremila z ustreznim videonadzornim sistemom ter zagotovila nabiralnik za anonimno oddajanje pripomb in pohval.

PP Vrhnika pa smo posebej pohvalili zato, ker je izvedla naši priporočili iz prejšnjega obiska, saj je v prostor za sprejem pridržane osebe namestila videonadzorni sistem ter prepleškala prostor za stranke, urejen pa ima tudi dostop do dežurnega policista za invalidne osebe.

4.7 Obiski zavodov za prestajanje kazni zapora (ZPKZ)

	Skupaj	Sprejeto	Nesprejeto	Uresničeno	Ni podatka
Legenda					
Število priporočil	108	44	8	56	0

Splošno

Leta 2016 smo obiskali **7 od skupno 14 lokacij**, na katerih delujejo dislocirane notranje organizacijske enote Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij (UIKS) Ministrstva za pravosodje v obliki zavodov za prestajanje kazni zapora (ZPKZ) oziroma njihovi oddelki, in sicer ZPMZ KZ Celje, ZPKZ Dob pri Mirni (kjer smo opravili kontrolni obisk), ZPKZ Ljubljana, ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica, ZPKZ Maribor, ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota ter ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza. **Vsi obiski z izjemo obiska ZPKZ Maribor** (zaradi prisotnosti predstavnika ombudsmana Avstrije) **so bili nenapovedani**. Poleg tega so bili vsi obiski razen ZPKZ Ljubljana in ZPKZ Maribor, ki sta trajala dva dneva, opravljeni v enem dnevu.

Pri obiskih na navedenih lokacijah so sodelovali predstavniki pogodbenih nevladnih organizacij ter pri nekaterih tudi pogodbeni izvedenec zdravnik, kar je razvidno iz poročil o posameznih obiskih zavodov in njihovih oddelkov. Obiski so še naprej potekali po ustaljenem zaporedju: ob prihodu smo najprej opravili **krajši uvodni pogovor z vodstvom obiskanega ZPKZ**, nato pa smo (v večjih ZPKZ) razdeljeni v manjše skupine (predstavnik Varuha in vsaj en predstavnik pogodbene nevladne organizacije) **opravili pregled vseh prostorov (tudi pomožnih) ter pogovor z osebjem in zaprtimi osebami**, ki so to želele. Ob koncu je bil po potrebi opravljen še **pregled relevantne dokumentacije**, vsak obisk pa smo končali s **ponovnim pogovorom z vodstvom obiskanega ZPKZ**, na katerem smo predstavili svoje pogloblitve ugotovitve in pridobili dodatne informacije. Vodstva ZPKZ so z našimi nalogami in pooblastili že dobro seznanjena, zato so obiski potekali nemoteno. Po vsakem obisku je skupina pripravila **poročilo o ugotovitvah s priporočili oziroma predlogi za izboljšanje stanja**, ki je bilo poslano UIKS in ZPKZ, kjer je bil opravljen obisk.

Skupno smo v zvezi z obiskanimi zavodi pripravili 108 priporočil (med njimi je všteti tudi 6 priporočil, ki smo jih na novo pripravili ob kontrolnem obisku ZPKZ Dob pri Mirni). Od vseh priporočil jih je bilo 56 že uresničenih in 44 sprejetih (ti še čakajo na izvedbo), le 8 pa je bilo takih, ki niso bila sprejeta.

Število nameščenih oseb je bilo glede na podatek o uradni zmogljivosti zavoda preseženo v večini obiskanih ZPKZ. V tem delu smo podali **3 predloge**, od katerih sta bila 2 že uresničena, eden pa je bil sprejet v obravnavo. **Največ priporočil smo podali v zvezi z opremljenostjo zavodov in oddelkov.** Čeprav je ta primerna, saj (še) zagotavlja nemoteno izvrševanje pravic in obveznosti zaprtih oseb, pa je dotrajana, zato so se naši predlogi nanašali predvsem na zamenjavo take opreme. Podali smo **34 predlogov**, od katerih je bilo 19 uresničenih, 14 sprejetih v obravnavo in le 1 zavržen. Poleg tega smo **v zvezi s sprehajališči podali 8 predlogov**, od katerih sta bila uresničena 2, 4 so bili sprejeti v obravnavo, 2 pa sta bila zavržena, v zvezi **z zavodsko trgovino pa smo podali 2 predloga**, ki sta bila že uresničena. Glede na število zaprtih oseb zavodi ne trpijo **za nečistočo (podanih 5 predlogov**, od tega sta 2 izvedena, 3 pa sprejeti v obravnavo) in zaprtim osebam zagotavljajo **dobro zdravstveno oskrbo** (od skupno **10 predlogov** jih je bilo 7 izvedenih, 3 pa so bili zavrženi). V zavodih in njihovih oddelkih se je **izboljšala tudi prehrana**, ki so jo zaprte osebe ob naših obiskih večinoma pohvalile (podali smo zgolj **3 predloge**, ki so bili vsi že izvedeni). Zavodi zaprtim osebam **zagotavljajo primerne delovne obveznosti in možnosti izobraževanja**, koriščenje katerih pa je precej odvisno od pripravljenosti zaprtih oseb (podali smo **9 predlogov**, od katerih jih je bilo 5 sprejetih v obravnavo, 4 pa so bili izvedeni). Naši predlogi glede **koriščenja prostega časa zaprtih oseb, njihovih aktivnosti in ugodnosti** (od skupno **13 predlogov** jih je bilo izvedenih 5 in 8 sprejetih v obravnavo), so se večinoma nanašali na to, da bi zavodi zaprtim osebam zagotovili še več možnosti koriščenja prostega časa. **S pravicami** so zaprte osebe zadovoljivo seznanjene (od 4 **predlogov** sta bila 2 že izvedena, 1 je bil zavržen, 1 pa sprejet v obravnavo), kar gre pripisati tudi večji uporabi informacijske tehnologije v zavodih. **Kritik dela zaposlenih**, ki bi jih izrazile zaprte osebe, večinoma nismo prejeli, smo pa v nekaterih zavodih ugotovili, da kadra primanjkuje, predvsem

zaradi finančnega stanja (podali smo **8 predlogov**, od katerih jih je bilo izvedenih 5, 3 pa so bili sprejeti v obravnavo). Veseli pa nas, da v letu 2016 nismo ugotovili **čezmerne uporabe prisilnih sredstev in strožjih ukrepov zoper zaprte osebe** in da smo v zvezi s tem podali zgolj eno priporočilo, ki je bilo sprejeto v obravnavo.

Uradna zmogljivost in zasedenost ZPKZ

Zmogljivost ZPMZ KZ Celje je 98 zaprtih oseb. Dejansko je bilo na dan obiska v zavodu nameščenih manj oseb, in sicer **53 obsojencev** (od tega dva mladoletna obsojenca, en obsojenec je kazen zapora prestajal po 12. členu Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1), dva obsojenca sta bila na letnem dopustu, dva sta bila na zdravljenju v Enoti za forenzično psihiatrijo Univerzitetnega kliničnega centra Maribor in eden na begu) in **27 pripornikov** (en pripornik je bil na zdravljenju v Splošni bolnišnici Celje in dva na begu).

Zmogljivost ZPKZ Dob pri Mirni je 540 zaprtih oseb (zaprti oddelek 449, polodprti oddelek Slovenska vas 70 in odprti oddelek Puščava 21 zaprtih oseb). V času kontrolnega obiska je bilo v zaprtem delu zavoda **517 zaprtih oseb**, torej 68 zaprtih oseb nad uradno zmogljivostjo.

ZPKZ Ljubljana uradno sprejme 135 oseb z odvzeto prostostjo, od tega 54 obsojencev in 81 pripornikov. Dejansko je bilo na dan obiska v zavodu nameščenih **100 obsojencev in 73 pripornikov**.

ZPKZ Maribor lahko uradno sprejme 146 zaprtih oseb. V času našega obiska je bilo v zavodu nameščenih **28 pripornikov in 124 obsojencev** (od tega ni bil nihče na begu, en je bil v času našega obiska v bolnišnici, en je kazen zapora prestajal na podlagi 12. člena ZIKS-1, trije obsojenci so bili na prekinitvi izvrševanja zaporne kazni, dva pa v hišnem zaporu).

Zmogljivost ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota znaša 34 zaprtih oseb. Zaradi ukinitve prestajanja uklonilnega zapora se je za dve mesti povečala zmogljivost obsojeniškega oddelka in zdaj znaša 20 mest, število mest za pripornike pa je ostalo nespremenjeno, torej 14 mest. V času našega obiska je bilo v oddelku nameščenih **36 zaprtih oseb**, in sicer **12 pripornikov ter 24 obsojencev**. Od teh je bil v času našega obiska eden na begu (obsojenec, ki je že koristil ugodnosti prostih izhodov in ni bil ocenjen kot begosumen, se po zadnjem prostem izhodu ni pravočasno vrnil v oddelek), nobeden od obsojencev pa ni prestajal kazni zapora na podlagi 12. člena ZIKS-1 oziroma ni prestajal hišnega zapora.

ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica uradno sprejme 28 zaprtih oseb. Po ukinitvi izvajanja uklonilnega zapora se je od našega prejšnjega obiska spremenila zmogljivost na obsojeniškem oddelku oziroma se je ta skladno povečala na 16 mest (zaprti 4, polodprti oddelek 4 in odprti oddelek 8 mest). Zmogljivost pripornega oddelka se ni spremenila in je še vedno 12 mest. Ob našem obisku je bilo v oddelku **28 zaprtih oseb: 11 pripornikov in 17 obsojencev**. Od teh sta dve osebi prestajali kazen zapora po 12. členu ZIKS-1, ena oseba je bila v oddelku prisotna za konec tedna, ena oseba je bila v oddelku prisotna vsak ponedeljek in torek, ena oseba pa je prestajala hišni zapor.

Zmogljivost ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza je 36 zaprtih oseb. V času našega obiska je bilo v oddelku (po spisku) nameščenih **46 obsojencev**, od katerih jih je 13 kazen zapora prestajalo po 12. členu ZIKS-1, eden je bil v času našega obiska hospitaliziran v bolnišnici brez nadzora, eden (sicer tujec – državljan Republike Albanije) pa je bil na begu (od 9. 10. 2016, ko se ni vrnil z nakupa v trgovini).

Pregled priporočil in odzivov

Primernost števila nameščenih ter režim nameščanja zaprtih oseb

 V ZPMZ KZ Celje smo predlagali, naj zavod pri nameščanju zaprtih oseb v bivalne prostore upošteva standarde oziroma velikost (kvadratura) bivalnih prostorov glede na dejansko število nameščenih oseb v posamezni bivalni prostor.⁹⁰

⁹⁰ V delu zavoda, kjer so t. i. samske sobe, je bilo ugotovljeno, da so te (glede na velikost kvadrature) dejansko primerne za namestitev ene osebe in ne dveh, kot smo to lahko videli ob tokratnem obisku.

Generalni urad UIKS je pojasnil, da bo v zvezi z nameščanjem zaprtih oseb v bivalne prostore zavod upošteval standarde glede na zmogljivost posameznih sob glede na dejansko številčno stanje v zavodu, bo pa zavod k spoštovanju tega pristopil postopoma (odhodi zaprtih oseb, postopne premestitve).

Poleg tega smo v ZPMZ KZ Celje predlagali, naj se, kadar to dopuščajo varnostne razmere (npr. ni nameščenih sosterilcev oziroma ne obstajajo druge ovire), odprejo še drugi bivalni prostori pripronega oddelka.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je bil naš predlog upoštevan. V priporne delu so bila nameščena kovinska vrata (t. i. gitre), ki omogočajo, da se odprejo še dodatni bivalni prostori na oddelku pripora. Dokončno je bil projekt izveden januarja 2017, pri čemer bo ta poseg omogočal tudi rednejše prhanje, saj je na tem krilu pripora tudi posebna kopalnica s prho.

V ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza smo predlagali, naj vodstvo oddelka v zvezi prehodnimi bivalnimi prostori razmisli o tem, da bi se v te bivalne prostore, do katerih je treba priti skozi drug bivalni prostor, namestili obsojence, ki prestajajo kazen zapora po 12. členu ZIKS-1 (ali obratno).

Generalni urad UIKS je sporočil, da v oddelku tudi sami menijo, da taka povezava do drugih bivalnih prostorov ni najbolj ustrezna, vendar ni pogojev za gradbeno preureditev prostorov. Zato bodo v oddelku upoštevali naše mnenje in bodo v navedene prostore nameščali obsojence, ki prestajajo vikend kazen zapora (te zdaj nameščajo po različnih bivalnih prostorih, tako da zmanjšajo občutek prezasedenosti med tednom).

Opremljenost in vzdrževanje prostorov

Ob obisku ZPMZ KZ Celje smo izrazili pričakovanje, da bo tudi v zaprtem režimu prestajanja kazni zapora v kratkem zamenjano staro kovinsko pohištvo (postelje in omarice).

Generalni urad UIKS je sporočil, da je zavod za leto 2017 načrtoval nabavo opreme za obsojence, med katero je načrtovana tudi nabava omar in postelj. Nabava tovrstne opreme za obsojence je že nekaj let v načrtu, vendar se zaradi omejenih finančnih sredstev nabavlja postopno.

Nadalje smo v ZPMZ KZ Celje predlagali, naj se v bivalnem prostoru št. 223 pritrdi vodna armatura in da v zavodu poskrbijo, da se bodo po koncu vsake namestitve v tem bivalnem prostoru samici preverile morebitne poškodbe inventarja.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je bila vodna armatura v bivalnem prostoru št. 223 pritrjena takoj po obisku.

Poleg tega smo v ZPMZ KZ Celje predlagali, naj se v bivalnem prostoru št. 415 zamenja poškodovana WC-ščetka.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je bila v bivalni prostor št. 415 nameščena nova WC- ščetka.

Ob obisku ZPMZ KZ Celje smo tudi predlagali, naj zavod v bivalnih prostorih št. 131 in 134 poskrbi za zamenjavo starih in uničenih pen ter dotrajanih žimnic z ustreznimi novimi žimnicami, prepleska stene, v prostoru št. 131 pa tudi popravi kovinske omarice.

Generalni urad UIKS je sporočil, da se posteljni vložki (jogiji, pene, žimnice) v zavodu menjujejo sproti, ko zaprta oseba izrazi potrebo ali kadar zaposleni opazijo, da je vložek slabe kakovosti. Prostori, v katerih bivajo zaprte osebe, se pleskajo vsako drugo leto, in sicer sta bili sobi št. 131 in 134 prepleskani v letu 2015, njuno novo pleskanje pa je predvideno v začetku leta 2017. Septembra 2016 pa so bili v obeh sobah zamenjani posteljni vložki, v sobi št. 131 pa tudi popravljene omarice.

- ZPMZ KZ Celje smo še predlagali, naj se v bivalnem prostoru št. 310 preveri ustreznost (funkcionalnost) delovanja vodne armature in popravijo vrata v bivalnem prostoru, da se za bivalni prostor št. 317 prouči možnost namestitve poličke pod ogledalom ter da se v bivalnem prostoru št. 422 namesti zavesa pri kabini za prhanje.

Generalni urad UIKS je sporočil, da so bile v sobi 310 vse pomanjkljivosti odpravljene in da je bila v sobi 317 nameščena polička pod ogledalom v začetku oktobra 2016, zavesa za prhanje v sobi 422 pa je bila nameščena že na dan našega obiska.

- V času našega obiska ZPMZ KZ Celje smo opazili, da je poškodovana klop za dvigovanje uteži, zato smo predlagali, naj se popravi, ob tem smo znova predlagali, naj se proučijo možnosti, da bi se fitness za pripornike dodatno opremil s še kakšno dodatno napravo (npr. večfunkcijsko po vzoru iz fitnesa za obsojence).

Generalni urad UIKS je sporočil, da za opremo v fitnesih poteka postopek javnega naročila. Ko bo sklenjena pogodba, bo oprema po potrebi popravljena ali zamenjana, prav tako pa bo proučena možnost, da bi se fitness za pripornike dodatno opremil.

- V ZPKZ Ljubljana smo predlagali, naj se odvečne postelje in omare, ki zaradi manjšega števila nameščenih pripornikov niso zasedene, iz bivalnih prostorov odstranijo, saj bi se tako dejansko zmanjšal občutek prenatrpanosti bivalnega prostora, zavod pa bi te postelje lahko uporabil za druge bivalne prostore v Zavodu, kjer so nameščene stare in iztrošene kovinske postelje.

Generalni urad UIKS je pojasnil, da je zavod odstranitev odvečnega pohištva iz sob že prej načrtoval in da se je praznjenje sob že začelo ter da bodo postopoma odnesene vse odvečne postelje in omare iz prostorov. Tako so do zdaj že odstranili vse »pete« postelje iz sob zaporniškega oddelka, odstranjevanje postelj v priporu pa še poteka. Odvečne lesene postelje so namestili v bivalne prostore, kjer so bile zdaj kovinske postelje. Tako ima zdaj večina oseb v zaporu lesene postelje.

- Poleg tega smo v ZPKZ Ljubljana predlagali odpravo napak v bivalnih prostorih, in sicer v bivalnih prostorih številka 68 in 40 umazane stene, v bivalnem prostoru številka 40 poškodovano (iz ležišča izvlečeno) stikalo za luči sanitarij, v bivalnem prostoru številka 56 večji del tal brez poda oziroma »iztrgane« talne plošče, v bivalnem prostoru številka 66 (sprejemna soba) poškodovana vrata sanitarij ter poškodovane vtičnice v bivalnem prostoru številka 88 in 90.

Generalni urad UIKS je pojasnil, da je zavod že odpravil ugotovljene napake oziroma naročil potrebni material. Za evidentiranje napak je že uveljavljen utečen način in tako bo tudi v prihodnje. Vedno pa se lahko zgodi, da se poškodbe ne prijavljajo ali se ne opazijo ob rednih obhodih. Ko se okvara ugotovi, steče ustaljeni postopek za njeno odpravo.

- ZPKZ Ljubljana smo še predlagali, naj se proučijo možnosti, da bi zavod fitness sobo bolje opremil, na primer tudi s sobnim kolesom ali tekaško stezo (ta bi omogočala več gibanja pripornikom tudi ob slabem vremenu) in da se namesti drog za dviganje telesa.

Generalni urad UIKS je sporočil, da žal v letu 2016 nimajo načrtovanih sredstev za nakup tekalne steze oziroma sobnega kolesa in za montažo droga za dvigovanje telesa, hkrati pa je tudi prostor za fitness v pripornem delu premajhen za namestitev dodatne opreme.

- ZPKZ Ljubljana smo tudi predlagali, naj se v tuširnici v pritličju pripora prouči možnost popravila pritrjenega okenskega krila, da se bo le ta odpiral in bo s tem omogočeno boljše zračenje prostora.

Generalni urad UIKS je odgovoril, da je zavod v tuširnici pripora okensko krilo začasno že odstranil (v času poletnih temperatur) in pristopil k postopku javnega naročila za nabavo celotnega novega plastičnega okna, da se bo le ta tudi odpiral.

- ZPKZ Ljubljana smo predlagali, da bi se elektronske table s podatki odvetnikov poskušale zagotoviti v vseh traktih oziroma oddelkih zavoda in da naj se proučijo možnosti, da bi se (v dogovoru z Odvetniško zbornico) takšne elektronske table s podatki odvetnikov namestile tudi v druge zavode po Sloveniji.

Generalni urad UIKS je pojasnil, da so se z Odvetniško zbornico o tem pogovarjali in sklepali dogovor že v letu 2012, žal po postavitvi infomata v tem zavodu ni bil nameščen v drugih zavodih. Generalni urad je Odvetniško zbornico tudi že pozval, če bodo uresničili namero in zagotovili infomate tudi v drugih zavodih, vendar odgovora še ni prejel.

- Ker smo ob obisku ZPKZ Ljubljana ugotovili, da je v bivalnem prostoru št. 132 na postelji namesto žimnice nameščena le pena, smo predlagali, da zavod stare žimnice iz pene, še posebej tiste brez prevlek, odstrani in zamenja z novimi žimnicami.

Generalni urad UIKS je sporočil, da se v zavodu iztrošene penaste žimnice sproti zamenjajo z novimi, na ležišča na nezasedenih posteljah pa namestijo rjuho, v konkretnem primeru pa so ležišče že zamenjali.

- Ne nazadnje smo v ZPKZ Ljubljana predlagali, da bi zavod še pred pojavom morebitnega vročinskega vala pristopil k sistemski rešitvi težav z vročino v bivalnih prostorih (morda tudi preveril možnosti za več zračenja – odprtosti bivalnih prostorov), saj je na potrebo po sprejetju ukrepov za rešitev problema visokih temperatur v ZPKZ Ljubljana opozoril tudi Odbor ministrov SE v sporočilu z naslovom Odbor ministrov SE o uresničevanju sodb evropskega sodišča v Sloveniji, objavljenim na spletni strani IUS-INFO dne 10. 6. 2016.

Generalni urad UIKS je sporočil, da zavod zadnjih nekaj let pristopa do te težave na način, da v času višjih temperatur organizira dodatno zračenje prostorov, za lajšanje občutka poletne vročine pa zaprtim osebam omogoča uporabo sobnih ventilatorjev.

- ZPKZ Maribor smo predlagali, da UIKS zavodu pomaga pri obnovi medicinskega trakta ter prostorov za obiske.

Generalni urad UIKS je pojasnil, da so bila obnovitvena dela v zavodu načrtovana že dlje časa in so jih izvedli po tem, ko so imeli zagotovljena finančna sredstva. Postopki v zvezi s tem so že utečeni v smislu, da zavodi predlagajo obnovitvena dela, ki se jim določi prednost in uvrsti v načrt aktivnosti, ki je odvisen od zagotovljenih proračunskih sredstev.

- V ZPKZ Maribor smo še izrazili pričakovanje, da bo zavod dejansko prejel zadostno količino novega lesenega pohištva in bo lahko zamenjal staro in iztrošeno kovinsko pohištvo.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je pogodba za nakup dogovorjene količine lesenega pohištva za zaprte osebe sklenjena in da je v načrtu, da bo pohištvo dobavljeno do konca leta 2016.

- Ob obisku ZPKZ Maribor smo poleg tega predlagali, naj se bivalni prostor št. 28 prepleska, popravi odlomljen radiator in prouči možnost za namestitev zaves na okna ter da se ugotovljene napake puščanja WC-ja v bivalnem prostoru št. 37A in puščanje kotlička WC-ja v bivalnem prostoru št. 35 odpravijo.

- *Generalni urad UIKS je sporočil, da bodo pleskanje izvedli takoj po obnovi vodovoda in kanalizacije, kar pomeni, da bo takrat prebeljena tudi soba 28, ki je na tem oddelku, povešen radiator so že popravili. Znova bodo proučili namestitev zaves, napake v sobi 37/a in 35 pa bodo odpravili takoj, ko bodo izpraznili sobe zaradi obnovitvenih del.*
-

- ZPKZ Maribor smo tudi predlagali, naj obsojencu (tudi če je bil zaradi potreb prenove premeščen v drug bivalni prostor) zagotovi višini primerno posteljo (ta je bila v času obiska za obsojenca glede na njegovo višino prekratka).

Generalni urad UIKS je sporočil, da je bil obsojenec, ki je bil zaradi obnove premeščen v sobo z manjšo posteljo, že premeščen v bivalni prostor z večjo posteljo.

- Ob obisku ZPKZ Maribor smo še predlagali, naj se proučijo možnosti vzpostavitve enotnega antenskega sistema v vseh bivalnih prostorih.

Generalni urad UIKS je odgovoril, da je zavod Generalnemu uradu že posredoval informativni predračun, na podlagi katerega bodo proučili možnosti izvedbe tega predloga v naslednjem proračunskem obdobju.

- ZPKZ Maribor smo tudi predlagali, naj se v kopalnici prostora za nameščanje zaprtih oseb z gibalnimi ovirami proučijo možnosti ureditve protizdrsnih tal in da se proučijo možnosti odstranitve manjše stene na dostopu do prhe.

Generalni urad UIKS je sporočil, da so v prostoru za gibalno ovirane v kopalnici po tleh in v prostoru za prhanje nalepili protizdrsne trakove, celovito rešitev pa bodo izvedli v okviru prenovljenih ambulantnih prostorov oziroma prihodnje bolniške sobe.

- Poleg tega smo ZPKZ Maribor predlagali, naj se proučijo možnosti namestitve zaves, ki bi zmanjšale dostop sonca v bivalne prostore, in da se proučijo možnosti, da bi se bivalni prostori pripornega oddelka v pritličju v jutranjem času (ali v večernem času), ko so temperature nižje, prezračili.

Generalni urad UIKS je sporočil, da bodo znova proučili možnosti namestitve zaves, zavod pa bo tudi poskrbel, da se bodo bivalni prostori redno zračili v času nižjih temperatur (zjutraj in zvečer).

- ZPKZ Maribor smo znova predlagali, naj se iz varnostnih razlogov poskrbi za namestitev ograjic na vse zgornje postelje (pograde).

Generalni urad UIKS je sporočil, da bo zavod pri pogodbenem mizarju naročil izdelavo ograjic, pri čemer bodo za montažo poskrbeli sami, če bodo zaprte osebe odstranjevale ograjice, pa bodo to v prihodnje obravnavali kot uničevanje zavodskega inventarja.

- ZPKZ Maribor smo tudi predlagali, naj zaposleni v zavodu redno kontrolirajo delovanje telefonov in poskrbijo, da se morebitne težave odpravijo, ter da o morebitnih težavah seznanjajo zaprte osebe.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je zavod že zdaj o okvarah redno obveščal operaterja. Ker pa je včasih reakcijski čas operaterja dolg, bo zavod preveril možnosti prijave napak na ustrezen pisni način, da se zagotovita sledljivost in lažje ukrepanje.

- Ne nazadnje smo ZPKZ Maribor predlagali, naj se v bivalnih prostorih številka 43 in 48 zamenja posteljno dno, v bivalnem prostoru številka 76 pa se namesti nova vzmetnica, pri čemer smo predlagali, naj vodstvo zavoda zaprte osebe znova seznanili z možnostmi zamenjave iztrošenih ali poškodovanih vzmetnic.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je v sobi 43 popravljena lata posteljnega dna, v sobi 48 zamenjano kompletno posteljno dno in v sobi 76 zamenjana vzmetnica. Na rednem mesečnem obhodu vodstvenih delavcev po zavodu pa so zaprte osebe znova seznanili z možnostjo menjave vzmetnic, kar imajo namen ponoviti tudi še na domski skupnosti v oktobru.

- ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota smo predlagali, naj se v okviru možnosti poskuša v čim krajšem času zamenjati staro iztrošeno pohištvo (omare in postelje).

Generalni urad UIKS je sporočil, da se že dlje časa zavedajo nujnosti zamenjave starega kovinskega pohištva z novim lesenim in je bil že pred leti v ta namen izdelal projekt izdelave tipskega pohištva, žal je investicija finančno omejena in pohištvo trenutno še ne bo zamenjano.

- Poleg tega smo v ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota izrazili pričakovanje, da so bile pomanjkljivosti v bivalnih prostorih št. 20 in 21, na katere smo opozorili že med obiskom,⁹¹ že odpravljene.

Generalni urad UIKS je sporočil, da so bile navedene pomanjkljivosti že sanirane.

- Ne nazadnje smo ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota predlagali, naj bi bile večje line, nameščene na vratih bivalnih prostorov pripornega oddelka, v času poletne vročine (ob vročinskem valu) tudi čez dan odprte, s čimer bi bilo olajšano zračenje bivalnih prostorov, če pa to ni mogoče, naj oddelek na drug način poskrbi za dodatno zračenje pripornih bivalnih prostorov (npr. z občasnim odpiranjem vrat bivalnih prostorov).

Generalni urad UIKS je sporočil, da predlog podpira in da se bodo po želji pripornikov line odpirale, menili pa so, da to bistveno ne bo pripomoglo k ohlajanju prostora.

- ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica smo predlagali, naj se v bivalnem prostoru številka 2 in tudi drugih preveri, ali so težave z mravljami (in drugimi žuželkami), in če so, naj oddelek sprejme potrebne ukrepe za odpravo te težave.

Generalni urad UIKS je sporočil, da so pregledali vse sobe v pripornem traktu in ni opaziti, da bi bile v kateri od njih mravlje ali druge žuželke.

- Nadalje smo ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica predlagali, naj se prostor za izločitev ob naslednjih prenovah ustrezno opremi – oblazinijo stene.

Generalni urad UIKS je sporočil, da bodo predlog obravnavali v okviru načrtovanja proračuna za leto 2018, ob upoštevanju finančnih možnosti in tehnične izvedljivosti predloga.

- Poleg tega smo ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica predlagali, naj se stare penaste žimnice zamenjajo z novimi, saj naj bi po nekaterih pojasnilih oddelek imel dovolj novih žimnic.

Generalni urad UIKS je sporočil, da ima oddelek v zalogi dovolj novih, vendar zgolj penastih ležišč za zamenjavo in uporabo.

- ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica smo tudi predlagali, naj se zavesa pri prhi odprtega oddelka dejansko namesti in se s tem onemogoči, da bi voda pršila po prostoru, kar bi lahko povzročilo padec zaprte osebe.

Generalni urad UIKS je sporočil, da so v oddelku že večkrat nameščali ustrezne zaveso, ker pa te motijo zaprte osebe, so jih sami odstranjevali. Kljub temu so v zavodu znova namestili zaveso za prhanje v sanitarijah odprtega oddelka in tako zmanjšal nevarnost, da zaprtim osebam pri izstopu iz prhe zdrzne.

- ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza smo predlagali, naj UIKS po svojih zmožnostih pripomore izvesti načrtovano sanacijo dela streha nad novim delom oddelka.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je sanacija strehe predvidena v letu 2017, ko bodo po načrtu investicij zamenjana tudi okna in vhodna vrata v prostorih operativnih vodij.

- Nadalje smo v ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza izrazili pričakovanje, da bo oddelku v čim krajšem času zagotovljena zadostna količina novega lesenega pohištva.

⁹¹ V bivalnem prostoru št. 20 je bila v času obiska slabo pritrjena vodna armatura, v bivalnem prostoru št. 21 pa je bilo ugotovljeno, da so poškodovana vrata sanitarnega dela, da v sanitarnem delu ne deluje luč, da je zamašen odtok umivalnika in poškodovano okno.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je nakup novega pohištva in opreme za zaprte osebe in zaposlene (postelj, omar, pisalnih miz, kovinskih omar, klim, likalnih strojev, zamrzovalne omare, opreme za čajno kuhinjo, pisarniških stolov ter sesalca) predviden v načrtu nakupa opreme za leto 2017.

- Poleg tega smo ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza predlagali, naj vodja oddelka in medicinska sestra tudi v prihodnje pregledujeta bivalne prostore in naj se proučijo možnosti uvedbe takšne prakse tudi v drugih ZPKZ oziroma njihovih oddelkih.

Generalni urad UIKS je sporočil, da se pregledi bivalnih prostorov opravljajo v vseh zavodih za prestajanje kazni zapora, v njihovih oddelkih in prevzgojnem domu. S sklepom kolegija generalnega direktorja Uprave RS za izvrševanje kazenskih sankcij januarja 2016, morajo zavodski zdravstveni delavci najmanj enkrat mesečno v spremstvu vodje oddelka za vzgojo ali vodje sektorja za tretma v zavodu in njegovemu oddelku opraviti pregled čistoče, higiene in urejenosti prostorov, pohištva in postelj ter osebne higiene zaprtih oseb. V dislociranih oddelkih medicinska sestra opravi pregled v spremstvu vodje dislociranega oddelka. Pregled in ugotovitve se zapišejo v dnevno poročilo zavoda. Zavodi o izvedenih pregledih poročajo generalnemu uradu v poročilu, pri ugotovljenih pomanjkljivostih tudi ustrezno ukrepajo in sprti odpravljajo ugotovljene pomanjkljivosti.

- ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza smo še predlagali, naj se zaradi uspešnejšega izvajanja nadzora izvrševanja kazni zapora na podlagi 12. člena ZIKS-1 proučijo možnosti za zamenjavo očitno starega in iztrošenega vozila ter da se prouči možnosti, da se oddelku za izboljšanje nadzora dodeli še kakšno vozilo, saj obsojenci, ki kazen zapora prestajajo na podlagi 12. člena ZIKS-1, to prestajajo na širšem območju (Maribor, Celje, Murska Sobota ...).

Generalni urad UIKS je sporočil, da je nakup vozila predviden v načrtu nakupa opreme za leto 2017.

Čistost prostorov

- ZPMZ KZ Celje smo predlagali redno čiščenje kopalnic in opravljanje dezinfekcije.

Generalni urad UIKS je sporočil, da se kopalnice čistijo dnevno, po potrebi pa se izvaja tudi dezinfekcija.

- ZPKZ Maribor smo predlagali, naj vodstvo zavoda prouči možnost zagotovitve varnih dezinfekcijskih sredstev za vzdrževanje higiene v fitnessu (npr. v obliki dezinfekcijskih krpic ali v obliki drugih dezinfekcijskih rešitev) ter da se pri čiščenju fitnesa vzpostavi kontrolo oziroma nadzor nad opravljenim delom.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je zavod že naročil dezinfekcijske krpice, ki bodo stalno na voljo. Prostor fitnesa je bil po našem obisku v celoti prebeljen in očiščen. Ker pa se občasno še vedno pojavljajo težave z zagotavljanjem čistoče, bodo v zavodu vzpostavili sistem redarstva. Ob tem je Generalni urad pojasnil, da je zavod povsod, kjer se izvaja čiščenje, dolžan vzpostaviti nadzor nad opravljenim delom.

- Poleg tega smo ZPKZ Maribor predlagali, naj zavod poskrbi za bolj učinkovito in humano odganjanje golobov.

Generalni urad UIKS je pojasnil, da se bo zavod glede odganjanja golobov posvetoval z usposobljenimi službami.

- ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota smo predlagali, naj oddelek skrbi za redno čiščenje prenovljenega bivalnega prostora št. 8.

Generalni urad UIKS je sporočil, da se bivalni prostor št. 8, ki se uporablja tudi kot sprejemni prostor, redno čisti in je vedno urejen, zato pojasnjujemo, da je bila umazanija zgolj naključje.

Poleg tega smo ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota predlagali, naj se zaradi higienskih razlogov (ločenosti od drugih obsojencev) proučijo možnosti ureditve WC-ja v bivalnem prostoru, ki je namenjen za nameščanje obsojencev, ki delajo v kuhinji.

Generalni urad UIKS je sporočil, da se skupaj z oddelkom strinjata z našim predlogom, žal pa trenutno preureditev v tem smislu ni smotrna, ker bi v tem primeru to pomenilo zmanjšanje števila ležišč.

Prehrana

ZPKZ Ljubljana smo predlagali, v se glede na veliko število pritožb v zvezi s prehrano navedena problematika obravnava na eni izmed domskih skupnosti ter da se proučijo možnosti večje raznolikosti zagotavljanja hladne večerje, morda tudi tako, da se zaprtim osebam da salama.

Generalni urad UIKS je sporočil, da so se v zavodu o prehrani z zaprtimi osebami na domskih skupnostih in malih skupinah že pogovarjali in se bodo tudi v prihodnje, saj je hrana stalna tema zaprtih oseb. Zaradi zagotavljanja pestrosti večerij (salame, jogurti, sirni namazi, različne paštete, ribe, mesni narezki, sadje, sokovi, sladice) so v zavodu proučili možnosti in naredili izboljšave. Tako se bo začel izvajati novi režim razdeljevanja suhih večerij, ki bo hkrati zagotavljal tudi pravilno hlajenje. V jedilne liste so tako že v skladu s priporočili vnesli več pestrosti in sezonskih živil, s čimer bodo ugodili željam zaprtih oseb. Glede salam pa zavod pojasnjuje, da je leta 2013 Zdravstveni inšpektor RS odsvetoval deljenje salame, sirnih namazov in jogurtov pri suhih večerjah zaradi nezmožnosti zagotavljanja primerne temperature (zaprte osebe v sobah nimajo hladilnikov) in možnosti razvoja bakterij ter posledično riziko za zdravje zaprtih oseb.

ZPKZ Maribor smo predlagali, naj poskrbi, da bo zaprtim osebam knjiga pripomb in pohval na voljo v jedilnici oziroma pri razdeljevalnici hrane.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je zavod v kuhinjo obsojencem namestil knjigo pripomb in pohval.

ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica smo predlagali, naj se priporniki in tudi obsojenci spodbujajo, da v kolikor že imajo v bivalnih prostorih hrano, naj jo ustrezno shranjujejo.

Generalni urad UIKS je sporočil, da se zaprte osebe spodbujajo, da redno odnašajo smeti iz bivalnih sob, prav tako se opozarjajo, da ne kopičijo in shranjujejo odvečne hrane, ker se res občasno dogaja, da se po sobah naselijo žuželke (insekticidi so zaprtim osebam na voljo v vsakem trenutku).

Opravljanje dela in izobraževanje

ZPMZ KZ Celje smo predlagali, naj zavod sprejme potrebne ukrepe, da se omogoči delo tudi pripornikom oziroma da se možnosti za delo pripornikov vrnejo vsaj na prejšnjo raven zaposlenih pripornikov (pri tem je treba gledati ugotovitve DPM iz prejšnjih obiskov in spoštovanje priporočila CPT, da naj bodo tudi priporniki dnevno vsaj osem ur izven svojih celic in vključeni v različne koristne aktivnosti, kot so delo, izobraževanje, šport in druge organizirane aktivnosti) oziroma da se proučijo možnosti vključitve pripornikov v koristne aktivnosti vsaj nekaj ur na dan.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je večina pripornikov v zavodu le kratek čas (dva, tri ali štiri mesece), nato pa so premeščeni na nadaljnje prestajanje kazni ali pa se jim pripor odpravi. Pred razporeditvijo na delo mora vsak posameznik opraviti izpit iz varstva pri delu ter zdravniški pregled medicine dela, zato je se pojavlja tudi vprašanje racionalnosti. Trenutno v zavodu delata dva pripornika, eden je delo v tekočem mesecu odklonil ravno iz razloga priprav na sodne obravnave. Pripornika je treba po sprejemu najprej spoznati in ugotoviti, ali je primeren za opravljanje kakršnega koli dela. Za delo pripornika zavod potrebuje tudi odobritev sodišča, ki gotovo lahko ima za določene primere oz. pripornike zadržke. Upoštevati je treba včasih tudi večje število sosterilcev, tveganje za pripornike s strožno varnostno oceno, ki so zelo begosumni. Trenutno je tretjina pripornikov nepravnomočno obsojenih, ti čakajo, da gredo na prestajanje kazni in so v zavodu res zelo kratek čas (mesec ali mesec in pol), kar je še dodaten razlog, da jim je delo težko ponuditi.

Dogajajo pa se tudi primeri, da kakšnega pripornika povabijo, naj odda prošnjo, pa so odgovori negativni, v smislu, da za takšno državo in denar že ne bodo delali ali pa, da se morajo v miru pripraviti na obravnave na sodišču. Glede drugih aktivnosti in več ur bivanja na prostem navajajo, da zaradi prostorske omejenosti zavoda to ni mogoče ob dejstvu, da je treba pravico do bivanja na prostem zagotavljati vsem pripornikom in se pri dejanski izvedbi čez dan pojavlja tudi 8 do 10 skupin oz. terminov (zaradi ohranitve varnosti in dolžnosti razdvajanja sosterilcev). Glede dodatnih aktivnosti pa bodo v zavodu ponudbo poskušali dopolniti tudi z zunanjimi izvajalci (predavanja, prostočasne aktivnosti).

- Poleg tega smo v ZPMZ KZ Celje izrazili pričakovanje, da bo zavod zaprtim osebam dejansko omogočil možnost vključitve v skupinsko obravnavno odvisnosti od prepovedanih substanc.

Generalni urad UIKS je sporočil, da bo pedagoginja decembra 2016 opravila prve individualne pogovore z osebami, ki naj bi se vključile v skupinsko obravnavo odvisnosti, za januar 2017 pa se načrtuje začetek izvajanja.

- ZPKZ Ljubljana smo predlagali, naj strokovni delavci zavoda vložijo več navora pri omogočanju zaprtim osebam (obsojencem in pripornikom) pri vključevanju tako v formalne, kot tudi neformalne oblike izobraževanja, še posebej, če jim bo za ta namen uspelo pridobiti evropska sredstva.

Generalni urad UIKS je odgovoril, da se na tem področju pričakuje izboljšanje, saj je potrjen program Delovne kompetence zaprtih oseb, ki se financira iz evropskih sredstev. Za ta zavod je načrtovano izobraževanje za štiri programe pridobitve nacionalne poklicne kvalifikacije, v kar se bodo obsojenci lahko z določenimi pogoji vključili. Generalni urad pa je vsem vključenim zavodom že večkrat posebej naročil posebno skrb za animacijo za vključevanje v programe pridobivanja poklicnih znanj.

- Poleg tega smo ZPKZ Ljubljana predlagali, naj zavod in UIKS vložita več navora pri iskanju možnosti za izboljšanje stanja glede omogočanja dela zaprtim osebam. Kot smo že večkrat poudarili, delo pripomore k socialni rehabilitaciji in pozitivno vpliva na posameznikovo psihično stanje in zadovoljstvo ter spremeni doživljanje časa in občutka, da je storil nekaj koristnega.

Generalni urad UIKS je sporočil, da se strinjajo z ugotovitvijo glede omogočanja dela zaprtim osebam. Žal pa je zagotavljanje dela močno odvisno od splošnih razmer v gospodarstvu, ki postavljajo vse večje zahteve do zaposlenih. Za takšne pogoje bi morali imeti dodatna zagonska investicijska sredstva. Prizadevali si bodo, da bi se za namen zaposlovanja zaprtih oseb v naslednjih letih sistemsko uredili takšni pogoji, ki bi bili spodbudni za postavitev preprostejših proizvodnih procesov. Zavod je v okviru svojih pristojnosti povečal število delovnih mest za zaprte osebe. Ker napredka pri javnem gospodarskem zavodu, ki še vedno zagotavlja manj delovnih mest, kot bi si želeli, ni, se v sodelovanju z njimi stalno iščejo nove možnosti za izboljšanje stanja.

- ZPKZ Maribor smo predlagali, naj vložijo več navora za vključitev obsojencev in pripornikov v formalne oblike izobraževanja.

Generalni urad UIKS je sporočil, da bodo v zavodu jeseni začeli projektno vključevanje obsojencev v izobraževanje in usposabljanje, za kar že imajo evidentirane obsojence in pričakujejo, da se bo s tem stanje na tem področju popravilo. Glede pripornikov pa bodo v zavodu preverili možnosti vključitve v izobraževanje in jih v večjem številu kot zdaj vključili v programe izobraževanj.

- Poleg tega smo ZPKZ Maribor predlagali, naj sprejme potrebne ukrepe, da se omogočijo možnosti za delo vsem zaprtim osebam, saj delo krepi in ohranja delovne navade ter pripomore k socialni rehabilitaciji, gre pa tudi za obliko sprostitve, zato je treba zasledovati cilj, da bi lahko delala prav vsaka zaprta oseba, ki to želi.

Generalni urad UIKS je sporočil, da obsojence, ki želijo delati, razporedijo na delo, čeprav so pri tem včasih časovni zamiki. Z javnim gospodarskim zavodom bodo poiskali rešitve za večjo zaposlenost (tudi za pripornike).

ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota smo predlagali, naj oddelek vloži več napora pri iskanju možnosti za izboljšanje stanja glede omogočanja dela zaprtim osebam.

Generalni urad UIKS je sporočil, da se z našim predlogom strinja in da bo v letu 2017 ter nadaljnjih področje zaposlovanja zaprtih oseb sistemsko uredil, vse s ciljem omogočiti delo oziroma delovno terapijo vsem zaprtim osebam.

ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica smo izrazili pričakovanje, naj bo oddelek s prakso omogočanja dela zaprtim osebam nadaljeval tudi v prihodnje, hkrati pa smo predlagali, naj oddelek vloži še več truda v motivacijo pripornikov za delo.

Generalni urad UIKS je odgovoril, da jih veseli, da smo prepoznali aktivnosti oddelka pri zagotavljanju dela zaprtim osebam, sporočil pa je, da se bo oddelek še vnaprej trudil zagotavljati delo v tem obsegu in da bo zanj motiviral tudi pripornike.

ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza smo izrazili pričakovanje, da se bo število obsojencev, vključenih v uvedene izobraževalne programe nacionalne poklicne kvalifikacije, zaradi dela osebja oddelka še povečalo.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je število oseb, vključenih v izobraževalne programe, odvisno od samih programov in pripravljenosti zaprtih oseb, v oddelku pa jim seveda navedene programe ponudijo, jih animirajo in spodbujajo ter tudi omogočijo udeležbo.

Prostočasne aktivnosti in ugodnosti

ZPMZ KZ Celje smo znova predlagali, naj se tudi za pripornike proučijo možnosti pogostejšega prhanja vse leto (ne zgolj v poletnih mesecih) ter da se urnik prhanja prilagodi njihovim aktivnostim (npr. po uporabi fitnesa sli ob vrnitvi s sprehoda).

Generalni urad UIKS je sporočil, da je zavod zagotovil možnost pogostejšega prhanja za pripornike, tako da bo prhanje mogoče vse leto, poskrbljeno pa bo tudi, da se prhanje kar najbolj prilagodi aktivnostim zaprtih oseb (prhanje po uporabi fitnesa ali ob vrnitvi s sprehoda).

Poleg tega smo v ZPMZ KZ Celje predlagali, naj se obravnava predlog pripornikov o združitvi dveh 30-minutnih obiskov v enega 60-minutnega.

Generalni urad UIKS je odgovoril, da se predlog o združitvi dveh obiskov ne zdi potreben, saj se jim zdijo zadostni in sprejemljivi trenutni predpisi, ki omogočajo podaljšanje posameznega obiska do ene ure, kar se v praksi dejansko izvaja (20. člen Hišnega reda o izvrševanju pripora v Zavodu za prestajanje mladoletniškega zapora in kazni zapora Celje, št. 792-1/2011 z dne 1. 7. 2011).

Ne nazadnje smo ZPMZ KZ Celje predlagali, naj se glede dejavnosti, ki so pripornikom na voljo, poleg obvestila na oglasni deski te dodatno povabi oziroma opozori na možnost udeležbe na posameznih dogodkih.

Generalni urad UIKS je sporočil, da so o zavodskih dejavnostih, ki so pripornikom na voljo, vsi priporniki obveščeni prek oglasne deske, poleg tega jih vodja pripora dodatno povabi oziroma opozori na možnost udeležbe na posameznih dogodkih. So pa v zavodu proučili še dodatne možnosti glede obveščanja pripornikov in sprejeli sklep, da jih na možnost udeležbe na posameznih dogodkih opozori še socialna delavka zavoda, ki je odgovorna za pripornike.

ZPKZ Ljubljana smo znova predlagali, naj zavod za pripornike poskuša zagotoviti več pogojev za ustvarjalnejše preživljanje prostega časa, še posebej za tiste, ki za to izrazijo željo.

Generalni urad UIKS je pojasnil, da se priporniki zaposlujejo na hišnih delih, kjer je zaposlenih pet pripornikov. V priporu nimajo ne prostorskih ne kadrovskih zmožnosti za širše razvijanje dodatnih aktivnosti pripornikov, se pa bodo, kot do zdaj, trudili vsaj občasno zaposliti pripornike z dodatnimi dejavnostmi tudi v prostem času.

- ZPKZ Ljubljana smo še predlagali, naj zavod poskrbi, da se bo tudi za pripornike znova začelo organizirati različne prostočasne aktivnosti (npr. risanje, slikanje, kiparjenje itd.), kar je v preteklosti že potekalo oziroma bilo organizirano.

Generalni urad UIKS je sporočil, da so se lahko priporniki vključili v skupino društva Prestop, ki je v zavodu organiziralo v Oddelku pripora delavnice od 15. januarja 2016, dvakrat na mesec po dve šolski uri. Delavnice so končali na začetku junija. Priporniki v primeru izraženih želja dobijo tudi material za risanje, za različne tehnike, to je suhe barvice, tempera barvice, oglje, risalne liste. Pripornikov, ki prosijo za material, je zelo malo, letos je bil do zdaj eden. Bo pa zavod poskušal prostočasne aktivnosti pripornikov znova razširiti v prihodnje.

- V ZPKZ Ljubljana smo znova ugotovili, da v zavodu upadajo možnosti, da bi se obsojenci vključevali v organizirane prostočasne aktivnosti pod vodstvo strokovnih delavcev, zato smo predlagali, da zavod oziroma zaposleni vložijo več napora, da se bo obsojencem omogočalo kar največ možnosti udeleževanja v »ustvarjalnih« prostočasnih aktivnostih pod vodstvom oziroma mentorstvom strokovnih delavcev, kar bo nedvomno pripomoglo tudi k boljši resocializaciji.

Generalni urad UIKS je sporočil, da zavod zagotavlja, da se bodo strokovni delavci še naprej trudili, da motivirajo obsojence in organizirajo vse prostočasne dejavnosti in dogodke, ki že do zdaj potekajo (delavnice društva Prestop v priporu, izdaja zavodskega časopisa, vrtnarjenje, urejanje okolice, strokovne ekskurzije, turnir v šahu, turnir v namiznem tenisu, turnir v nogometu s Kralji ulice, izdelovanje okraskov, umetniško ustvarjanje ...). Prav tako pa se bodo vse navedene aktivnosti z nekaterimi novimi (NPK, delovna terapija) nadaljevale tudi v prihodnosti. Strokovni delavci in vodstvo zavoda se po najboljših močeh in kadrovskih sposobnostih trudi za organizacijo vseh dogodkov, ki že potekajo in s tudi z vsakim letom vpelje kake dodatne aktivnosti, ki pripomorejo h kakovostnejšemu preživljanju prostega časa zaprtih oseb. To bodo nadaljevali tudi v prihodnje.

- ZPKZ Ljubljana smo še predlagali, naj se izvod poročil Varuha človekovih pravic RS, ki jih ta vsako leto pošlje tudi zavodu, da v knjižnico, da bodo na voljo zaprtim osebam, ki bi se z njimi želele seznaniti.

Generalni urad UIKS je sporočil, da so v knjižnici letna poročila Varuha človekovih pravic RS, če bi jih kateri pripornik ali obsojenec želel prebrati, pa bi mu jih knjižničar dostavil.

- ZPKZ Maribor smo predlagali, naj bodo tudi priporniki dnevno vsaj osem ur izven svojih celic in vključeni v različne koristne aktivnosti, kot so delo, izobraževanje, šport in druge organizirane aktivnosti, saj bi bilo to primerno zlasti zaradi utesnjenih razmer v pripornem delu zavoda.

Generalni urad UIKS je sporočil, da bo zavod znova proučil vse možnosti, ki bi ob danih kapacitetah in kadrih v zavodu lahko omogočili več odprtih sob še pred koncem leta 2016.

- Poleg tega smo v ZPKZ Maribor predlagali, naj zavod na določena časovna obdobja zagotovi žoge za športne aktivnosti na sprehajališčih.

Generalni urad UIKS je sporočil, da skupaj za potrebe dislociranih oddelkov enkrat letno zbere potrebe po športnih rekvizitih in izpelje naročilo. Glede na priporočilo bodo naročilo izvedli dvakrat ali pa povečali število rekvizitov, da bi jih lahko sproti zamenjevali.

- Ob obisku ZPKZ Maribor smo tudi pozdravili prizadevanje zavoda za vključevanje zaprtih oseb v prostočasne aktivnosti in izrazili pričakovanje, da bo tako ostalo tudi v prihodnje.

Generalni urad UIKS je odgovoril, da zavod izraža zadovoljstvo, da so predstavniki Varuha človekovih pravic RS skupaj s predstavnicama pogodbenih nevladnih organizacij opazili trud pri vključevanju zaprtih oseb v prostčasne aktivnosti ter da bo zavod s temi aktivnostmi nadaljeval tudi v prihodnje.

ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota smo znova predlagali, naj se proučijo možnosti ureditve fitnes sobe oziroma da se proučijo možnosti, da bi se »fitnes pod nadstreškom« dodatno opremil, pri čemer smo priporočili, naj bodo tudi priporniki dnevno vsaj osem ur izven svojih celic in vključeni v različne koristne aktivnosti, kot so delo, izobraževanje, šport ali druge primerne aktivnosti.

Generalni urad UIKS je sporočil, da zaradi prostorske stiske v oddelku, ne da bi žrtvovali en bivalni prostor na račun zmogljivosti oddelka, predloga ne bo mogoče izvesti. Bo pa oddelek proučil in Generalnemu uradu posredoval predlog dolgoročne preureditve, kjer bi poleg dodatnega prostora za fitnes vzpostavili tudi prostor za dodatne delavnice. Oddelek bo proučil in predlagal tudi možnost nakupa večfunkcionalne naprave za fitnes pod nadstreškom. Glede možnosti, da priporniki več časa prebijejo izven celic, pa je urad pojasnil, da oddelek že proučuje možnosti, ki bi to omogočile in hkrati zagotovile varno izvajanje pripora.

Poleg tega smo ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota predlagali, naj se proučijo možnosti, da bi se zaprtim osebam, ki imajo proste izhode (vikend izhode) znova omogočilo, da bi svoja oblačila prali doma in jih ob vrnitvi v oddelek prinesli nazaj.

Generalni urad UIKS je pojasnil, da na podlagi veljavnega zakona ni moč prinašati stvari v oddelek, glede na odstopanja v praksi pa bo Generalni urad namen to področje enotno uredil s hišnimi redi.

ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica smo predlagali, naj se proučijo možnosti, da se obsojencem, ki so nameščeni na odprtem oddelku, omogočijo dohodni klici v oddelek.

Generalni urad UIKS je sporočil, da bo naš predlog proučen.

Zdravstvena oskrba

Ob obisku ZPMZ KZ Celje smo predlagali proučitev priporočila zdravnika izvedenca, da se izdelajo pisna navodila glede razdeljevanja in drobljenja zdravil z navedbo zdravil, katerih ni smiselno drobiti (npr. orodisperzibilne tablete), in zdravil, katerih drobljenje utegne vplivati na sproščanje aktivnih spojin iz preparata (npr. zdravila v obliki s podaljšanim sproščanjem, kapsule), ter zdravil, ki jih ni mogoče drobiti (npr. zdravila z inkapsulirano tekočino), pravosodnim policistom ali zagotoviti navzočnost osebja zdravstvene nege v času razdeljevanja zdravil.

Generalni urad UIKS je sporočil, da vsem zaprtim osebam medicinska sestra poda natančna navodila glede uporabe vseh predpisanih zdravil. Predstavi jim tudi možne stranske učinke, na katere mora biti zaprta oseba, ki ima predpisano terapijo, pozorna. Glede drobljenja zdravil dobijo medicinske sestre navodila od zdravnikov, ki izvajajo ordinacijo v zavodu, in se ta drobijo izključno po navodilu zdravnikov. V zavodu nikoli niso drobili orodisperzibilnih tablet niti kapsul, tablet s podaljšanim učinkom sproščanja ali inkapsuliranih tekočin. Terapija se je drobila na predlog zdravnikov z namenom zmanjševanja škode/ posledic v smislu nevarnosti predoziranja, zlorab z namenom preprodaje ali konzumacije zdravil na drug način. Šlo je izključno za zdravila (tablete), za katere je dovoljeno drobljenje in je izdal navodilo zdravnik.

Poleg tega smo ZPMZ KZ Celje predlagali tudi proučitev priporočila zdravnika izvedenca, da se prenovijo prostori, namenjeni zdravstveni dejavnosti v okviru arhitekturnih možnosti v skladu s pravilniki (npr. ekvivalent Pravidnika o pogojih za opravljanje zasebne zdravstvene dejavnosti, II Sanitarne higienske zahteve, člani 8-18).

Generalni urad UIKS je sporočil, da so v zavodu v okviru zmožnosti začeli reševati ta problem in začeli obnovo mize in omare za shranjevanje zdravil, stremeli pa bodo k temu, da bodo prostori in njihova oprema dostojni za obravnavo zaprtih oseb.

- ZPMZ KZ Celje smo predlagali še proučitev pomislekov zdravnika izvedenca in njegovega priporočila, da se zagotovi prisotnost osebja zdravstvene nege ob vseh odmerjanjih zdravil, kar bi zagotavljalo večjo varnost odmerjanja zdravil v zavodu, vzpostavitev stalne prisotnosti osebja zdravstvene nege pa bi zagotavljala stalno zdravstveno oskrbo tudi osebam, ki tovrstno oskrbo potrebujejo zaradi zdravstvenih razlogov, in zapolnila vrzel pri zagotavljanju zdravstvene oskrbe ob odsotnosti zaporske bolnišnice.

Generalni urad UIKS je sporočil, da v zavodu vsem zaprtim osebam poda medicinska sestra natančna navodila glede uporabe vseh predpisanih zdravil. Predstavi jim tudi možne stranske učinke, na katere mora biti zaprta oseba, ki ima predpisano terapijo, pozorna. Vso terapijo za zaprte osebe pripravljata samo zavodska medicinska sestra in medicinska sestra, ki je zaposlena v Zdravstvenem domu (ZD) Celje. Vzpostavljena je tudi evidenca vseh zaprtih oseb, ki imajo prepisano terapijo. Tako je zagotovljena sledljivost in je možnost zamenjave terapije med različnimi osebam skoraj nemogoča. Pravosodni policisti samo razdelijo terapijo, ki jo strokovno pripravi medicinsko osebje v posebej za to pripravljene zaprte posode. V primeru, da je v zavodu zaprta oseba, ki potrebuje stalno oskrbo, se dogovorijo z ZD Celje ali Bolnišnico Celje, da se ta oseba primerno oskrbi. Vzpostavitev stalne prisotnosti osebja zdravstvene nege pa ob trenutni kadrovski zasedbi ni možna.

- ZPMZ KZ Celje smo predlagali tudi proučitev priporočila zdravnika izvedenca, da bi bilo treba spremeniti prvi odstavek 58. člena Zakona o izvrševanju kazenskih sankcij (ZIKS-1) oziroma iz njega izvzeti omejitev pravice do proste izbire zdravnika v primeru, da se čakalne dobe na specialistični pregled med ponudniki zdravstvenih storitev bistveno razlikujejo.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je za podani predlog treba spremeniti Zakon o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju. Glede izboljšanja izvajanja zdravstvene dejavnosti zaprtih oseb so pristojno ministrstvo opozorili, da se jih pri spremembah aktivno vključijo v spremembe zakona, vendar se omenjeni zakon do sedaj še ni spreminjal. Ob predlogu se tudi uradu porajajo pomisleki glede izvedb tovrstnih pregledov, saj zavodi za prestajanje kazni za izvajanje spremestev v tej fazi nimajo zadostnega števila potrebnega kadra, prav tako bi to obremenilo finančna sredstva zavodov, saj zaprte osebe praviloma nimajo denarnih sredstev za prevoze po Sloveniji.

- ZPMZ KZ Celje smo predlagali tudi proučitev priporočila zdravnika izvedenca, da bi bilo smiselno urediti (če ni že drugače urejeno), da se po presoji medicinskega osebja (če je tovrstno zdravilo za ohranjanje zdravja potrebno) in če oseba nima lastnih sredstev, zagotoviti tudi zdravila, ki jih Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije ali katera izmed zavarovalnic, ki zagotavljajo dodatno zavarovanje, ne plačuje v celoti in je potrebno doplačilo za prejetje tovrstnih zdravil.

Generalni urad UIKS je odgovoril, da imajo glede zagotavljanja ustreznih zdravil zaprtim osebam, ki nimajo lastnih sredstev, področje zadovoljivo urejeno. Če oseba ni zavarovana oziroma je delno zavarovana in je potrebno doplačilo, zdravilo pa je nujno potrebno, plačilo izvede zavod (za obsojence) ali sodišče (za pripornike). To so zdravila, zaradi katerih bi bilo ogroženo življenje, če jih pacient ne bi dobil (npr. antibiotiki, antikoagulantna terapija, kardiološka, diabetična terapija, zdravljenje infektivnih in drugih kroničnih obolenj, kot je npr. rak, ipd.). Pri zdravilih, za katera je potrebno doplačilo, dobijo zaprte osebe vzporedno zdravilo (nadomestno), ki ga krije zavarovanje. Izjeme so le, če pacient ne želi vzporednega zdravila, v tem primeru mora sam doplačati zdravilo. Če pa bi šlo za nujno zdravilo, bi se plačilo izvedlo na omenjen način.

- Ne nazadnje smo ZPMZ KZ Celje predlagali še proučitev priporočila zdravnika izvedenca, ki se nanaša na zagotavljanje prednostne obravnave osebam, ki jim je bila odvzeta prostost pri zagotavljanju specialističnih zdravstvenih storitev zaradi sicer omejene možnosti izbire ponudnikov zdravstvenih storitev – če se namreč zamenja terapija med več osebam, bi bilo treba zagotoviti sistem, ki bi zmanjšal možnost pojavljanja tovrstnih napak (na primer zdravila za razdeljevanje vedno pripravi ista oseba, evidentiranje izdanih zdravil).

Generalni urad UIKS je sporočil, da je glede obravnave pri specialistih zdravnik, zobozdravnik, psihiater, terapevt za odvisnost tisti, ki na podlagi diagnoze in stanja pacienta odloča o nujnosti obravnave oziroma prioritetah pri obravnavi. Napotnice se pošljejo v ambulante specialistov, kjer specialist/ambulant na podlagi danih informacij postavi termin pregleda. V zavodu vso terapijo za zaprte osebe pripravljata samo zavodska medicinska sestra in medicinska sestra, ki je zaposlena v ZD Celje. Vzpostavljen je tudi

spisek vseh zaprtih oseb, ki imajo prepisano terapijo. Tako je zagotovljena sledljivost in je možnost zamenjave terapije med različnimi osebami skoraj nemogoča. Pravosodni policisti samo razdelijo terapijo, ki jo strokovno pripravi medicinsko osebje v posebej za to pripravljene zaprte posode, ki so nedvoumno označene, za katero osebo gre.

ZPKZ Ljubljana smo predlagali, naj se upošteva priporočilo izvedenca, da je v prostorih zavodske ambulante za intervencije in primarno ter sekundarno oskrbo pacientov, ki jih izvajajo medicinske sestre, treba pridobiti/urediti ustrezen prostor za njihovo delo.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je osrednji prostor ambulante zavoda namenjen tako delu medicinske sestre iz Zdravstvenega doma kot tudi delu zavodskih medicinskih sester, katerih delo se zelo razlikuje. Vsako delo je namreč specifično, glede na uspešno prakso, da se oskrba pacienta (npr. dajanje injekcij, preveze) izvaja v ordinaciji zdravnika, ter seveda ob pomanjkanju prostora pa menijo, da te prakse ne bi spreminjali, bodo pa priporočilo upoštevali pri projektni nalogi gradnje novega zapora.

Poleg tega smo v ZPKZ Ljubljana predlagali, da se upošteva priporočilo izvedenca, da se zavod opremi z vsaj enim »zajemalnimi nosili«, s katerimi se lahko pacient prenese skozi ozek prehod in ozka vrata ter položi na ustrezni mobilni voziček, s čimer se tudi poskrbi, da se pacient čim prej izolira od preostalih zaprtih oseb.

Generalni urad UIKS je sporočil, da v primerih intervencije na oddelkih zavoda pacienta oskrbijo na kraju samem (v sobi, na hodniku, skupnih prostorih). Če pacient ni sposoben, da bi se sam gibal, pokličejo reševalno službo, ki pacienta prepelje, kamor je treba. V primeru intervencije v ambulanti pacienta oskrbijo na fiksnem vozičku, ki je v ordinaciji zdravnika. Takrat odmaknejo preostalo pohištvo in pregledno mizo odmaknejo od stene, da imajo dostop do pacienta z vseh strani. Mobilnega vozička tako v ambulanti ne pogrešajo, saj zaradi majhnih prostorov in ozkih prehodov prevoz pacienta z omenjenim vozičkom ni mogoč. Če pacient potrebuje prevoz v zunanje zdravstvene ustanove, pokličejo reševalno službo, ki pacienta prepelje, kamor je treba. Zavod meni, da če izvedenec zdravnik meni, da je nabava »zajemalnih nosil« v zavodu smiselna, se z njegovim mnenjem strinjajo, čeprav so do zdaj uspešno reševali vse težave s transportom gibalno oviranih zaprtih oseb.

ZPKZ Maribor smo predlagali, naj se v zavodu dosledno spoštuje razmerje zaupnosti med pacientom (pripornikom oziroma obsojencem) in zdravnikom, razen kadar obstajajo za to objektivni razlogi (npr. varnostni razlogi oziroma prisotnost pravosodnega policista zahteva zdravnik).⁹²

Generalni urad UIKS je sporočil, da je zaradi izrečenih groženj konkretnega pripornika zdravniku, ta med obravnavo zahteval prisotnost pravosodnega policista. Zgolj v tem primeru je šlo za izjemo, sicer pa v zavodu dosledno spoštujejo razmerje zaupnosti med pacientom in zdravnikom.

ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica smo predlagali, naj oddelek preveri pripombe zaprtih oseb glede prekratke prisotnosti psihiatra in da v primeru njihove utemeljenosti sprejme potrebne ukrepe, da bodo vse zaprte osebe v času namestitve ustrezno psihiatrično oskrbljene.

Generalni urad UIKS je sporočil, da so vse zaprte osebe v času namestitve v oddelku ustrezno psihiatrično oskrbljene. Psihiater prihaja v zavod redno in po potrebi oziroma po nاپotilu splošnega zdravnika. Zdravstvena oskrba in trajanje posameznih psihiatričnih obravnav posameznikov v ambulanti pa je v pristojnosti zdravnika specialista. Oddelek pred našim obiskom tudi ni zabeležil nobene pritožbe glede prekratke prisotnosti psihiatra.

⁹² Eden od pripornikov je v času našega obiska izpostavil, da je izrazil željo, da bi se želel sam pogovoriti z zdravnikom, a mu pravosodni policist tega ni omogočil oziroma ni želel zapustiti prostora ambulante.

Kršitve zavodskih pravil, uporaba posebnih sredstev

- ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza smo predlagali, naj se v primerih zaznav disciplinskih kršitev dosledno izvajajo predpisani disciplinski postopki, v katerih mora biti odgovornost kršitelja ugotovljena, pri čemer mora biti ta deležen tudi predpisane sankcije.⁹³

Generalni urad UIKS je sporočil, da v oddelku od našega zadnjega obiska niso izvedli nobenega disciplinskega postopka in posledično niso izrekli nobene disciplinske kazni. V vseh primerih kršitev hišnega reda so se odločili za tretmansko ukrepanje, pri čemer je imel vsak obsojenec možnost podati zagovor v zvezi s kršitvijo. Ena izmed oblik tretmanske odločitve je tudi nepodelitev zunaj zavodske ugodnosti, kar se zapiše v obsojenčev osebni načrt in s čimer je obsojenec tudi seznanjen, praviloma v pogovoru, ki ga z njim opravi nosilec primera, ki mu odločitev strokovne skupine tudi utemelji. V primeru ponavljajočih se kršitev je težko pavšalno ugotoviti, kdaj te dosežejo stopnjo, ko se obravnava tretmansko oz. je smiselno uvesti disciplinski postopek. Na podlagi prakse pa Generalni urad ugotavlja, da ima tretmanska odločitev, v primerjavi z uvedbo disciplinskega postopka, praviloma večji učinek tako na kršitelja kot na celotno klimo v oddelku. Predvsem v primerih intelektualno manj diferenciranih obsojencev se disciplinski postopek pogosto lahko izkaže za preveč abstraktnega in ga ti obsojenci doživljajo kot dvojno kaznovanje, saj obenem, zaradi kršitve, niso bili deležni pričakovanih ugodnosti. Generalni urad se je z našim predlogom strinjal in dodal, da se bo v prihodnje naše priporočilo upoštevalo v največji možni meri in se bodo v primeru zaznave disciplinske kršitve izvedli ustrezni predpisani postopki.

Sprehajališče

- ZPKZ Maribor smo predlagali, naj se proučijo možnosti za ureditev stranišča zaprtim osebam na sprehajališču.

Generalni urad UIKS je sporočil, da ureditev stranišča in prhe ter dostop do pitne vode na obeh sprehajališčih ni mogoče urediti v okviru projekta prenove sanitarnih vodov, ki se trenutno izvajajo v zavodu, ker je treba spoštovati določila javnega naročanja.

- Poleg tega smo ZPKZ Maribor predlagali, naj poskrbi za odpravo poškodovanega sprehajališča.

Generalni urad UIKS je sporočil, bo zavod poškodbe na tleh sprehajališča saniral v jesenskih mesecih.

- ZPKZ Maribor smo še predlagali, naj se na malem sprehajališču v času pojava visokih temperatur oziroma zelo nizkih temperatur v zimskem času poskrbi za ustrezno delovno okolje pravosodnih policistov.

Generalni urad UIKS je sporočil, da se bodo te možnosti preverile v okviru načrta celovite obnove obeh sprehajališč.

- ZPKZ Maribor smo predlagali tudi, naj prouči možnosti, da bi se pripornikom zagotovila možnost deljenih sprehodov, torej v dopoldanskem in popoldanskem času.

Generalni urad UIKS je sporočil, da so sprehodi vezani na prostorsko ureditev malega dvorišča in zagotovitev kadra (dodatno delo pravosodnih policistov popoldne). Celovite rešitve bodo iskali v okviru prenove obeh sprehajališč in ob kadrovske populnitvi. Kljub temu bodo do konca leta 2016 preverili možnosti širjenja časa za sprehode v okviru zmanjševanja sprehajalnih skupin.

- Ne nazadnje smo ZPKZ Maribor predlagali, naj poskrbi za odstranitev odpadlega ometa, ki pada na sprehajališče.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je bil odpadli omet odstranjen.

⁹³ Ob obisku smo ugotovili, da je bil eden od obsojencev zaradi kršitev obravnavan petkrat, šele nato so ga premestili v matični ZPKZ Maribor.

ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota smo predlagali, naj se proučijo možnosti, da bi se nad telefonom na sprehajališču namestila streha, ki bi zaprtim osebam omogočila njegovo uporabo tudi v času slabega vremena, da bi se telefon ustrezno zavaroval tako, da bi osebi, ki opravlja klic, zagotavljal več zasebnosti ter da naj se popravi obstoječi nadstrešek, saj naj bi v primeru dežja prepuščal vodo.

Generalni urad UIKS je odgovoril, da streha nad telefonsko govornico ne pušča, luknja na strehi nadstreška je bila sanirana, res pa je, da streha ne zagotavlja popolne zaščite pred dežjem v primeru večjega naliva. V zvezi z zasebnostjo telekomunikacij pa je urad pojasnil, da je oddelek poskrbel za zaščito za zasebnost pri telefonskih govornicah na način, da ima vsaka telefonska govornica standardno plastično kabino, prav tako pa se od zaprtih oseb, ki čakajo na vrsto pri telefonskem pogovoru, zahteva, da se spoštuje polje diskretnosti, ki je določeno pri govornici.

ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica smo predlagali, naj se proučijo možnosti povezave notranjega sprehajališča z zunanjim ograjenim sprehajališčem in primerno ureditev tega (morda povišanje ograje), da bi ga lahko uporabljali tudi priporniki.

Generalni urad UIKS je sporočil, da bo naš predlog proučen v okviru priprav proračuna za leto 2018, z upoštevanjem finančnih zmožnosti in izvedljivosti predloga. Poudarili so, da UIKS ni lastnik objektov, kjer je oddelek, in so vsakršni bolj resni investicijski posegi večinoma onemogočeni.

Poleg tega smo ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica predlagali, naj se pripornikom tudi konec tedna poskuša omogočiti več gibanja oziroma bivanja na sprehajališču.

Generalni urad UIKS je sporočil, da zaradi kadrovskih in varnostnih razlogov pripornikom konec tedna ni mogoče omogočiti več gibanja oziroma bivanja na sprehajališču. Oddelek namreč za vse delovne dni v tednu še nekako zagotovi dodatne pravosodne policiste za čas izvedbe sprehodov pripornikov. Zaradi kadrovske stiske pa to konec tedna ni mogoče. Izvajanje sprehodov pripornikov samo z omejenim številom pravosodnih policistov pa bi pomenilo visoko varnostno tveganje.

Zaposleni kader

V ZPMZ KZ Celje smo izrazili pričakovanje, da bo postopek novih zaposlitev treh pravosodnih policistov/policistk čim prej končan in bodo ti začeli opravljati delo v zavodu ter da se proučijo možnosti popolnitve manka pravosodnih policistov/policistk glede trenutno veljavno sistemizacijo.

Generalni urad UIKS je sporočil, da sta se 1. 11. 2016 v zavodu na novo zaposlila pravosodni policist in pravosodna policistka, 22. 11. 2016 pa še en pravosodni policist.

Poleg tega smo ZPMZ KZ Celje predlagali, naj se glede na trenutno zasedbo delovnih mest v vzgojni službi (glede na omejitve oziroma skrajšan delovni čas zaposlenih) izdela ocena, ali je mogoče zadovoljivo obvladovati potrebe vseh zaprtih oseb.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je v zvezi s to problematiko zavod predlagal spremembo sistemizacije v oddelku za vzgojo, in sicer sistemiziranje delovnega mesta višji svetovalec - socialni delavec (povečanje števila izvajalcev na sedanjem delovnem mestu za enega izvajalca) in sistemiziranje delovnega mesta svetovalec - psiholog. Obe delovni mesti sta zajeti v aktualnem predlogu spremembe sistemizacije.

ZPKZ Ljubljana smo predlagali, naj se zaposleni opozorijo, da z zaprtimi osebami tujci poskušajo komunicirati v jeziku, ki ga razumejo, oziroma če to ni mogoče, da se zagotovi ustrezni prevajalec.

Generalni urad UIKS je sporočil, da bodo v zavodu upoštevali naše priporočilo. Pri komuniciranju z zaprtimi osebami, ki ne govorijo slovenskega jezika, se delavci zavoda že zdaj potrudijo po najboljših močeh. Res pa je, da predvsem mlajši delavci ne razumejo oziroma niso večji uporabe jezikov narodov nekdanje skupne države, kar nekatere zaprte osebe ne razumejo.

- ZPKZ Maribor smo predlagali, naj poskrbi, da bodo imeli vsi pravosodni policisti v prihodnje stalno spoštljiv in dostojanstven odnos do zaprtih oseb.

Generalni urad UIKS je sporočil, da bo vodstvo zavoda javne uslužbenice znova opozorilo na uresničevanje naše zaveze za human in dostojanstven odnos do zaprtih oseb s konkretnim uslužbencem, zoper katerega so bile podane pritožbe (zaradi tikanja in odklanjanja pogovorov) pa bo zavod opravil pogovor.

- ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota smo predlagali, naj se proučijo možnosti popolnitve zasedbe nezasedenega delovnega mesta, in sicer z zaposlitvijo dodatnega strokovnega delavca oziroma delavke.

Generalni urad UIKS je sporočil, da se z našim predlogom strinja, saj ima oddelek le enega strokovnega delavca in bi glede na število zaprtih oseb ter obseg dela potreboval še enega strokovnega delavca.

- Poleg tega smo v ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota še izrazili pričakovanje, da si bodo zaposleni v oddelku tudi v prihodnje prizadevali obdržati profesionalen in korekten odnos do zaprtih oseb.

Generalni urad UIKS je odgovoril, da je cilj vodstva UIKS, da vsi zaposleni spoštujejo in imajo do zaprtih oseb korekten in profesionalen odnos. To je namreč zagotovilo ne samo za kakovostno delo, ampak tudi za stabilne varnostne razmere v zavodih.

- ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica smo predlagali, naj se proučijo možnosti popolnitve zasedbe nezasedenih delovnih mest pravosodnih policistov oziroma vsaj zapolnitve delovnega mesta pravosodnega policista, ki je odšel malo pred našim obiskom.

Generalni urad UIKS je sporočil, da morajo imeti za zasedbo praznih delovnih mest dovoljeno kvoto za zaposlitev, ki pa je nimajo. Uspelo jim je zagotoviti finančna sredstva za nadomestne zaposlitve, zato so tudi izdali soglasje za nadomestno zaposlitev pravosodnega policista, ki se je pred kratkim upokojil.

- ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza smo predlagali, naj se proučijo možnosti ustrezne ureditve trajne premetitve (sistemizacije delovnega mesta) strokovnega sodelavca – socialnega delavca v oddelek.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je trajna prezaposlitev strokovnega delavca v oddelku že načrtovana.

Pravice zaprtih oseb

- ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota smo predlagali, naj se zagotovijo prevodi hišnega in dnevnega reda vsaj v tuje jezike sosednjih držav in v angleščino.

Generalni urad UIKS je sporočil, da še vedno niso izvedli sprememb in dopolnitev hišnih redov in s tem tudi izdelave njihovih prevodov v tuji jezik. Razlog je v tem, da je bila šele pred kratkim sprejeta novela Pravilnika o izvrševanju kazni zapora, ki je osnovna podlaga za dopolnitev hišnih redov.

- ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica smo predlagali, naj se proučijo možnosti o stalni uporabi dveh telefonov za pripornike, in če je izvedljivo z varnostnega vidika, da se priporniku tujcu omogoči klic izven predvidenega termina za uporabo telefona.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je vodstvo oddelka priporniku (tujcu) izjemoma že enkrat omogočilo izvedbo telefonskega klica izven določenega termina dnevnega reda, vendar to ne bo postala stalna praksa, ker pomeni telefoniranje (vstop v sobo, bujenje) dodatno varnostno tveganje ob minimalnem številu pravosodnih policistov.

Poleg tega smo ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica še predlagali, naj poskrbi, da bodo na oglasnih deskah oddelkov izobešeni ustrezni (veljavni) prevodi hišnega in dnevnega reda, kar je bilo zagotovljeno v prejšnjem odzivnem poročilu številka 070-1/2014/20 z dne 29. 4. 2014.

Generalni urad UIKS je sporočil, da še vedno niso izvedli sprememb in dopolnitev hišnih redov in s tem tudi izdelave njihovih prevodov v tuji jezik. Razlog je v tem, da je bila šele pred kratkim sprejeta novela Pravilnika o izvrševanju kazni zapora, ki predstavlja osnovno podlago za dopolnitev hišnih redov. Kljub temu je oddelek veljavni hišni redi in dnevne rede prevedel v angleški jezik.

ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza smo predlagali, naj se na oglasno desko dodajo še kontaktni podatki zastopnika pacientovih pravic za območje Maribora.

Generalni urad UIKS je sporočil, da so bili kontaktni podatki dodani še isti dan.

Zavodska trgovina

ZPMZ KZ Celje smo predlagali, naj se preveri izdajanje računov zaprtim osebam za nakup beljakovin oziroma se sprejmejo potrebni ukrepi, da bodo zaprte osebe, ki v trgovini kupujejo beljakovine, ob nakupu prejele ustrezen račun.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je zavod v zavodski prodajalni preveril izdajanje računov, vključno za nabavo beljakovin. Upravljavec zavodske kantine je zatrdil, da izdaja račune za vse izdeke, ki jih prodaja v zavodski prodajalni, da pa zaprte osebe velikokrat niti ne vzamejo računa. V primeru kršitev v zvezi z (ne)izdajanjem računov pa se zaprte osebe lahko obrnejo na pristojno inšpekcijo.

ZPKZ Ljubljana smo predlagali, naj vodstvo zavoda preveri navedbe zaprtih oseb glede dolgega čakanja na naročene izdelke in naj se hkrati v domski skupnosti oziroma malih skupinah pri zaprtih osebah poskuša ugotoviti, ali v zavodski trgovini dejansko ni izdelkov, ki so potrebni za življenje v zavodu, kar naj se nato poskuša urediti z dobaviteljem.

Generalni urad UIKS je sporočil, da je zavod pojasnil, da je bilo ob menjavi pogodbenika, ki v zavodu izvaja prodajo zaprtim osebam, od aprila 2016 (v začetku pogodbenega obdobja) nekaj težav, saj so se morali eni in drugi, izvajalci prodaje na delo v zaporu in zaprte osebe navaditi na novega izvajalca. Po dobrih treh mesecih delovanja so se zadeve uredile in prodaja blaga zaprtim osebam poteka brez posebnosti. Pri vsakem, še posebej novem izvajalcu prodaje imajo zaprte osebe posebne, včasih zelo nemogoče in neuresničljive želje, ki jih zaradi narave institucije ni mogoče izpolniti, saj je izvajalec prodaje vezan na pogodbeno določila, v katerih so jasno navedene dolžnosti izvajalca in izdelki, dovoljeni oziroma prepovedani za prodajo. Poleg osnovnih, življenjsko potrebnih izdelkov, ki so v redni prodaji, lahko zaprte osebe v trgovini naročajo tudi druge, dovoljene izdelke, ki jim jih izvajalec načeloma dobavi takoj naslednji obratovalni dan trgovine, npr. blago, naročeno v torek, je v večini primerov dobavljeno že v petek.

Primeri dobre prakse

V **ZPMZ KZ Celje** smo posebej pohvalili, da so bili v obsojeniškem delu skupni prostori opremljeni z novimi hladilniki, da so nekateri bivalni prostori pripornega oddelka na dveh traktih odprti (vsak dan med 8.00 in 13.00 in dodatno ob nedeljah med 14.45 in 15.45), da v času obiska od obsojencev in pripornikov nismo slišali pritožb glede obiskov in možnosti telefoniranja, da se je število zaposlenih obsojencev povečalo, da večjih pritožb glede kakovosti in količine obrokov ter dostopa do ustreznega pribora (tudi nožev) ob tokratnem obisku nismo prejeli, da v času obiska od zaprtih oseb nismo prejeli pripomb oziroma pritožb glede dela oziroma odnosa pravosodnih policistov in da ni bila ugotovljena čezmerna uporaba prisilnih sredstev in strožjih ukrepov zoper zaprte osebe (glede tega niti od zaprtih oseb nismo prejeli pritožb).

V **ZPKZ Ljubljana** smo posebej pohvalili, da se v samske sobe, kjer sta bili v preteklosti nameščeni po dve zaprti osebi, zdaj namešča le po ena zaprta oseba, da se v skupinske sobe, kjer je bilo prej nameščenih pet oziroma šest zaprtih oseb, zdaj namešča (le) štiri zaprte osebe, da je iz izpisa evidence

prijavljenih okvar/poškodb razvidno, da so okvare v zelo kratkem času odpravljene, da tudi tokrat nismo prejeli resnejših pripomb glede ravnanja delavcev zavoda, da je bila napaka na klicnem zvoncu bivalnega prostora številka 112 (bolniške sobe) odpravljena, da ob tokratnem obisku ni bilo opaziti večjih poškodb zavodskega inventarja, da od zaprtih oseb glede zagotavljanja verske oskrbe nismo slišali nobene pripombe, da smo pri pregledu jedilnice ugotovili, da je ta lepo urejena in pospravljena, in da je v čakalnici ambulante izobešenih več posterjev in splošnih informacij s področja zdravstva.

V **ZPKZ Maribor** smo posebej pohvalili, da je bil sanirano oblazinjenje prostora za izločitev, da so bili v sanitarnem delu prostora, namenjenega za nameščanje zaprtih oseb z gibalnimi ovirami, nameščeni ustrezni pripomočki (sedalo), da se pripornikom, nameščenim v bivalne prostore v prvem nadstropju zavoda, še vedno omogoča, da so bivalni prostori med 8.30 in 13.30 odprti, da je zavod sproti odpravljaj manjše poškodbe inventarja, da so bili bivalni prostori pripornega oddelka prepleskani, da je bilo tudi ob tokratnem obisku pri pregledu prostorov pralnice in skladišča ugotovljeno, da sta zgledno urejena, da se je v pritličju zavoda (poleg zavodske knjižnice) začel urejati prostor za učilnico, kjer bodo potekali tudi programi za izobraževanje, da razen nekaj posameznih primerov glede slabšega odziva vzgojnih delavcev ob tokratnem obisku večjih pripomb oziroma pritožb nismo slišali, da tudi tokrat nismo ugotovili čezmerne uporabe prisilnih sredstev in strožjih ukrepov zoper zaprte osebe, niti glede tega od zaprtih oseb nismo prejeli pritožb, in da so vse potrebne informacije zaprtim osebam dostopne na oglasnih deskah na hodnikih oddelkov.

V **ZPKZ Maribor – oddelek Murska Sobota** smo posebej pohvalili, da so bili prostori, namenjeni zaprtim osebam, ob obisku čisti, urejeni in redno vzdrževani, da so bili bivalni prostori zaprtega režima pred kratkim prepleskani in da so bila zamenjana okna, da je bil prostor številka 8 (gre za t. i. varen oziroma večnamenski bivalni prostor) od prejšnjega obiska prenovljen, da glede dostopnosti do zdravstvene oskrbe od zaprtih oseb nismo slišali pripomb, da glede količine in kakovosti hrane nismo slišali nobenih pripomb, da se tudi pripornikom v poletnih mesecih omogoča pogostejše prhanje (ne samo trikrat tedensko) in da od zaprtih oseb glede možnosti nakupov nismo slišali pripomb.

V **ZPKZ Koper – oddelek Nova Gorica** smo posebej pohvalili, da je bil sanitarni del pripora (tuširnica) prepleskan, da je bila na hodniku pred polodprtim in zaprtim oddelkom nameščena klimatska naprava, da od zaprtih oseb tudi ob tokratnem obisku nismo slišali nobenih večjih pripomb glede prehrane (nekaj jih je omenilo le, da bi želeli večjo količino hrane) in da od zaprtih oseb nismo slišali pritožb zaradi neprimerne ravnanja oziroma smo slišali le pohvale za vse zaposlene, še posebej za pravosodne policiste.

V **ZPKZ Maribor – odprti oddelek Rogoza** pa smo posebej pohvalili, da so bili skupni dnevni prostori oddelka čisti in zgledno urejeni, da je bivalni prostor gibalno oviranih oseb primerno urejen, v njem so nameščena ustrezna oprijemala, kabina za prhanje pa je opremljena s protizdrsko zaščito ter prilagojenim sedalom, da vodja oddelka skupaj z medicinsko sestro enkrat mesečno opravlja redne preglede bivalnih prostorov, o čemer medicinska sestra pripravi poročilo, da je bila soba za obiske zgledno urejena, otrokom zaprtih oseb pa so v njenem kotičku na voljo tudi igrače, da so pomembnejše informacije zaprtim osebam na voljo na oglasni deski skupaj s kontaktnimi informacijami Varuha človekovih pravic RS, da oddelek omogoča delo vsem zaprtim osebam, tudi upokojenim, da smo od zaprtih oseb glede prehrane slišali le pohvale in da pritožb v zvezi z zdravstveno oskrbo nismo prejeli.

Kontrolni obisk ZPKZ Dob pri Mirni

Namen **kontrolnega obiska v ZPKZ Dob pri Mirni** je bil preveritev uresničitve priporočil DPM iz prejšnjega obiska iz leta 2015 **v delu zagotavljanja zdravstvene oskrbe za zaprte osebe.**

DPM je ob prejšnjem obisku za področje zagotavljanja zdravstvene oskrbe v ZPKZ Dob podal **7 priporočil**. S kontrolnim obiskom je bilo ugotovljeno, da so bila **štiri naša priporočila že uresničena, dve priporočili sta bili sicer sprejeti, a še nista uresničeni in le eno priporočilo ostaja nesprejeto.** Izvedba priporočil kaže na to, da sta tako UIKS kot Zdravstveni dom Trebnje (ZDT) podana priporočila vzela resno in se potrudila, da se čim bolj tudi izvedejo, oziroma sta jih sprejela in je torej pričakovati, da bodo izvedena vsa podana priporočila.

Ob kontrolnem obisku so bila nekatera priporočila ponovljena oziroma so bila za nekatere primere podana nova priporočila (skupaj smo pripravili 6 priporočil).

Znova smo predlagali, naj ZDT dejansko v celoti izvede priporočilo izvedenke zdravnice, podano v okviru prejšnjega obiska glede prisotnosti zdravnika in medicinske sestre ob petkih, oziroma da se zagotovi spoštovanje 3. člena Pogodbe o izvajanju zdravstvenih storitev primarne ravni v ZPKZ Dob pri Mirni, sklenjene 20. junija 2012 med ZPKZ Dob in ZDT. Izvedenka zdravnice je ob tem znova poudarila, da mora biti zdravnik splošne prakse dostopen v prostorih ZPKZ vsak delovni dan, vsekakor pa ob dnevih, ko se izvajajo sprejemi v zavod.

Na navedeno ponovno priporočilo je UIKS sporočila, da se je ZPKZ Dob pri Mirni nazadnje sestal z ZDT 26. aprila 2016. Znova so opozorili ZDT na izpolnjevanje pogodbenih obveznosti glede izpolnjevanja zdravstvenih storitev v zavodu. Izpostavljeno je bilo predvsem upoštevanje ordinacijskih časov, zagotavljanje prisotnosti zdravnika splošne medicine ob petkih ter zagotavljanje obravnave odvisnosti.

ZDT pa je sporočil, da je že imel uvedeno prisotnost medicinske sestre ob petkih v polnem delovnem času, v odvisnosti od potreb. Vsakokratno potrebo po prisotnosti zdravnika zagotavlja prisotna medicinska sestra ob konzultaciji z dotičnim zdravnikom. Polno prisotnost zdravnika ob petkih bo ZDT zagotovil takoj, ko bo to fizično mogoče. Trenutno imajo še vedno kadrovskega deficit pri splošnih zdravnikih. Zaradi tega so bili prisiljeni prepustiti ambulantno v Domu starejših občanov Trebnje koncesionarju – zasebniku. Delo v splošni ambulanti ZPKZ Dob pri Mirni zagotavljajo s podjemnimi pogodbami, sklenjenimi z redno zaposlenimi zdravniki, po predhodno pridobljenem soglasju Ministrstva za zdravje. Problem se bo začel reševati prihodnje leto. Zaposlenih imajo namreč kar pet specializantk družinske medicine, ki bodo srednjeročno zadostile vse kadrovske potrebe.

Izrazili smo tudi pričakovanje oziroma smo apelirali na vse udeležene pri pripravi sprememb ustreznosti zagotavljanja zdravstvene oskrbe v ZPKZ Dob pri Mirni, da svoje aktivnosti kar najhitreje končajo in ugotovljene pomanjkljivosti dejansko odpravijo ter tako zagotovijo enotno zagotavljanje zdravstvene oskrbe za vse zaprte osebe. Hkrati smo tudi prosili, da nas seznanijo s sprejetimi spremembami (Aneksom k Splošnemu dogovoru).

UIKS je sporočila, da je oktobra 2015 seznanila Ministrstvo za zdravje, Direktorat za zdravstveno varstvo o vseh problemih, ki jih zaznava v zavodih za prestajanje kazni zapora. Odgovor Direktorata za zdravstveno varstvo so prejeli 24. 3. 2016, in sicer, da bodo začeli sistemsko reševati zagotavljanje zdravstvenega varstva zapornikov ter v Aneksu k Splošnemu dogovoru za leto 2016 predlagali spremembe za nemoteno zagotavljanje zdravstvenega varstva v zavodih za prestajanje kazni zapora po tem, ko bodo od zdravstvenih domov prejeli pobude in priporombe.

Generalni urad UIKS je tudi na Ministrstvo za zdravje, Direktorat za zdravstveno varstvo, znova poslal dopis, v katerem naproša za odpravo pomanjkljivosti in težav v zvezi z zagotavljanjem zdravstvene oskrbe obsojencev v ZPKZ Dob pri Mirni, o katerih so bili obveščeni oktobra 2015.

Predlagali smo, naj se v ZPKZ Dob pri Mirni dejansko zagotovi prisotnost zobozdravnika v skladu s podpisano arbitražo z dne 20. 9. 2015 torej dvakrat tedensko.

UIKS je v zvezi s tem sporočila, da se je ZDT z zavarovalnico dogovorila za povečanje programa, tako da je sedaj zagotovljena prisotnost zobozdravnika v Zavodu dvakrat tedensko, in sicer ob torkih in dodatno ob sredah, če je izkazana potreba.

Opozorili smo, da še ni v celoti uresničeno priporočilo glede psihiatričnega tima, saj psihiatrični tim, kot je definiran v drugih zdravstvenih ustanovah, dejansko ni deloval. Izvedenka je tudi posebej izpostavila, da ZPKZ Dob pri Mirni nima kliničnega psihologa, oziroma psihologa, ki bi bil usposobljen za izvajanje določenih oblik psihoterapevtske obravnave.

UIKS je sporočila, da je bil 26. aprila 2016 sklican sestanek z ZDT, na katerem je bil znova sklenjen dogovor, da ZDT preveri možnost prisotnosti kliničnega psihologa v zavodu.

ZDT je v zvezi s specializacijo klinične psihologije pripomnil, da v Splošnem dogovoru za leto 2015 klinični psiholog ni več predviden. Zadostuje psiholog brez specializacije. ZDT ima zaposleno psihologinjo, ki bo delo v psihiatričnem timu v ZPKZ Dob opravljala v okviru rednega delovnega časa.

 Predlagali smo, naj se upošteva priporočilo izvedenke zdravnice, da se za izvajalce programov za preprečevanje nasilja čim prej vzpostavi in zagotovi supervizija in dodatno izobraževanje pedagogov, ki so jih že usposobili skupaj z Društvom za nenasilno komunikacijo.

UIKS je pojasnila, da je izvajalcem programa zagotovljeno permanentno izobraževanje v okviru delovne skupine na Društvu za nenasilno komunikacijo v Ljubljani. S postopnim uvajanjem programa na posamezne lokacije, glede na kadrovske zmožnosti zavodov, pa bodo proučili tudi možnosti za organiziranje rednih supervizijskih srečanj. Z vedenjem, da se lahko vsaka oseba odloči, da ne bo uporabljala nasilja in da lahko nasilje preprečimo z drugačnimi sporočili, Generalni urad UIKS že tretje leto zapored organizira dvodnevna izobraževanja tudi za druge zaposlene v zavodih, z namenom pridobivanja veščin, metod, tehnik in znanj za delo z zaprtimi, ki so nasilni oziroma obsojeni za kazniva dejanja z elementi nasilja.

 Opozorili smo, da se izteka zakonski rok glede vzpostavitve socialnovarstvenega oddelka za tiste obsojence, ki zaradi svojega zdravstvenega stanja ne morejo prestajati kazni zapora v rednih oddelkih ZPKZ Dob pri Mirni.

UIKS je sporočila, da se zaveda iztekajočega se zakonskega roka glede vzpostavitve prilagojenega prostora, ali oddelka za obsojence, ki zaradi starosti, bolezni ali invalidnosti potrebujejo dodatno pomoč pri zadovoljevanju osnovnih življenjskih potreb v obliki nege ali socialne oskrbe. Skupaj z ZPKZ Dob pri Mirni so izvedli že kar nekaj aktivnosti vezanih na iskanje najoptimalnejše prostorske umeščenosti tovrstnih prostorov, pri čemer so ugotovili, da zdajšnja arhitektonsko-gradbena zasnova žal ne omogoča preproste ustrezne preureditve prostorov, saj je treba zaradi dotrajanosti stavbe najprej sanirati vodovodne in elektroinstalacije, kar bistveno poveča predvidena in načrtovana finančna sredstva. Ne glede na to bosta Generalni urad UIKS in ZPKZ Dob pri Mirni nadaljevala aktivnosti za čimprejšnjo vzpostavitev prilagojenega prostora. Posebni prostor bo namenjen tistim obsojencem, ki ob dodatni negi in pomoči zmorejo prestajati kazen zapora v posebnem oddelku. Za vse tiste obsojence, ki potrebujejo intenzivnejšo in zahtevnejšo nego ali posebno opremo (po domskih kriterijih nego IV), predvidevajo prekinitve kazni zapora in namestitve v dom za starejše občane v skladu s protokolom oziroma medsebojnim dogovorom, ki je v sklepni fazi priprave. UIKS pripominja tudi, da vsakršna obravnava obsojenca v zavodu poteka v skladu z njegovimi potrebami oziroma navodili zdravstvene službe.

ZDT pa je sporočil, da je plod velikih naporov in odličnega sodelovanja Varuha in ZDT uzakonitev socialnovarstvenega oddelka (28. člen ZIKS-1F). ZDT je spremenil svoje stališče do ureditve začasnih prostorov ZPKZ Dob pri Mirni, ki bi bili namenjeni socialnovarstveni oskrbi. Ker se bo v kratkem začela gradnja novega zapora v Ljubljani, bi bilo racionalneje, da se socialnovarstveni oddelek uredi po vseh sodobnih standardih v novogradnji. Varuhu tudi predlaga, da znova opozori na nevdržno ignoriranje tretjega odstavka 60. člena ZIKS-1. Tako predlaga, da se v novogradnji združijo prostori za socialnovarstveno oskrbo in posebni bolnišnični prostori, kar bi zaradi sinergičnih učinkov močno zmanjšalo skupne stroške. Republika Slovenija bi s tem uredila dosedanje sramotno ravnanje s hudo bolnimi in onemoglimi obsojenci.

4.8 Obisk Centra za tujce

Osnovni podatki

Center za tujce (center) je namenjen nameščanju **tujcev**, ki so na **nedovoljen način vstopili** v Slovenijo, nekaterih tujcev, ki so v Sloveniji **prosilci za mednarodno zaščito ter nekaterih tujcev, ki v Sloveniji bivajo brez urejenega statusa**.

Uradna zmogljivost centra je bila enaka kot od prejšnjem obisku (24. 11. 2015), in sicer 180 mest. Še vedno je od migrantskega vala v septembru 2015 zmogljivost centra ostala začasno povečana, in sicer na 340 mest.⁹⁴ **Na dan našega (nenapovedanega) obiska 20. 10. 2016 je bilo v centru 17 tujcev.**⁹⁵ Center je zaprt tip institucije, kjer je gibanje osebam omejeno, in tako **institucija nikakor ni primerna za bivanje za daljši čas in za nameščanje ranljivih skupin, še posebej otrok.**⁹⁶ Za njih bi se zato morala **poiskati alternativna sistemska rešitev za kratkoročno nameščanje, v primeru bivanja za daljši čas pa naj se iščejo sistemske rešitve v drugih institucijah.**⁹⁷

DPM je ob obisku posebej pohvalil:

- da so bile na vseh oddelkih centra v sanitarije nameščene posebne cevi za vodo, ki jo nekateri tujci uporabljajo namesto toaletnega papirja,
- da so bili prostori čisti in dobro prezračeni,
- da so jedilniki še vedno objavljeni v slovenskem in angleškem jeziku,
- da si oblačila tujci lahko izberejo sami, pri čemer je menjava oblačil v poletnih mesecih možna vsak dan,
- da sta na vseh vratih bivalnih prostorov in tudi oddelkov nameščena tako dnevi red aktivnosti za tujce, kot tudi tedenski program dela v CT (oba prevedena v angleški jezik).

	Skupaj	Sprejeto	Nesprejeto	Uresničeno	Ni podatka
Legenda					
Število priporočil	14	2	8	4	0

Ob obisku centra smo pripravili 14 priporočil, od tega so bila 4 že uresničena, 2 priporočila sta bili sprejeta, a še čakata na izvedbo, 8 priporočil pa ni bilo sprejetih. Posamezna priporočila in odzive nanje prikazujemo v nadaljevanju.

Pregled priporočil in odzivov

Bivalne razmere in odnos zaposlenih

V času obiska DPM so bili prostori čisti, ogrevani in prezračeni, razen umazanih in poškodovanih sten na moškem oddelku (podrobneje opisano spodaj) in soba na oddelku za ranljive skupine, v kateri je bila nameščena tričlanska družina, ni bila očiščena.⁹⁸

94 250 mest (postelji) za namestitve tujcev v centru in 90 mest (postelji) v dodatnem objektu (zabojniki).

95 Tujci so bili državljani Albanije, Kosova, Pakistana, Gambije, Nigerije, Afganistana, Alžirije in Indije.

96 V času obiska DPM je bila na oddelku za ranljive skupine nameščena tričlanska družina z otrokom s cerebralno paralizo, ki potrebuje posebno nego in oskrbo. Gospa je bila tudi v tretjem mesecu nosečnosti in je povedala, da ima pogosto bolečine v hrbtu ter posledično težje skrbi za otroka, saj ga težko dviguje. Bivanje v zaprtem tipu institucije se nam tudi v njenem stanju ni zdelo povsem sprejemljiva.

97 Kot na primer v primeru mladoletnikov brez spremstva, ki se nastanijo v dijaških domovih.

98 V tem primeru je očitno šlo za nesporazum oz. slabo komunikacijo med centrom in družino, saj se nam je med obiskom družina pritožila, da jim že 15 dni nihče ni počistil sobe, vodja centra pa nam je povedal, da morajo tujci sobe čistiti sami. V konkretnem primeru je šlo za družino s 3-letnim otrokom s cerebralno paralizo, za katerega sta morala starša nenehno skrbeti, gospa pa je bila tudi noseča in je povedala, da ima bolečine v hrbtu. Glede na situacijo te družine in zelo majhno število nameščenih oseb v centru, bi verjetno ta družina lahko bila deležna pomoči pri čiščenju sobe.

 Glede sobe z dvema računalnikoma, kjer je **dostop do svetovnega spleta**, je vodja centra povedal, da uporabe ne omejujejo zelo, če ni nameščenih veliko oseb. Med obiskom oddelkov in pogovorom z nameščenimi osebami, smo prejeli pritožbo, da je uporaba računalnika in svetovnega spleta dovoljena samo med vikendom in še to samo pol ure do 45 minut na dan. **Predlagali smo, da se glede na majhno število tujcev v centru (na dan obiska uradno 17, v centru pa fizično le 14 oseb) proučijo možnosti, da bi tujcem omogočili več uporabe interneta in ne le za vikende.**

MNZ je sporočilo, da je tujcem omogočana uporaba računalnikov in dostop do svetovnega spleta ob četrkih in konec tedna. Izven navedenega urnika je mogoča uporaba svetovnega spleta po predhodnem dogovoru zaradi urejanja in reševanja statusnih zadev.

DPM še vedno meni, da je tujcem dostop do svetovnega spleta zelo omejen, še posebej glede na izredno majhno število nameščenih oseb v centru.

 Pritožb glede dela in odnosa zaposlenih med obiskom DPM nismo prejeli. Se je pa en tujec pritožil glede konkretnega primera, ko mu zdravstvena delavka ni želela izročiti čistih oblačil, da bi jih odnesel na oddelek za ranljive skupine, kjer bi se po prhanju tudi preoblekel. **Predlagali smo, da se preveri, kakšni so bili razlogi, da se tujcu ni omogočilo, da bi čista oblačila odnesel na oddelek in jih oblekel po prhanju ter umazane vrnil v pralnico.**

MNZ je sporočilo, da je bilo v konkretnem primeru ugotovljeno, da je bil tujec nastanjen z družino na oddelku za ranljive kategorije tujcev, kjer imajo tujci možnost nositi svoja oblačila. Poleg tega jim center zagotavlja, da se jim njihova oblačila redno perejo. Če nosijo oblačila centra, pa lahko ta preoblečejo na oddelku. Tujcu je bila omogočena zamenjava oblačil na oddelku, kjer je bil nastanjen. Samo enkrat je, zaradi logističnih težav, menjava oblačil potekala v sprejemnih prostorih.

DPM meni, da se še posebej v primeru, ko je v centru nameščenih tako malo oseb, kot jih je bilo ob našem obisku, lahko vloži več truda v zagotavljanje čim manj stresnega oziroma bolj prijaznega bivanja nameščenim osebam, še posebej ranljivim skupinam.

Obveščенost in dolžina bivanja nameščenih oseb

Prosilci za mednarodno zaščito, ki so v centru nastanjeni na podlagi sklepa oziroma odločbe o nastanitvi zaradi omejitve gibanja, ne vedo, za koliko časa jim je oziroma bo gibanje omejeno – torej, koliko časa bodo zaprti v centru. Prosilci za mednarodno zaščito, ki so nastanjeni v centru, tudi večkrat sprašujejo za informacije glede njihovega postopka, ki pa jim jih center ne more dati, saj ne obravnava njihovih primerov. Odločevalci, ki vodijo postopke za mednarodno zaščito, bi tako tujce morali bolj redno obveščati o poteku postopka oziroma bi morali osebno priti do prosilca v centru vedno, ko je v posameznem postopku sprejeta kakršnakoli odločitev.

 Predlagali smo, naj se ob namestitvi prosilca za mednarodno zaščito v centru pošlje tudi sklep oziroma odločba o nastanitvi prosilca v center ter da naj odločevalci iz Azilnega doma poskrbijo za (bolj) redno seznanjanje prosilcev glede odločitev oziroma poteka postopka.

MNZ je sporočilo, da je bilo priporočilo v celoti upoštevano in v dogovoru z vodstvom Azilnega doma se sklepi pošiljajo redno, poleg tega se uradne osebe Azilnega doma redno obveščajo prosilce za mednarodno zaščito, ki imajo v centru omejeno gibanje.

DPM pozdravlja odgovor MNZ in spremenjeno prakso – pošiljanje sklepov o namestitvi iz Azilnega doma v centru. Hkrati, ker gre za zaprt tip institucije, DPM priporoča, da je bivanje oseb v centru čim krajše.

Zagotavljanje prevajalcev

 Po zagotovitvi vodje centra težav z zagotavljanjem prevajalcev nimajo in so ti v centru vsakodnevno navzoči. Prizadevajo si za pridobitev oziroma angažiranje prevajalcev, ki jim je iskani jezik materin jezik, saj jih tujci bolje sprejemajo in je s tem tudi olajšana komunikacija. Center ima sklenjene pogodbe tudi s prevajalci

iz drugih držav in z njimi inšpektorji komunicirajo neposredno z uporabo tabličnih računalnikov, ko potrebujejo sprotno prevajanje pri pogovoru s tujci. **DPM pozdravlja takšno prakso, ko osebna prisotnost prevajalca ni možna, vendar je izrazil pričakovanje, da se bo za lažje delo inšpektorjev v centru dejansko poskušalo angažirati prevajalce, ki jim je posamezni jezik materin jezik.**

MNZ je sporočilo, da Policija vsako leto sklene pogodbe z večjim številom prevajalcev, ki so na voljo vsem operativnim službam. Strokovne službe MNZ izvedejo vse predloge, ki jih poda center.

DPM vztraja pri predlogu, da se za čim manj stresno bivanje nameščenih oseb in tudi za lažje delo inšpektorjev v centru dejansko poskuša angažirati prevajalce, ki jim je posamezni jezik materin jezik. Kadar osebna prisotnost ni možna, je tudi s prevajalci iz Slovenije možna komunikacija s spletnimi orodji.

Zdravniška oskrba nameščenih oseb

Od tujcev pritožb glede zdravniške oskrbe nismo prejeli, zato smo zgolj **izrazili pričakovanje, da bo v centru tujcem zdravniška in psihosocialna oskrba oziroma pomoč zagotovljena tudi v prihodnje.**

MNZ je sporočilo, da bo center še naprej neprekinjeno zagotavljal vso psihosocialno oskrbo tujcev.

Smo pa bili med obiskom DPM na oddelku za ranljive skupine obveščeni, da se je noseča ženska, ki je z družino na oddelku za ranljive skupine, zaposlenim pritoževala glede bolečin v hrbtu en teden, preden so jo odpeljali na pregled na ginekološki oddelek bolnišnice Postojna. Gospa se je bala, da ne bi zopet nastali zapleti, saj ima njen prvorojeni otrok cerebralno paralizo. **Že nasploh, še posebej pa zaradi tega, bi njene navedbe o bolečinah zaposleni morali takoj vzeti resno in ji nemudoma omogočiti strokoven ginekološki pregled. Če držijo njene navedbe, ni dopustno, da je morala čakati en teden, preden je lahko šla na pregled v bolnišnico. DPM meni, da osebe v takšnem stanju ne bi smele biti nameščene v zaprt tip institucije, kakršen je center, vendar predvideva, da bodo nameščene tudi v prihodnje, dokler ne bo urejena druga sistemska rešitev, in zato poziva vodstvo centra, da vsem zaposlenim da jasne usmeritve, kako se odzvati v takšnih primerih, še posebej, ko gre za ranljive osebe.**⁹⁹

Pred samim obiskom smo prejeli informacije, da naj bi tujci v centru prejeli »močna pomirjevala«. **Med obiskom in tudi v poročilu o obisku smo zato zaprosili za informacije o tem, ali se je uporaba pomirjeval v zadnjem času kakorkoli povečala in če, da, zakaj.**

MNZ je sporočilo, da tujce, ki imajo težave v duševnem zdravju, obravnava v času nastanitve v centru zdravnik psihiater. Terapijo predpiše v skladu s strokovnimi smernicami. Predpisano terapijo delijo medicinske sestre, ki natančno vodijo evidenco izdanih zdravil. Zagotovo se »močnih pomirjeval« ne zlorablja oz. nepotrebno predpisuje, tudi sicer se pomirjevala ne delijo na »močne« in »manj močne«, ampak je učinek odvisen od odmerka posameznega zdravila. Odmerjanje zdravil poteka skladno s strokovnimi smernicami in temeljnimi značilnostmi posameznega zdravila. Tako je oznaka »močna pomirjevala«, ki je navedena v poročilu, povsem nestrokovna. Center ne spremlja ločeno porabe zdravil po posameznih časovnih obdobjih, saj je poraba zdravil odvisna predvsem od števila tujcev, ki so v centru in od njihovega zdravstvenega stanja. MNZ je tudi menilo, da nepreverjene informacije o predpisovanju zdravil brez navedbe vira in verodostojnosti ne spadajo v poročilo, saj je mogoče podatke o predpisovanju psihotropnih zdravil preveriti v medicinski dokumentaciji, ki je na voljo v centru.

DPM še vedno ni prejel zelenih informacij o tem, ali se je uporaba pomirjeval povečala. V času obiska zdravnika psihiatra v centru ni bilo in tako z njim ni bil opravljen pogovor. V svojem odgovoru je MNZ zapisalo, da se o izdanih zdravilih vodijo natančne evidence, vendar pa podatkov o predpisovanju psihotropnih zdravil ni posredovalo. DPM dopušča možnost, da je pred obiskom prejel netočne informacije, vendar pa v odgovoru MNZ tudi ni prejel podatkov, ki bi dokazovali nasprotno. Na to problematiko bomo zato še posebej pozorni ob naslednjem obisku centra.

⁹⁹ Ta ugotovitev DPM v poročilo o obisku sicer ni bila vključena in se zato MNZ nanjo ni moglo odzvati. Ker se nam zdi izredno pomembno, da se ta ugotovitev vendarle tudi izpostavi in predlaga izboljšanje, jo v letnem poročilu o delovanju DPM vseeno vključujemo.

Prehrana

- Vodja CT je pojasnil, da naj bi ravno v času našega obiska potekal nov javni razpis za dobavitelja hrane za center in za Azilni dom skupaj. Vodja centra je poudaril, da si kljub načrtovanim spremembam glede hrane, prizadevajo, da se standard in količina hrane ne bi spremenila oziroma znižala. Znižanje standarda hrane bi namreč po mnenju vodje centra lahko bil še dodatni sprožilni dejavnik poslabšanja razmer oziroma za nasilno vedenje tujcev in uničevanje inventarja centra. **Predlagali smo, naj se morebitne spremembe standardov količine hrane za tujce natančno proučijo in se šele po tem po potrebi sprejmejo morebitne odločitve o spremembi standardov (količine) hrane za CT in Azilni dom.**

MNZ je sporočilo, da je bilo novembra 2016 končano javno naročilo za zagotavljanje celodnevne oskrbe s prehrano, v katerem so bili upoštevani tudi predlogi centra.

DPM pozdravlja odločitev, da se standardi niso znižali in se količina hrane ni zmanjšala.

Aktivnosti nameščenih oseb

- DPM je znova predlagal, naj center poskuša (tudi glede na majhno število nameščenih tujcev) vložiti več napora v to, da bi se tujci pritegnili k večjemu vključevanju v kakršnekoli aktivnosti.¹⁰⁰

MNZ je odgovorilo, da se strokovno in drugo osebje centra maksimalno trudi pri spodbujanju in aktivnemu vključevanju tujcev v vse prostočasne aktivnosti, ki so organizirane v času nastanitve tujcev.

DPM razume stisko še posebej tistih tujcev, ki so v postopku vračanja in ne vedo, kdaj in kam bodo šli, in tistih tujcev, ki so prisilci za mednarodno zaščito in ne vedo, koliko časa bo trajal njihov postopek in koliko časa jim bo gibanje omejeno. Prav zaradi teh stisk tujcev DPM vztraja pri predlogu, da se še več napora vложи v motiviranje tujcev za prostočasne aktivnosti.

Pravna ureditev varovane sobe

- DPM je glede varovane sobe ponovil priporočilo že iz prejšnjega obiska, in sicer, da je **potrebna podrobnejša opredelitev varovane sobe (vsaj opremljenost) in zakonska ureditev te v primeru uporabe za namen discipliniranja ali ločenega bivanja.**

MNZ je sporočilo, da bo center navedeno priporočilo upošteval ob prvi spremembi zakonodaje oziroma podzakonskega akta.

DPM pozdravlja odgovor MNZ in pričakuje pravno ureditev varovane sobe v ustreznem aktu oziroma aktih.

Vzdrževalna in obnovitvena dela v centru

- DPM je predlagal, da se prouči možnost, da bi se vsaj v katerem izmed sanitarij montirala WC-školjka.¹⁰¹

MNZ je sporočilo, da bo center navedeno priporočilo upošteval, ko se bodo izvajala večja obnovitvena dela.

¹⁰⁰ Vodja centra je pojasnil, da med tujci velikokrat ni motivacije za aktivnosti, še posebej, dokler ne vedo, kaj se bo z njimi zgodilo, ali bodo kam vrnjeni itd. Od nevladnih organizacij so prisotni JRS s prostovoljci, ki hodijo v center tedensko na druženje s tujci in izvajajo kakšne delavnice ali koncerte; Pravno-informacijski center nevladnih organizacij – PIC izvaja mesečni monitoring in pravno informiranje v postopkih vračanja. Vodja centra je povedal, da sodelujejo še s centrom za socialno delo Postojna in Nova Gorica – predvsem glede mladoletnikov brez spremstva – ter Rdečim križem in Slovensko karitas, če je treba. Slovenska karitas izvaja tudi monitoring v postopkih vračanja tujcev (prisilne vrnitve še niso imeli). V centru so tujcem dosledno predstavljali program IOM za prostovoljne vrnitve, kar je pri tujcih tudi spodbudilo prostovoljno vračanje.

¹⁰¹ Med obiskom DPM je tujka povedala, da je v tretjem mesecu nosečnosti in da ima težave z bolečinami v hrbtu ter posledično težave z uporabo WC-ja na počep. Podobne (ali še večje) težave bo lahko imela vsaka gibalno ovirana ali starejša oseba, ki bo nameščena v CT.

DPM meni, da zamenjava enega počepnika z WC-školjko (vsaj na oddelku za ranljive skupine) ne bi smela biti prevelik zalogaj za center in bi se lahko izvedla tudi, preden se bodo opravljala večja obnovitvena dela.

DPM je zaprosil tudi za informacijo, kdaj bodo postavljena nerjavna ogledala.¹⁰²

MNZ je sporočilo, da je moški oddelek v fazi izdelave projektne dokumentacije za obnovo celotnega oddelka, pri čemer se predvideva tudi celovita prenova sanitarij, to pa naj bi se končalo leta 2018.

DPM je že med obiskom in v poročilu izrazil pričakovanje, da bo težava z zamakanjem iz kopalnic v prostore ambulante (še posebej glede na majhno število tujcev) čim prej odpravljena.¹⁰³

MNZ je sporočilo, da je bila ponovna delna sanacija sanitarnih prostorov moškega oddelka opravljena 30. 11. 2016. Trenutno v centru ni zamakanja.

DPM je izrazil pričakovanje, da bo moški oddelek v čim krajšem času deležen pleskanja.¹⁰⁴

MNZ je sporočilo, da je bilo pleskanje že izvedeno, in sicer novembra 2016.

DPM je izrazil pričakovanje, da bodo v naslednjem letu izvedena že načrtovana (za leto 2016) obnovitvena dela.¹⁰⁵

MNZ je sporočilo, da bodo v letu 2017 izvedena obnovitvena dela na fasadi objekta centra in na zunanjih podestih objekta.

DPM že izvedena dela pozdravlja, uresničitev napovedanih pa bo vsekakor preveril ob naslednjem obisku centra.

Vodja centra je pojasnil, da se pripravljajo na bolj celostno obnovo, in sicer na prehod iz t. i. internatskega načina bivanja v celični način bivanja. To bi pomenilo, da bi se tujci nameščali v enoposteljni bivalni prostor, pri čemer bi imela dva bivalna prostora enotne sanitarije in prho. Celični sistem nameščanja tujcev naj bi bil iz varnostnega vidika veliko boljši, saj je v določenih primerih (npr. kršitve javnega reda in miru) lažje vzpostaviti red in mir. **DPM načrtovane spremembe podpira, saj bi v t. i. celičnem sistemu nameščanja imeli tujci več zasebnosti, kot je to zdaj v internatskem načinu, ko jih je ob povečanem številu lahko v bivalnem prostoru nameščenih tudi po osem. Vendar bo v primeru uvedbe celičnega sistema ključno, da sobe tujcev ne bodo zaklenjene, da jim gibanje ne bi bilo omejeno zgolj na njihovo sobo.**

MNZ je sporočilo, da bo projektna dokumentacija obnove moškega oddelka, kjer se predvideva navedena sprememba, izdelana v letu 2017. Pri tem pa bo CT upošteval dobre prakse drugih držav članic EU.

DPM poziva MNZ, da s projektno dokumentacijo, preden bo v finalni fazi, seznanil DPM in da bo ta imel možnost podaje komentarjev. Še enkrat pa poziva, da naj se v primeru uvedbe celičnega sistema tujcem ne omejuje gibanje zgolj na eno sobo.

¹⁰² Zaradi varnostnih razlogov so bila ogledala iz sanitarnih prostorov odstranjena. V odzivnem poročilu glede obiska DPM v letu 2015 in predloga glede postavitve poliranih nerjavnih ogledal je bilo sporočeno, da bo predlog izveden, ko bodo končani vsi potrebni postopki. Ob tokratnem obisku je bilo ugotovljeno, da ta ogledala še vedno niso bila nameščena oziroma očitno vsi postopki še niso bili končani.

¹⁰³ Tako kot bivalni prostori, ki niso v uporabi, je bil zaradi majhnega števila nameščenih tujcev zaklenjen tudi del sanitarnih prostorov, vključno z delom prh, na katerih je napaka in zamaka v spodnje ambulantne prostore.

¹⁰⁴ Vodja centra je že ob uvodnem pogovoru pojasnil, da so prostori moškega oddelka v slabšem stanju (umazane in popisane stene ter delno tudi poškodovane zaradi kopanja). Da so njegova pojasnila točna, smo se lahko prepričali tudi sami. S pregledom moškega oddelka je bilo namreč ugotovljeno, da so v vseh prostorih (tudi hodnik in skupni prostori) umazane oziroma poškodovane stene in strop ter so potrebni čimprejšnjega pleskanja, kar naj bi bilo po pojasnilu vodje centra že v bližnji prihodnosti.

¹⁰⁵ Vodja centra je že ob uvodnem pogovoru pojasnil, da se nekatera, za to leto načrtovana obnovitvena dela, v Centru niso izvedla, pri čemer je bil največji razlog v povečani begunski krizi konec leta 2015 in začetku letošnjega leta. Že načrtovana obnovitvena dela (npr. obnova fasade, pleskanje sob...) bodo izvedene v naslednjem letu, saj že potekajo aktivnosti v tej smeri. Prav tako si v centru prizadevajo zmanjšati stroške ogrevanja (tudi tople vode) s prehodom iz ogrevanja s plinom na ogrevanje s toplotno črpalko.

Kadrovska zasedenost

DPM je predlagal, da se v čim krajšem času popolni nezasedena delovna mesta policistov.¹⁰⁶

MNZ je odgovorilo, da je center na Generalno policijsko upravo podal ustrezen predlog, ki pa bo izveden v skladu s kadrovske zmožnostmi policije.

4.9 Obisk drugih centrov za begunce/migrante

Leta 2016 smo obiskali tudi **dve lokaciji, kjer so bili ob begunskem/migrantskem valu obravnavani begunci/migranti**, in sicer 27. 1. 2016 **Namestitveni center v Šentilju** in 17. 2. 2016 **Sprejemni center Dobova**. V okviru obiska Sprejemnega centra Dobova smo opravili **kontrolni obisk**, saj smo preverjali predvsem spoštovanje priporočil, danih ob obisku tega centra ob koncu leta 2015. Obiska sta bila opravljena v okviru rednega in vnaprej načrtovanega nadzora ter sta bila nenapovedana. Po vsakem obisku je skupina, ki je obisk izvedla, pripravila **poročilo z ugotovitvami in priporočili**, ki je bilo poslano Ministrstvu za notranje zadeve (MNZ) in Upravi RS za zaščito in reševanje (URSZR).

Ob teh obiskih smo podali 14 priporočil. Od tega so bila 4 že izvedena, 2 sprejeti in 5 nesprejetih, do 3 pa se MNZ oziroma URSZR nista posebej opredelila.

	Skupaj	Sprejeto	Nesprejeto	Uresničeno	Ni podatka
Legenda					
Število priporočil	14	2	5	4	3

Osnovni podatki o obiskanih lokacijah

Namestitveni center za begunce/migrante Šotorišče Šentilj

Zmogljivost centra je bila 2000 mest (postelj) za namestitev beguncev/migrantov. Ta je bil na prostoru nekdanjega mejnega prehoda z Republiko Avstrijo. Center je spadal pod pristojnost URSZR, vodil pa ga vsakokratni dežurni predstavnik Civilne zaščite (CZ).

Center je bil dejansko razdeljen na tri lokacije, in sicer »spodnji in zgornji plato« ter »medmejni« prostor. Na vseh lokacijah so bili postavljeni različno veliki šotori oziroma drugi priročni objekti (zabojniki in prikolice), ki so služili za namestitev beguncev/migrantov. Tu je bila še jedilnica, prostori za registracijske postopke, sanitarije, prostori zdravstvene službe, policije, nevladnih in humanitarnih organizacij in drugi.

Sprejemni center šotorišče Dobova – stara Livarna

Begunci/migranti so v Slovenijo prihajali z vlaki, in sicer na 13 ter 14 tir železniške postaje (ŽP) Dobova, ki spada pod pristojnost Postaje mejne policije (PMP) Dobova. Begunce/migrante so nato z avtobusi prepeljali v Sprejemni center Dobova, kjer se je opravil postopek registracije. Sprejemni center Dobova je bil sestavljen iz več večjih šotorov in drugih priročnih objektov (zabojnikov in prikolic), ki so služili za postopki z begunci/migranti (sprejemni šotor – imenovan tudi čakalnica, šotor za varnostne preglede in nadalje registracijo, šotor za razdeljevanje oblačil in hrane, dva šotori, namenjena kot čakalnica na

¹⁰⁶ Glede zasedenosti delovnih mest uniformiranih delavcev vodja Centra pojasni, da je od sistemiziranih 25 delovnih mest, zasedenih le 13 delovnih mest. Center ima sicer zagotovljeno začasno kadrovske pomoč s šest dodatnimi policisti. Vodja centra je še pojasnil, da naj bi že potekali pogovori s Službo generalnega direktorja policije za povečanje stalnega sestava policistov, saj policisti v centru potrebujejo določena znanja za delo s tujci, katerih pa začasno nameščeni policisti nimajo oz. je v primeru napotitev začasnih policistov to težje zagotavljati.

ponovni prevoz z avtobusi na ŽP Dobova in sanitarni šotor, razdeljen za ločeno uporabo moški/ženske), prikolica za potrebe zdravstvene službe in predstavnike nevladnih organizacij, zabojnik Rdečega križa za potrebe združevanja družin, skladiščni šotor in šotori za potrebe delovanja policije (garderobe, tuširnica, jedilnica in vodstvo policije – štab) ter CZ.

V zvezi s **kontrolnim obiskom Sprejemnega centra Dobova** je bilo ugotovljeno, da je DPM ob rednem obisku konec leta 2015 podal skupaj **18 priporočil, od katerih je bilo 12 izvedenih in 6 nesprejetih**.

Kot **pozitivno** je bilo pri obiskih centrov za begunce/migrante ugotovljeno, da se je **uredila odgovornost za vodenje posameznega centra za begunce/migrante**. Prav tako se je **uskladilo enotno delovanje glede postopkov z begunci/migranti, možnost vsaj delnega vzdrževanja osebne higiene, in ločenih prostorov za matere z majhnimi otroki (igralnice, možnost dojenja ...)**. Ugotovljeno je bilo tudi, da se je na vseh lokacijah bolje poskrbelo za **obvestila za begunce/migrante z osnovnimi informacijami v več jezikih** (tudi v arabskem) o lokaciji, kje so, z informacijami o možnosti podaje vloge za mednarodno zaščito in da je bilo beguncem/migrantom omogočen dostop do polnilcev za mobilne telefone (da so ti v primerih, ko je prišlo do ločitve družin, lažje ostali v telefonskih kontaktih s tako ločenimi družinskimi člani – sorodniki). V Namestitvenem centru Šentilj je bil beguncem/migrantom omogočen tudi brezplačni dostop do spleta.

Kljub izboljšanju razmer za begunce/migrante, pa so bile pri obiskih še vedno ugotovljene **nekatero pomanjkljivosti**, in sicer glede možnosti **celovitega vzdrževanja osebne higiene** (na nobeni lokaciji beguncem/migrantom namreč ni bilo omogočeno prhanje oziroma dostop do tople vode). V nekaterih primerih se je v Sprejemnem centru Dobova zgodilo, da so morali begunci/migranti, zaradi postopka registracije, dalj časa (med eno oziroma dvema urama) čakati na obrok hrane. Prav tako pa se v nekaj primerih ni poskrbelo, da bi bili vagoni vlaka, s katerim se je opravljal prevoz beguncev/migrantov iz Sprejemnega centra Dobova v Namestitveni center Šentilj, ustrezno očiščeni.

Pregled priporočil in odzivov

Ogrevanje šotorov

V Namestitvenem centru Šentilj smo predlagali, naj se v šotorih, ki se ne uporabljajo redno oziroma se uporabljajo le občasno, preverja, da se v njih ne bi pojavila vlaga.¹⁰⁷

MNZ je sporočilo, da se praksa ogrevanja in zračenja v Namestitvenem centru Šentilj uporablja že nekaj časa oziroma od prvega pojava kondenza v šotorih. Večje težave s kondenzom se pojavijo predvsem na spodnjem platuju, kjer je nižji strop. Zaradi morebitnega pojava kondenza se vsi šotori na obeh platojih vsaj dve uri dnevno ogrevajo, ne glede na to, ali so v njih prisotni begunci/migranti ali ne. Odeje pa se, na podlagi informacije o prihodu beguncev/migrantov v center oziroma v primeru potreb po namestitvi, dostavijo iz suhega in ogrevanega skladiščnega prostora.

Vzdrževanje osebne higiene

Ob obisku Sprejemnega centra Dobova v letu 2015 smo glede na velikost sanitarnega šotora predlagali, da se glede na novo ureditev proučijo še možnosti ureditve prhanja za begunce/migrante.

MNZ je sporočilo, da je bila o možnosti ureditve prhanja za migrante sprejeta odločitev, da se zaradi razloga, ker se begunci/migranti v centru zadržijo kratek oziroma nujno potreben čas, ne namešča prh. Prav tako do takrat od beguncev/migrantov glede navedenega ni bila izkazana nobena tovrstna potreba. Prhe so bili nameščene v sprejemnem centru ob objektu policijske postaje Brežice, vendar jih begunci/migranti niso uporabljali za prhanje, temveč za opravljanje predvsem male in tudi velike potrebe.

¹⁰⁷ V času obiska so bili vsi šotori na zgornjem platuju urejeni in pripravljani za morebitne namestitve beguncev/migrantov, kar velja pohvaliti. Ugotovljeno je bilo, da z izjemo manjšega šotora, namenjenega za ponovne postopke z begunci/migranti (registracijo), šotori niso bili ogrevani. Menili smo, da bi se zaradi temperaturnih razlik (noči hladne, dnevi toplejši), v primeru neuporabe šotorov in s tem odsotnosti ogrevanja, v njih lahko pojavila vlaga.

Ob kontrolnem obisku je bilo ugotovljeno, da dejansko še vedno ni bilo zagotovljeno prhanje za begunce/migrante, kar smo lahko znova ocenili kot pomanjkljivost, saj se v praksi zgodi, da begunci/migranti, ki jim je bil zavržen vstop v Slovenijo v Sprejemnem centru Dobova ostanejo tudi dalj časa (več ur) in bi bila možnost vzdrževanja higiene s prhanjem zagotovo dobrodošla.

Do ponovnega predloga ureditve možnosti prhanja za begunce/migrante se tako MNZ kot URSZR nista opredelila.

 Ob obisku Sprejemnega centra Dobova v letu 2015 smo predlagali, da se redno skrbi za sprotno dopolnjevanje cisterne s pitno vodo.¹⁰⁸

MNZ je sporočilo, da za lokacijo Sprejemnega centra Dobova nima podatka, da bi kdaj zmanjkalo pitne vode ali, da bi je primanjkovalo. Hkrati pa je sporočilo, da je bila novembra 2015 vsem zagotovljena tudi topla voda.

Ob kontrolnem obisku je bilo ugotovljeno, da imajo begunci/migranti na voljo dovolj pitne vode in vode (hladne) za umivanje, tople vode za begunce/migrante pa ni bilo oziroma je bila ta na voljo samo za osebje Sprejemnega centra Dobova (policiste). **DPM je zato znova predlagal, naj se dejansko prouči možnost zagotovitve tople vode tudi za begunce/migrante, kot je bilo sporočeno v odzivnem poročilu MNZ.**

Do ponovnega predloga proučitve možnosti zagotovitve dostopa do tople vode za begunce/migrante se tako MNZ kot URSZR nista opredelila.

 Ob kontrolnem obisku Sprejemnega centra Dobova smo predlagali tudi, naj se v sanitarnih šotorih težave z zastajanjem meteorne vode poskuša rešiti z namestitvijo posebnih pohodnih plošč (kot pred šotorom za registracijo). Dodatno smo predlagali, naj se na notranjo stran kemičnih WC-jev (npr. vrat) namesti grafični vodnik o pravilni uporabi le tega.

URSZR je pojasnila, da je bil v zvezi z zastajanjem meteorne vode v sanitarnih šotorih oziroma na celotnem šotorišču pripravljen projekt sanacije in adaptacije tal vključno z izgradnjo kanalizacijske infrastrukture, pridobljena sta bila okvirna ponudba in soglasje za izvedbo del. Po zaprtju t. i. balkanske migrantske poti je bila sprejeta odločitev, da se sanacija in adaptacija tal v Sprejemnem centru Dobova do nadaljnega (poslabšanje razmer v regiji) ne izvede.

S prihodom beguncev/migrantov v Slovenijo se je izpostavila tudi primernost kemičnih WC in njihova uporaba, zato so med drugim začeli nameščati tudi slikovna navodila za pravilno uporabo. Bistvenega izboljšanja razmer ni bilo zaznati, a je URSZR napovedala, da bodo, kolikor se bo begunski/migrantski tok skozi Republiko Slovenije znova vzpostavil, na kemične WC namestili ta navodila.

Možnosti za počitek beguncev/migrantov

 Ob obisku Sprejemnega centra Dobova v letu 2015 smo predlagali, naj se proučijo možnosti, da bi se vsaj en šotor opremil tudi z ležišči, če bi se znova zgodilo, da bi morali begunci/migranti na nadaljnji prevoz čakati več ur.¹⁰⁹

MNZ je sporočilo, da v zvezi s predlogom, da se šotori opremijo z dodatnimi ležišči, meni, da je bilo v sprejemnem centru zagotovljeno ustrezno število ležalnih blazin, ki popolnoma zadostujejo za počivanje migrantov za sorazmerno kratek čas, ki ga preživijo v sprejemnem centru. Namestitev dodatnih ležišč bi posledično pomenila tudi bistveno zmanjšanje kapacitete centra. Še vedno ni bilo mogoče izključiti

108 Na lokaciji Sprejemnega centra Dobova je bil za begunce/migrante urejen dostop do pitne vode, in sicer je bila pripeljana dodatna cisterna, ki jo polnijo gasilci. Med obiskom smo od nekaterih predstavnikov humanitarnih in nevladnih organizacij slišali, da se zgodi, da se prej navedena cisterna občasno s pitno vodo ne dopolni dovolj hitro oziroma takoj, ko je prazna.

109 Po opravljeni registraciji se je beguncev/migrante napotilo v enega od dveh velikih ogrevanih šotorov, ki so namenjeni krajši nastanitvi. V času našega obiska so bili begunci/migranti (približno 540) nameščeni v enem izmed večjih šotorov. Šotor v času našega obiska ni bil opremljen z ležišči oziroma je bilo v njem le nekaj športnih blazin in odej, kar smo ocenili za pomanjkljivost, saj je ravno v času našega obiska bila v Sprejemnem centru Dobova prej navedena skupina beguncev/migrantov nameščena od približno 6.00 do približno 14.30, ko jim je bil šele zagotovljen nadaljnji železniški prevoz proti Republikli Avstriji

možnosti, da se v centru znajde tudi več kot 2.000 oseb. V hladnih vremenskih razmerah bi to pomenilo, da bi določeno število oseb za nujen čas morale ostati zunaj.

Ob kontrolnem obisku Sprejemnega centra Dobova je bila opažena oprema za zasilna ležišča (tanjše ležalne blazine) v namestitvenih šotorih, kjer begunci/migranti čakajo na nadaljnjo pot – prevoz nazaj na železniško postajo ali na vračilo v Republiko Hrvaško. Ugotovljeno pa je bilo, da je bilo v času obiska v Sprejemnem centru Dobova šest migrantov (trije odrasli in trije otroci), ki so ostali prek noči in so čakali na nadaljevanje poti. V času kontrolnega obiska (verjetno tudi zaradi majhnega števila) jim je bilo omogočeno, da so nadaljevanje poti čakali v bolj »udobnih – človeških« razmerah, in sicer v zabojniku, ki je bil sicer namenjen za karanteno. **Zaradi prej navedenega in vse pogostejših pojavov zavrnitve vstopa beguncem/migrantom v Slovenijo, ko ti tudi dalj časa (več ur ali preko noči) ostanejo v Sprejemnem centru Dobova, smo znova predlagali, naj se razmisli o ureditvi oziroma, da se vsaj del Sprejemnega centra Dobova opremi z ležišči, ki bodo beguncem/migrantom omogočali počitek.**

MNZ je v zvezi s ponovnim predlogom, da se del Sprejemnega centra Dobova opremi s posteljami, sporočila, da za tako ureditev ni bilo potrebe, saj je bilo v Sprejemnem centru Dobova zagotovljeno ustrezno število ležalnih blazin. Hkrati je sporočilo, da je treba upoštevati, da so se begunci/migranti v Sprejemnem centru Dobova zadržali relativno kratek čas, namestitve dodatnih ležišč pa bi posledično pomenila tudi bistveno zmanjšanje kapacitete.

Hrana za begunce/migrante

Ob kontrolnem obisku Sprejemnega centra Dobova smo predlagali, da se, kolikor držijo navedbe, da begunci/migranti brez dokumentov dalj časa čakajo v šotoru številka 1 (čakalnem šotoru), proučijo možnosti, da bi se jim že tam razdelil obrok hrane.¹¹⁰

MNZ je sporočilo, da nimajo podatka, da so begunci/migranti brez dokumentov dalj časa čakali v šotoru št. 1. Dejansko se je v prvem obdobju vsem beguncem/migrantom najprej poskušal razdeliti obrok hrane, vendar so to prakso opustili. Ugotovili so, da so begunci/migranti hrano prejeli na Hrvaškem, pred prihodom v Slovenijo, zato so hrano zavračali ali jo celo odmetavali. Takojšnje razdeljevanje hrane je povzročalo tudi daljše postopke policistov (ugotavljanje identitete, varnostni pregled osebe), zato se je hrana beguncem/migrantom razdelila naknadno.

Ob kontrolnem obisku Sprejemnega centra Dobova smo predlagali, da se proučijo možnosti sestave drugačnega obroka (drugačna kombinacija živil), ki bo primeren za migrante, vendar pa, da ta ne bo spodbujala prebave in s tem povezane potrebe po takojšnjih obiskih WC-jev.

URSZR je pojasnila, da je bil nabor prehranskih izdelkov za begunce/migrante, na podlagi izkušenj in danih možnosti (sklenjenih pogodb z dobavitelji), določen skupaj z Rdečim križem Slovenije in Slovensko Karitas. Prehranski izdelki, ki jih je za begunce/migrante zagotovila država oziroma URSZR, so ustekleničena voda, jabolka, mleko, mleko v prahu, prepečenec, kruh, ribje konzerve, namazi (sirni, čokoladni, med), sadne ploščice, sladkor in čaj. V vseh sprejemnih in namestitvenih centrih je bil večino časa zagotovljen celoten nabor navedenih prehranskih izdelkov in so lahko begunci/migranti sami izbirali živila, kar omogoča poljubne kombinacije. Ob morebitni ponovni vzpostavitvi migrantskega toka čez Slovenijo bodo tudi v prihodnje zagotovljeni kakovostni prehranski izdelki (obroki) prilagojeni prehranskim navadam večine migrantov.

¹¹⁰ DPM je opravil pogovore tudi s predstavniki več nevladnih organizacij (Rdeči križ Slovenije, UNHCR in PIC), ki so povedali, da se je po njihovem mnenju stanje, glede na začetku begunske/migrantske krize v septembru oziroma oktobru močno izboljšalo. Dovolj je bilo hrane, tudi za otroke hkrati pa so predvsem pozdravili prihod organizacije WAHA. Izpostavili so, podobno kot tudi drugi deležniki, da je med begunci/migranti opazna rast števila žensk in otrok, ter da se jim delitev beguncev/migrantov na tiste z dokumenti in tiste brez dokumentov ne zdi najbolj posrečeno, saj morajo tisti, ki nimajo dokumentov, dalj časa čakati na hrano (tudi po nekaj ur zaradi registracijskega postopka). Po njihovih podatkih je bila povprečna doba zadrževanja osebe v sprejemnem centru 4 ure. Izjeme so bili tisti, ki so čakali družinske člane (takih ni bilo veliko), ki so se lahko v Sprejemnem centru Dobova zadržali tudi dalj časa. Predstavniki nevladnih organizacij so predlagali, da bi beguncem/migrantom hrano delili že pred postopkom registracije, vendar naj bi takšen način Policija, zaradi varnostnih razlogov, zavrnila.

Identifikacija policistov

- Ob obisku Sprejemnega centra Dobova v letu 2015 smo predlagali, naj policisti, ki med delom uporabljajo neprebojni jopič, svojo identifikacijsko številko oziroma priimek in začetnico imena iz uniforme namestijo na vidno mesto, da bo enako kot pri drugih policistih razvidno, kdo je zadevni policist.

MNZ je sporočilo, da se strinja z našo ugotovitvijo in da bi bilo treba navedeno urediti, zato bo proučilo možnosti za sistemsko ureditev navedenega vprašanja.

Ob kontrolnem obisku je bilo ugotovljeno, da še ni bilo izvedeno priporočilo DPM glede nošenja identifikacijske oznake na neprebojnem jopiču iz prejšnjega obiska, saj pripadniki posebne policijske enote, ki so pri delu uporabljali neprebojni jopič, še vedno niso imeli na vidnem mestu nameščenih identifikacijskih oznak (to smo dodatno podkrepili s tem, da smo v Sprejemnem centru Dobova opazili policista, ki je uporabljal neprebojni jopič, na katerem, ni bilo nobene identifikacijske oznake). **DPM je zato znova predlagal, naj se nošenje identifikacijskih oznak ustrezno uredi.**

Do ponovnega predloga ureditve nošenja identifikacijskih oznak policistov se MNZ ni opredelilo.

Razmere za zaposlene

- Ob obisku Namestitvenega centra Šentilj smo izrazili pričakovanje, da bodo pisarne urejene v najkrajšem možnem času, s čimer bi se izboljšale razmere za osebje v najkrajšem možnem času.¹¹¹

MNZ je sporočilo, da je komandir Policijske postaje za izravnalne ukrepe (PPIU) Maribor, odgovoren za vodenje policije v Namestitvenem centru Šentilj, zato je na strokovno službo Policijske uprave (PU) Maribor podal predlog za postavitev računalnika v zidanem objektu, ki je na spodnjem platuju Nastanitvenega centra Šentilj, z ustreznimi nujno potrebnimi dostopi do evidenc Policije. Strokovna služba PU Maribor je predlog proučila, opravila terenski ogled in test ter podala mnenje, da uporaba računalnika z nujno potrebnimi dostopi ni mogoča. Ker sama postavitev računalnika brez ustreznih dostopov do evidenc Policije ne služi namenu opravljanja nalog Policije, so ta predlog opustili.

Sprememba s področja varnosti – policije

- Ob obisku Namestitvenega centra Šentilj smo prosili za sporočilo, ali je PPIU Maribor že prevzela delo v centru, ali in koliko policistov iz drugih policijskih enot po Sloveniji je že bilo začasno premeščenih na PPIU Maribor ter kako je bilo opredeljeno število začasno premeščenih policistov.¹¹²

MNZ je sporočilo, da je PPIU Maribor 1. 2. 2016 prevzela delo v Nastanitvenem centru Šentilj. Na PPIU Maribor je bilo za čas od prevzema do 30. 4. 2016, z odločbo direktorja PU Maribor začasno napotnih 30 policistov – od tega 4 pomočniki komandirja, ki opravljajo dela in naloge vodij izmen v Nastanitvenem centru Šentilj. Začasne napotitve so opravljene skladno z drugim odstavkom 67. člena Zakona o organiziranosti in delu v policiji.

Kadrovsko pomoč z 20 policisti je za čas od 8. 2. 2016 do preklica nudila tudi PU Murska Sobota. Na podlagi dogovora o skupnih operacijah policij Republike Slovenije in Republike Slovaške je ta nudila kadrovsko pomoč Sloveniji z 20 policisti, in sicer od 4. 2. do 4. 3. 2016.

¹¹¹ Pozdravili smo, da se je za osebje Namestitvenega centra Šentilj (CZ, policijo ter humanitarne in nevladne organizacije) začelo urejati pisarne v do takrat zaprtem zidanem objektu, da ne bo več potrebe, da dnevne aktivnosti urejajo oziroma vodijo iz različnih »priručnih« pisarn v kamp prikolicah in zabojnikih.

¹¹² Ob koncu pogovora z vodjo policistov v Namestitvenem centru Šentilj se je pogovoru pridružil še komandir Policijske postaje Šentilj, ki je sicer odgovoren za delo policistov v Namestitvenem centru Šentilj. Imenovani je povedal, da bo v zvezi z delom policistov v Namestitvenem centru Šentilj prišlo s 1. 2. 2016 do spremembe, in sicer to delo prevzamejo policisti PPIU Maribor. V to enoto bodo policisti začasno premeščeni iz policijskih enot po Sloveniji, ki bodo tako delo konstantno opravljali le v Namestitvenem centru Šentilj.

Ob obisku Namestitvenega centra Šentilj smo izrazili pričakovanje, da bodo postopki z begunci/migranti tudi v prihodnje potekali na enak »umirjen« način kot postopek, ki smo ga spremljali.¹¹³

MNZ je sporočilo, da policisti naloge izvajajo skladno z določili Zakona o nalogah in pooblastilih policije (ZNPPol) in Pravilnikom o policijskih pooblastilih, izdanim na podlagi drugega odstavka 33. člena, četrtega odstavka 48. člena in petega odstavka 54. člena ZNPPol. Naloge so bile izvedene skladno s splošnimi načeli za opravljanje policijskih nalog, opredeljenih v členih 13. do 19. ZNPPol. Še posebej se je velika pozornost namenjala opravljanju policijskih nalog z ranljivimi skupinami migrantov, kot so starejši, onemogli, invalidi, ženske, mladoletniki in otroci.

Možnosti za dezinfekcijo obuval

Ob obisku Namestitvenega centra Šentilj smo predlagali, da se možnost dezinfekcije obuval uredi na drugačen način oziroma na način, da bo ta možna vedno, ne glede na vremenske pogoje (možnost zmrzali).¹¹⁴

MNZ je sporočilo, da je uporaba dezinfekcijskih sredstev obuval povezana s topnostjo praškastega dezinfekcijskega sredstva – koncentrata, ki se meša z vodo. Seveda so nizke temperature povzročale težave z zmrzaljo, substituta v smislu preprečitve zamrznitve pa na URSZR ni. V primerih zmrzali so se zato nadomestno uporabljala dezinfekcijska sredstva, ki so v obliki razpršil oziroma sprejev.

Pisanje poročil

Ob obisku Namestitvenega centra Šentilj smo predlagali, naj se čeprav vodja centra oziroma njegov namestnik sicer že pišeta dnevno poročilo, razmisli o morebitni uvedbi knjige oziroma evidence izrednih dogodkov po dnevih.¹¹⁵

MNZ je sporočilo, da je 1. 2. 2016 vodja izmene Nastanitvenega centra Šentilj za delo policije, poleg dnevnega poročila, ki smo ga omenili, pisal še poročilo o opravljenem delu. Pomembni dnevni dogodki so se prav tako pisali v poročilo Operativnega štaba PU Maribor.

Sodelovanje policije s pristojnim centrom za socialno delo

Ob kontrolnem obisku Sprejemnega centra Dobova smo glede na povečano število prihodov otrok in mladostnikov med begunci/migranti, predlagali, da se proučijo možnosti organiziranja stalne prisotnosti socialne službe v Sprejemnem centru Dobova (npr. da socialni delavec pride v Sprejemni center Dobova ob uri, ko naj bi prispel napovedan vlak z begunci/migranti) za pomoč in nadzor oziroma skrb za otroke in mladostnike, ki jih nalaga več mednarodnih konvencij, med drugim Konvencija o otrokovih pravicah, katere podpisnica je Republika Slovenija.

¹¹³ V času obiska smo lahko spremljali tudi prihod skupine 476 beguncev/migrantov z vlakom na železniško postajo v neposredni bližini Namestitvenega centra Šentilj in nato tudi odhod prve skupine 107 beguncev/migrantov v medmejni prostor. Vlak z begunci/migranti (sestava migrantov je bila v večini družine z otroki) je iz Dobove na železniško postajo v bližini Namestitvenega centra Šentilj prispel ob 11.45. Ob prihodu vlaka so bili angažirani prevajalci, ki so beguncem/migrantom z megafoni podali osnovne informacije, nato pa jih tudi nadalje po poti v Namestitveni center Šentilj ves čas usmerjali. Onemogle so na invalidskih vozičkih peljali prostovoljci. Celotno skupino beguncev/migrantov so razdelili na manjše skupine (po približno 100 oseb), ki so jih takoj po prihodu po vrsti počasi spuščali v jedilnico. Prva skupina beguncev/migrantov je že ob 12.05 vstopila v jedilnico in dobila topli obrok (kosilo).

Po končanem kosilu je prva skupina (kasneje smo od vodje policistov izvedeli, da je bilo to 107 beguncev/migrantov) ob 12.25 že zapustila namestitveni center Šentilj, policisti in pripadniki Slovenske vojske pa so jih pospremili v medmejni prostor proti Republiki Avstriji. Ostali begunci/migranti pa so nato po tej skupini nadaljevani s kosilom in so bili pred nadaljnjim odhodom nameščeni v namestitvene šotore. Postopek z begunci/migranti, ki smo si ga spremljali je po ugotovitvah DPM potekal izredno hitro in učinkovito in brez težav.

¹¹⁴ Dezinfekcijo čevljev je bilo mogoče opraviti na vhodu oziroma izhodu Namestitvenega centra Šentilj ter pri zabojniku CZ. Tam sta bili v te namene na voljo dve dezinfekcijski gobi oziroma spužvi, ki sta bili prepojeni z dezinfekcijskim sredstvom. Dezinfekcija čevljev je poteka tako, da se je s čevlji stopilo na omenjeno spužvo. DPM je sicer pozdravil, da so imeli na lokaciji predvideno možnost dezinfekcije obuval, vendar je hrkati ugotavljal, da dezinfekcijski spužvi ob našem obisku nista bili funkcionalni, saj je razkužilo oziroma spužvi zaradi preko noči hladnega vremena zmrznilo.

¹¹⁵ Glede izrednih dogodkov je vodja centra pojasnil, da večjih težav z begunci/migranti, z izjemo beguncev/migrantov Maroka (med njimi naj bi bili odvisniki od prepovedanih drog) do takrat niso imeli. Po pojasnilu vodje Namestitvenega centra Šentilj je moral vsakokratni vodja (dežurni CZ) oziroma njegov namestnik skrbeti za redno pisanje dnevnega poročila.

MNZ je pojasnilo, da je v Sprejemnem centru Dobova v primeru potrebe prisotnost svojega predstavnika zagotavljal Center za socialno delo Brežice, ki je imel v ta namen organizirano dežurstvo. Njihova odzivnost je bila takojšnja. MNZ je tako menilo, da je sodelovanje med policijo in centrom za socialno delo potekalo zelo dobro.

5. OPCIJSKI PROTOKOL H KONVENCIJI PROTI MUČENJU IN DRUGIM KRUTIM, NEČLOVEŠKIM ALI PONIŽEVALNIM KAZNIM ALI RAVNANJU

(Uradni list RS, št. 114/2006 – Mednarodne pogodbe, št. 20 z dne 9. 11. 2006)

ZAKON O RATIFIKACIJI

Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim,
nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (MOPPM)
(Uradni list RSM, št. 20-117/2006 z dne 9. 11. 2006)

1. člen

Ratificira se Opcijski protokol h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju, sprejet na 57. zasedanju Generalne skupščine Združenih narodov 18. decembra 2002.

2. člen

Besedilo protokola se v prevodu v slovenskem jeziku glasi:

PREAMBULA

Države pogodbenice tega protokola

ponovno potrjujejo, da so mučenje in druge oblike okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja prepovedane in pomenijo resno kršenje človekovih pravic,

so prepričane, da so potrebni nadaljnji ukrepi, da bi lahko uresničili cilje Konvencije proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (v nadaljevanju: konvencija) in okrepili varstvo oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja,

se sklicujejo na 2. in 16. člen konvencije, ki zavezujeta vse države pogodbenice, da učinkovito ukrepajo, da bi preprečile mučenje in druge oblike okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja na katerem koli ozemlju pod njihovo jurisdikcijo,

ugotavljajo, da so predvsem države odgovorne za izvajanje teh dveh členov, da je skupna odgovornost vseh držav okrepiti varstvo oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, in v celoti spoštovati njihove človekove pravice, in da mednarodni organi izvajanja dopolnjujejo in krepijo državne ukrepe,

se sklicujejo na to, da sta za učinkovito preprečevanje mučenja in drugega okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja potrebni izobraževanje in povezovanje zakonodajnih, upravnih, sodnih in drugih ukrepov,

se sklicujejo na to, da so na Svetovni konferenci o človekovih pravicah odločno izjavile, da je treba prizadevanja za odpravo mučenja usmeriti predvsem na preprečevanje, in pozvale k sprejetju opsijskega protokola h konvenciji, ki naj bi vzpostavil preventivni sistem rednih obiskov na krajih odvzema prostosti,

so prepričane, da se lahko varstvo oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja okrepi z nesodnimi preventivnimi sredstvi, ki temeljijo na rednih obiskih na krajih odvzema prostosti,

in so se dogovorile:

I. DEL

Splošna načela

1. člen

Namen tega protokola je vzpostaviti sistem rednih obiskov neodvisnih mednarodnih in državnih organov na krajih, kjer je ljudem odvzeta prostost, da bi preprečili mučenje in druge oblike okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja.

2. člen

1. Ustanovi se Pododbor za preprečevanje mučenja in drugega okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja Odbora proti mučenju (v nadaljevanju: pododbor za preprečevanje), ki opravlja naloge, določene s tem protokolom.
2. Pododbor za preprečevanje opravlja svoje delo v okviru Ustanovne listine Združenih narodov in spoštuje njene cilje in načela ter norme Združenih narodov glede ravnanja z ljudmi, ki jim je bila odvzeta prostost.
3. Pododbor za preprečevanje spoštuje tudi načela zaupnosti, nepristranskosti, nerazlikovanja, univerzalnosti in objektivnosti.
4. Pododbor za preprečevanje in države pogodbenice sodelujejo pri izvajanju tega protokola.

3. člen

Vsaka država pogodbenica na državni ravni ustanovi, določi ali vzdržuje enega ali več organov za obiskovanje zaradi preprečevanja mučenja in drugega okrutnega, nečloveškega ali ponižujočega ravnanja ali kaznovanja (v nadaljevanju: državni preventivni mehanizem).

4. člen

1. Vsaka država pogodbenica v skladu s tem protokolom dovoli obiske organov iz 2. in 3. člena na katerem koli kraju, ki je v njeni pristojnosti in pod njenim nadzorom, kjer so ali bi lahko bile osebe, ki jim je bila odvzeta prostost na podlagi odredbe javne oblasti ali na njihovo pobudo ali z njihovo izrecno ali tiho privolitvijo (v nadaljevanju: kraji odvzema prostosti). Namen teh obiskov je, če je potrebno, okrepiti varstvo teh oseb pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja.
2. V tem protokolu pomeni odvzem prostosti vsako obliko pridržanja ali zavora ali namestitve osebe v javni ali zasebni zavod, ki ga ta oseba po odredbi sodne, upravne ali katere koli druge oblasti ne sme zapustiti po svoji volji.

II. DEL

Pododbor za preprečevanje

5. člen

1. Pododbor za preprečevanje sestavlja 10 članov. Po petdeseti ratifikaciji ali pristopu k temu protokolu se število članov v pododboru za preprečevanje poveča na 25.
2. Člani pododbora so izbrani med osebami, ki imajo visok moralni ugled, morajo imeti poklicne izkušnje na področju pravosodja, zlasti kazenskega prava, upravljanja zaporov ali policijske uprave ali na različnih področjih, povezanih z ravnanjem z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost.
3. Pri sestavi pododbora za preprečevanje se upoštevata pravična geografska zastopanost in zastopanost različnih oblik civilizacij in pravnih sistemov držav pogodbenic.
4. V tej sestavi se upošteva tudi uravnotežena zastopanost spolov na podlagi načel enakosti in nediskriminacije.
5. Vsak član pododbora mora biti državljan druge države.
6. Člani pododbora za preprečevanje opravljajo svoje delo kot posamezniki, morajo biti neodvisni in nepristranski ter morajo biti pododboru na razpolago za učinkovito opravljanje dela.

6. člen

1. Vsaka država pogodbenica lahko v skladu z drugim odstavkom tega člena predlaga največ dva kandidata, ki sta ustrezno usposobljena in izpolnjujeta zahteve iz 5. člena, pri čemer mora predložiti podrobne podatke o njuni usposobljenosti.
2. (a) Kandidati morajo biti državljani držav pogodbenic tega protokola.
(b) Vsaj eden od obeh kandidatov mora biti državljan države pogodbenice, ki ga je predlagala.
(c) Posamezna država pogodbenica lahko predlaga največ dva svoja državljana.
(d) Preden država pogodbenica predlaga državljan druge države pogodbenice, zaprosi za njeno soglasje in ga pridobi.
3. Generalni sekretar Združenih narodov vsaj pet mesecev pred dnevom sestanka držav pogodbenic, na katerem bodo potekale volitve, pošlje pismo državam pogodbenicam, s katerim jih pozove, naj v treh mesecih predlagajo svoje kandidate. Generalni sekretar nato predloži abecedni seznam vseh predlaganih oseb z navedbo držav pogodbenic, ki so jih predlagale.

7. člen

1. Člani pododbora za preprečevanje se izvolijo po naslednjem postopku:
 - a) najprej se upošteva izpolnjevanje zahtev in meril iz 5. člena tega protokola;
 - b) prve volitve potekajo najpozneje šest mesecev po začetku veljavnosti tega protokola;
 - c) države pogodbenice izvolijo člane pododbora s tajnim glasovanjem;
 - d) volitve članov pododbora potekajo vsaki dve leti na sestankih držav pogodbenic, ki jih skliče generalni sekretar Združenih narodov. Na sestankih, na katerih je za sklepčnost potrebna navzočnost dveh tretjin držav pogodbenic, so v pododbor izvoljene tiste osebe, ki dobijo največ glasov in absolutno večino glasov predstavnikov držav pogodbenic, ki so navzoči in glasujejo.
2. Če na volitvah dva državljana države pogodbenice dobita dovolj glasov za članstvo v pododboru za preprečevanje, postane član pododbora tisti kandidat, ki dobi več glasov. Če sta državljana dobila enako število glasov, velja naslednji postopek:
 - a) če je le enega od obeh kandidatov predlagala država pogodbenica, katere državljan je, postane ta kandidat član pododbora za preprečevanje;
 - b) če je oba kandidata predlagala država pogodbenica, katere državljan sta, poteka ločeno tajno glasovanje, s katerim se odloči, kateri državljan bo član pododbora,
 - c) če nobenega kandidata ne predlaga država pogodbenica, katere državljan sta, poteka ločeno tajno glasovanje, s katerim se odloči, kateri kandidat bo član pododbora.

8. člen

Če član pododbora umre, odstopi ali zaradi kakršnega koli razloga ne more več opravljati svojih dolžnosti, država pogodbenica, ki je tega člana predlagala, predlaga drugo osebo, ki je ustrezno usposobljena in izpolnjuje zahteve iz 5. člena, ob upoštevanju potrebe po uravnoteženi zastopanosti različnih področij, in bo opravljala delo do naslednjega sestanka držav pogodbenic, če se s tem strinja večina držav pogodbenic. Šteje se, da se države pogodbenice strinjajo, razen če polovica ali več držav pogodbenic odgovori negativno v šestih tednih, potem ko jih je generalni sekretar Združenih narodov obvestil o predlaganem imenovanju.

9. člen

Člani pododbora za preprečevanje so izvoljeni za štiri leta. Enkrat so lahko ponovno izvoljeni, če so ponovno predlagani. Polovici članov, izvoljenih na prvih volitvah, se mandat izteče po dveh letih; imena teh članov neposredno po prvih volitvah z žrebom določi predsedujoči sestanka iz točke d prvega odstavka 7. člena.

10. člen

1. Pododbor za preprečevanje izvoli svoje vodstvo za dve leti. Lahko je ponovno izvoljeno.
2. Pododbor za preprečevanje sprejme svoj poslovnik. Ta med drugim določa, da:
 - a) je za sklepčnost potrebna več kot polovica članov;
 - b) se odločitve pododbora za preprečevanje sprejmejo z večino navzočih članov;
 - c) se pododbor za preprečevanje sestaja brez navzočnosti javnosti.
3. Prvi sestanek pododbora za preprečevanje skliče generalni sekretar Združenih narodov. Po prvem sestanku se pododbor sestaja, kot to določa poslovnik. Pododbor za preprečevanje in odbor proti mučenju zasedata hkrati vsaj enkrat letno.

III. DEL

Naloge in pooblastila pododbora za preprečevanje

11. člen

Pododbor za preprečevanje:

- a) obiskuje kraje iz 4. člena in daje priporočila državam pogodbenicam glede varstva oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja;
- b) v zvezi z državnimi preventivnimi mehanizmi:
 - i) svetuje in pomaga državam pogodbenicam pri njihovi vzpostavitvi, če je potrebno;
 - ii) vzdržuje neposredne, in če je potrebno, zaupne stike z državnimi preventivnimi mehanizmi in jim omogoča usposabljanje in strokovno pomoč, da bi okrepili svoje zmogljivosti;
 - iii) jim svetuje in pomaga pri oceni potreb in sredstev, potrebnih za krepitev varstva oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja;
 - iv) daje priporočila in pripombe državam pogodbenicam, da bi okrepile zmogljivosti, naloge in pooblastila državnih preventivnih mehanizmov za preprečevanje mučenja in drugih oblik okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja;
- c) za preprečevanje mučenja na splošno sodeluje z ustreznimi organi in mehanizmi Združenih narodov in mednarodnimi, regionalnimi in državnimi institucijami ali organizacijami, ki si prizadevajo za okrepitev varstva oseb pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja.

12. člen

Da bi pododboru za preprečevanje omogočili uresničevanje njegovih nalog in pooblastil iz 11. člena, se države pogodbenice zavezujejo, da bodo:

- a) sprejele pododbor za preprečevanje na svojem ozemlju in mu dovolile dostop do krajev odvzema prostosti, kot je opredeljeno v 4. členu tega protokola;
- b) priskrbele pododboru za preprečevanje vse ustrezne informacije, ki bi jih od njih zahteval, da bi lahko ocenil potrebe in ukrepe, ki bi jih bilo treba sprejeti za okrepitev varstva oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, pred mučenjem in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja;
- c) spodbujale in omogočale stike med pododborom za preprečevanje in državnimi preventivnimi mehanizmi;
- d) obravnavale priporočila pododbora za preprečevanje in vzpostavile dialog z njim o mogočih ukrepih za izvajanje.

13. člen

1. Pododbor za preprečevanje najprej z žrebom sestavi program rednih obiskov v državah pogodbenicah, da izpolni naloge in pooblastila iz 11. člena.
2. Po posvetovanjih pododbor za preprečevanje uradno obvesti države pogodbenice o svojem programu, tako da se lahko nemudoma dogovorijo o potrebnih praktičnih podrobnostih glede obiskov, ki naj se opravijo.
3. Obiske opravita vsaj dva člana pododbora za preprečevanje. Če je potrebno, člane spremljajo strokovnjaki z dokazanimi strokovnimi izkušnjami in znanjem na področjih, ki jih vključuje ta protokol, in so izbrani s seznama strokovnjakov, pripravljenega na podlagi predlogov držav pogodbenic, Urada visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice in Centra Združenih narodov za mednarodno preprečevanje kriminala. Pri pripravi seznama države pogodbenice predlagajo največ pet nacionalnih strokovnjakov. Država pogodbenica lahko nasprotuje, da je posamezen strokovnjak navzoč pri obisku, nato pododbor za preprečevanje predlaga drugega strokovnjaka.
4. Če se pododboru za preprečevanje zdi primerno, lahko po rednem obisku predlaga še kratek dopolnilni obisk.

14. člen

1. Da bi pododboru za preprečevanje omogočili izpolnjevanje nalog in pooblastil, se države pogodbenice tega protokola zavezujejo, da mu bodo zagotovile:
 - a) neomejen dostop do vseh informacij o številu oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, na krajih odvzema prostosti, kot je opredeljeno v 4. členu, in o številu krajev in njihovih lokacijah;
 - b) neomejen dostop do vseh informacij o ravnanju s temi osebami in njihovimi pogoji odvzema prostosti;
 - c) neomejen dostop do vseh krajev odvzema prostosti ter njihovih objektov in opreme ob upoštevanju drugega odstavka;
 - d) možnost zaupnih pogovorov z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost, brez prič, osebno ali s prevajalcem, če je potrebno, in s katero koli osebo, za katero pododbor za preprečevanje meni, da lahko priskrbi ustrezne informacije;
 - e) svobodno izbiro krajev, ki jih želi obiskati, in oseb, s katerimi želi govoriti.
2. Obisku določenega kraja odvzema prostosti se lahko nasprotuje le iz nujnih in tehtnih razlogov zaradi državne obrambe, javne varnosti, naravne nesreče ali hudega nereda na kraju, ki naj bi ga obiskali, in ki trenutno preprečujejo izvedbo takega obiska. Država pogodbenica se ne sme sklicevati na obstoj razglašenega izrednega stanja kot na razlog za nasprotovanje obisku.

15. člen

Nobena oblast ali uradna oseba ne sme odrediti, uporabiti, dovoliti ali dopustiti kakršne koli sankcije proti nobeni osebi ali organizaciji, ker je pododboru ali njegovim delegatom dala resnične ali neresnične informacije, in nobene osebe ali organizacije se zaradi tega ne sme kako drugače oškodovati.

16. člen

1. Pododbor za preprečevanje svoja priporočila in pripombe zaupno sporoči državi pogodbenici, in če je potrebno, državnemu preventivnemu mehanizmu.
2. Pododbor za preprečevanje objavi svoje poročilo z morebitnimi pripombami prizadete države pogodbenice, kadar to zahteva. Če država pogodbenica objavi del poročila, lahko pododbor za preprečevanje objavi poročilo v celoti ali delno. Osebni podatki pa se ne smejo objaviti brez izrecne privolitve prizadete osebe.
3. Pododbor za preprečevanje mora Odboru za mučenje predložiti javno letno poročilo o svojih dejavnostih.

4. Če država pogodbenica v skladu z 12. in 14. členom zavrne svoje sodelovanje s pododborom za preprečevanje ali ukrepanje, ki bi glede na priporočila pododbora izboljšalo stanje, lahko Odbor proti mučenju na prošnjo pododbora za preprečevanje z večino svojih članov odloči, da bo dal javno izjavo o zadevi ali objavil poročilo pododbora, potem ko je imela država pogodbenica možnost predstaviti svoja stališča.

IV. DEL

Državni preventivni mehanizmi

17. člen

Vsaka država pogodbenica najpozneje leto po začetku veljavnosti tega protokola, njegovi ratifikaciji ali pristopu k njemu vzpostavi, določi ali ustanovi enega ali več neodvisnih državnih preventivnih mehanizmov za preprečevanje mučenja. Mehanizmi, ki so jih vzpostavile decentralizirane enote, se lahko za namene tega protokola določijo za državne preventivne mehanizme, če so v skladu z njegovimi določbami.

18. člen

1. Države pogodbenice zagotavljajo neodvisnost delovanja državnih preventivnih mehanizmov in neodvisnost njihovega osebja.
2. Države pogodbenice ukrenejo vse potrebno, da zagotovijo, da so strokovnjaki državnega preventivnega mehanizma ustrezno usposobljeni in imajo strokovno znanje. Prizadevajo si za uravnoteženo zastopanost spolov in ustrezno zastopanost etničnih skupin in manjšin v državi.
3. Države pogodbenice se zavezujejo, da bodo dale na voljo potrebna sredstva za delovanje državnih preventivnih mehanizmov.
4. Pri vzpostavitvi državnih preventivnih mehanizmov države pogodbenice ustrezno upoštevajo načela glede statusa in delovanja nacionalnih institucij za spodbujanje in varstvo človekovih pravic.

19. člen

Državni preventivni mehanizmi imajo vsaj naslednja pooblastila, da:

- a) na krajih odvzema prostosti, kot so opredeljeni v 4. členu, redno preverjajo ravnanje z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost, da bi okrepili njihovo varstvo pred mučenjem, in drugimi oblikami okrutnega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja, če je potrebno;
- b) ob upoštevanju ustreznih norm Združenih narodov dajejo priporočila ustreznim organom, da bi izboljšali razmere in ravnanje z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost, in preprečili mučenje in druge oblike okrutnega, nečloveškega, poniževalnega ravnanja ali kaznovanja;
- c) predložijo predloge in pripombe k veljavnim ali predlaganim zakonom.

20. člen

Da bi državni preventivni mehanizmi lahko izpolnili svoje naloge in pooblastila, se države pogodbenice tega protokola zavezujejo, da jim bodo zagotovile:

- a) dostop do vseh informacij o številu oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, na krajih odvzema prostosti, kot so opredeljeni v 4. členu, in o številu krajev in njihovi lokaciji;
- b) dostop do vseh informacij o ravnanju s temi osebami in njihovih pogojih odvzema prostosti;
- c) dostop do vseh krajev odvzema prostosti ter njihovih objektov in opreme;
- d) možnost zaupnih pogovorov z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost, brez prič, osebno ali s prevajalcem, če se zdi potrebno, in s katero koli osebo, za katero državni preventivni mehanizem meni, da lahko priskrbi ustrezne informacije;
- e) svobodno izbiro krajev, ki jih želijo obiskati, in oseb, s katerimi želijo govoriti;
- f) pravico do stikov s pododborom za preprečevanje, pošiljanja informacij pododboru in do srečanj z njim.

21. člen

1. Nobena oblast ali uradna oseba ne sme odrediti, uporabiti, dovoliti ali dopustiti kakršne koli sankcije proti nobeni osebi ali organizaciji, ker je državnemu preventivnemu mehanizmu dala resnične ali neresnične informacije, in nobene osebe ali organizacije se zaradi tega ne sme kako drugače oškodovati.
2. Zaupne informacije, ki jih zbere državni preventivni mehanizem, so zavarovane kot take. Osebni podatki pa se ne smejo objaviti brez izrecne privolitve prizadete osebe.

22. člen

Pristojni organi prizadete države pogodbenice obravnavajo priporočila državnega preventivnega mehanizma in z njim vzpostavijo dialog o mogočih ukrepih za izvajanje.

23. člen

Države pogodbenice tega protokola se zavezujejo, da bodo objavile in razširjale letna poročila državnih preventivnih organov.

V. DEL

Izjava

24. člen

1. Ob ratifikaciji lahko države pogodbenice izjavijo, da bodo odložile izpolnjevanje svojih obveznosti iz III. ali IV. dela tega protokola.
2. Odložitev obveznosti velja največ tri leta. Odbor proti mučenju lahko podaljša to obdobje za dodatni dve leti ob utemeljenih navedbah države pogodbenice in po posvetovanjih s pododborom za preprečevanje.

VI. DEL

Finančne določbe

25. člen

1. Stroške pododбора za preprečevanje, ki nastanejo pri izvajanju tega protokola, krijejo Združeni narodi.
2. Generalni sekretar Združenih narodov zagotovi ustrezno osebje in prostore za učinkovito opravljanje nalog pododбора za preprečevanje po tem protokolu.

26. člen

1. V skladu z ustreznimi postopki Generalne skupščine se ustanovi poseben sklad, za pomoč pri financiranju izvajanja priporočil, ki jih je pododbor za preprečevanje dal po obisku v državi pogodbenici, in za izobraževalne programe državnih preventivnih mehanizmov, ki ga je treba upravljati v skladu s finančnimi predpisi in pravili Združenih narodov.
2. Poseben sklad se lahko financira s prostovoljnimi prispevki vlad, medvladnih in nevladnih organizacij in drugih zasebnih ali javnih subjektov.

VII. DEL

Končne določbe

27. člen

1. Protokol je na voljo za podpis vsem državam, ki so podpisale konvencijo.
2. Protokol lahko ratificira vsaka država, ki je ratificirala konvencijo ali k njej pristopila. Listine o ratifikaciji se deponirajo pri generalnem sekretarju Združenih narodov.
3. Protokol je na voljo za pristop vsem državam, ki so ratificirale konvencijo ali k njej pristopile.
4. Pristop se opravi z deponiranjem listine o pristopu pri generalnem sekretarju Združenih narodov.
5. Generalni sekretar Združenih narodov o deponiranju vsake listine o ratifikaciji ali pristopu obvesti vse države, ki so podpisale ta protokol ali k njemu pristopile.

28. člen

1. Protokol začne veljati trideseti dan po dnevu, ko se pri generalnem sekretarju Združenih narodov deponira dvajseta listina o ratifikaciji ali pristopu.
2. Za vsako državo, ki ratificira protokol ali k njemu pristopi po deponiranju dvajsete listine o ratifikaciji ali pristopu pri generalnem sekretarju Združenih narodov, začne protokol veljati trideseti dan po dnevu deponiranja njene listine o ratifikaciji ali pristopu.

29. člen

Določbe tega protokola veljajo za vse dele zveznih držav brez omejitev ali izjem.

30. člen

K temu protokolu niso dopustni pridržki.

31. člen

Določbe tega protokola ne vplivajo na obveznosti držav pogodbenic po regionalnih konvencijah, ki uvajajo sistem obiskov na krajih odvzema prostosti. Pododbor za preprečevanje in organi, ustanovljeni na podlagi takih regionalnih konvencij, pa se spodbujajo k posvetovanju in sodelovanju, da bi se izognili podvajanju in učinkovito podpirali cilje tega protokola.

32. člen

Določbe tega protokola ne vplivajo na obveznosti držav pogodbenic štirih Ženevskih konvencij z dne 12. avgusta 1949 in dopolnilnih protokolov k Ženevskim konvencijam z dne 8. junija 1977, niti na možnost katere koli države pogodbenice, da pooblasti Mednarodni odbor Rdečega križa, da obišče kraje odvzema prostosti v razmerah, ki jih ne zajema mednarodno humanitarno pravo.

33. člen

1. Vsaka država pogodbenica lahko kadar koli odpove ta protokol s pisnim uradnim obvestilom, naslovljenim na generalnega sekretarja Združenih narodov, ki obvesti druge države pogodbenice tega protokola in konvencije. Odpoved začne veljati eno leto po dnevu, ko generalni sekretar prejme uradno obvestilo.
2. Odpoved države pogodbenice ne odvezuje obveznosti po tem protokolu glede katerega koli dejanja ali razmer, ki lahko nastanejo pred dnevom, ko začne odpoved veljati, ali ukrepov, za katere se je pododbor za preprečevanje odločil ali se lahko odloči, da jih sprejme glede te države pogodbenice; odpoved prav tako na noben način ne vpliva na nadaljnje obravnavanje katere koli zadeve, ki je pri pododboru za preprečevanje že v obravnavi pred dnevom, ko začne veljati odpoved.
3. Po datumu, ko začne veljati odpoved države pogodbenice, pododbor za preprečevanje ne začne obravnavati nobene nove zadeve, povezane s to državo.

34. člen

1. Vsaka država pogodbenica tega protokola lahko predlaga spremembo in jo predloži generalnemu sekretarju Združenih narodov. Generalni sekretar sporoči predlagano spremembo državam pogodbenicam tega protokola in jih zaprosi, da ga obvestijo, ali se strinjajo s konferenco držav pogodbenic zaradi obravnavanja in glasovanja o predlogu. Če se v štirih mesecih od dneva tega sporočila vsaj tretjina držav pogodbenic strinja s to konferenco, generalni sekretar skliče konferenco pod pokroviteljstvom Združenih narodov. Generalni sekretar Združenih narodov pošlje vsem državam pogodbenicam v sprejetje vsako spremembo, ki jo z dvetretjinsko večino sprejmejo države pogodbenice, ki so navzoče in glasujejo na konferenci.
2. Sprememba, sprejeta v skladu s prvim odstavkom tega člena, začne veljati, ko jo sprejmejo države pogodbenice tega protokola z dvetretjinsko večino v skladu z njihovimi ustavnimi postopki.
3. Ko začnejo spremembe veljati, so zavezujoče za vse tiste države pogodbenice, ki so jih sprejele, za druge države pogodbenice pa še naprej veljajo določbe tega protokola in katera koli prejšnja sprememba, ki so jo sprejele.

35. člen

Člani pododbora za preprečevanje in državnih preventivnih mehanizmov uživajo take privilegije in imunitete, ki so potrebni za neodvisno izvajanje njihovih nalog. Člani pododbora za preprečevanje

uživajo privilegije in imunitete iz 22. člena Konvencije Združenih narodov o privilegijih in imunitetah z dne 13. februarja 1946 ob upoštevanju določb 23. člena te konvencije.

36. člen

Člani pododbora za preprečevanje ob obisku v državi pogodbenici uživajo privilegije in imunitete, ne da bi posegali v določbe in namene tega protokola, in sicer:

- (a) spoštujejo zakone in predpise države, ki jo obiščejo;
- (b) se vzdržijo katerega koli ukrepa ali dejavnosti, ki ni v skladu z nepristransko in mednarodno naravo njihovih nalog.

37. člen

1. Ta protokol, katerega besedilo v angleškem, arabskem, francoskem, kitajskem, ruskem in španskem besedilu je enako verodostojno, se deponira pri generalnem sekretarju Združenih narodov.
2. Generalni sekretar Združenih narodov pošlje overjene kopije tega protokola vsem državam.

3. člen

Za izvajanje protokola skrbi Ministrstvo za pravosodje.

4. člen

Republika Slovenija daje v zvezi s 17. členom Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju naslednjo izjavo: »Pristojnosti in naloge državnega preventivnega mehanizma po opsijskem protokolu, skladno s 17. členom, izvršuje Varuh človekovih pravic, v dogovoru z njim pa tudi nevladne organizacije, registrirane v Republiki Sloveniji, ter organizacije, ki so pridobile status humanitarne organizacije v Republiki Sloveniji.«

5. člen

1. Naloge in pooblastila državnega preventivnega mehanizma po tem protokolu izvršuje Varuh človekovih pravic. Pri opravljanju nadzora na krajih odvzema prostosti ter preverjanja ravnanja z osebami, ki jim je bila odvzeta prostost, lahko z Varuhom pri izvrševanju nalog in pooblastil Varuha po tem protokolu sodelujejo nevladne organizacije, registrirane v Republiki Sloveniji, ter organizacije, ki so pridobile status humanitarne organizacije v Republiki Sloveniji, ki se ukvarjajo z varstvom človekovih pravic ali temeljnih svoboščin, zlasti s področja preprečevanja mučenja in drugih krutih, nečloveških ali poniževalnih kazni ali ravnanj.
2. Organizacije, ki bodo sodelovale pri izvajanju nalog in pooblastil po določbah prejšnjega odstavka, se izberejo na podlagi javnega razpisa, katerega izvede Varuh, ki tudi odloči o izbiri organizacije. Vsebina javnega razpisa mora biti v skladu s 4. členom tega zakona ter podzakonskih aktov, izdanih na podlagi četrtega odstavka.

10 let OPCAT:

Čas za obnovljeno zavezo za preprečevanje mučenja

Skupna izjava civilne družbe ob 10-letnici Opcijskega protokola h Konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju

Mučenje, nasilje in zloraba zastrupljajo družbe. Napadajo človeško dostojanstvo žrtev, povzročajo trpljenje njihovih družin in spodkopavajo zaupanje v državo. Tveganje, da bodo posamezniki podvrženi mučenju in drugemu krutemu, nečloveškemu ali ponižujočemu ravnanju ali kaznovanju, obstaja v okoljih, kjer so osebe, ki jim je odvzeta prostost. Ta tveganja so mogoča za prav vsako državo, zato je preventiva potrebna povsod in v vsakem trenutku.

S sprejetjem Opcijskega protokola h Konvenciji ZN proti mučenju (OPCAT) decembra 2002 v Generalni skupščini Združenih narodov so države okrepile svojo zavezo preprečevati mučenje in drugo slabo ravnanje glede vseh oseb, ki jim je odvzeta prostost. OPCAT odpira kraje za pridržanje zunanjemu in neodvisnemu nadzoru, in sicer s povezavo mednarodnih in nacionalnih organov, pododborom OZN za preprečevanje mučenja (SPT) in ustreznimi nacionalnimi preventivnimi mehanizmi držav članic (DPM).

OPCAT je začel veljati 22. junija 2006. V zadnjem desetletju je ta globalni sistem za preprečevanje mučenja in drugih oblik slabega ravnanja okrepil sodelovanje in izmenjavo praks med vladnimi in nevladnimi akterji, DPM-ji in Združenimi narodi pri izboljšanju obravnavanja vseh pridržanih oseb oziroma tistih, ki jim je omejena svoboda gibanja. Doslej je OPCAT ratificiralo ali k njemu pristopilo že 81 držav po vsem svetu, še 17 držav ga je podpisalo in še veliko več jih je v postopku, da to storijo. Več kot 60 držav je tudi ustanovilo svoje DPM-je, med njimi tudi Slovenija. Ta je začel delovati po tem, ko je bil leta 2006 sprejet Zakon o ratifikaciji Opcijskega protokola h konvenciji proti mučenju in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju (MOPPM).

OPCAT je s svojim proaktivnim in v rešitve usmerjenim pristopom pripeljal do izjemnih dosežkov pri preprečevanju mučenja po vsem svetu. Že to, da imajo SPT in DPM-ji pooblastila za dostop do katerega koli kraja, kjer so osebe z omejeno svobodo gibanja ali jim je bila odvzeta prostost, je kot svarilo pred zlorabami, povečuje preglednost in spodbuja odgovornost za dejanja mučenja in slabega ravnanja, storjena v prostorih za pridržanje.

Pomemben napredek je mogoče opaziti v državah, ki so ratificirale OPCAT in oblikovale učinkovite DPM-je. Na podlagi dokumentacije o slabih razmerah, ki so jo zbirali DPM-ji in SPT, so bili nekateri prostori za pridržanje zaprti, v mnogih primerih pa so se razmere v zaporih izboljšale, zlasti v zvezi z ustreznimi standardi zdravja, prehrane in bivanja. Prakse pridržanj z elementi zlorab, kot so uporaba ponižujočih ali bolečih prisilnih sredstev, invazivni telesni pregledi in zapiranje v samice, so se zmanjšale. Posebna tveganja, ki so jim bile izpostavljene nekatere bolj ranljive skupine, kot so otroci, ženske, lezbijke, geje, biseksualne in transspolne osebe (LGBT), priseljenci in invalidi, so bila z aktivnostmi teh neodvisnih teles transparentno izpostavljena. Rezultat tega pa je odprava teh tveganj v nekaterih primerih ali odprti postopki za odpravo. Pomembne spremembe so bile uvedene tudi v nacionalnih zakonodajah in politikah v zvezi s položajem oseb, ki jim je bila odvzeta prostost, kar je vodilo v konkretne izboljšave na več področjih, vključno z upravljanjem in reformo zaporov, izboljšavami pravnega varstva za otroke in na področju duševnega zdravja.

Kljub vidnemu napredku je prvih deset let izvajanja OPCAT-a razkrilo tudi nekaj izzivov. V nekaterih primerih so države prepozno vzpostavile svoje DPM-je ali se niso vključili v sodelovanje za vzpostavitev teh teles. V nekaterih primerih države ne sodelujejo zadovoljivo s SPT-jem in nacionalnim DPM-jem, na primer tako, da ne zagotavljajo zadostnih sredstev za delo teles, ovirajo dostop do nekaterih prostorov za pridržanje ali ne izvajajo priporočil SPT-ja in DPM-ja. V nekaterih primerih se DPM-ji spopadajo s pomanjkanjem neodvisnosti in strokovnega znanja, potrebnega za izvajanje svojega mandata.

Preprečevanje mučenja in drugih oblik slabega ravnanja zahteva stalno, dolgoročno in usklajeno delovanje. Zato je čas, da vse države, tiste, ki so že storile veliko, in tiste, ki se šele nameravajo pridružiti OPCAT-u, več vlagajo v ta globalni preventivni sistem in obnovijo svojo zavezo za izvajanje ukrepov za učinkovito zaščito oseb, ki jim je odvzeta prostost, pred mučenjem in drugimi oblikami slabega ravnanja.

Zato pozivamo vse države, da:

- v naslednjih desetih letih spodbujajo univerzalno ratifikacijo OPCAT-a ter spodbudijo tudi tiste države, ki ga še niso ratificirale ali pristopile k pogodbi, da to storijo;
- vzpostavijo učinkovite DPM-e, če tega še niso storile;
- zagotovijo DPM-om potrebno neodvisnost, pooblastila za dostop in vire za delo;
- zagotovijo varnost vseh oseb, ki v stiku z DPM-ji in SPT-jem, ter
- sodelujejo v tvornem dialogu s SPT-jem in DPM-ji in sprejmejo ukrepe za izvajanje njihovih priporočil za zmanjšanje tveganja mučenja in slabega ravnanja.

Podpisani:

- Amnesty International (AI)
- Anti-Torture Initiative (ATI)
- Association for the Prevention of Torture (APT)
- Defence for Children International (DCI)
- DIGNITY - Danish Institute against Torture
- Human Rights Implementation Centre at University of Bristol Law School
- International Commission of Jurists (ICJ)
- International Detention Coalition (IDC)
- International Federation of Action by Christians for the Abolition of Torture (FIACAT)
- International Rehabilitation Council for Torture Victims (IRCT)
- Ludwig Boltzmann Institute of Human Rights (BIM)
- Mental Disability Advocacy Centre (MDAC)
- Penal Reform International (PRI)
- REDRESS
- World Organisation Against Torture (OMCT)

Poročilo za leto 2016
Državnega preventivnega mehanizma v Republiki Sloveniji
po Opcijskem protokolu h Konvenciji OZN proti mučenju
in drugim krutim, nečloveškim ali poniževalnim kaznim ali ravnanju

Izdajatelj:

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (Varuh)

Pri pripravi publikacije so sodelovali:

Varuh: Vlasta Nussdorfer, varuhinja človekovih pravic; Ivan Šelih - namestnik varuhinje in vodja Državnega preventivnega mehanizma; mag. Jure Markič, Robert Gačnik, spec., Lili Jazbec

Nevladne organizacije: Primož Križnar, SKUP - Skupnost privatnih zavodov (zapis obiskov policijskih postaj); Katja Piršič, SKUP - Skupnost privatnih zavodov (zapis obiskov ZPKZ-jev); Jure Trbič, SKUP - Skupnost privatnih zavodov (zapis obiskov domov za starejše in obiskov psihiatričnih bolnišnic); Maja Ladič, Mirovni inštitut (zapis obiska Centra za tujce)

Uredila:

Ivan Šelih, namestnik varuhinje in Liana Kalčina, svetovalka Varuha

Lektura:

Nataša Purkat

Korektor:

Jože Marovt

Oblikovanje in računalniški prelom:

Futura DDB, design Maruša Koželj, prelom Vojko Plevel

Tisk:

Cicero, d.o.o.

Naklada:

700 izvodov

Ljubljana, april 2017

Publikacija je objavljena tudi na spletnih straneh
www.varuh-rs.si

Naslov:

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije
Dunajska cesta 56, 1109 Ljubljana, Slovenija
Telefon 01 475 00 50; Faks 01 475 00 40

www.varuh-rs.si
info@varuh-rs.si

Reproduciranje delov publikacije je dovoljeno z navedbo vira.

ISSN 2232-4720

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije
Dunajska cesta 56, 1109 Ljubljana

ISSN 2232-4720

Telefon: +386 1 475 00 50
Brezplačni telefon: 080 15 30
Faks: + 386 1 475 00 40
info@varuh-rs.si
www.varuh-rs.si

